

Promemoria

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden

Fi2018/00561/V

Februari 2018

Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	5
2	Lagförslag	6
2.1	Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument	13
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder	14
2.4	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	15
2.5	Förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)	16
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	21
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning	22
3	Förordningen om referensvärden	26
3.1	Bakgrund	26
3.2	Förordningens innehåll	27
3.2.1	Syfte och tillämpningsområde	27
3.2.2	Administratörer och rapportörer av dataunderlag	28
3.2.3	Enheter under tillsyn	29
3.2.4	Användning av referensvärden	29
3.2.5	Krav för olika typer av referensvärden	30
3.2.6	Öppenhet och konsumentskydd	33
3.2.7	Den behöriga myndigheten och dess befogenheter	34
3.2.8	Ändringar i vissa andra EU-rättsakter	34
3.2.9	Det fortsatta arbetet inom EU	34
4	Allmänna utgångspunkter	36
4.1	En ny lag införs	36
4.2	Hänvisningar till förordningen om referensvärden	37
4.3	Dubbelpróvningsförbudet och rätten att inte belasta sig själv	38
5	Finansinspektionens utredningsbefogenheter	44
5.1	Inledning	44
5.2	Rätt att få tillgång till dokument, data och information	45
5.3	Rätt att få tillgång till transaktionsrapporter och direkt tillgång till handelssystem för råvaror	46
5.4	Rätt att utföra platsundersökningar	47
5.5	Rätt att begära att tillgångar fryses eller beläggs med kvarstad	49

5.6	Rätt att tillfälligt förbjuda vissa ageranden.....	51
5.7	Rätt att korrigera information till allmänheten	53
6	Ingripanden	54
6.1	Inledning.....	54
6.2	Administrativa sanktioner eller straffrättsliga påföljder?.....	55
6.3	Förfarandet vid ingripanden	56
6.4	Överträdelse som ska kunna föranleda ett ingripande	57
6.5	Sanktioner och åtgärder	60
6.5.1	Föreläggande att vidta rättelse	60
6.5.2	Återföring av vinst.....	61
6.5.3	Anmärkning	62
6.5.4	Återkallelse av auktorisation eller registrering.....	63
6.5.5	Förbud mot att utöva ledningsuppdrag	64
6.5.6	Sanktionsavgifter	65
6.6	Omständigheter som ska vara styrande vid beslut om sanktioner	69
6.7	Finansinspektionens skyldighet att offentliggöra sanktionsbeslut och lämna uppgifter till Esma	73
6.8	Betalning, preskription och verkställighet	74
7	Överklagande	75
8	Samarbete med andra behöriga myndigheter	76
8.1	Inledning.....	76
8.2	Utbyte av information och tystnadsplikt.....	76
8.3	Samarbete vid särskild begäran	78
8.4	Tillsynskollegier	79
9	Rapportering av överträdelse	81
10	Skyldighet att lämna information om ett referensvärde enligt andra författningar.....	86
10.1	Information till konsumenter när kreditavtal ska ingås	86
10.2	Information om referensvärden och administratörer i vissa prospekt	89
11	Avgifter för Finansinspektionens verksamhet.....	91
12	Sekretess i Finansinspektionens verksamhet.....	94
13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	97
14	Förslagets konsekvenser.....	99
14.1	Förslagets syfte och alternativa lösningar.....	99
14.2	Kostnader och andra konsekvenser	100
14.2.1	Berörda aktörer.....	100
14.2.2	Konsekvenser för företag och enskilda.....	100
14.2.3	Konsekvenser för Finansinspektionen	101
14.2.4	Konsekvenser för Sveriges domstolar	101
14.2.5	Övriga konsekvenser	101

15	Författningskommentar.....	103
15.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden.....	103
15.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.....	119
15.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder	120
15.4	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	120
15.5	Förslaget till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)	120
15.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	121
15.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning	122
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014	124
Bilaga 2	Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014	189

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

Europaparlamentet och rådet utfärdade i juni 2016 förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014 (i det följande benämnd förordningen om referensvärden). Flertalet av bestämmelserna i förordningen ska tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2018.

Den 1 januari 2018 trädde lagen (2017:1185) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden i kraft. Lagen innehåller de bestämmelser som är nödvändiga för att förordningen ska kunna tillämpas i Sverige fr.o.m. det datumet (se prop. 2017/18:4). I denna promemoria finns förslag till ytterligare lagstiftningsåtgärder som bör vidtas med anledning av förordningen om referensvärden. Det föreslås att den nuvarande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden ska upphävas och ersättas av en ny lag med samma rubrik, till vilken bestämmelserna i den nuvarande lagen överförs. I promemorian föreslås bestämmelser om Finansinspektionens utrednings- och tillsynsbefogenheter, om ingripanden och sanktioner vid överträdelse av förordningen samt om avgifter för att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt förordningen.

I promemorian föreslås även vissa ändringar i konsumentkreditlagen (2010:1846) till följd av regler i förordningen om referensvärden som ändrar Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 (i det följande benämnt bolånedirektivet), och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (i det följande benämnt konsumentkreditdirektivet).

Det föreslås även ett undantag från sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och en ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder som innebär att de informationskrav som gäller enligt förordningen om referensvärden även ska gälla för en specialfond. Vidare föreslås upplysningsbestämmelser i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument och lagen (2004:46) om värdepappersfonder, samt några redaktionella ändringar i bestämmelserna om sanktionsavgifter i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om marknadsmissbruk.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

2 Lagförslag

2.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014, i denna lag kallad EU-förordningen.

Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen.

2 § Finansinspektionen är behörig myndighet enligt EU-förordningen.

3 § Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt EU-förordningen.

Administratörer och sådana enheter under tillsyn som av Finansinspektionen har fått ett godkännande av ett referensvärde för användning i unionen enligt artikel 33.1 i EU-förordningen, ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifterna.

2 kap. Rapportering av överträdelser

1 § Inom ramen för sådana rutiner som en administratör ska ha enligt artikel 14.3 i EU-förordningen får personuppgifter som avses i artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) behandlas, om uppgifterna avser brott enligt lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

2 § Den som är eller har varit anställd hos en administratör får inte obehörigen röja uppgifter i en anmälan eller utsaga som har gjorts enligt sådana rutiner som en administratör ska ha enligt artikel 14.3 i EU-förordningen, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den utpekade personens identitet.

Den som är eller har varit anställd hos en administratör och har gjort en anmälan som avses i första stycket får inte göras ansvarig för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt, om anmälaren hade anledning att anta att en överträdelse hade skett.

3 § Den som har lämnat en rapport till Finansinspektionen enligt artikel 14.1 eller 14.2 i EU-förordningen får inte göras ansvarig för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt.

3 kap. Utredningsbefogenheter och tvångsmedel

Föreläggande om att lämna uppgifter

1 § För tillsynen över att bestämmelserna i EU-förordningen följs får Finansinspektionen besluta att förelägga

1. ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat, och

2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Första stycket gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Information om transaktioner på spotmarknaden

2 § För övervakningen av att bestämmelserna i EU-förordningen följs får Finansinspektionen besluta att förelägga marknadsaktörer på marknadsplatser där de underliggande tillgångarna till råvaruderivat handlas (spotmarknaden) att lämna transaktionsrapporter eller annan information. Marknadsaktörer på spotmarknaden är skyldiga att på begäran av Finansinspektionen ge inspektionen åtkomst till handlarnas system.

Föreläggande om att tillfälligt upphöra med ett visst förfarande

3 § Om det är sannolikt att någon har överträtt EU-förordningen, får Finansinspektionen besluta att förelägga den personen att upphöra med ett visst förfarande eller en viss verksamhet.

Beslutet om föreläggande gäller till dess det har prövats om förfarandet strider mot EU-förordningen. Beslutet får dock gälla i högst sex månader.

Korrigerig av felaktig eller vilseledande information

4 § Om det förekommit felaktiga eller vilseledande uppgifter i samband med tillhandahållandet av ett referensvärde, får Finansinspektionen korrigera informationen. Finansinspektionen får även besluta att förelägga den som har offentliggjort eller spridit referensvärdet att korrigera informationen eller referensvärdet.

Platsundersökning

5 § När det är nödvändigt för övervakningen av att en fysisk eller juridisk person följer bestämmelserna i EU-förordningen, får Finansinspektionen genomföra en undersökning i personens verksamhetslokaler.

Vite

6 § Ett beslut om föreläggande enligt någon av 1–4 §§ får förenas med vite.

Betalningssäkring

7 § För att säkerställa betalning av en sanktionsavgift eller återföring när en fysisk eller juridisk person har åsidosatt sin skyldighet på ett sätt som anges i 4 kap. 2 eller 3 §, får egendom som tillhör den som är betalningsskyldig tas i anspråk (betalningssäkring).

Betalningssäkring får beslutas bara om

1. det finns en påtaglig risk för att den fysiska eller juridiska personen genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt undan-
drar sig att betala avgiften eller det belopp som ska återföras, och

2. betalningsskyldigheten avser ett betydande belopp.

Om sanktionsavgift eller återföring inte har beslutats, får betalningssäkring beslutas bara om det är sannolikt att så kommer att ske. En betalningssäkring får inte avse ett högre belopp än det belopp sanktionsavgiften eller återföringen sannolikt kommer att fastställas till.

Ett beslut om betalningssäkring får fattas bara om skälen för beslutet uppväger det intrång eller men i övrigt som beslutet innebär för den som beslutet gäller eller för något annat motstående intresse.

8 § Beslut om betalningssäkring enligt 7 § fattas av den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift eller återföring. En ansökan om betalningssäkring ska göras av Finansinspektionen.

I fråga om en sådan ansökan ska 46 kap. 9–13 §§, 14 § första stycket 1 och andra stycket första meningen samt 20–22 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om Skatteverket gälla för Finansinspektionen.

9 § Vid prövning av verkställighet av ett beslut om betalningssäkring ska 69 kap. 13–18 §§ och 71 kap. 1 § första stycket skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om Skatteverket gälla för Finansinspektionen.

4 kap. Ingripanden

Återkallelse av tillstånd

1 § I artikel 35.1 i EU-förordningen finns bestämmelser om återkallelse av auktorisation eller registrering för administratörer bl.a. när administratören inte har tillhandahållit några referensvärden under de senaste tolv månaderna.

Överträdelser

2 § Finansinspektionen ska ingripa mot

1. en administratör som har auktoriserats eller registrerats enligt artikel 34 i EU-förordningen och som har åsidosatt sina skyldigheter enligt någon av artiklarna 4–15, 21.1, 23.2, 23.11, 24.3, 25.2, 25.7, 26.2, 26.3, 27 och 28.1 i förordningen,

2. en rapportör under tillsyn som har åsidosatt sina skyldigheter enligt någon av artiklarna 16, 23.3 och 23.10 i EU-förordningen,

3. en enhet under tillsyn som har använt ett referensvärde

- utan att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 28.2 i EU-förordningen, eller
- i strid med artikel 29.1,
- 4. den som har åsidosatt sin skyldighet enligt artikel 29.2 i EU-förordningen,
- 5. en administratör eller en enhet under tillsyn som inte följt ett föreläggande enligt artikel 21.3, 23.5 eller 23.6 i EU-förordningen, och
- 6. en sådan administratör som avses i 1 eller en enhet under tillsyn som inte har följt ett föreläggande eller en begäran enligt 3 kap. 1, 2 eller 5 §.

3 § Finansinspektionen ska ingripa mot den som driver verksamhet som administratör utan att ha fått auktorisation eller registrerats enligt artikel 34 i EU-förordningen.

Sanktioner och åtgärder

Ingripande

- 4 §** Ett ingripande enligt 2 eller 3 § sker genom beslut om
1. föreläggande att inom viss tid vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande,
 2. återkallelse av auktorisation eller registrering enligt artikel 35 i EU-förordningen,
 3. anmärkning,
 4. förbud enligt 5 §,
 5. återföring enligt 6 §, eller
 6. sanktionsavgift enligt 7 eller 8 §.
- Ett beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite.

Förbud

- 5 §** Den som har överträtt EU-förordningen på sätt som anges i 2 eller 3 § får för viss tid, lägst tre och högst tio år, förbjudas att vara
1. administratör, eller
 2. styrelseledamot eller verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, i en administratör eller rapportör under tillsyn.

Återföring

- 6 §** Den som har överträtt EU-förordningen på sätt som anges i 2 eller 3 § och därigenom gjort en vinst, ska åläggas att betala ett belopp som motsvarar värdet av den ekonomiska fördelen, om detta kan fastställas (återföring).

Betalningsskyldighet enligt första stycket ska dock inte åläggas någon om det är uppenbart oskäligt.

Beloppet tillfaller staten.

Sanktionsavgifter

- 7 §** Sanktionsavgiften för en överträdelse av artikel 11.1 d eller 11.4 i EU-förordningen ska fastställas till högst det högsta av
1. för en juridisk person:
 - a) ett belopp som per den 30 juni 2016 i svenska kronor motsvarade 250 000 euro,

b) två procent av den juridiska personens omsättning eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår, eller

c) tre gånger den vinst som den juridiska personen gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa,

2. för en fysisk person:

a) ett belopp som per den 30 juni 2016 i svenska kronor motsvarade 100 000 euro, eller

b) tre gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Om den juridiska personen är en förening, avses med omsättning i första stycket 1 b 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning. Detta gäller även om föreningen ingår i en koncern.

Avgiften tillfaller staten.

8 § I andra fall än de som avses i 7 § ska sanktionsavgiften för en överträdelse som anges i 2 eller 3 § fastställas till högst det högsta av

1. för en juridisk person:

a) ett belopp som per den 30 juni 2016 i svenska kronor motsvarade 1 miljon euro,

b) 10 procent av den juridiska personens omsättning eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår, eller

c) tre gånger den vinst som den juridiska personen gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa,

2. för en fysisk person:

a) ett belopp som per den 30 juni 2016 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro, eller

b) tre gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Om den juridiska personen är en förening, avses med omsättning i första stycket 1 b 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning. Detta gäller även om föreningen ingår i en koncern.

Avgiften tillfaller staten

9 § Om en överträdelse som anges i 7 eller 8 § har skett under den juridiska personens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

Att bestämma sanktion

10 § Vid valet av ingripande ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet eller den reala ekonomin, skador som uppstått och graden av ansvar.

11 § Utöver det som anges i 10 § ska det i försvårande riktning beaktas om den som har begått överträdelsen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning bör särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna.

I förmildrande riktning ska det beaktas om den som har begått överträdelsen

1. i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning, och

2. har vidtagit åtgärder efter överträdelsen för att undvika att den upprepas.

12 § Finansinspektionen får avstå från ingripande, om

1. överträdelsen är ringa eller ursäktlig,

2. personen i fråga gör rättelse,

3. något annat organ har vidtagit åtgärder mot personen och dessa åtgärder bedöms tillräckliga, eller

4. det annars finns särskilda skäl.

13 § När sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 10 och 11 §§ samt till den berörda personens finansiella ställning och, om det går att bestämma, den vinst som personen gjort till följd av regelöverträdelsen.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift och återföring

14 § En sanktionsavgift ska betalas till Finansinspektionen inom 30 dagar efter det att ett beslut om den har fått laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet.

15 § Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken, om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 14 §.

16 § Om sanktionsavgiften inte har betalats inom den tid som anges i 14 §, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

17 § En sanktionsavgift som har beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

18 § Det som anges om sanktionsavgift i 14–17 §§ gäller även för återföring enligt 6 §.

5 kap. Överklagande m.m.

1 § Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

2 § Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse enligt EU-förordningen eller enligt denna lag ska gälla omedelbart.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
2. Genom lagen upphävs lagen (2017:1185) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden.
3. Ingripande enligt denna lag får inte ske för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 11 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

11 §²

Ett prospekt ska innehålla all information rörande emittenten och de överlåtbara värdepapperen som är nödvändig för att en investerare ska kunna göra en välgrundad bedömning av emittentens och en eventuell garants tillgångar och skulder, finansiella ställning, resultat och framtidsutsikter samt av de överlåtbara värdepapperen. Informationen ska vara skriven så att den är lätt att förstå och analysera.

Ytterligare bestämmelser om den information som ett prospekt ska innehålla finns i prospektförordningen och artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut.

Ytterligare bestämmelser om den information som ett prospekt ska innehålla finns i

1. prospektförordningen,
2. artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut, och
3. artikel 29.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

¹ Lagen omtryckt 1992:558.

² Senaste lydelse 2010:1009.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 15 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

15 §²

För varje värdepappersfond ska det finnas en aktuell informationsbroschyr.

Informationsbroschyren ska innehålla

1. fondbestämmelserna,
2. de ytterligare uppgifter som behövs för att man ska kunna bedöma fonden och den risk som är förenad med att investera i den,
3. en tydlig och lättbegriplig förklaring av fondens riskprofil,
4. uppgifter om det arbete eller de funktioner som fondbolaget får uppdra åt någon annan att utföra enligt 4 och 5 §§,
5. uppgifter om vilka tillgångsslag fondmedlen får placeras i,
6. för det fall fondmedlen får placeras i derivatinstrument, uppgifter om i vilket syfte och hur det möjliga resultatet av användningen av derivatinstrument kan påverka fondens riskprofil, och
7. uppgifter om fondbolagets ersättningspolicy.

För en värdepappersfond som hänvisar till ett referensvärde som avses i artikel 3.1.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014 finns ytterligare bestämmelser om informationsbroschyrens innehåll i artikel 29.2 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563.

² Senaste lydelse 2016:892.

2.4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Häri genom föreskrivs att 30 kap. 6 b § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

6 b §¹

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som myndigheten övervakar enligt den lagen, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Sekretessen gäller inte om anmälaren varit rapporteringsskyldig enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014.

Sekretessen gäller inte om anmälaren varit rapporteringsskyldig enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 *eller artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014.*

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

¹ Senaste lydelse 2016:1314.

2.5 Förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)

Härigenom föreskrivs¹ att 2, 6 b och 8 §§ konsumentkreditlagen (2010:1846) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2017/18:72 Föreslagen lydelse

2 §

I lagen avses med

konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten,

kreditgivare: den som lämnar krediten eller övertar den ursprungliga kreditgivarens fordran,

kreditavtal: ett avtal om lån, kontokredit, betalningsanstånd eller liknande,

kontokredit: ett kreditavtal som innebär en fortlöpande rätt att utnyttja ett kreditutrymme,

kreditköp: ett köp av en vara eller tjänst som finansieras genom en kredit som lämnas av

– säljaren, eller

– annan kreditgivare, om det görs på grund av en överenskommelse mellan denne och säljaren eller om varan eller tjänsten anges i kreditavtalet,

kontantpris: det pris till vilket en vara eller tjänst vanligen erbjuds konsumenter mot kontant betalning,

kreditkostnad: det sammanlagda beloppet av räntor, avgifter och andra kostnader som konsumenten ska betala med anledning av krediten, inklusive nödvändiga kostnader för värdering, dock med undantag för notariatsavgifter,

kreditfordran: summan av kreditbeloppet och kreditkostnaden,

kreditränta: räntekostnaden per år för den vid varje tid obetalda delen av skulden angiven som en ränta,

effektiv ränta: kreditkostnaden angiven som en årlig ränta beräknad på kreditbeloppet, i förekommande fall med hänsyn tagen till att delbetalningar ska göras under den löpande kredittiden,

bostadskredit:

– en kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, eller

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011, samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011.

– en kredit som tas i syfte att förvärva eller behålla äganderätt till sådan egendom, om det inte är fråga om en tillfällig finansieringslösning under övergången till ett annat finansiellt arrangemang och krediten har en obestämd löptid eller ska återbetalas inom 12 månader,

bostadskredit i utländsk valuta: en bostadskredit i en annan valuta än

– valutan i det land inom EES där konsumenten är bosatt,

– valutan som konsumenten får sin inkomst i, eller

– valutan som konsumenten har de tillgångar i som ska användas som betalning av krediten,

högkostnadskredit: en kredit med en effektiv ränta som minst uppgår till referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av 30 procentenheter och som inte huvudsakligen avser kreditköp eller är en bostadskredit.

högkostnadskredit: en kredit med en effektiv ränta som minst uppgår till referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av 30 procentenheter och som inte huvudsakligen avser kreditköp eller är en bostadskredit,

referensvärde: det som anges i artikel 3.1.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014.

6 b §

Näringsidkaren ska tillhandahålla allmän information om bostadskrediter som näringsidkaren erbjuder konsumenterna. Sådan information behöver inte tillhandahållas av en kreditförmedlare som inte uppträder som ombud för en kreditgivare.

Informationen ska innehålla uppgifter om

1. näringsidkarens namn, organisationsnummer och adress,

2. de ändamål som krediten får användas för,

3. säkerheter som kan komma att krävas för ingående av kreditavtalet,

4. kreditavtalets löptid,

5. vilket slags kreditränta som kan erbjudas, bland annat huruvida räntan är rörlig eller bunden och vilka räntebindningstider som erbjuds, och en kort beskrivning av vad som kännetecknar olika räntor och vad de innebär för konsumenten,

6. i tillämpliga fall, vilket referensvärde som kreditavtalet hänvisar till och vem som kontrollerar tillhandahållandet av referensvärdet samt en beskrivning av vad det innebär för konsumenten att referensvärdet används,

6. vilken valuta som bostadskrediten kan erbjudas i och, i förekommande fall, en förklaring av vad det innebär för konsumenten att ta en bostadskredit i utländsk valuta,

7. kreditbeloppet, kreditkostnaden, kreditfordran och den effektiva räntan genom att använda representativa exempel,

8. eventuella andra kostnader som ska betalas i samband med ett kreditavtal,

9. olika alternativ för återbetalning av krediten med angivande av amorteringarnas antal, regelbundenhet och belopp och, i förekommande fall, att iakttagande av kreditvillkoren inte garanterar att hela kreditbeloppet är återbetalt vid kredittidens slut,

10. villkoren för återbetalning i förtid,

11. vilka krav på värdering av en säkerhet som ställs, vem som är ansvarig för att värderingen utförs och huruvida kostnader för värderingen kommer att uppstå för konsumenten,

12. konsekvenserna av att kreditavtalet inte följs,

13. huruvida det krävs att konsumenten öppnar ett konto eller ansluter sig till en tjänst som möjliggör betalning av amorteringar och kostnader, och

14. huruvida konsumenten förutsätts köpa andra tjänster för att kunna få krediten på de marknadsförda villkoren och, i så fall, om dessa även kan köpas av någon annan.

Informationen ska finnas tillgänglig i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten eller i någon annan elektronisk form.

7. vilken valuta som bostadskrediten kan erbjudas i och, i förekommande fall, en förklaring av vad det innebär för konsumenten att ta en bostadskredit i utländsk valuta,

8. kreditbeloppet, kreditkostnaden, kreditfordran och den effektiva räntan genom att använda representativa exempel,

9. eventuella andra kostnader som ska betalas i samband med ett kreditavtal,

10. olika alternativ för återbetalning av krediten med angivande av amorteringarnas antal, regelbundenhet och belopp och, i förekommande fall, att iakttagande av kreditvillkoren inte garanterar att hela kreditbeloppet är återbetalt vid kredittidens slut,

11. villkoren för återbetalning i förtid,

12. vilka krav på värdering av en säkerhet som ställs, vem som är ansvarig för att värderingen utförs och huruvida kostnader för värderingen kommer att uppstå för konsumenten,

13. konsekvenserna av att kreditavtalet inte följs,

14. huruvida det krävs att konsumenten öppnar ett konto eller ansluter sig till en tjänst som möjliggör betalning av amorteringar och kostnader, och

15. huruvida konsumenten förutsätts köpa andra tjänster för att kunna få krediten på de marknadsförda villkoren och, i så fall, om dessa även kan köpas av någon annan.

8 §²

Näringsidkaren ska i rimlig tid innan ett kreditavtal ingås, i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten, ge konsumenten information om

1. vilket slags kredit det rör sig om,
2. kreditgivarens och kreditförmedlarens namn, organisationsnummer och adress,
3. kreditbeloppet och villkoren för utnyttjandet av krediten,
4. kreditavtalets löptid,
5. varan eller tjänsten och dess kontantpris vid kreditköp,
6. krediträntan, villkoren för krediträntan med angivande av referens-index eller referensräntor samt tidpunkter, förfaranden och andra villkor för ändring av krediträntan,
7. den effektiva räntan, med angivande av ett representativt exempel, och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten,
8. avbetalningarnas storlek, antal och förfallotidpunkter samt den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på krediter med olika krediträntor; om en betalning inte avräknas utan sparas eller investeras för konsumentens räkning, ska det anges,
9. avgifter med anledning av kreditavtalet och villkoren för ändring av avgifterna,
10. notariatsavgifter,
11. skyldighet att ingå ett avtal om en kompletterande tjänst till kreditavtalet,
12. dröjsmålsräntan och villkoren för ändring av den samt avgifter som ska betalas när avtalsförpliktelser inte fullgörs,
13. påföljder vid dröjsmål med betalning,
14. begärda säkerheter,
15. förekomst eller avsaknad av ångerrätt,
16. konsumentens rätt till förtidsbetalning samt kreditgivarens rätt till ränteskillnadsersättning och hur denna ersättning ska beräknas,
17. konsumentens rätt att få information om att en kredit inte beviljats,
18. konsumentens rätt att få ett utkast till ett kreditavtal, och
19. den tid under vilken erbjudandet gäller.

Informationen ska ges i formuläret ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation”. Om avtalet på konsumentens begäran ska ingås genom ett medel för distanskommunikation som inte tillåter att informationen före avtalsslutet ges i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten, ska näringsidkaren ge konsumenten informationen i denna form snarast efter det att avtalet har ingåtts. Informationen i formuläret ska begränsas till det som anges i första stycket.

Om kreditavtalet hänvisar till ett referensvärde, ska näringsidkaren även ge konsumenten information om vilket referensvärde som används och vem som kontrollerar

² Senaste lydelse 2016:1031.

tillhandahållandet av det samt en beskrivning av vad det innebär för konsumenten att referensvärdet används. Informationen ska lämnas på det sätt som anges i första stycket eller andra stycket andra meningen.

Om konsumenten begär det, ska näringsidkaren utan kostnad ge honom eller henne ett utkast till ett kreditavtal.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 7 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

7 §

Informationsbroschyren för en specialfond ska, utöver det som anges i 10 kap. 1 §, innehålla fondbestämmelserna för fonden. Därutöver ska det på en framträdande plats i informationsbroschyren och allt övrigt marknadsföringsmaterial avseende fonden anges

1. om fondens värde kan variera kraftigt på grund av fondens sammansättning och de förvaltningsmetoder AIF-förvaltaren använder sig av, och

2. att fonden är en specialfond.

Informationsbroschyren för en specialfond ska, utöver det som anges i 10 kap. 1 §, innehålla

1. fondbestämmelserna för fonden, och

2. om fonden hänvisar till ett referensvärde som avses i artikel 3.1.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014, sådan information som avses i artikel 29.2 i den förordningen.

I informationsbroschyren och allt annat marknadsföringsmaterial avseende specialfonden ska det på en framträdande plats anges

1. om fondens värde kan variera kraftigt på grund av fondens sammansättning och de förvaltningsmetoder AIF-förvaltaren använder sig av, och

2. att fonden är en specialfond.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 5–8 och 18 §§ lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

5 §

Den som har överträtt marknadsmissbruksförordningen på ett sätt som anges i 1 eller 2 § och därigenom har *erhållit* en vinst *eller undvikit en kostnad*, ska åläggas att betala ett belopp som motsvarar värdet av den ekonomiska fördelen, om detta kan fastställas (återföring).

Betalningsskyldighet enligt första stycket ska dock inte åläggas någon om det är uppenbart oskäligt.

Beloppet tillfaller staten.

Den som har överträtt marknadsmissbruksförordningen på ett sätt som anges i 1 eller 2 § och därigenom *gjort* en vinst, ska åläggas att betala ett belopp som motsvarar värdet av den ekonomiska fördelen, om detta kan fastställas (återföring).

6 §

För en överträdelse som anges i 1 § ska sanktionsavgiften som högst fastställas till det högsta av

1. för en juridisk person:

a) ett belopp som per den 2 juli 2014 i svenska kronor motsvarade 15 miljoner euro,

b) 15 procent av den juridiska personens eller, i förekommande fall, *koncernens* omsättning närmast föregående räkenskapsår,

c) tre gånger den vinst som den juridiska personen, eller någon annan, *erhållit* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, *eller*

d) *tre gånger de kostnader som den juridiska personen, eller någon annan, undvikit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa,*

2. för en fysisk person:

a) ett belopp som per den 2 juli 2014 i svenska kronor motsvarade 5 miljoner euro,

b) 15 procent av den juridiska personens eller, i förekommande fall, *motsvarande* omsättning på *koncernnivå* närmast föregående räkenskapsår, *eller*

c) tre gånger den vinst som den juridiska personen, eller någon annan, *gjort* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa,

a) ett belopp som per den 2 juli 2014 i svenska kronor motsvarade 5 miljoner euro, *eller*

b) tre gånger den vinst som den fysiska personen, eller någon annan, *erhållit* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, *eller*

c) *tre gånger de kostnader som den fysiska personen, eller någon annan, undvikit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.*

Avgiften tillfaller staten.

b) tre gånger den vinst som den fysiska personen, eller någon annan, *gjort* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

7 §

För en överträdelse som anges i 2 § 1–3 ska sanktionsavgiften som högst fastställas till det högsta av

1. för en juridisk person:

a) ett belopp som per den 2 juli 2014 i svenska kronor motsvarade 2,5 miljoner euro,

b) två procent av den juridiska personens eller, i förekommande fall, *koncernens* omsättning närmast föregående räkenskapsår,

c) tre gånger den vinst som den juridiska personen, eller någon annan, *erhållit* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, *eller*

d) *tre gånger de kostnader som den juridiska personen, eller någon annan, undvikit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa,*

2. för en fysisk person:

a) ett belopp som per den 2 juli 2014 i svenska kronor motsvarade 1 miljon euro,

b) tre gånger den vinst som den fysiska personen, eller någon annan, *erhållit* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, *eller*

c) *tre gånger de kostnader som den fysiska personen, eller någon annan, undvikit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.*

Avgiften tillfaller staten.

b) två procent av den juridiska personens eller, i förekommande fall, *motsvarande* omsättning *på koncernnivå* närmast föregående räkenskapsår, *eller*

c) tre gånger den vinst som den juridiska personen, eller någon annan, *gjort* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa,

a) ett belopp som per den 2 juli 2014 i svenska kronor motsvarade 1 miljon euro, *eller*

b) tre gånger den vinst som den fysiska personen, eller någon annan, *gjort* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

8 §

För en överträdelse som anges i 2 § 4–8 ska sanktionsavgiften som högst fastställas till det högsta av

1. för en juridisk person:

a) ett belopp som per den 2 juli 2014 i svenska kronor motsvarade 1 miljon euro,

b) två procent av den juridiska personens eller, i förekommande fall, *koncernens* omsättning närmast föregående räkenskapsår,

c) tre gånger den vinst som den juridiska personen, eller någon annan, *erhållit* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, *eller*

d) *tre gånger de kostnader som den juridiska personen, eller någon annan, undvikit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa,*

2. för en fysisk person:

a) ett belopp som per den 2 juli 2014 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro,

b) tre gånger den vinst som den fysiska personen, eller någon annan, *erhållit* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, *eller*

c) *tre gånger de kostnader som den fysiska personen, eller någon annan, undvikit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.*

Avgiften tillfaller staten.

b) två procent av den juridiska personens eller, i förekommande fall, *motsvarande* omsättning på *koncernnivå* närmast föregående räkenskapsår,

c) tre gånger den vinst som den juridiska personen, eller någon annan, *gjort* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

a) ett belopp som per den 2 juli 2014 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro, *eller*

b) tre gånger den vinst som den fysiska personen, eller någon annan, *gjort* till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

18 §

När sanktionsavgiftens storlek ska fastställas, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 15 och 16 §§ samt till den berörda personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen, eller någon annan, *erhållit* till följd av regelöverträdelsen *eller de kostnader som undvikits*.

När sanktionsavgiftens storlek ska fastställas, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 15 och 16 §§ samt till den berörda personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen, eller någon annan, *gjort* till följd av regelöverträdelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

3 Förordningen om referensvärden

3.1 Bakgrund

Ett index är ett mått som bestäms utifrån ett urval av underliggande data. När ett index används för att bestämma värdet på ett finansiellt instrument eller finansiellt avtal eller används för att mäta resultatet i t.ex. en värdepappersfond blir det ett referensvärde (på engelska benchmark). En del index är referensräntor – t.ex. Libor, Euribor eller Stibor som kan ligga till grund för prissättningen av olika typer av finansiella instrument, exempelvis ränteswappar. Vissa referensräntor används även för bestämmandet av nivån på räntor för t.ex. bolån. Index kan också användas för att mäta en fonds resultat i syfte att fastställa en portföljs tillgångsallokering eller beräkna resultatberoende avgifter. Index som avser råvaror används för prissättningen av derivatkontrakt eller certifikat. Index som utgör referensvärden fyller således en viktig funktion på de finansiella marknaderna.

Manipulationen av referensräntorna Libor och Euribor har visat på referensräntornas betydelse och deras sårbarhet. Med anledning av den uppmärksammade problematiken när det gäller dessa referensräntor lämnade kommissionen i juli 2012 förslag till ändringar i sina tidigare förslag till förordning respektive direktiv om marknadsmissbruk (se fakta-promemoria 2012/13:FPM1). Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG (i det följande benämnd marknadsmissbruksförordningen), och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/57/EU av den 16 april 2014 om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (marknadsmissbruksdirektiv) antogs i april 2014.

Hösten 2012 genomförde kommissionen ett offentligt samråd om ett möjligt ramverk för tillhandahållandet och användningen av referensvärden.

Hösten 2012 genomförde också Riksbanken en utredning om den svenska referensräntan Stibor (Riksbankens utredning om Stibor, Riksbanksstudier, november 2012). Riksbanken kom fram till att det inte fanns några tecken på att Stibor hade manipulerats, men fann ett antal brister i ramverket kring Stibor som borde åtgärdas för att stärka förtroendet för referensräntan. Riksbankens rekommendationer har lett till en reformering av Stibor, som numera administreras av Svenska Bankföreningen. Riksbanken gjorde 2014 en ny utvärdering av Stibor för att följa upp reformarbetet och se över hur ramverket kring Stibor fungerar (Stibor synas på nytt en uppföljning, Riksbanksstudier, maj 2014). I utvärderingen konstateras bl.a. att Stibor har bestämts till rättvisande nivåer under det nya Stiborramverket under den tidsperiod som studien är baserad på.

Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) och Europeiska bankmyndigheten (Eba) publicerade den 6 juni 2013 principer för tillhandahållandet av referensvärden inom EU ("Principles for Benchmark-Setting Processes in the EU"), vilka föreslogs tillämpas av

berörda aktörer till dess att det fanns ett rättsligt ramverk för referensvärden på EU-nivå.

Internationella organisationen för värdepapperstillsyn (International Organization of Securities Commissions, IOSCO) antog den 17 juli 2013, efter omfattande konsultation med marknadsaktörer, globala riktlinjer för referensvärden på de finansiella marknaderna.

Den 18 september 2013 presenterade kommissionen sitt förslag till förordning om referensvärden (se faktrapomemoria 2013/14:FPM13). Förslaget var sedan föremål för förhandlingar i Europaparlamentet och rådet och ändrades delvis i förhållande till kommissionens förslag. Det kompromissförslag som förhandlats fram antogs formellt av Europaparlamentet och rådet i april respektive maj 2016.

3.2 Förordningens innehåll

3.2.1 Syfte och tillämpningsområde

Ett index definieras i förordningen om referensvärden som ett sifferbelopp som offentliggörs eller görs tillgängligt för allmänheten och som fastställs regelbundet genom tillämpning helt eller delvis av en beräkningsmetod eller genom en bedömning, på grundval av värdet av en eller flera underliggande tillgångar eller priser eller andra värden eller mätningar (artikel 3.1.1). En fysisk eller juridisk person som kontrollerar tillhållandet av ett index är att betrakta som en indexleverantör (artikel 3.1.2).

Ett index blir ett referensvärde om indexet används för att fastställa det belopp som ska betalas ut enligt villkoren för ett finansiellt instrument eller vissa typer av finansiella avtal, eller för att fastställa värdet på ett finansiellt instrument (artikel 3.1.3). Ett index blir också ett referensvärde om indexet används för att mäta en investeringsfonds resultat, i syfte att efterlikna avkastningen på indexet eller fastställa en portföljs tillgångsallokering eller beräkna de resultatberoende avgifterna. Med investeringsfond avses i förordningen (artikel 3.1.19) en alternativ investeringsfond eller ett fondföretag enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (i det följande benämnt UCITS-direktivet). En svensk värdepappersfond är ett sådant fondföretag som avses i definitionen i UCITS-direktivet (se 1 kap. 1 § första stycket 25 lagen [2004:46] om värdepappersfonder). Det kan påpekas att definitionen av referensvärde skiljer sig något från definitionen i marknadsmissbruksförordningen (artikel 3.1.29). Definitionen i marknadsmissbruksförordningen är mer begränsad eftersom den endast avser index som används i förhållande till finansiella instrument.

Genom förordningen om referensvärden införs förbättrad styrning och kontroll över processen kring fastställandet av referensvärden med syftet att säkerställa att de index som i unionen används som referensvärden i finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat är rättvisande och inte manipuleras. Ett referensvärdes sårbarhet varierar beroende på vilken grad av skönsmässighet som används

för att fastställa det och vilken typ av referensvärde det är fråga om. Förordningen innehåller därför olika regler för olika typer av referensvärden.

Förordningen ska tillämpas på tillhandahållande av referensvärden, rapportering av dataunderlag för referensvärden och användning av referensvärden inom unionen (artikel 2.1). Detaljerade krav ställs på de centrala aktörer som medverkar vid fastställande av referensvärden. Dessa aktörer benämns i förordningen administratörer och rapportörer av dataunderlag (artikel 3.1.6 och 3.1.8).

Vissa aktörer och index undantas från förordningens tillämpningsområde (artikel 2.2). Bland annat ska förordningen inte tillämpas på offentliga myndigheter när de bidrar med uppgifter till, tillhandahåller eller kontrollerar tillhandahållandet av referensvärden för offentlig-politiska ändamål (artikel 2.2 b). Förordningen ska inte heller tillämpas på en indexleverantör som är omedveten om och inte rimligen kunde ha känt till att indexet används som ett referensvärde på sätt som avses i förordningen (artikel 2.2 h).

3.2.2 Administratörer och rapportörer av dataunderlag

En administratör är den fysiska eller juridiska person som kontrollerar tillhandahållandet av ett referensvärde och som därmed sköter arrangementen kring fastställandet av referensvärdet, samlar in och analyserar dataunderlag samt fastställer referensvärdet (artikel 3.1.5 och 3.1.6). Förordningen ställer krav på auktorisation eller registrering av en behörig myndighet för att få agera som administratör av ett referensvärde (artikel 34.1). Om en administratör inte följer förordningens regler får den behöriga myndigheten återkalla administratörens auktorisation eller registrering (artikel 35.1). Myndigheten ska även kunna besluta om sanktioner vid överträdelser av förordningen (artikel 42.1 första stycket a).

En rapportör är en fysisk eller juridisk person som rapporterar dataunderlag, dvs. lämnar dataunderlag som inte är lättillgängligt till en administratör eller till någon annan för vidarebefordran till en administratör, i syfte att dataunderlaget ska användas för fastställandet av ett referensvärde (artikel 3.1.8 och 3.1.9). För rapportörer som redan omfattas av reglering och tillsyn, s.k. rapportörer under tillsyn, ställer förordningen krav på bl.a. styrning och kontroll (artiklarna 3.1.10 och 16).

De krav som gäller för administratörer och rapportörer som medverkar vid fastställandet av referensvärden finns i artiklarna 4–16 i förordningen. I de artiklarna anges detaljerade regler om

- styrning och kontroll när det gäller administratörer och rapportörer under tillsyn (artiklarna 4–10 respektive artikel 16),
- dataunderlagets kvalitet (artikel 11),
- metoden för fastställandet av referensvärden (artiklarna 12 och 13),
- skyldighet för administratörer att rapportera misstänkta manipulationer (artikel 14), och
- administratörers skyldighet att utarbeta en uppförandekod för rapportörer som klargör vilka skyldigheter och vilket ansvar rapportörerna har när de lämnar dataunderlag för fastställande av ett referensvärde (artikel 15).

3.2.3 Enheter under tillsyn

Förordningen innehåller regler som gäller för enheter som redan omfattas av reglering och tillsyn, s.k. enheter under tillsyn. I definitionen i förordningen av sådana enheter inbegrips en rad olika subjekt som omfattas av EU-rättsliga harmoniseringsåtgärder (artikel 3.1.17). Som exempel på sådana enheter kan nämnas kreditinstitut (artikel 3.1.17 a), värdepappersföretag (artikel 3.1.17 b) och försäkringsföretag (artikel 3.1.17 c). Även en kreditgivare enligt definitionen i artikel 3 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG är en enhet under tillsyn (artikel 3.1.17 h). En sådan kreditgivare kan utgöras av en fysisk eller juridisk person som lämnar eller förbinder sig att lämna en kredit inom ramen för sin närings- eller yrkesverksamhet. Enheter under tillsyn kan således utgöras av såväl fysiska som juridiska personer. Gemensamt för samtliga enheter under tillsyn är emellertid att det är fråga om personer som driver verksamheter som står under tillsyn och som är reglerade enligt olika EU-rättsliga regelverk.

Som redogörs för i det följande (avsnitt 4.2.4) innehåller förordningen förutsättningar för enheter under tillsyns användning av referensvärden i unionen.

Om en enhet under tillsyn rapporterar dataunderlag till en administratör i unionen utgör enheten en s.k. rapportör under tillsyn (artikel 3.1.10) och omfattas av särskilda krav.

3.2.4 Användning av referensvärden

Definitionen av användning av ett referensvärde

Förordningen innehåller också regler om användning av referensvärden inom unionen. I förordningen definieras vad som avses med användning av ett referensvärde (artikel 3.1.7). Användning av ett referensvärde kan bestå i att emittera ett finansiellt instrument som hänvisar till ett index eller en kombination av index eller att vara part i ett sådant finansiellt avtal som omfattas av förordningen och som hänvisar till ett index eller en kombination av index. Att fastställa det belopp som ska betalas enligt villkoren för ett finansiellt instrument eller vissa kreditavtal eller en kreditränta genom att hänvisa till ett index utgör också användning av ett referensvärde. Slutligen kan ett referensvärde användas för att mäta resultatet för en investeringsfond i syfte att efterlikna avkastningen på indexet eller fastställa en portföljs tillgångsallokering eller beräkna de resultatberoende avgifterna.

Förutsättningar för användning – enheter under tillsyn

Enheter under tillsyn får använda ett referensvärde under förutsättning att referensvärdet tillhandahålls av en administratör i unionen som ingår i det register över administratörer som Esma ska tillhandahålla eller om det aktuella referensvärdet ingår i nämnda register (artikel 29.1). En administratör i unionen kommer att ingå i registret om administratören har auktoriserats eller registrerats av en behörig myndighet (artikel 36.1 a).

Även referensvärden som tillhandahålls av administratörer i tredjeland, dvs. utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), kan bli godkända för användning inom unionen och därmed ingå i nämnda register. Sådana referensvärden kan bli föremål för användning inom unionen genom tre olika förfaranden. Ett sådant referensvärde får för det första användas om kommissionen har fattat ett beslut om likvärdighet avseende tredjelandets ordning (artikel 30). Fram till dess kommissionen har fattat ett beslut om likvärdighet får ett sådant referensvärde användas i unionen om administratören i det tredjelandet har beviljats ett förhands-erkännande hos den behöriga myndigheten i sin referensmedlemsstat i EU (artikel 32). Ett referensvärde kan därutöver bli föremål för användning inom unionen efter ett förfarande för godkännande där en administratör inom unionen, eller vissa enheter under tillsyn, hos sin behöriga myndighet ansöker om godkännande av ett referensvärde för användning i unionen (artikel 33).

Hänvisning till ett referensvärde i ett prospekt

I förordningen finns det en bestämmelse om användning av ett referensvärde som gäller oavsett om användaren är en enhet under tillsyn eller inte (artikel 29.2). Bestämmelsen rör innehållet i ett prospekt som ska offentliggöras enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG av den 4 november 2003 om de prospekt som skall offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel och om ändring av direktiv 2001/34/EG (i det följande benämnt prospekt-direktivet) eller enligt UCITS-direktivet. Ett sådant prospekt som avses i UCITS-direktivet benämns informationsbroschyr i svensk rätt (se 4 kap. 15 § lagen om värdepappersfonder). Om det finns en skyldighet att upprätta prospekt enligt något av nämnda direktiv och föremålet för prospektet utgörs av överlåtbara värdepapper eller andra investeringsprodukter som hänvisar till ett referensvärde, ska emittenten, erbjudaren eller den person som ansöker om upptagande till handel på en reglerad marknad se till att prospektet även innehåller tydlig och väl synlig information om huruvida referensvärdet har tillhandahållits av en administratör som ingår i Esmas register över administratörer och referensvärden (artikel 29.2 i förordningen).

3.2.5 Krav för olika typer av referensvärden

Referensvärdeskategorier

Eftersom det finns många olika referensvärdestyper och referensvärdestorlekar har det ansetts viktigt att förordningen ställer proportionerliga krav så att den administrativa bördan för en administratör inte blir större än vad som är befogat med hänsyn till hur viktigt referensvärdet är för det finansiella systemet (skäl 40). I förordningen delas referensvärden in i tre kategorier som är föremål för krav i förhållande till deras storlek och art (referensvärdeskategorier). Dessa kategorier utgörs av kritiska referensvärden (artiklarna 3.1.25 och 20), signifikanta referensvärden (artiklarna 3.1.26 och 24) och icke-signifikanta referensvärden (artiklarna 3.1.27 och 26). Vissa referensvärden är föremål för särskilda regler i förordningen. De referensvärden som är föremål för särskild reglering är

referensvärden baserade på reglerade uppgifter (artikel 17), referensräntor (artikel 18) och råvaruindex (artikel 19).

Kritiska referensvärden

Brister i vissa referensvärden kan få konsekvenser för marknadernas integritet, den finansiella stabiliteten, konsumenter, realekonomin eller finansiering av hushåll och företag som skulle kunna påverka en eller flera medlemsstater (skäl 35 till förordningen). Förordningen innehåller därför särskilda regler för sådana referensvärden som anses som kritiska i denna bemärkelse (artiklarna 20–23). Tillhandahållande av ett referensvärde och rapportering av dataunderlag är en frivillig verksamhet. När det gäller kritiska referensvärden har emellertid den behöriga myndigheten under vissa förutsättningar bl.a. möjlighet att tvinga en administratör att offentliggöra ett sådant referensvärde (artikel 21.3) och även kräva att vissa företag rapporterar dataunderlag till referensvärdet (artikel 23.6).

Det är kommissionen som fastställer vilka referensvärden som är kritiska. För att ett referensvärde ska kunna anses vara kritiskt måste det uppfylla vissa kriterier. Kriterierna är alternativa (artikel 20.1). Ett referensvärde anses exempelvis kritiskt om det används som en referens för finansiella instrument eller finansiella avtal eller för att mäta resultatet hos investeringsfonder som har ett totalt värde på minst 500 miljarder euro, baserat på referensvärdets alla olika slags löptider. Ett referensvärde kan också vara kritiskt om det nämnda värdet är minst 400 miljarder euro, förutsatt att det inte finns något, eller mycket få, lämpliga marknadsledda alternativ till referensvärdet och det skulle allvarligt och negativt påverka t.ex. den finansiella stabiliteten om referensvärdet inte längre tillhandahålls eller inte längre var tillförlitligt.

Med undantag för dels sådana kritiska referensvärden som baseras på information från rapportörer som till största delen är etablerade i en enda medlemsstat och som erkänns vara kritiskt i enlighet med ett särskilt förfarande, dels sådana kritiska referensvärden där huvuddelen av rapportörerna inte är enheter under tillsyn, ska den behöriga myndigheten inom 30 arbetsdagar från det att ett kritiskt referensvärde tas upp i kommissionens förteckning inrätta ett tillsynskollegium bestående av administratörens behöriga myndighet, Esma och de behöriga myndigheterna för rapportörer under tillsyn (artikel 46.1 och 46.2). Syftet med detta kollegium är bl.a. att säkerställa ett effektivt utbyte av tillsynsinformation mellan behöriga myndigheter och samordning av deras verksamhet (skäl 62).

Kommissionen inrättade i augusti 2016 en förteckning över kritiska referensvärden och införde samtidigt den europeiska interbankräntan Euribor i förteckningen. Referensräntan Euribor är därmed att anse som ett kritiskt referensvärde enligt förordningen om referensvärden, se kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/1368 av den 11 augusti 2016 om inrättande av en förteckning över kritiska referensvärden som används på finansmarknader i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011. Genom ändringar i genomförandeförordningen i juli och december 2017 har kommissionen infört även referensräntorna Eonia (Euro OverNight Index Average) och Libor

(London Interbank Offered Rate) i förteckningen över kritiska referensvärden, se kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/2446 av den 19 december 2017 om ändring av genomförandeförordning (EU) 2016/1368 om inrättande av en förteckning över kritiska referensvärden som används på finansmarknader i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011.

Signifikanta referensvärden

Ett signifikant referensvärde är ett referensvärde som används som referens för finansiella instrument eller finansiella avtal eller för att mäta resultatet hos en investeringsfond som har ett sammanlagt genomsnittligt värde på minst 50 miljarder euro på grundval av samtliga löptider för referensvärdet under en sexmånadersperiod. Även ett referensvärde under denna tröskel är signifikant under förutsättning att det inte finns något, eller mycket få, lämpliga marknadsledda alternativ till referensvärdet och det skulle allvarligt och negativt påverka t.ex. den finansiella stabiliteten om referensvärdet inte längre tillhandahölls eller inte längre var tillförlitligt (artikel 24.1).

En administratör av ett signifikant referensvärde kan välja att inte tillämpa vissa regler i förordningen om denne anser att tillämpningen av dem skulle vara oproportionerlig med hänsyn till referensvärdets art och effekter eller med hänsyn till administratörens storlek (artikel 25.1). De regler som administratören kan välja att inte tillämpa avser bl.a. de krav som gäller styrning och kontroll av verksamheten. Administratören kan t.ex. välja att inte tillämpa vissa regler hänförliga till innehållet i en uppförandekod.

Om administratören väljer att inte tillämpa vissa regler ska den underrätta den behöriga myndigheten och förklara varför en tillämpning skulle vara oproportionerlig (artikel 25.2). Om den behöriga myndigheten anser att en tillämpning av de aktuella reglerna ändå är lämplig kan myndigheten besluta att en eller flera av de berörda reglerna ska tillämpas. Förordningen anger detaljerade krav i fråga om vilka kriterier den behöriga myndigheten ska beakta i sin bedömning (artikel 25.3). En administratör som har valt att inte tillämpa vissa regler ska offentliggöra och upprätthålla en försäkran om efterlevnad där det tydligt anges varför det är lämpligt att administratören inte följer de aktuella bestämmelserna (artikel 25.7).

Ikke-signifikanta referensvärden

Ett icke-signifikant referensvärde är negativt bestämt och definieras som ett referensvärde som varken uppfyller kraven för ett kritiskt eller signifikant referensvärde (artikel 3.27). En administratör av ett icke-signifikant referensvärde omfattas av ett mindre detaljerat regelsystem och kan välja att inte tillämpa en rad regler i förordningen (artikel 26.1). Om administratören väljer att inte tillämpa en eller flera av de aktuella reglerna ska den offentliggöra och upprätthålla en försäkran om efterlevnad där det tydligt anges varför det är lämpligt för administratören att inte följa de aktuella reglerna (artikel 26.3). Den relevanta behöriga myndigheten ska granska administratörens försäkran om efterlevnad och får bl.a. kräva ytterligare information eller ändringar för att säkra efterlevnaden av förordningen (artikel 26.4).

Referensvärden baserade på reglerade uppgifter

Många referensvärden bygger på dataunderlag som tillhandahålls av enheter under tillsyn och där dataunderlaget i sig omfattas av regler i andra EU-rättsakter. Det kan t.ex. vara fråga om transaktionsuppgifter som kommer från en reglerad marknad eller en MTF-plattform, eller fondandelsvärden för investeringsfonder. Ett sådant referensvärde benämns i förordningen referensvärde baserat på reglerade uppgifter (artikel 3.1.24). Dessa referensvärden anses vara mindre sårbara för manipulation. Administratörer av sådana referensvärden är befriade från vissa skyldigheter enligt förordningen, t.ex. reglerna om uppförandekod (artikel 17.1).

Referensvärden för råvaror och räntor

Olika typer av referensvärden och olika referensvärdessektorer kännetecknas av olika egenskaper, sårbarheter och risker. Två sektorer och typer av referensvärden är därför föremål för särskild reglering i förordningen. Den ena typen är referensräntor (artikel 18). Sådana referensvärden spelar en viktig roll för den penningpolitiska transmissionsmekanismen (skäl 33). De särskilda reglerna gäller dataunderlagets kvalitet samt styrning och kontroll och finns i en bilaga till förordningen (artikel 18 och bilaga I). Vidare ska reglerna om signifikanta och icke-signifikanta referensvärden inte tillämpas på tillhandahållande av och rapportering i samband med referensräntor (artikel 18 andra stycket), dvs. administratören kan inte välja att inte tillämpa vissa regler.

Den andra typen av referensvärde som är föremål för särskild reglering är råvaruindex (artikel 19). Ett råvaruindex är enligt förordningen (artikel 3.1.23) ett referensvärde där den underliggande tillgången är en råvara i den mening som avses i artikel 2.1 i kommissionens förordning (EG) nr 1287/2006 av den 10 augusti 2006 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller dokumenteringsskyldigheter för värdepappersföretag, transaktionsrapportering, överblickbarhet på marknaden, upptagande av finansiella instrument till handel samt definitioner för tillämpning av det direktivet, med undantag för vissa utsläppsrätter. För dessa referensvärden gäller särskilda regler om metoden för fastställandet av referensvärdet, dataunderlagets kvalitet, styrning och kontroll m.m. som framgår av en bilaga till förordningen (artikel 19 och bilaga II). Den särskilda regleringen ska emellertid inte tillämpas om referensvärdet i fråga är ett referensvärde baserat på reglerade uppgifter eller på uppgifter från rapportörer varav majoriteten är under tillsyn (artikel 19.1). Inte heller ska de särskilda reglerna tillämpas när ett råvaruindex är ett kritiskt referensvärde och den underliggande tillgången är guld, silver eller platina (artikel 19.2).

3.2.6 Öppenhet och konsumentskydd

För att användare av referensvärden på ett lämpligt sätt ska kunna välja och förstå riskerna med referensvärden måste de känna till vad ett visst referensvärde avser att mäta och dess mottaglighet för manipulation (skäl 43 till förordningen). Esma har en skyldighet att föra ett offentligt register över bl.a. identiteten på de administratörer som auktoriserats eller registrerats enligt förordningen och den behöriga myndighet som ansvarar

för tillsyn över att den följs (artikel 36.1). Inom två veckor från det att en administratör införts i nämnda register ska administratören offentliggöra en referensvärdesdeklaration för varje referensvärde eller, i förekommande fall, för varje familj av referensvärden (artikel 27.1). Referensvärdesdeklarationen ska bl.a. klart och tydligt fastställa den marknad eller ekonomiska verklighet som referensvärdet mäter och upplysa användare om att ändringar av referensvärdet eller dess upphörande kan påverka de finansiella avtal eller finansiella instrument som hänvisar till referensvärdet eller mätningar av investeringsfonders resultat. I referensvärdesdeklarationen ska även anges varför referensvärdesmetoden har valts och rutiner för översyn och godkännande av metoden.

3.2.7 Den behöriga myndigheten och dess befogenheter

Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet som är ansvarig för att utföra uppgifterna enligt förordningen (artikel 40.1). Förordningen anger ett minsta antal tillsyns- och utredningsbefogenheter som den behöriga myndigheten ska ha enligt nationell rätt. Myndigheten ska bl.a. ha rätt att få tillgång till handlingar, kunna hålla förhör samt genomföra platsundersökningar (artikel 41.1 d). Befogenheterna ska kunna utövas direkt, i samarbete med eller genom delegering till andra myndigheter eller marknadsföretag, eller efter ansökan till behöriga rättsliga myndigheter (artikel 41.2).

Den behöriga myndigheten ska också ha möjlighet att besluta om administrativa sanktioner, såsom sanktionsavgifter, vid överträdelser av förordningen (artikel 42). I förordningen fastslås också skyldigheter för de behöriga myndigheterna att samarbeta och utbyta information sinsemellan och med Esma, i synnerhet när det gäller utredningsverksamhet (artiklarna 39 och 47).

3.2.8 Ändringar i vissa andra EU-rättsakter

Genom förordningen om referensvärden (artikel 56) har det gjorts vissa ändringar i marknadsmissbruksförordningen. Dessa ändringar har behandlats inom ramen för arbetet med anpassning av svensk rätt till den förordningen (se prop. 2016/17:22) och behandlas därför inte i denna promemoria.

Genom förordningen (artiklarna 57 och 58) har det även gjorts vissa ändringar i bolånedirektivet och konsumentkreditdirektivet. Ändringarna innebär att det under vissa förutsättningar ställs krav på att information om bl.a. administratörer och referensvärden ska lämnas till konsumenter som ingår i vissa avtal som omfattas av nämnda direktiv.

3.2.9 Det fortsatta arbetet inom EU

Av förordningen om referensvärden följer att kommissionen ska anta delegerade akter och genomförandeakter på ett antal områden. Ett antal delegerade akter, baserade på tekniska råd som lämnats av Esma, har antagits och offentliggjorts i Europeiska unionen officiella tidning

(kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/64 av den 29 september 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 med närmare angivelse av hur kriterierna i artikel 20.1 c iii ska tillämpas för att bedöma om vissa händelser skulle orsaka en allvarlig och negativ påverkan på marknadsintegriteten, den finansiella stabiliteten, konsumenterna, realekonomin eller finansieringen av hushåll och företag i en eller flera medlemsstater, kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/65 av den 29 september 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 med närmare angivelse av innebörden av tekniska delar av definitionerna i artikel 3.1 i förordningen, kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/66 av den 29 september 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 med närmare angivelse av hur det nominella beloppet för finansiella instrument utom derivat, det nominella beloppet för derivat och fondandelsvärdet för investeringsfonder ska bedömas och kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/67 av den 3 oktober 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 vad gäller fastställandet av villkor för att bedöma konsekvenserna av upphörande eller ändring av befintliga referensvärden). De trädde i kraft den 6 februari 2018.

Kommissionen har också antagit en genomförandeförordning om inrättande av en förteckning över kritiska referensvärden (kommissionens genomförandeförordning [EU] 2016/1368 om inrättande av en förteckning över kritiska referensvärden som används på finansmarknader i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning [EU] 2016/1011, senast ändrad genom kommissionens genomförandeförordning [EU] 2017/2446).

Vissa av de delegerade akterna ska utgöras av tekniska standarder som utarbetas av Esma. Esma lämnade, efter en offentlig konsultation, förslag på tekniska standarder till kommissionen den 30 mars 2017 (Final Report Draft technical standards under the Benchmarks Regulation, ESMA70-145-48). De tekniska standarderna har dock ännu antagits av kommissionen.

Kommissionen ska senast den 1 januari 2020 göra en översyn av förordningen om referensvärden. En rapport om genomförandet av förordningen ska läggas fram till Europaparlamentet och rådet (artikel 54.1). I rapporten ska kommissionen bl.a. yttra sig om funktionssättet och effektiviteten i det kritiska referensvärdet samt definitionen av ett kritiskt referensvärde.

Kommissionen ska också vart femte år se över utvecklingen av internationella principer som är tillämpliga för referensvärden samt utvecklingen av rättsliga ramar och tillsynspraxis i tredjeländer när det gäller tillhandahållandet av referensvärden och analysera om det finns behov av att ändra förordningen (artikel 54.2).

4 Allmänna utgångspunkter

4.1 En ny lag införs

Promemorians förslag: De bestämmelser som är nödvändiga till följd av förordningen om referensvärden ska införas i en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden. Den nuvarande lagen med samma rubrik ska upphävas.

Bestämmelsen i den nuvarande lagen om att Finansinspektionen är behörig myndighet enligt förordning ska föras över till den nya lagen.

Skälen för promemorians förslag: En EU-förordning är direkt tillämplig i varje medlemsstat. En sådan rättsakt varken ska eller får inkorporeras i eller transformeras till nationell rätt. Några särskilda åtgärder för att införliva förordningen om referensvärden med svensk rätt får Sverige därför inte vidta. Förordningen förutsätter dock att medlemsstaterna inför vissa nationella bestämmelser. Det krävs att varje medlemsstat utser en behörig myndighet som ska svara för att uppgifterna enligt förordningen utförs. Vidare krävs att denna myndighet ges de befogenheter som den enligt förordningen ska ha, samt att medlemsstaterna inför sanktioner mot överträdelser av reglerna i förordningen.

Förordningen ska tillämpas på tillhandahållande av referensvärden, rapportering av dataunderlag och användning av referensvärden i unionen (artikel 2.1). I Sverige finns det inte någon nationell reglering i lag eller andra föreskrifter som gäller för tillhandahållandet av referensvärden. Det är de aktörer som administrerar och tillhandahåller referensvärden som själva bestämmer hur detta ska ske. Exempelvis har Svenska Bankföreningen, som sedan 2013 har ansvar för den svenska referensräntan Stibor, på rekommendation från Riksbanken tagit fram ett ramverk för Stibor (se Stibor synas på nytt – en uppföljning, Sveriges Riksbanksstudier, maj 2014). Förordningen träffar därför administratörer av referensvärden som i dag inte står under tillsyn. Förordningens regler träffar också ett stort antal företag som redan omfattas av reglering och tillsyn (enheter under tillsyn), dels i förhållande till dessa företags användning av referensvärden, dels när dessa företag rapporterar dataunderlag till en administratör i unionen (rapportörer under tillsyn). Utöver dessa subjekt påverkar förordningen indirekt andra som inte står under tillsyn av Finansinspektionen, t.ex. rapportörer av dataunderlag som måste följa de rutiner som administratörer är skyldiga att ha enligt förordningen. För att Finansinspektionen ska kunna utöva tillsyn över att förordningen följs krävs därför att det införs särskilda bestämmelser.

Den 1 januari 2018 trädde lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden i kraft. Lagen innehåller bestämmelser som gör det möjligt att tillämpa förordningen om referensvärden i Sverige (prop. 2017/18:4). I den lagen anges att Finansinspektionen är behörig myndighet enligt förordningen om referensvärden (2 §). Det finns även bestämmelser om avgifter för ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt förordningen och om överklagande. Om de ytterligare bestämmelser som är nödvändiga med anledning av förordningen om referensvärden skulle införas i den nuvarande lagen skulle det innebära så omfattande

ändringar att det i stort sett skulle bli fråga om en helt ny lag. En ny lag med samma rubrik bör därför i stället införas. Den nuvarande lagen bör upphävas.

Liksom i dag bör Finansinspektionen vara behörig myndighet enligt förordningen om referensvärden. Bestämmelsen i den nuvarande lagen om att Finansinspektionen är behörig myndighet bör därför överföras till den nya lagen (i det följande benämnd kompletteringslagen). I avsnitten 7 och 11 föreslås att även övriga bestämmelser i den nuvarande lagen ska föras över till kompletteringslagen.

4.2 Hänvisningar till förordningen om referensvärden

Promemorians förslag: Hänvisningar till förordningen om referensvärden i de bestämmelser som föreslås ska vara dynamiska, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Skälen för promemorians förslag: Hänvisningar till EU-rättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förordningen om referensvärden innebär att det i svensk rätt måste införas bestämmelser om den behöriga myndighetens utredningsbefogenheter och om sanktioner vid överträdelser av förordningen. I flera av de bestämmelserna krävs det hänvisningar till förordningen. Vilka befogenheter den behöriga myndigheten ska ha, liksom vilken typ av sanktioner och storleken på sanktionsavgifter, anges detaljerat i förordningen. Handlingsutrymmet för medlemsstaterna när det gäller att införa bestämmelser i nationell rätt är därmed begränsat. Hänvisningar till förordningen i sådana bestämmelser bör göras för att ange vid vilka överträdelser av förordningen som Finansinspektionen får använda de befogenheter som ges i kompletteringslagen. Om hänvisningar till förordningen i sådana bestämmelser vore statiska skulle därför, vid en ändring av förordningen, hänvisningarna behöva uppdateras till att avse den gällande lydelsen av förordningen utan att några överväganden i sak aktualiserades. För det fall förordningens bestämmelser skulle ändras vore det inte heller lämpligt att det uppstår oklarheter kring de befogenheter Finansinspektionen har för att utreda överträdelser av förordningen. Hänvisningar till förordningen bör därför vara dynamiska när det gäller bestämmelser om Finansinspektionens utredningsbefogenheter och om administrativa sanktioner. Även i andra bestämmelser som föreslås i denna promemoria bör hänvisningarna till EU-förordningen om referensvärden vara dynamiska. Det är också den hänvisningsteknik som regeringen har använt i senare propositioner (se t.ex. prop. 2015/16:156 s. 20 f., prop. 2015/16:160 s. 36 f. och 45 samt prop. 2016/17:22 s. 95–97).

4.3 Dubbelprövningsförbudet och rätten att inte belasta sig själv

Promemorians bedömning: Finansinspektionen bör i sin tillsyn beakta att dubbelprövningsförbudet skulle kunna aktualiseras om en överträdelse av förordningen om referensvärden samtidigt utgör marknadsmanipulation. Särskilda bestämmelser om handlingsregler för myndigheternas hantering av en sådan situation bör dock inte införas.

Rätten att inte belasta sig själv hindrar inte att företag under tillsyn är skyldiga att bistå Finansinspektionen i utredningar om överträdelser av förordningen om referensvärden. Rätten att inte belasta sig själv innebär dock att Finansinspektionen i enskilda fall bör överväga på vilket sätt inspektionen begär uppgifter från ett företag som är misstänkt för en överträdelse av förordningen om referensvärden.

Skälen för promemorians bedömning

Europakonventionen och EU-stadgan

I den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) regleras civila och politiska rättigheter. Europakonventionen gäller som svensk lag sedan den införlivats med svensk rätt genom lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. På EU-nivå finns en liknande reglering i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EU-stadgan), som i och med Lissabonfördraget blev rättsligt bindande för såväl EU:s institutioner som medlemsstaterna i deras tillämpning av unionsrätten.

När nya sanktioner införs aktualiseras de rättigheter som regleras i artikel 6 i Europakonventionen som handlar om rätten till en rättvis rättegång, däribland rätten att betraktas som oskyldig till dess skuld lagligen fastställts (artikel 6.2). Europadomstolen har ur denna artikel härlett en rätt att inte belasta sig själv (se bl.a. *Saunders mot Förenade kungariket* den 17 december 1996). Även artikel 4 i det sjunde tilläggsprotokollet, som innehåller det s.k. dubbelprövningsförbudet, måste beaktas. Dessa rättigheter och förbud har motsvarigheter i EU-stadgan (artiklarna 47 och 48 respektive artikel 50). Redan innan EU-stadgan tillkom har dock EU-domstolen tillämpat de principer som kommer till uttryck i Europakonventionen.

Enligt Europakonventionen gäller dubbelprövningsförbudet och en rätt att inte belasta sig själv när det är fråga om en ”anklagelse för brott”. Detsamma gäller dubbelprövningsförbudet i EU-stadgan. EU-domstolen har dock tillämpat rätten att inte belasta sig själv (av EU-domstolen klassificerad som rätten till försvar) utan att konstatera att det varit fråga om en anklagelse för brott (se t.ex. dom Orkem, C-374/87, EU:C:1989:387 och dom SGL Carbon, C-301/04 P, EU:C:2006:432).

Anklagelse för brott

I bedömningen av vad som utgör en anklagelse för brott har Europadomstolen i ett stort antal avgöranden tagit ställning till gränsdragningen mellan straff och disciplinära åtgärder. Vid bedömningen av vad som är anklagelse för brott utgår domstolen från de s.k. Engelkriterierna (*Engel m.fl. mot Nederländerna* den 8 juni 1976). Det första kriteriet, och utgångspunkten för bedömningen av om det föreligger en anklagelse för brott eller inte, är hur handlingen klassificeras i nationell rätt. Begreppet brott är dock autonomt, dvs. det ska ges en självständig och allmängiltig tolkning. Domstolen är därför inte bunden av den nationella klassificeringen. Det andra kriteriet är gärningens art. Om det handlar om en gärning som kan utföras av vem som helst och som sanktioneras med ett allmänt förbud, talar det för att artikel 6 i konventionen är tillämplig. Om det däremot är fråga om en överträdelse av förhållningsregler för en viss avgränsad grupp med särskild ställning och särskilda skyldigheter, talar detta mot att det rör sig om brott i konventionens mening. Av betydelse när det gäller gärningens art är också bestämmelsens syfte. Om syftet är avskräckande och bestraffande och inte att kompensera för skada talar det för att gärningen är ett brott. Det tredje kriteriet gäller den möjliga påföljdens art och stränghet. När det gäller frågan om vilken påföljd som är möjlig ("liable to be imposed") har domstolen uttalat att detta ska bestämmas utifrån den högsta påföljd som föreskrivs i nationell rätt, även om den påföljd som faktiskt påförs också är av relevans (se t.ex. *Ezeh och Connors mot Förenade kungariket* den 9 oktober 2003, p. 120). En frihetsberövande påföljd medför i allmänhet att artikel 6 i konventionen är tillämplig medan typiska disciplinStraff som suspension och varning talar i motsatt riktning (se t.ex. Danelius, Hans, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, En kommentar till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, 5 uppl., s. 175 f.). Det faktum att höga sanktionsavgifter kan påföras kan innebära att det blir fråga om en anklagelse för brott i Europakonventionens mening (se t.ex. *Grande Stevens m.fl. mot Italien* den 4 mars 2014). Enbart den ekonomiska sanktionens storlek i sig leder dock inte till att ett förfarande anses straffrättsligt (se t.ex. *Porter mot Förenade kungariket* den 8 april 2003 och *Müller-Hartburg mot Österrike* den 19 februari 2013).

För att de rättigheter som tillerkänns genom artikel 6 i Europakonventionen ska aktualiseras krävs också att ett förfarande kommit till en sådan tidpunkt att en person kan anses anklagad för brott. Enligt Europadomstolens praxis, som i detta avseende främst har rört frågan om rätten till en rättegång inom skälig tid, infaller denna tidpunkt när personen erhåller en officiell underrättelse om att han är misstänkt för brott, eller med andra ord; den tidpunkt då hans situation väsentligt påverkas (*Eckle mot Tyskland* den 15 juli 1982).

Även EU-domstolen utgår från Engelkriterierna när den avgör om det är fråga om en anklagelse för brott i EU-stadgans mening (se t.ex. dom *Spector Photo Group*, C-45/08, EU:C:2009:806 och dom *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:280).

Tidigare bedömningar

Regeringen har tidigare bedömt att ett förfarande som kan resultera i sanktioner för överträdelser av förbudet mot marknadsmissbruk i marknadsmissbruksförordningen bör betraktas som en anklagelse för brott i Europakonventionens och EU-stadgans mening (prop. 2016/17:22 s. 103). Regeringen har även bedömt att det kan antas att de sanktioner som kan träffa en styrelseledamot eller en verkställande direktör i ett finansiellt företag anses som en anklagelse för brott och straff i Europakonventionens mening (prop. 2014/15:57 s. 52). I det senare fallet handlar det om sanktioner mot personer som ingår i ledningen för ett företag och där sanktionerna avser överträdelser som har begåtts av företaget i fråga. När det gäller sanktioner riktade mot revisorer har regeringen dock – främst mot bakgrund av att det rör sig om ett reglerat yrke – bedömt att det inte är fråga om sanktioner av straffrättslig karaktär (prop. 2015/16:162 s. 150 f.).

Frågan om huruvida sanktioner som riktas mot ett tillståndspliktigt företag med anledning av att det överträtt regler som gäller för verksamheten ska anses innebära att det är fråga om en anklagelse för brott har inte besvarats av Europadomstolen eller EU-domstolen. Regeringen har uttalat att det inte bör finnas något hinder mot att återkalla ett värdepappersinstituts tillstånd enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden efter att institutet i ett annat förfarande fått en sanktion för marknadsmissbruk, eftersom en återkallelse av tillståndet inte har ett bestraffande syfte utan syftar till att skydda investerare och upprätthålla förtroendet för värdepappersmarknaden (prop. 2016/17:22 s. 206).

Är ingripanden till följd av överträdelser av förordningen om referensvärden straff?

Det finns mycket som talar för att ett förfarande för att ingripa mot ett tillståndspliktigt företag för överträdelser av regler som gäller för den verksamhet som drivs med stöd av tillståndet inte innebär en anklagelse för brott. Reglerna riktar sig till en avgränsad grupp som underkastat sig regelverket genom att ansöka om tillstånd för att driva verksamheten i fråga. Ingripandena har inte i första hand ett bestraffande syfte utan syftar till att säkerställa en sund verksamhet och ett högt förtroende för finansmarknaden. Även om ett ingripande har repressiva inslag skulle åtgärderna kunna karaktäriseras som disciplinära (jfr *Müller-Hartburg mot Österrike*). När det gäller påföljdernas art och stränghet har olika typer av förelägganden, anmärkning samt varning inte sådan natur eller stränghet att de bör anses ha straffrättslig karaktär. Även återkallelse av tillstånd bör, som tidigare konstaterats, normalt inte anses utgöra straff, eftersom syftet i allmänhet inte är att straffa utan att skydda samhället från en verksamhet som inte kan förväntas uppfylla de krav som ställs. De sanktionsavgifter som kan påföras ett företag under tillsyn är emellertid mycket höga och kan därför betraktas som repressiva sanktioner. Kammarrätten i Stockholm har också ansett att uttag av straffavgift enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse är att likställa med straff enligt Europakonventionen (Kammarrättens i Stockholm domar den 27 juni 2014 i mål nr 7809-12 och 7810-12).

Europadomstolens praxis innebär att frågan om det tredje Engelkriteriet är uppfyllt ska bedömas mot bakgrund av den strängaste påföljd som kan påföras enligt den nationella rätten. De sanktioner som kan påföras enligt lagarna på finansmarknadsområdet är normalt sett inte differentierade i respektive lag utan det är i det enskilda fallet som det, beroende på hur allvarlig en överträdelse är, avgörs vilken typ av sanktion som är aktuell. Det är således situationen i det enskilda fallet som avgör om det är aktuellt att påföra en repressiv sanktion eller om sanktioner endast behövs för att säkerställa efterlevnad. Det är osäkert hur detta påverkar frågan om det tredje Engelkriteriet är uppfyllt. Det är dock rimligt att anta att det inte är fråga om en anklagelse för brott i en situation när det endast är aktuellt att besluta om icke-repressiva sanktioner. I vart fall bör det i en sådan situation kunna konstateras att tidpunkten för när företaget i fråga är anklagad för brott inte har inträtt. Om ett företag t.ex. redan har påförts en sanktionsavgift för en överträdelse av marknadsmissbruksförordningen, och det därefter endast är aktuellt att återkalla företagets tillstånd enligt en näringsrättslig reglering på grundval av överträdelsen, kan det senare förfarandet inte anses gälla en anklagelse för brott (jfr prop. 2016/17:22 s. 206).

I förhållande till förordningen om referensvärden kan det konstateras att bestämmelserna visserligen riktar sig mot företag under tillsyn. De flesta av företagen står dock under tillsyn till följd av att de driver verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt andra regelverk, vilket skulle kunna tala för att det blir fråga om en anklagelse för brott. De sanktionsavgifter som ska kunna beslutas är vidare mycket höga (se avsnitt 6.5.6). Detta talar för att ett förfarande genom vilket en misstänkt överträdelse av förordningen om referensvärden prövas innebär en anklagelse för brott i Europakonventionens och EU-stadgans mening, i vart fall när repressiva sanktioner i form av sanktionsavgifter har aktualiserats.

Dubbelpövningsförbudet

Dubbelpövningsförbudet aktualiseras om ingripanden riktas mot en person i ett förfarande om det redan finns ett lagakraftvunnet avgörande i ett annat förfarande (se t.ex. *Lucky Dev mot Sverige* den 27 november 2014) och båda förfarandena utgör en anklagelse för brott i Europakonventionens och EU-stadgans mening. Förutom detta krävs att de överträdelser som prövas avser identiska fakta eller fakta som i allt väsentligt är desamma (*Zolotukhin mot Ryssland* den 10 februari 2009). Situationen torde vara ovanlig när det gäller överträdelser av förordningen om referensvärden. Det är dock inte otänkbart att samma faktiska förhållanden skulle kunna utgöra marknadsmanipulation enligt marknadsmissbruksförordningen samtidigt som de utgör en överträdelse av förordningen om referensvärden. Enligt förordningen om referensvärden ska en rapportör under tillsyn se till att rapporteringen av dataunderlag inte påverkas av någon befintlig eller potentiell intressekonflikt och att eventuella skönmässiga bedömningar som kan krävas görs på ett oberoende och ärligt sätt på grundval av relevant information (artikel 16.1 a). Om rapportören inte har säkerställt detta utan tvärtom har låtit rapportörens egna intressen påverka dataunderlaget kan det innebära att rapportören har manipulerat det referensvärde som dataunderlaget baseras på (jfr artikel

12.1 d i marknadsmissbruksförordningen). Ett ingripande enligt lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om marknadsmissbruk kan inte samordnas med ett ingripande för en överträdelse av förordningen om referensvärde, eftersom förslaget i denna promemoria innebär att ingripandena sker i olika typer av förfaranden. Ett ingripande mot marknadsmanipulation sker genom ett sanktionsföreläggande, och om det inte godkänns ska Finansinspektionen väcka talan vid Stockholms tingsrätt. Ett ingripande enligt den lag som föreslås i denna promemoria ska ske på det sätt som normalt gäller i Finansinspektionens verksamhet, dvs. genom beslut som kan överklagas till förvaltningsdomstol (se avsnitt 6.3). I en sådan situation kan det, för att utesluta att dubbelprövningsförbudet inte åsidosätts, finnas anledning för Finansinspektionen att undvika att besluta om sanktionsavgift för överträdelse av förordningen om referensvärden och i stället ingripa med stöd av lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. Däremot finns det inget som hindrar att Finansinspektionen överväger och vidtar åtgärder i ett förfarande som inte kan anses utgöra en anklagelse för brott, såsom t.ex. att besluta att förelägga företaget att vidta åtgärder för att komma till rätta med den situation som innebär att förordningen om referensvärden inte följs. Det bör inte heller finnas något som hindrar att Finansinspektionen återkallar en administratörs tillstånd på den grunden att administratören t.ex. har påförts sanktioner för att ha överträtt marknadsmissbruksförordningen. I linje med det som anförs ovan kan det senare förfarandet inte anses innebära en anklagelse för brott.

Eftersom situationer där Finansinspektionen på grund av dubbelprövningsförbudet skulle vara förhindrad att vidta vissa åtgärder torde vara ovanliga och det dessutom är Finansinspektionen som ansvarar för tillsynen när det gäller både marknadsmissbruksförordningen och förordningen om referensvärden, finns det inte skäl att i lag reglera hur sådana situationer ska hanteras. Finansinspektionen har i sin verksamhet att rätta sig efter dubbelprövningsförbudet.

Rätten att inte belasta sig själv

För det fall möjligheten att påföra sanktionsavgifter innebär att en misstänkt överträdelse av förordningen om referensvärden utgör en anklagelse för brott, inställer sig också frågan om rätten att inte belasta sig själv bör inverka på Finansinspektionens utredningsåtgärder. Som framgår ovan har EU-domstolen tillämpat denna princip utan att slå fast att det varit fråga om en anklagelse för brott. Det har skett på konkurrensrättens område. Det kan konstateras att Europadomstolen i avgörandet *Menarini* fann att de i fallet aktuella sanktionsavgifterna för överträdelser av nationella konkurrensregler var straffrättsliga sanktioner enligt artikel 6 i Europakonventionen (*A. Menarini Diagnostics S.R.L mot Italien* den 27 september 2011).

Enligt Europadomstolens praxis är det tre frågor som har betydelse vid bedömningen av om rätten att inte belasta sig själv har åsidosatts; arten och graden av tvång för att få fram material, huruvida det finns relevanta skyddsmekanismer (eng. relevant safeguards) och hur materialet har använts (se t.ex. *Jalloh mot Tyskland* den 11 juli 2006). Domstolen betonar att rätten att inte belasta sig själv främst handlar om att respektera en

anklagads önskemål om att tåga, och omfattar inte användningen i en straffrättslig process av material som existerar oberoende av den misstänkte och som kan erhållas av den anklagade genom tvångsmedel, såsom dokument omhändertagna genom en husrannsaktionsorder (*Jalloh mot Tyskland*). Enligt Europadomstolen utgör inte alla åtgärder för att tvinga individer att lämna information till myndigheterna otillbörligt tvång. Rätten att inte belasta sig själv förbjuder t.ex. inte i sig användandet av tvång – t.ex. genom en bestraffning för underlåtenhet att lämna uppgifter – för att se till att en person lämnar uppgifter om sina finansiella tillgångar (*Allen mot Förenade kungariket* den 10 september 2002), eller uppgifter till en parlamentarisk kommission (*Van vondel mot Nederländerna* den 23 mars 2006). Det viktiga är om och hur uppgifterna används i en senare process av straffrättslig karaktär. Rätten att inte belasta sig själv är vidare inte absolut. I *O'Halloran och Francis mot Förenade kungariket* (den 29 juni 2007) befanns det rimligt att bilägare, i trafiksäkerhetens intresse ålades en skyldighet att upplysa om förarens identitet vid särskilda tillfällen även om detta innebar att bilägaren själv kunde åtalas för fortkörning.

På konkurrensrättens område får kommissionen inhämta alla nödvändiga upplysningar från företag för att kunna fullgöra sina uppgifter att övervaka att konkurrensreglerna följs. Ett företag har inte rätt att undandra sig kommissionens undersökningsåtgärder, utan är tvärtom skyldigt att aktivt samarbeta med kommissionen genom att ställa all relevant information till kommissionens förfogande. Denna skyldighet omfattar även upplysningar och handlingar som kan användas för att fastställa att företaget självt har överträtt konkurrensreglerna. Kommissionen kan dock inte tvinga ett företag att erkänna en överträdelse som kommissionen ska bevisa (SGL Carbon, punkt 39–42). I *Orkem mot kommissionen* fann EU-domstolen att ställandet av frågor som syftade till att få fram faktiska upplysningar av olika slag kunde godtas, medan frågor som t.ex. gällde syftet med vidtagna åtgärder och målet med vissa initiativ tvingade företaget i fråga att lämna erkännanden på ett sätt som kränkte rätten till försvar (se punkterna 37–40).

EU-domstolen kan ogiltigförklara kommissionens beslut om att ett företag ska lämna vissa uppgifter, medan Europadomstolens bedömning handlar om huruvida uppgifterna har legat till grund för prövningen i en straffprocess på ett sådant sätt att rätten till en rättvis rättegång inte respekterats.

På finansmarknadsområdet anses företag under tillsyn ha en skyldighet att samarbeta med Finansinspektionen i tillsynen. Finansinspektionen kan t.ex. förena ett beslut om föreläggande om att lämna uppgifter med vite. Enligt förordningen om referensvärden ska medlemsstaterna införa sanktioner mot den som inte samarbetar eller uppfyller sina skyldigheter i samband med en utredning (artikel 42.1 första stycket b). Detta är en typ av tvång för att få fram material som i vissa fall skulle kunna innebära en kränkning av rätten att inte belasta sig själv.

När det gäller Finansinspektionens befogenheter i förhållande till tillståndspliktiga företag kan det konstateras att den tillsyn som Finansinspektionen bedriver är avgörande för att finansiell stabilitet och en sund finansmarknad ska kunna upprätthållas. Som anges ovan är tillsynens främsta syfte inte att bestraffa överträdelser utan att säkerställa att reglerna

följs. De tillståndspliktiga företagens skyldighet att medverka i Finansinspektionens utredningar är en grundläggande förutsättning för att inspektionen ska kunna utöva sin tillsyn på ett ändamålsenligt sätt. Mot den bakgrunden är det rimligt att företag under tillsyn är skyldiga att lämna uppgifter till Finansinspektionen, även om uppgifterna skulle kunna bevisa överträdelse. Finansinspektionen måste t.ex. kunna begära in dokumentation av system och rutiner som ett institut är skyldigt att upprätthålla. Så länge som Finansinspektionens utredningsåtgärder syftar till att säkerställa efterlevnad, bör det inte finnas något hinder mot att inspektionen kräver av en person att lämna de uppgifter som behövs för att bedöma om skyldigheterna uppfylls.

I undantagsfall – om det t.ex. står klart att företaget i fråga har vidtagit åtgärder som innebär att det numera uppfyller alla krav på verksamheten – kan situationen vara den att uppgifterna endast behövs för att kunna ingripa i repressivt syfte. I ett sådant fall bör Finansinspektionen iakttä försiktighet när det gäller vilka typer av uppgifter som begärs. Även i ett tidigare skede kan det vara påkallat med försiktighet, för att Finansinspektionen ska kunna vara säker på att ett senare repressivt ingripande som grundar sig på de uppgifter som lämnats är förenligt med Europakonventionen och EU-stadgan. Utrymmet att begära in befintliga handlingar bör vara större än att begära redogörelser för förhållanden som kan vara belastande för personen. Den som utreds bör dock ha möjlighet att frivilligt lämna belastande uppgifter, och ett sådant samarbete bör då påverka sanktionsavgiftens storlek.

Denna bedömning innebär således att det inte finns något hinder mot att införa en samarbetskyldighet i lag även i förhållande till tillsyn över att förordningen om referensvärden följs. Skyldigheten kan framgå dels genom att Finansinspektionen kan använda sig av vitesförelägganden för att få fram utredningsmaterial (se avsnitt 5.2), dels genom att den som inte följer ett sådant föreläggande kan påföras en sanktion (se avsnitt 6.4). Rätten att inte belasta sig själv skulle dock kunna kränkas i ett enskilt fall, vilket innebär att Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet måste överväga vilka uppgifter som bör begäras och på vilket sätt.

5 Finansinspektionens utredningsbefogenheter

5.1 Inledning

Enligt förordningen om referensvärden ska behöriga myndigheter, i enlighet med nationell rätt, ha alla tillsyns- och utredningsbefogenheter som krävs för att de ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt förordningen (artikel 41). Förordningen anger uttryckligen de tillsyns- och utredningsbefogenheter som den behöriga myndigheten minst ska ha (artikel 41.1). Dessa tillsyns- och utredningsbefogenheter samt befogenhet att påföra sanktioner ska utövas i enlighet med nationella rättsliga ramar. I förord-

ningen anges också att utövandet av befogenheterna kan ske direkt, i samarbete med eller genom delegering till andra myndigheter eller marknadsföretag, eller efter ansökan till behöriga rättsliga myndigheter (artikel 41.2 första stycket). För utövandet av befogenheterna ska de behöriga myndigheterna ha tillfredsställande och effektiva skyddsbestämmelser när det gäller rätten till försvar och om grundläggande rättigheter (artikel 41.2 andra stycket). I avsnitt 5 behandlas de utredningsbefogenheter som Finansinspektionen behöver ha till följd av förordningen.

5.2 Rätt att få tillgång till dokument, data och information

Promemorians förslag: För tillsynen över att förordningen om referensvärden följs, ska Finansinspektionen få besluta att förelägga ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat. Finansinspektionen ska även få besluta att förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör. Ett beslut om föreläggande ska få förenas med vite. Ett föreläggande ska dock inte få strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Skälen för promemorians förslag: Enligt förordningen om referensvärden ska den behöriga myndigheten kunna få tillgång till alla handlingar och annan information i vilken form som helst och rätt att få eller göra kopior av dem (artikel 41.1 a). Den behöriga myndigheten ska även kunna begära upplysningar av vem som helst som deltar i tillhandahållandet av och rapportering till ett referensvärde, inklusive t.ex. tjänsteleverantörer, samt deras huvudmän och kalla en person till förhör för att få tillgång till information (artikel 41.1 b).

I flera lagar på finansmarknadsområdet finns det bestämmelser om att Finansinspektionen, för övervakningen av att bestämmelserna i den aktuella lagen eller i en viss EU-förordning och andra tillämpliga bestämmelser följs, får begära uppgifter, handlingar eller annat samt kalla den som kan förväntas kunna lämna upplysningar i saken till förhör (se t.ex. 23 kap. 3 § första stycket lagen om värdepappersmarknaden och 3 kap. 1 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. En bestämmelse av denna innebörd bör tas in även i kompletteringslagen.

Enligt förordningen (artikel 41.1 f) ska den behöriga myndigheten även kunna få ut befintliga inspelningar av telefonsamtal och uppgifter om elektronisk kommunikation eller annan datatrafik som innehas av en enhet under tillsyn. En rätt för Finansinspektionen att begära uppgifter, handlingar eller annat för sin tillsyn över att förordningen om referensvärden följs kommer även att omfatta sådant material (jfr prop. 2006/07:115 s. 494 och prop. 2007/08:57 s. 71 f.). Någon ytterligare lagstiftningsåtgärd behövs därför inte med anledning av detta krav i förordningen.

Enligt förordningen ska den behöriga myndigheten ha sina befogenheter ”i enlighet med nationell rätt” (artikel 41.1). I och med detta finns ett stort

utrymme att beakta nationella regler om t.ex. anonymitetsskydd och efterforskningsförbud (prop. 2009/10:217 s. 17 f.). Skyldigheten att tillhandahålla Finansinspektionen information begränsas således av bl.a. tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Eftersom det följer redan av principen att grundlag har företräde framför vanlig lag, behöver detta inte anges särskilt (jfr prop. 2011/12:175 s. 19 och prop. 2016/17:22 s. 142). I likhet med det som anges i motsvarande bestämmelser i andra lagar (se t.ex. 3 kap. 1 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning) bör det emellertid i bestämmelsen i kompletteringslagen uttryckligen anges att ett föreläggande eller en kallelse till förhör inte får strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater. Advokater som avkrävs uppgifter kan alltså underlåta att lämna sådana, om det skulle kunna medföra straffrättsligt ansvar för brott mot tystnadsplikten. Det bör poängteras att bestämmelsen inte är avsedd att tolkas motsatsvis, dvs. den utesluter inte att även andra tystnadsplikter kan upprätthållas (se prop. 2011/12:175 s. 20 och 2016/17:22 s. 141 f.).

Ett föreläggande bör få förenas med vite.

5.3 Rätt att få tillgång till transaktionsrapporter och direkt tillgång till handelssystem för råvaror

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få besluta att förelägga marknadsaktörer på marknadsplatser där de underliggande tillgångarna till råvaruderivat handlas (spotmarknaden) att lämna transaktionsrapporter eller annan information.

Marknadsaktörerna ska också vara skyldiga att på begäran av Finansinspektionen ge åtkomst till handlarnas system.

Ett beslut om föreläggande ska få förenas med vite.

Skälen för promemorians förslag: Enligt förordningen om referensvärden ska den behöriga myndigheten kunna begära upplysningar i förhållande till råvaruindex från rapportörer på sådana marknadsplatser där de underliggande tillgångarna till råvaruderivat handlas, den s.k. spotmarknaden (artikel 41.1 c). Informationen ska kunna begäras enligt standardiserade format och ska kunna omfatta rapporter om transaktioner. Den behöriga myndigheten ska också ha rätt att få direkt tillgång till handlarnas system. En motsvarande regel finns i marknadsmissbruksförordningen (artikel 23.2 första stycket c). Den har införts i en bestämmelse i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (3 kap. 2 §).

Som regeringen påpekade med anledning av motsvarande befogenhet i marknadsmissbruksförordningen ger denna befogenhet intryck av att vara endast en variant av rätten att inhämta information från vem som helst och skulle därför kunna anses rymmas i rätten för Finansinspektionen att begära upplysningar från vem som helst (se förslaget i avsnitt 5.2). Liksom när det gäller befogenheten enligt marknadsmissbruksförordningen rör det sig dock bl.a. om information enligt standardiserade format som antagligen är avsedd att kunna begäras med viss regelbundenhet. Den direkta

tillgången till handelssystem kommer antagligen att leda till ett intrång och kostnader för berörda aktörer, som går utöver det man förknippar med ett normalt informationsinhämtande vid något enstaka tillfälle. I likhet med det som gäller på marknadsmissbruksområdet bör det därför anges i en bestämmelse i kompletteringslagen att Finansinspektionen får begära uppgifter från marknadsaktörerna i fråga och få direkt tillgång till handlarnas system (jfr prop. 2016/17:22 s. 145).

5.4 Rätt att utföra platsundersökningar

Promemorians förslag och bedömning: Finansinspektionen ska få genomföra undersökningar i juridiska eller fysiska personers verksamhetslokaler när det är nödvändigt för övervakningen av att dessa personer följer reglerna i förordningen om referensvärden.

Promemorians bedömning: Förordningens krav på att den behöriga myndigheten ska ha rätt att få tillträde till juridiska personers lokaler för att beslagta handlingar och andra uppgifter tillgodoses genom den föreslagna befogenheten att genomföra undersökningar samt genom förslaget att Finansinspektionen ska kunna ingripa mot den som inte följer en begäran om platsundersökning och ha rätt att förena ett beslut om föreläggande om att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat med vite.

Skälen för promemorians förslag: Enligt förordningen om referensvärden ska den behöriga myndigheten kunna utföra inspektioner eller undersökningar på plats, utom i fysiska personers privatbostäder (artikel 41.1 d). Enligt förordningen ska den behöriga myndigheten även ha rätt att få tillträde till juridiska personers lokaler för att ”beslagta handlingar och andra uppgifter i någon form” när det finns rimlig misstanke om att handlingar och andra uppgifter som rör ämnet för inspektionen eller utredningen kan vara relevanta för att bevisa en överträdelse av förordningen (artikel 41.1 e).

Finansinspektionen har befogenhet att genomföra en undersökning hos bl.a. värdepappersinstitut, börser och sådana emittenter som omfattas av vissa skyldigheter att upprätta och offentliggöra regelbunden finansiell information (23 kap. 4 § lagen om värdepappersmarknaden). Liknande bestämmelser finns i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (13 kap. 4 §) och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (3 kap. 5 §). Reglerna i förordningen om referensvärden gäller dock i andra situationer eller för fler personer än de som omfattas av Finansinspektionens nuvarande befogenheter.

Befogenheten ska enligt förordningen finnas för att den behöriga myndigheten ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt förordningen (artikel 41.1). För att Finansinspektionen ska kunna uppfylla sina skyldigheter är det nödvändigt att införa en bestämmelse i kompletteringslagen som ger inspektionen befogenhet att genomföra en platsundersökning. I likhet med vad regeringen ansåg vid anpassning av svensk rätt till marknadsmissbruksförordningen bör denna befogenhet endast kunna användas för att utreda att fysiska eller juridiska personer följer förordningen om referensvärden (prop. 2016/17:22 s. 145–147). Undersökningen bör

vidare endast kunna avse den fysiska eller juridiska person som utreds. Detta innebär bl.a. att en undersökning inte kan riktas mot rapportörer som inte står under tillsyn. Vidare bör en platsundersökning endast kunna avse fysiska och juridiska personers verksamhetslokaler (jfr 3 kap. 5 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). En undersökning bör få ske när det är nödvändigt för övervakningen av att en fysisk eller juridisk person följer bestämmelserna i förordningen.

För det fall det finns en rimlig misstanke om att handlingar och andra uppgifter som rör ämnet för en platsundersökning eller en utredning och som samtidigt kan vara relevanta för att bevisa en överträdelse av förordningen, anges i förordningen att den behöriga myndigheten ska ha rätt att beträda en juridisk persons lokal i syfte att beslagta handlingarna eller uppgifterna (artikel 41.1 e). En liknande regel finns i marknadsmissbruksförordningen (artikel 23.2 första stycket e). Med anledning av den regeln på marknadsmissbruksområdet infördes en möjlighet för Finansinspektionen att, efter beslut av Stockholms tingsrätt, genomföra en undersökning i en fysisk eller juridisk persons verksamhetslokaler (4 kap. 1 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). En sådan undersökning får genomföras om det finns anledning att anta att en överträdelse av förbudet mot insiderhandel eller marknadsmanipulation har skett (4 kap. 1 § 1) och den som misstänks för överträdelsen inte lämnar uppgifter enligt ett föreläggande eller om det annars finns risk för att bevis undanhålls eller förvanskas (4 kap. 1 § 2) och vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär för den som drabbas av åtgärden (4 kap. 1 § 3).

De skyldigheter enligt förordningen om referensvärden som vid överträdelser kan föranleda ett ingripande från Finansinspektionen riktar sig, till skillnad från marknadsmissbruksförordningen, i huvudsak till enheter under tillsyn. I avsnitt 6.4 föreslås att Finansinspektionen ska kunna ingripa mot en administratör som har auktorisation eller som har registrerats samt mot enheter under tillsyn som inte följer ett föreläggande om att lämna uppgifter eller en begäran om platsundersökning. Detta är en typ av tvång som inte finns i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. Till skillnad från i förhållande till de personer som träffas av regleringen mot marknadsmissbruk kan Finansinspektionen därmed inte anses ha samma behov av en möjlighet att utöva tvång, t.ex. med stöd av ett domstolsbeslut, för att få tillgång till uppgifter eller handlingar från dessa företag. Det bör också noteras att Finansinspektionen, i de fall en utredning om en misstänkt överträdelse av förordningen om referensvärden övergår till att även avse en misstanke om en överträdelse av marknadsmissbruksförordningen, har möjlighet att tvångsvis få till stånd en undersökning med stöd av bestämmelserna i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. Finansinspektionen kommer även att ha möjlighet att vid vite förelägga den som undersöks att ta fram de handlingar som inspektionen önskar granska. Mot bakgrund av det som anförts ovan får förordningens krav på tillträde till juridiska personers lokaler för att beslagta handlingar och andra uppgifter anses vara tillgodosedda.

5.5 Rätt att begära att tillgångar fryses eller beläggs med kvarstad

Promemorians förslag: Betalningssäkring ska få ske för en sanktionsavgift på grund av en överträdelse eller misstänkt överträdelse av förordningen om referensvärden. En ansökan om betalningssäkring ska prövas av allmän förvaltningsdomstol.

Skälen för promemorians förslag: Enligt förordningen om referensvärden (artikel 41.1 g) ska de behöriga myndigheterna ha befogenhet att kräva att tillgångar fryses eller beläggs med kvarstad, eller båda. Motsvarande regler finns bl.a. i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (förkortat MiFID II) (artikel 69.2 första stycket e) och marknadsmissbruksförordningen (artikel 23.2 första stycket i). Det får antas att det bakomliggande syftet med befogenheten är att säkerställa att sanktionsavgifter verkligen betalas.

Några allmänna regler om frysning av tillgångar finns inte i svensk rätt. Däremot finns regler om erkännande och verkställighet av andra medlemsstaters frysningsbeslut i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut. Reglerna i svensk rätt om kvarstad och beslag har emellertid ansetts tillgodose syftena bakom frysningsinstitutet (prop. 2004/05:142 s. 122 och 2006/07:115 s. 495).

Regler om kvarstad i brottmål finns i rättegångsbalken (26 kap.). Kvarstad beslutas av domstol på ansökan av undersökningsledare, åklagare eller målsägande mot den som är skäligen misstänkt för brott, oavsett brottets beskaffenhet. Kvarstad kan bara tillgripas för att säkra betalning av ett penningbelopp som det skäligen kan befaras att den misstänkte kommer att undanskaffa. I rättegångsbalken finns även bestämmelser om kvarstad i tvistemål (15 kap.). Om någon visar sannolika skäl för att han eller hon har en fordran, som är eller kan antas bli föremål för rättegång eller prövning i annan liknande ordning, och det skäligen kan befaras att motparten genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt undandrar sig att betala skulden, får domstolen förordna om kvarstad på så mycket av motpartens egendom att fordringen kan antas bli täckt vid utmätning.

Kvarstadsinstitutet som sådant uppfyller sannolikt även kraven i förordningen om referensvärden. Eftersom det till följd av förordningen om referensvärden införs administrativa sanktioner för överträdelser av förordningen (se avsnitt 6.5) krävs det att Finansinspektionen ges en befogenhet som motsvarar kvarstad.

När det gäller sanktioner och andra administrativa åtgärder för överträdelser av förordningen om referensvärden innebär förslagen i denna promemoria att det är Finansinspektionen som fattar sådana beslut. Beslutet kan därefter överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det är inte möjligt för allmän förvaltningsdomstol att med tillämpning av rättegångsbalkens regler besluta om kvarstad. Inte heller bör allmän förvaltningsdomstol ges möjlighet att besluta om kvarstad, eftersom den gällande principen är att en domstol som tillämpar rättegångsbalken, dvs.

allmän domstol, beslutar om kvarstad. Det är inte heller lämpligt att prövningen av en begäran om kvarstad handläggs av allmän domstol när överträdelseärendet i sak avgörs av allmän förvaltningsdomstol.

Allmän förvaltningsdomstol, som tillämpar förvaltningsprocesslagen, har emellertid möjlighet att besluta om s.k. betalningssäkring. Med betalningssäkring avses att Skatteverket tar en betalningsskyldigs egendom i anspråk för att säkerställa betalning av skatt, avgift, särskild avgift eller ränta (46 kap. 2 § skatteförfarandelagen [2011:1244]). Betalningssäkring är också möjlig för vissa kontrollavgifter. Syftet med betalningssäkring är att, i situationer då det finns en påtaglig risk för att den som är betalningsskyldig drar sig undan sin skyldighet, tillfälligt säkerställa det allmännas fordringsanspråk till dess att fordringen frivilligt betalas eller kan bli föremål för indrivning.

Betalningssäkring liknar således kvarstadsinstitutet. Det är en provisorisk tvångsåtgärd som ligger vid sidan av det ordinarie förfarandet att bestämma och debitera skatter och avgifter.

Bestämmelser om betalningssäkring för bl.a. sanktionsavgift har införts i svensk rätt när det gäller överträdelser av marknadsmissbruksförordningen (se 2 kap. 8–10 §§ lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och prop. 2016/17:22 s. 165–169). Motsvarande bestämmelser har nyligen införts även när det gäller överträdelser av lagen om värdepappersmarknaden (25 kap. 28 a–28 c §§, se prop. 2016/17:162 s. 580–583). Liksom regeringens bedömning i de lagstiftningsärendena är det, även om sanktionsavgifter enligt den nu aktuella EU-förordningen saknar koppling till skatter, möjligt att i kompletteringslagen införa bestämmelser som, efter förebild av 46 kap. 5–7 §§ skatteförfarandelagen, ger Finansinspektionen en möjlighet att ansöka om betalningssäkring för att säkerställa betalning av sanktionsavgifter för åsidosättande av förordningen om referensvärden.

Det bör alltså i kompletteringslagen tas in bestämmelser om betalningssäkring som motsvarar dem i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. I likhet med betalningssäkring för t.ex. skatter bör betalningssäkring för en sanktionsavgift enligt förordningen om referensvärden få användas endast när vissa särskilt angivna förutsättningar är uppfyllda. Det bör krävas att det är sannolikt att en betalningsskyldighet kommer att fastställas, att det finns en påtaglig risk för att företaget eller personen i fråga, genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt, undandrar sig att betala avgiften, och att betalningsskyldigheten avser ett betydande belopp. En betalningssäkring bör också kunna komma i fråga även i fall där en sanktionsavgift har fastställts.

Det bör, liksom i skatteförfarandelagen, anges att åtgärden bara får beslutas om skälen för beslutet uppväger det intrång eller men i övrigt som beslutet innebär (jfr 2 kap. 5 § skatteförfarandelagen).

Genom hänvisningar till bestämmelser i skatteförfarandelagen bör det gälla att ett beslut om betalningssäkring enligt kompletteringslagen ska upphävas helt eller delvis om det inte längre finns förutsättningar för beslutet eller beslutet av någon annan anledning inte bör kvarstå. Det som anges i skatteförfarandelagen om förvaltningsrättens prövning av beslutet, rätt till muntlig förhandling, underrättelse om ett beslut om betalningssäkring och om upphörande av beslutet om inte betalningsskyldighet

fastställts inom viss tid bör tillämpas även när det gäller beslut om betalningssäkring enligt kompletteringslagen. Vidare bör bestämmelserna i skatteförarandelagen om ersättning för skada på grund av betalningssäkring gälla för beslut om betalningssäkring för sanktionsavgift enligt kompletteringslagen.

För att uppfylla kraven i förordningen om referensvärden bör bestämmelserna om betalningssäkring för sanktionsavgift gälla generellt för samtliga sanktionsavgifter som kan beslutas enligt förordningen och inte endast vissa angivna överträdelser.

Betalningssäkring bör, i likhet med det som gäller för kvarstad, vara tillämplig på belopp som kan komma att omfattas av beslut om återföring (artikel 42.2 första stycket b i förordningen om referensvärden).

Beslut om betalningssäkring bör verkställas av Kronofogdemyndigheten enligt bestämmelserna om verkställighet av betalningssäkring i skatteförarandelagen (69 kap. 13–18 §§). Vidare bör genom hänvisning framgå vad som gäller för verkställighet av ett beslut om att ta säkerhet i anspråk (se 71 kap. 1 § första stycket skatteförarandelagen). På så sätt kommer det att framgå att det är Kronofogdemyndigheten som på begäran av Finansinspektionen har till uppgift att verkställa ett beslut om betalningssäkring av sanktionsavgift, vad som gäller för återlämnande av egendom om beslutet om betalningssäkring upphävs, vilka bestämmelser i utsökningsbalken som ska tillämpas i fråga om verkställigheten, vad som gäller för ställande av säkerhet och dess ianspråktagande samt vad som gäller i fråga om överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut.

5.6 Rätt att tillfälligt förbjuda vissa ageranden

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få besluta att förelägga den som sannolikt har överträtt förordningen om referensvärden att upphöra med ett visst agerande. Beslutet om föreläggande ska gälla till dess det har prövats om förfarandet strider mot förordningen om referensvärden, dock i högst sex månader. Ett beslut om föreläggande ska få förenas med vite.

Skälen för promemorians förslag: Enligt förordningen om referensvärden ska den behöriga myndigheten tillfälligt kunna kräva att ett agerande som den behöriga myndigheten anser strida mot reglerna i förordningen ska upphöra (artikel 41.1 h). Den behöriga myndigheten ska också tillfälligt kunna införa ett förbud mot utövande av yrkesverksamhet (artikel 41.1 i). I avsnitt 6.5.1 föreslås att Finansinspektionen, sedan en överträdelse har konstaterats, ska kunna utfärda ett föreläggande att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller upphöra med ett visst agerande (jfr artikel 42.2 första stycket a). Den nu behandlade befogenheten ska emellertid kunna användas under en utredning, dvs. innan det har prövats om en överträdelse faktiskt har skett.

En regel med motsvarande innebörd finns bl.a. i marknadsmissbruksförordningen (artikel 23.2 första stycket k). Vid genomförandet av den regeln i svensk rätt infördes en möjlighet för Finansinspektionen att förelägga en person att upphöra med ett visst förfarande eller viss verksamhet

om det är sannolikt att denne har överträtt marknadsmissbruksförordningen. Beslutet om föreläggande gäller till dess det har prövats om förfarandet strider mot marknadsmissbruksförordningen eller lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden, dock högst i sex månader (3 kap. 3 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). Regeringen anförde i det lagstiftningsärendet bl.a. att det är rimligt att ställa upp ett beviskrav för när Finansinspektionen ska få använda befogenheten och att befogenheten att utfärda sådana förelägganden under en utredning bör användas med försiktighet. Det rör sig om en interimistisk åtgärd som inte ska ersätta den slutliga prövningen. Regeringen ansåg också att ett föreläggande bör begränsas till det som är nödvändigt för att förhindra eller stoppa det förfarande som avses och eventuella negativa konsekvenser för den enskilde av att föreläggandet meddelas bör vägas in (proportionalitetsprincipen). Som framgår av den aktuella bestämmelsen ansåg regeringen också att rätten för Finansinspektionen att förbjuda förfaranden som sannolikt strider mot marknadsmissbruksförordningen även bör kunna ge inspektionen möjlighet att förelägga någon att upphöra med viss förvärvsverksamhet (prop. 2016/17:22 s. 171–173). För att uppfylla kraven i förordningen om referensvärden bör det i den nu aktuella kompletteringslagen införas en bestämmelse som motsvarar den i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och som ger Finansinspektionen möjlighet att förelägga en person att upphöra med ett visst förfarande eller viss verksamhet om det är sannolikt att denne har överträtt förordningen om referensvärden. I likhet med vad som gäller på marknadsmissbruksområdet bör vidare ett sådant föreläggande kunna förenas med vite (3 kap. 6 § första stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning).

När det gäller frågan om hur länge ett föreläggande ska gälla ansåg regeringen beträffande motsvarande regel på marknadsmissbruksområdet att ett föreläggande inte bör gälla längre än till den tidpunkt då det prövas om det förfarande som Finansinspektionen förelägger någon att upphöra med strider mot marknadsmissbruksförordningen eller mot lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden. Regeringen ansåg dock att det bör finnas en absolut tidsgräns om sex månader (samma prop. s. 173 och 3 kap. 3 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). Även det tillfälliga förbudet enligt förordningen om referensvärden bör gälla till dess en prövning sker om det faktiska handlande som ligger till grund för föreläggandet strider mot förordningen om referensvärden. På samma sätt som motsvarande bestämmelse i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning bör det också finnas en absolut tidsgräns. Denna tidsgräns bör, liksom i den lagen, vara sex månader.

När det gäller överträdelser av förordningen om referensvärden är det inte otänkbart att det kan uppstå en situation där det förfarande som Finansinspektionen förelägger någon att upphöra med under utredningens gång visar sig grunda en misstanke om överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation i marknadsmissbruksförordningen (artiklarna 12.1 d och 15) eller att förfarandet utgör marknadsmanipulation enligt lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (2 kap.

4 § första stycket 5). Ett föreläggande enligt den nu aktuella kompletteringslagen skulle t.ex. kunna innebära att en rapportör av dataunderlag förbjuds att rapportera dataunderlag till ett visst referensvärde på grund av att det preliminärt inte bedöms vara rättvisande och tillförlitligt (artikel 16.1 b i förordningen om referensvärden). Om det under utredningens gång uppstår misstanke om att dataunderlaget var vilseledande och att personen som tillhandahöll dataunderlaget också insåg eller borde ha insett detta kan det vara fråga om marknadsmanipulation. Det bör inte finnas något hinder mot att Finansinspektionen eller åklagare parallellt med utredningen av överträdelsen av förordningen om referensvärden utreder och vidtar nödvändiga åtgärder i förhållande till den misstänkta överträdelsen av marknadsmissbruksreglerna. Om det blir aktuellt att besluta om sanktioner som skulle kunna innebära att dubbelprövningsförbudet aktualiseras – dvs. främst sanktionsavgifter – bör Finansinspektionen dock välja att ingripa mot en av överträdelserna (se avsnitt 4.3). Om utredningen aktualiserar sanktioner för marknadsmissbruk kan det då vara lämpligt att i stället besluta om ett föreläggande enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning, så att det föreläggandet kan prövas i samband med det slutliga beslutet.

5.7 Rätt att korrigera information till allmänheten

Promemorians förslag: Om det förekommit felaktiga eller vilseledande uppgifter i samband med tillhandahållandet av ett referensvärde, ska Finansinspektionen få korrigera informationen. I ett sådant fall ska Finansinspektionen även få besluta att förelägga den som har offentliggjort eller spridit referensvärdet att korrigera informationen eller referensvärdet. Ett beslut om föreläggande ska få förenas med vite.

Skälen för promemorians förslag: Enligt förordningen om referensvärden ska den behöriga myndigheten kunna vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att allmänheten får korrekt information om tillhandahållandet av ett referensvärde, bl.a. genom att kräva att den relevanta administratören eller personer som offentliggjort eller spridit referensvärdet eller båda ska offentliggöra en rättelse eller göra en ny beräkning av referensvärdet (artikel 41.1 j).

Syftet med den behöriga myndighetens åtgärder enligt den aktuella regeln är att allmänheten ska få korrekt information ”om tillhandahållandet av ett referensvärde”. Med detta torde avses att alla typer av falsk eller vilseledande information som kan förekomma i samband med att ett referensvärde tillhandahålls ska kunna korrigeras. Enligt gällande rätt finns det inget hinder mot att Finansinspektionen publicerar information som kan behövas för investerare och allmänhet, inklusive korrigeringar av falsk eller vilseledande information. En myndighet kan dock vara obenägen att tillkännage sin uppfattning i olika frågor om detta riskerar att inverka negativt på t.ex. ett företags möjlighet att bedriva affärsverksamhet. Det är därför lämpligt att det införs en tydlig rättslig grund för agerandet, mot vilken Finansinspektionens ställningstagande också kan bedömas (jfr 3 kap. 4 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och prop. 2016/17:22 s. 173 f.). Det bör

därför införs en bestämmelse i kompletteringslagen om att Finansinspektionen får korrigera felaktiga eller vilseledande uppgifter som förekommit i samband med tillhandahållandet av ett referensvärde.

Finansinspektionen bör även, i enlighet med förordningen, ha möjlighet att kräva att den som har offentliggjort eller spridit referensvärdet att korrigera informationen (t.ex. genom att offentliggöra en rättelse) eller korrigera referensvärdet. En korrigering av referensvärdet kan vara att göra en ny beräkning, om beräkningen t.ex. inte gjorts korrekt eller den bygger på vilseledande dataunderlag. Ett sådant föreläggande bör i första hand riktas mot administratören, men skulle även kunna riktas mot någon annan som har varit delaktig i spridandet av referensvärdet. I sammanhanget bör det emellertid särskilt noteras att förordningen inte ska tillämpas på pressen, övriga medier och journalister, när dessa offentliggör eller hänvisar till ett referensvärde som en del av sin journalistiska verksamhet, utan att ha någon kontroll över tillhandahållandet av det referensvärdet (artikel 2.2 e). Finansinspektionens befogenhet enligt den nu föreslagna bestämmelsen skulle därmed redan av denna anledning inte kunna komma i konflikt med reglerna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen om att inget får införas i en skrift eller en framställning mot den ansvarige utgivarens vilja (5 kap. 3 § andra stycket tryckfrihetsförordningen och 4 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen). Som framgår i avsnitt 5.1 ska vidare den behöriga myndigheten enligt förordningen ha sina befogenheter ”i enlighet med nationell rätt” (artikel 41.1). På samma sätt som när det gäller andra befogenheter som Finansinspektionen föreslås få i denna promemoria (se avsnitt 5.2) begränsas därför också den nu aktuella befogenheten av grundlagarna. Någon konflikt med tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen i övrigt kan därmed inte heller anses uppkomma.

Ett föreläggande bör kunna förenas med vite.

6 Ingripanden

6.1 Inledning

Om t.ex. en administratör eller en rapportör under tillsyn har överträtt förordningen om referensvärden aktualiseras frågan om Finansinspektionens ingripande genom sanktioner eller andra administrativa åtgärder till följd av överträdelsen.

I förordningen anges vilka överträdelser av de materiella bestämmelserna som åtminstone ska kunna leda till administrativa sanktioner eller andra administrativa åtgärder (artikel 42.1 första stycket a), en s.k. överträdelsekatalog. Enligt förordningen ska medlemsstaterna också se till att det kan vidtas lämpliga sanktioner och andra administrativa åtgärder i de fall då någon underlåter att samarbeta eller uppfylla sina skyldigheter i samband med en utredning eller begäran som sker med stöd av reglerna om den behöriga myndighetens tillsyns- och utredningsbefogenheter (artikel 41.1 b).

Förordningen innehåller vidare en förteckning över de olika slag av sanktioner och andra administrativa åtgärder som den behöriga myndigheten åtminstone ska kunna besluta om, en s.k. sanktionskatalog (artikel 42.2). Det anges uttryckligen i förordningen att de behöriga myndigheterna får förfoga över andra befogenheter att påföra sanktioner utöver dem som avses i sanktionskatalogen och får utdöma högre administrativa sanktionsavgifter än de som fastställs i den (artikel 42.4).

I avsnitt 6.2 behandlas frågan om sanktionerna till följd av överträdelser av förordningen bör vara av administrativt eller straffrättsligt slag. I avsnitt 6.3 behandlas frågan om förfarandet vid ingripanden. I avsnitt 6.4 behandlas vilka typer av överträdelser som ska kunna föranleda ingripanden. Därefter, i avsnitt 6.5, behandlas de olika sanktionerna enligt sanktionskatalogen. Det finns också regler om vilka omständigheter som ska beaktas vid fastställandet av typ och nivå på de administrativa sanktionerna och åtgärderna (artikel 43.1). Dessa regler behandlas i avsnitt 6.6. I avsnitt 6.7 behandlas skyldigheten för Finansinspektionen att offentliggöra sanktionsbeslut och lämna uppgifter om sanktioner till Esma. Frågor om bl.a. verkställighet behandlas i avsnitt 6.8.

6.2 Administrativa sanktioner eller straffrättsliga påföljder?

Promemorians bedömning: Det saknas anledning att införa bestämmelser om straffansvar för överträdelser av förordningen om referensvärden.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt förordningen om referensvärden ska medlemsstaterna vid överträdelser av förordningen i enlighet med sin nationella rätt fastställa att behöriga myndigheter ska ha rätt att påföra respektive vidta vissa närmare angivna administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder (artikel 41.2). Medlemsstaterna kan emellertid välja att inte införa sådana bestämmelser om överträdelserna är föremål för straffrättsliga påföljder enligt den nationella rätten (artikel 42.3 andra stycket). Detta innebär att medlemsstaterna har ett handlingsutrymme att, i stället för att införa administrativa sanktioner och andra åtgärder, föreskriva och besluta om straffrättsliga påföljder. Det finns inget i förordningen som hindrar att en medlemsstat har såväl administrativa som straffrättsliga sanktioner.

Gällande svensk rätt innehåller inte någon särskild straffrättslig reglering för den som driver sådan verksamhet som avses i förordningen om referensvärden. Som framgår i avsnitt 4.3 kan det förekomma att ett åsidosättande av förordningen innebär att en person åtalas och lagförs för brott, t.ex. marknadsmanipulation enligt lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden. En juridisk person kan vidare drabbas av särskild rättsverkan av brott, t.ex. genom att företaget påförs en företagsbot, om ett brott har begåtts i utövningen av näringsverksamhet. Dessa regler kan emellertid inte betraktas som alternativ till det administrativa sanktionssystem som ska införas enligt förordningen om referensvärden.

Frågor om sanktioner på finansmarknadsområdet har på senare tid varit föremål för regeringens överväganden vid genomförandet av en rad EU-rättsakter på området, bl.a. Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (kapitaltäckningsdirektivet), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (i det följande benämnd förordningen om värdepapperscentraler) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/91/EU av den 23 juli 2014 om ändring av direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) när det gäller förvaringsinstitutsfunktioner, ersättningspolicy och sanktioner (UCITS V-direktivet) (se prop. 2013/14:228 s. 231–233, prop. 2015/16:10 s. 232–236 och prop. 2015/16:170 s. 84–86). Regeringen har därvid bedömt att det inte är aktuellt att använda sig av möjligheten att införa straffrättsliga påföljder i stället för administrativa sanktioner. Inte heller när det gäller överträdelser av förordningen om referensvärden finns det skäl att införa straffrättsliga påföljder. Sanktionerna vid överträdelser av förordningen om referensvärden bör därför vara av administrativt slag.

6.3 Förfarandet vid ingripanden

Promemorians förslag: Ingripanden vid överträdelser av förordningen om referensvärden ska ske genom att Finansinspektionen fattar beslut om administrativa åtgärder och sanktioner.

Skälen för promemorians förslag: Av förordningen om referensvärden följer att den behöriga myndigheten kan utöva sina befogenheter direkt, i samarbete med eller genom delegering till andra myndigheter eller till marknadsföretagen eller genom ansökan hos de behöriga rättsliga myndigheterna (artikel 41.2 första stycket). För utövandet av sina befogenheter ska de behöriga myndigheterna ha tillfredsställande och effektiva skyddsmekanismer vad gäller rätten till försvar och om grundläggande rättigheter (artikel 41.2 andra stycket). Det framgår uttryckligen att ett samarbete mellan behöriga myndigheter ska ske när det gäller beslut om administrativa sanktioner (artikel 43.2 andra stycket). Det krävs således inte någon viss utformning av förfarandet vid beslut om sanktioner utan medlemsstaterna kan själva välja beslutsordning i enlighet med sina rättsordningar, så länge förfarandet uppfyller grundläggande rättssäkerhetskrav. De administrativa åtgärder och sanktioner som medlemsstaterna inför måste vidare vara effektiva, proportionella och avskräckande (42.1 andra stycket). Effektivitet får i detta sammanhang anses innebära ett krav på effektivitet i sanktionssystemet som helhet, inbegripet handläggningen och beslutsordningen av överträdelseärenden samt samarbete mellan berörda myndigheter.

På finansmarknadsområdet är det i regel Finansinspektionen som utreder och fattar beslut i sanktionsärenden som första instans. I vissa fall har det dock införts ett förfarande med s.k. sanktionsförelägganden. Det gäller beslut om sanktioner mot personer som ingår i ledningen i vissa finansiella företag, vid överträdelser begångna av företaget. Ett sådant ingripande sker genom att den som ingripandet riktas mot föreläggs att inom en viss tid godkänna ett beslut om ingripande, t.ex. en sanktionsavgift. När ett föreläggande har godkänts gäller det som ett domstolsavgörande som har fått laga kraft. Om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts inom angiven tid får Finansinspektionen ansöka vid förvaltningsrätt om att sanktion ska beslutas (se t.ex. prop. 2014/15:57 s. 55–63). En liknande process används för överträdelser av förbuden mot marknadsmissbruk i marknadsmissbruksförordningen, med den skillnaden att talan väcks vid Stockholms tingsrätt (se prop. 2017/17:22 s. 234–244).

Beslut i överträdelseärenden enligt förordningen om referensvärden kan komma att ske såväl mot fysiska som juridiska personer. Till skillnad från andra EU-rättsakter på finansmarknadsområdet ska dock inte sanktioner kunna riktas mot fysiska personer för en juridisk persons överträdelse. De skyldigheter som följer av förordningen är vidare konstruerade utifrån ett strikt ansvar varför det inte kommer att bli aktuellt att göra bedömningar av subjektiva rekvisit vid överträdelser. Det är alltså fråga om regler som är relativt enkla att tillämpa och beslutsfattandet är förhållandevis schabloniserat, vilket är omständigheter som ofta framhålls i förarbetsuttalanden som skäl för att förvaltningsmyndigheter kan anses vara lämpade att fatta beslut i sådana ärenden (se t.ex. prop. 2002/03:106 s. 138 f. och prop. 2005/06:182 s. 47). Finansinspektionen är också den myndighet som är närmast verksamhetsutövarna och som därför har störst möjlighet till kontroll, snabb upptäckt och snabb reaktion vid överträdelse. Finansinspektionen har också enligt annan finansmarknadsrättslig lagstiftning befogenheter att besluta om ingripanden av liknande karaktär. En förvaltningsmyndighet har dessutom, till skillnad från domstol, möjlighet att i sak ändra ett beslut som den har fattat (37 § förvaltningslagen [2017:900] som träder i kraft den 1 juli 2018).

Sammantaget talar dessa omständigheter för att Finansinspektionen – fullt ut och som första instans – bör ha rätt att besluta om administrativa åtgärder och sanktioner vid överträdelser av förordningen. Detta bör gälla oavsett om det är en fysisk eller en juridisk person som har åsidosatt sina skyldigheter.

6.4 Överträdelser som ska kunna föranleda ett ingripande

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska ingripa mot

- en auktoriserad eller registrerad administratör, en rapportör under tillsyn eller en enhet under tillsyn som har åsidosatt sina skyldigheter enligt förordningen om referensvärden,
- den som har åsidosatt sin skyldighet att upprätta en informationsbroschyr eller ett prospekt enligt förordningen,

– en administratör eller en enhet under tillsyn som inte har följt ett föreläggande som Finansinspektionen har meddelat med stöd av förordningen, och

– en auktoriserad eller registrerad administratör eller en enhet under tillsyn som inte har följt ett föreläggande som Finansinspektionen har meddelat, eller Finansinspektionens begäran om platsundersökning.

Finansinspektionen ska också ingripa mot den som driver verksamhet som administratör utan att ha auktoriserats eller registrerats enligt förordningen.

Skälen för promemorians förslag

Vem åläggs skyldigheter enligt förordningen?

Enligt förordningen om referensvärden ska medlemsstaterna se till att de behöriga myndigheterna har befogenhet att vidta lämpliga administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder avseende vissa uppräknade överträdelser (artikel 42.1 första stycket a). De flesta av de materiella bestämmelser som vid överträdelse ska föranleda ett ingripande innehåller skyldigheter för administratörer av referensvärden (artiklarna 4–15, 21.1, 23.2, 23.11, 24.3, 25.2, 25.7, 26.2, 26.3, 27 och 28.1). Några bestämmelser innehåller emellertid skyldigheter för rapportörer under tillsyn (artiklarna 16, 23.3 och 23.10) och vissa andra enheter under tillsyn (artiklarna 28.2 och 29.1). En bestämmelse om användning av referensvärden i samband med offentliggörande av ett prospekt innehåller skyldigheter för bl.a. emittenter av överlåtbara värdepapper (artikel 29.2). Några bestämmelser ger en befogenhet till den behöriga myndigheten att kräva ett visst agerande av en administratör eller enhet under tillsyn (artiklarna 21.3, 23.5 och 23.6), och det får förutsättas att en underlåtenhet att följa den behöriga myndighetens direktiv ska betraktas som en överträdelse. Eftersom bestämmelsen om att den som avser att agera som administratör (dvs. kontrollera tillhandahållandet av ett referensvärde) ska ansöka om auktorisation eller registrering finns med i uppräknningen över överträdelser som ska kunna föranleda en sanktion (artikel 35), får det förutsättas att sanktioner ska kunna riktas mot vem som helst som tillhandahåller ett referensvärde utan att ha ansökt om auktorisation eller registrering.

Utgångspunkten i svensk rätt är att det är den fysiska eller juridiska person som driver den verksamhet inom ramen för vilken överträdelsen skett som ska bli föremål för ingripande. Förordningen om referensvärden innehåller inte – till skillnad från flera andra rättsakter på finansmarknadsområdet – några regler om att medlemsstaterna ska möjliggöra ingripanden även mot ledningspersoner i ett företag som har överträtt förordningens bestämmelser. Inte heller finns det någon bestämmelse som den i marknadsmissbruksförordningen om att vissa bestämmelser gäller även de fysiska personer som deltar i ett beslut om att genomföra en viss åtgärd för den juridiska personens räkning (se artiklarna 8.5 och 12.4 i marknadsmissbruksförordningen, och prop. 2016/17:22 s. 98). Ingripanden vid överträdelser av förordningen om referensvärden bör därför riktas mot den som har åsidosatt skyldigheten i fråga.

När det gäller skyldigheter för administratörer är det den fysiska eller juridiska person som driver den yrkesmässiga verksamheten som består i

att kontrollera tillhandahållandet av ett referensvärde som är ansvarig för att skyldigheterna fullgörs och som kan bli föremål för ett ingripande vid överträdelse av dessa regler. I de flesta fall torde den verksamheten drivas av en juridisk person, men det kan inte uteslutas att det i något fall kan vara en fysisk person som driver verksamheten. Även enheter under tillsyn är i de flesta fall juridiska personer. Detsamma gäller dem som ska tillhandahålla en informationsbroschyr eller ett prospekt med viss information enligt förordningen (artikel 29.2).

Medlemsstaterna ska också se till att det kan vidtas lämpliga sanktioner och andra administrativa åtgärder när någon underlåter att samarbeta eller uppfylla sina skyldigheter i samband med en utredning (artikel 41.1 b). I det fallet handlar det om åsidosättande av nationella bestämmelser som införs till följd av kraven på att den behöriga myndigheten ska ha vissa utredningsbefogenheter (se avsnitt 5).

Det finns en skyldighet för administratörer av kritiska referensvärden som inte räknas upp i överträdelsekatalogen. I den aktuella bestämmelsen (artikel 22) ställs krav på en administratör av ett kritiskt referensvärde att vidta adekvata åtgärder för att se till att licenser och uppgifter som avser det kritiska referensvärdet tillhandahålls samtliga användare på rättvisa, rimliga och transparenta och icke-diskriminerande villkor. Åtgärder som snedvrider eller begränsar konkurrensen kan dock omfattas av den konkurrensrättsliga regleringen, t.ex. förbudet mot missbruk av dominerande ställning (2 kap. 7 § konkurrenslagen [2008:579]).

Det bör anges i lag vid vilka överträdelser av förordningen som Finansinspektionen får ingripa

Såvitt avser tillståndspliktiga företag gäller i allmänhet att Finansinspektionen ges befogenhet att ingripa mot samtliga överträdelser av regler som gäller för ett företags verksamhet, utan att det preciseras vilka överträdelser det är fråga om. Det rör sig då om näringsrättsliga lagar om en viss typ av verksamhet som i sin helhet regleras i den lagen (se t.ex. lagen om värdepappersmarknaden avseende värdepappersrörelse, börsverksamhet och clearingverksamhet, lagen om bank- och finansieringsrörelse avseende sådan rörelse och lagen om värdepappersfonder avseende fondverksamhet). När det i dessa lagar har införts en möjlighet att ingripa mot personer som ingår i ledningen i de företag som har överträtt bestämmelserna i fråga, har det dock införts uppräkningslistor över vilka överträdelser från företagets sida som kan föranleda ingripande mot en sådan person.

Eftersom det i förordningen om referensvärden framgår vem som åläggs skyldigheter och det endast är dessa personer som ska kunna bli föremål för ingripande, skulle det i och för sig vara möjligt att införa en allmän bestämmelse om att Finansinspektionen ska ingripa mot den som har överträtt förordningen. Som framgår ovan riktar sig dock bestämmelserna i förordningen mot olika typer av aktörer. Vissa av dessa kommer dessutom att i huvudsak regleras i andra näringsrättsliga regelverk. I vissa fall är det vidare så att den skyldighet som, om den åsidosätts, ska kunna föranleda ett ingripande endast framgår indirekt av bestämmelsen i förordningen. Mot den bakgrunden är det lämpligt att i kompletteringslagen ange vem som ska kunna bli föremål för ett ingripande och för vilken överträdelse.

Uppräkningen bör överensstämma med överträdelsekatalogen i förordningen (artikel 42.1 första stycket a).

När det gäller administratörer innebär förordningen i och för sig att den som kontrollerar tillhandahållandet av ett referensvärde utan att ha auktoriserats eller registrerats är skyldig att följa alla de krav som ställs på administratörer. Detta följer av att definitionen av administratör utgår från verksamheten och inte från auktorisationen eller registreringen. Det är dock rimligt att ingripanden för åsidosättanden av de krav som gäller för administratörer endast kan riktas mot en administratör som är auktoriserad eller registrerad. Den administratör som inte är auktoriserad eller registrerad bör i stället kunna bli föremål för ingripande för att ha drivit sådan verksamhet utan att ha fått auktorisation eller blivit registrerad enligt förordningen.

Finansinspektionen bör kunna ingripa mot en administratör eller annan enhet under tillsyn som inte samarbetar i samband med en utredning

Som framgår ovan omfattar den uppräkning av administrativa sanktioner och åtgärder som finns i förordningen också överträdelser som består i en ”underlåtenhet att samarbeta” eller ”uppfylla sina skyldigheter” i samband med en undersökning eller begäran som vidtas med stöd av den behöriga myndighetens tillsyns- och utredningsbefogenheter (artikel 42.1 första stycket b och 42.2 första stycket). Det finns emellertid inte någon direkt tillämplig bestämmelse i förordningen som ålägger enskilda en skyldighet att samarbeta med den behöriga myndigheten. Inte heller finns någon bestämmelse som ålägger enskilda några särskilda skyldigheter i samband med en utredning eller begäran. I avsnitt 5 föreslås dock att Finansinspektionen ska få utfärda förelägganden om att tillhandahålla uppgifter eller inställa sig till förhör. Finansinspektionen ska även få begära åtkomst till handlares system eller begära en platsundersökning hos den som omfattas av förordningen. Som framgår i avsnitt 4.3 bör det inte finnas något hinder mot att införa bestämmelser om sanktioner mot den som inte följer ett sådant föreläggande eller en sådan begäran. Det är dock lämpligt att begränsa ingripandebefogenheten till företag under tillsyn, dvs. auktoriserade eller registrerade administratörer och enheter under tillsyn. När det gäller andra personer som Finansinspektionen förelägger att lämna uppgifter, bör det vara tillräckligt att inspektionen kan förena föreläggandet med vite. Vitets storlek kan anpassas så att det kan utgöra ett tillräckligt påtryckningsmedel mot personen i fråga.

6.5 Sanktioner och åtgärder

6.5.1 Föreläggande att vidta rättelse

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få besluta att förelägga den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt förordningen om referensvärden att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller upphöra med ett visst agerande. Ett beslut om föreläggande ska få förenas med vite.

Skälen för promemorians förslag: Enligt sanktionskatalogen i förordningen om referensvärden ska en behörig myndighet kunna kräva att den administratör eller den enhet under tillsyn som är ansvarig för en överträdelse ska upphöra med sitt agerande och inte upprepa det (artikel 42.2 första stycket a). En liknande regel finns bl.a. i marknadsmissbruksförordningen (artikel 30.2 första stycket a) och MiFID II (artikel 70.6 b).

Den nu aktuella åtgärden ska enligt förordningen kunna riktas mot administratörer och enheter under tillsyn. Som framgår i avsnitt 6.4 avses med administratör även den som kontrollerar tillhandahållandet av ett referensvärde utan att ha fått auktorisation eller registrerats enligt förordningen. Ett föreläggande bör därför t.ex. kunna avse att en sådan administratör ska upphöra med verksamheten.

Eftersom en överträdelse även kan bestå i underlåtenhet att uppfylla vissa krav, är det rimligt att den behöriga myndigheten även kan ålägga den ansvarige att vidta en positiv åtgärd för att uppfylla kraven i förordningen. Det kan exempelvis röra sig om ett föreläggande om att en administratör ska vidta åtgärder för att uppfylla sin dokumentationsskyldighet (artikel 8).

Mot bakgrund av det anförda bör det införas en bestämmelse i kompletteringslagen som ger Finansinspektionen möjlighet att förelägga den som har överträtt reglerna i förordningen att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller att upphöra med ett visst agerande. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i liknande lagstiftning som kompletterar EU-förordningar (se t.ex. 4 § lagen [2012:735] med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning och 5 kap. 3 § första stycket 1 lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). I likhet med det som gäller enligt dessa lagar bör ett föreläggande få förenas med vite.

6.5.2 Återföring av vinst

Promemorians förslag: Om en överträdelse av förordningen om referensvärden har skett ska den som har gjort sig skyldig till överträdelsen och därigenom gjort en vinst, åläggas att betala ett belopp som motsvarar värdet av den ekonomiska fördelen (återföring). Återföring ska dock inte beslutas om det är uppenbart oskäligt.

Bestämmelsen om återföring i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ändras så att kostnader som undvikits till följd av en överträdelse inte anges som en särskild beräkningsgrund.

Beloppet ska tillfalla staten.

Skälen för promemorians förslag: Enligt sanktionskatalogen i förordningen om referensvärden ska den behöriga myndigheten ha befogenhet att besluta om återföring av de vinster som har gjorts eller förluster som undvikits på grund av en överträdelse, om dessa kan fastställas (artikel 42.2 första stycket b). En regel med motsvarande innebörd finns i marknadsmissbruksförordningen (artikel 30.2 första stycket b).

Liksom motsvarande regel i marknadsmissbruksförordningen syftar den nu aktuella sanktionen, i likhet med ett förverkande av utbyte av brott, till att eliminera vinster eller andra ekonomiska fördelar av det otillåtna agerandet. Den som har överträtt ett förbud eller åsidosatt en skyldighet ska alltså inte erhålla några ekonomiska fördelar av den otillåtna handlingen eller underlåtenheten. Till följd av regeln i marknadsmissbruksförordningen infördes en bestämmelse i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som innebär att den som överträtt förordningen och därigenom erhållit en vinst eller undvikit en kostnad, ska åläggas att betala ett belopp som motsvarar värdet av den ekonomiska fördelen, om detta kan fastställas (5 kap. 5 §). Det finns också en möjlighet att undvika återföring om det är uppenbart oskäligt (se prop. 2016/17:22 s. 215–217).

Bestämmelsen i kompletteringslagen till marknadsmissbruksförordningen omfattar alltså inte endast återföring av erhållen vinst och undvikna förluster utan också rena förtjänster och besparingar (kostnader). Detta bedömdes nödvändigt för att syftet med regeln, att eliminera vinster eller andra ekonomiska fördelar av det otillåtna agerandet, skulle tillgodoses. Bestämmelsen skulle annars inte möjliggöra en återföring i en situation där ett företag underlåter att fullgöra en föreskriven skyldighet genom vilken en kostnad undviks. Regeringen ansåg också att det måste gå att konstatera att fördelen har uppkommit som en följd av regelöverträdelsen, dvs. det torde förutsättas att det finns ett adekvat orsakssamband mellan överträdelsen och fördelen.

I bestämmelser om beräkning av sanktionsavgifter som har införts efter det att bestämmelsen om återföring infördes anges dock inte kostnader som undvikits till följd av en regelöverträdelse som en särskild beräkningsgrund, eftersom uttrycket vinst omfattar såväl den vinst som erhållits som de förluster som undvikits (se prop. 2016/17:162 s. 603 och avsnitt 6.5.6 i denna promemoria). Samma resonemang är giltigt när det gäller beräkningsgrunden för återföring. Bestämmelsen om återföring i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning bör därför ändras redaktionellt på så sätt att beräkningen knyts till ett nettobelopp som uttrycks som den vinst som gjorts till följd av överträdelsen.

En bestämmelse som motsvarar den i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning, justerad på det sätt som anges ovan, bör införas i den nu aktuella kompletteringslagen. På samma sätt som gäller vid återföring enligt bestämmelsen i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning bör det också finnas en möjlighet att undvika återföring. Återföring bör därför inte beslutas om det är uppenbart oskäligt.

6.5.3 Anmärkning

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få besluta om anmärkning mot den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt förordningen om referensvärden.

Skälen för promemorians förslag: Enligt sanktionskatalogen ska den behöriga myndigheten kunna besluta om en offentlig varning som namnger ansvarig administratör eller enhet under tillsyn och typen av överträdelse (artikel 42.2 första stycket c). En regel med likande innebörd finns bl.a. i marknadsmissbruksförordningen (artikel 30.2 första stycket c).

I flera lagar på finansmarknadsområdet, som reglerar vissa enheter under tillsyn, är ”varning” en ingripandeåtgärd som används för allvarliga överträdelser som alternativ till återkallelse av tillstånd när förutsättningar för återkallelse i och för sig finns men varning i det särskilda fallet framstår som en tillräcklig åtgärd (se t.ex. 15 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse och 25 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden). I lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning används i stället termen ”anmärkning” (se prop. 2016/17:22 s. 208 f.). Såväl administratörer som enheter under tillsyn är i och för sig tillståndspliktiga företag. Enligt förordningen om referensvärden är det dock endast administratörer som ska kunna bli föremål för återkallelse av tillstånd. Förutsättningarna för detta anges delvis i förordningen (artikel 35.1). Ingripanden ska också, som framgår i avsnitt 6.4, i vissa fall kunna riktas även mot personer som inte har tillstånd enligt någon av lagarna eller EU-förordningarna på finansmarknadsområdet. Åtgärden varning skulle visserligen kunna införas som alternativ till återkallelse av auktorisation eller registrering för en auktoriserad eller registrerad administratör. Eftersom ”offentlig varning” ska kunna användas även i andra situationer är det dock lämpligare att endast införa en typ av åtgärd. På samma sätt som i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning bör termen ”anmärkning” användas. En anmärkning bör främst komma i fråga för mindre allvarliga överträdelser. Om en auktoriserad eller registrerad administratör gör sig skyldig till en allvarlig överträdelse där det inte är nödvändigt att återkalla auktorisationen eller registreringen, bör i stället en sanktionsavgift beslutas (se avsnitt 6.5.6).

6.5.4 Återkallelse av auktorisation eller registrering

Promemorians förslag: I kompletteringslagen ska det anges att återkallelse av auktorisation eller registrering enligt artikel 35 i förordningen om referensvärden är en av de ingripandeåtgärder som kan komma i fråga vid överträdelser av förordningen. Det ska även tas in en upplysning om att det i artikel 35 i förordningen finns bestämmelser om återkallelse av auktorisation eller registrering för administratörer bl.a. när administratören inte har tillhandahållit några referensvärden under de senaste tolv månaderna.

Skälen för promemorians förslag: I sanktionskatalogen i förordningen om referensvärden anges att medlemsstaterna ska ge de behöriga myndigheterna rätt att besluta om återkallelse eller indragning av en administratörs auktorisation eller registrering (artikel 42.2 första stycket d). I förordningen ges dock en direkt befogenhet för den behöriga myndigheten att under vissa förutsättningar återkalla en auktorisation eller registrering (artikel 35.1). Den behöriga myndigheten får bl.a. återkalla eller tillfälligt

upphäva en administratörs auktorisation eller registrering om administratören allvarligt eller återkommande har brutit mot reglerna i förordningen (artikel 35.1 d). Förordningen torde därmed inte förutsätta att det i nationell rätt anges att den behöriga myndigheten får besluta om återkallelse eller tillfälligt upphävande av auktorisation eller registrering. Eftersom sanktionskatalogen medger att sanktionsbefogenheterna gäller ”i enlighet med nationell rätt” kan det dock anges i kompletteringslagen att en av de sanktioner eller åtgärder som Finansinspektionen ska kunna tillgripa vid en överträdelse är återkallelse av auktorisation eller registrering enligt förordningen. På så sätt kan de omständigheter som ska beaktas vid valet av sanktion (se avsnitt 6.6) även beaktas om det är aktuellt att överväga en återkallelse av auktorisation med anledning av en överträdelse. Det bör dock även tas in en särskild upplysningsbestämmelse i kompletteringslagen som hänvisar till bestämmelsen om återkallelse av auktorisation eller registrering i förordningen. Den befogenhet att återkalla en auktorisation eller registrering som ges i förordningen gäller nämligen inte enbart vid överträdelser, utan även när t.ex. administratören uttryckligen avstår från auktorisationen eller inte har agerat som administratör under de senaste tolv månaderna.

6.5.5 Förbud mot att utöva ledningsuppdrag

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få förbjuda den som har överträtt förordningen om referensvärden att vara

1. administratör, eller
 2. styrelseledamot eller verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, i en administratör eller rapportör under tillsyn.
- Ett sådant förbud ska gälla under viss tid, lägst tre och högst tio år.
Ett förbud ska få förenas med vite.

Skälen för promemorians förslag: Enligt förordningen om referensvärden ska medlemsstaterna se till att det finns en administrativ sanktion som inbegriper ett tillfälligt förbud mot att varje fysisk person som hålls ansvarig för en överträdelse utövar ledningsfunktioner hos administratörer eller rapportörer under tillsyn (artikel 42.2 första stycket e).

En liknande regel om förbud mot att utöva ledningsuppdrag finns i marknadsmissbruksförordningen (artikel 30.2 första stycket e). Till skillnad från regeln i marknadsmissbruksförordningen ställs det inte i förordningen om referensvärden krav på att ett förbud ska kunna vara permanent vid upprepade överträdelser. Regler med liknande innebörd finns även i andra EU-rättsakter på finansmarknadsområdet (se t.ex. artikel 67.2 d i kapitaltäckningsdirektivet och 63.2 d i förordningen om värdepapperscentraler). I dessa andra rättsakter riktar sig skyldigheterna i förordningen till tillståndspliktiga företag, men fysiska personer – i vart fall styrelseledamöter och verkställande direktörer – ska kunna hållas ansvariga för företagets överträdelser (se t.ex. artikel 65.2 i kapitaltäckningsdirektivet och artikel 61.2 i förordningen om värdepapperscentraler). Sådana regler finns inte i marknadsmissbruksförordningen, men där gäller i stället att vissa förbud riktar sig även mot fysiska personer som deltar i en juridisk persons verksamhet (se artiklarna 8.5 och 12.4 i

marknadsmisbruksförordningen och prop. 2016/17:22 s. 98). Eftersom utgångspunkten i denna promemoria är att det endast är den person som har gjort sig skyldig till en överträdelse som ska hållas ansvarig för överträdelsen (se avsnitt 6.4), kommer det aldrig att vara aktuellt att ingripa mot någon i egenskap av t.ex. styrelseledamot eller verkställande direktör. Åtgärden att förbjuda någon att utöva ledningsfunktioner hos administratörer eller rapportörer under tillsyn kan därför endast bli aktuell om det är en fysisk person som åläggs skyldigheter i förordningen, t.ex. om en fysisk person är administratör. I enlighet med förordningens krav bör dock en sådan ingripandeåtgärd införas. Förbudet bör omfatta att vara styrelseledamot och verkställande direktör eller ersättare för dessa i en administratör eller rapportör under tillsyn (jfr t.ex. se t.ex. 5 kap. 4 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmisbruksförordning).

Om någon överträder förordningen genom att t.ex. åsidosätta de skyldigheter som gäller för en administratör, kan en lämplig ingripandeåtgärd dock vara att personen i fråga förbjuds att vara administratör för viss tid. En sådan åtgärd måste anses uppfylla det syfte som avses med ett förbud mot att utöva ledningsuppdrag i en administratör eller rapportör under tillsyn, nämligen att se till att olämpliga personer inte leder en verksamhet som omfattas av förordningen. Den aktuella ingripandeåtgärden bör därför även kunna avse ett förbud att vara administratör.

För att tillgodose krav på förutsebarhet och rättssäkerhet är det lämpligt att, med förebild i lagen om bank- och finansieringsrörelse och lagen om värdepappersmarknaden (15 kap. 1 § fjärde stycket 1 respektive 25 kap. 1 a § fjärde stycket 1), ange en tidsrymd på mellan tre och tio år för ett förbud att vara administratör eller utöva ledningsuppdrag i en administratör eller rapportör under tillsyn.

I de andra lagar på finansmarknadsområdet som innehåller en möjlighet för Finansinspektionen att förbjuda någon att vara styrelseledamot eller verkställande direktör under viss tid, har det inte införts någon sanktion för en överträdelse av ett sådant förbud. När lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmisbruksförordning infördes konstaterade regeringen att det inte var nödvändigt, eftersom Finansinspektionen kan övervaka att förbudet följs i samband med den ledningsprövning som görs av styrelseledamöter och verkställande direktörer enligt rörelselagstiftningen (se prop. 2016/17:22 s 213). I förordningen om referensvärden finns det dock inte krav på någon sådan ledningsprövning för administratörer. Mot den bakgrunden är det lämpligt att ett förbud mot att utöva ledningsuppdrag kan förenas med vite.

6.5.6 Sanktionsavgifter

Promemorians förslag: Sanktionsavgiften för en juridisk person vid överträdelser av förordningen om referensvärden ska kunna fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 30 juni 2016 i svenska kronor motsvarade 1 miljon euro,

2. tre gånger den vinst som den juridiska personen, eller någon annan, gjort till följd av regelöverträdelsen, om detta belopp kan fastställas, eller

3. 10 procent av den juridiska personens omsättning, eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår.

Om den juridiska personen är en förening, ska med omsättning avses 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning. Detta ska gälla även om föreningen ingår i en koncern.

Om överträdelsen har skett under den juridiska personens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

Sanktionsavgiften för en fysisk person ska kunna fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 30 juni 2016 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro, eller

2. tre gånger den vinst som den fysiska personen, eller någon annan, gjort till följd av regelöverträdelsen, om detta belopp kan fastställas.

Avgiften ska tillfalla staten.

Bestämmelserna om beräkning av högsta sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ändras så att kostnader som undvikits till följd av en regelöverträdelse inte anges som en särskild beräkningsgrund. I bestämmelsen om beräkning av högsta sanktionsavgift när den juridiska personen ingår i en koncern ska det anges att det är motsvarande omsättning på koncernnivå som ska ligga till grund för beräkningen.

Skälen för promemorians förslag

Olika beräkningsgrunder

Enligt förordningen om referensvärden ska den behöriga myndigheten ha befogenhet att besluta om sanktionsavgifter för vissa angivna överträdelser (artikel 42.1 första stycket). Alternativa beräkningssätt för sanktionsavgifterna anges. Avgifterna anges som minsta maximibelopp, dvs. medlemsstaterna får fastställa högre nivåer (artikel 42.4). Liknande regler finns bl.a. i marknadsmissbruksförordningen (artikel 30.2).

De sanktionsavgifter som ska kunna tas ut vid överträdelser av bestämmelserna i förordningen om referensvärden ska kunna tillämpas på en mängd olika överträdelser, på fysiska personer och företag av olika storlekar och med olika stora ekonomiska resurser och i samtliga medlemsstater. Maximibeloppen är således dimensionerade för att vara tillräckligt effektiva, proportionella och avskräckande och kunna uppväga eventuella vinster som en person har erhållit genom att överträda bestämmelserna.

En beräkningsmetod, som gäller oavsett om det är fråga om en fysisk eller en juridisk person, innebär att avgiften fastställs till högst tre gånger den vinst som uppkommit alternativt den förlust som undvikits genom överträdelsen, om dessa belopp kan fastställas (artikel 42.2 första stycket f). För juridiska personer finns ytterligare två alternativa beräkningsmetoder för avgifterna. Sanktionsavgiften ska kunna uppgå till det som är högst av 1 miljon euro eller 10 procent av den juridiska personens

totala årliga omsättning enligt det senaste bokslut som har godkänts av ledningsorganet (artikel 42.2 första stycket h i). Om den juridiska personen är ett moderföretag eller ett dotterföretag som är skyldigt att upprätta koncernredovisning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG, ska den totala årliga omsättningen anses vara den totala årliga omsättningen eller motsvarande typ av inkomst enligt de relevanta räkenskapsdirektiven enligt den senaste koncernredovisningen som godkänts av ledningsorganet i det yttersta moderföretaget eller om personen är en förening, 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning (artikel 42.2 andra stycket). För fysiska personer ska sanktionsavgifterna kunna uppgå till högst 500 000 euro (artikel 42.2 första stycket g i). De avgiftsnivåer som utgår från nominella belopp eller omsättning skiljer sig åt beroende på vilken typ av överträdelser det är fråga om.

För att de sanktioner som ska kunna påföras vid överträdelser av förordningen om referensvärden ska uppfylla de krav som anges i förordningen, bör sanktionsavgifterna i kompletteringslagen motsvara de belopp som anges i förordningen. Det är visserligen möjligt att fastställa ett ännu högre maximibelopp än så (artikel 42.4). Det saknas dock anledning att höja de redan höga maximibeloppen. Bestämmelserna i kompletteringslagen bör utformas efter förebild av liknande bestämmelser i andra lagar på finansmarknadsområdet.

Vid genomförandet i svensk rätt av motsvarande regler i kapitaltäckningsdirektivet uttalade regeringen att det finns tre alternativa beräkningsätt för Finansinspektionen att fastställa sanktionsavgifternas storlek samt att det högsta beloppet enligt de alternativa beräkningarna utgör ett avgiftstak. Vidare uttalades att inspektionen har att beakta den ram som detta avgiftstak ställer upp samt att sanktionerna ska vara proportionella i förhållande till överträdelserna i fråga (se prop. 2013/14:228 s. 235 f. och prop. 2014/15:57 s. 46–48). Det finns inte skäl att göra någon annan bedömning i förevarande fall. Det högsta beloppet enligt de alternativa beräkningssätten innebär alltså ett avgiftstak.

Sanktionsavgiften ska beräknas utifrån kursvärdet vid dagen för ikraftträdandet av förordningen om referensvärden. I fråga om vilken valutakurs som bör tillämpas vid omräkning mellan euro och svenska kronor gjordes när det gäller sanktionsavgiften för fysiska personer enligt kapitaltäckningsdirektivet (se prop. 2014/15:57 s. 46) bedömningen att den s.k. mitterkursen som dagligen fastställs av Nasdaq Stockholm AB (Stockholmsbörsen) bör användas. Det är därför lämpligt att tillämpa mitterkursen för omräkning av sanktionsavgiften även enligt förordningen om referensvärden. Enligt mitterkursen den 30 juni 2016 motsvarade 1 euro 9,4164 svenska kronor. Eftersom förordningen om referensvärden knyter sanktionsavgiftsbeloppet till eurons kurs ett visst angivet datum (den 30 juni 2016), kommer den valutakurs som ligger till grund för omräkning mellan euro och svenska kronor inte att förändras.

Omsättning när den juridiska personen ingår i en koncern eller är en förening

Som framgår ovan ska omsättningen, när den juridiska personen ingår i en koncern, beräknas utifrån koncernredovisningen. I liknande bestämmelser i andra lagar på finansmarknadsområdet preciseras EU-rättsaktens regler om sanktionsavgifter när en juridisk person ingår i en koncern på så sätt att det anges att omsättningen i förekommande fall ska bestämmas utifrån ”motsvarande omsättning på koncernnivå” (se t.ex. 25 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden). Avsikten är att omsättning från verksamhet i koncernen som redovisas utifrån samma redovisningsregler ska ligga till grund för beräkningen av den högsta sanktionsavgiften (se prop. 2016/17:162 s. 600–602). Bestämmelsen i kompletteringslagen bör utformas på samma sätt.

Till skillnad från andra EU-rättsakter på finansmarknadsområdet innehåller förordningen om referensvärden en särskild beräkningsgrund för föreningar. Regeln (artikel 42.2 sista stycket) återges nedan (beräkningsgrunden för föreningar kursiverad).

Vid tillämpning av leden h), i) och ii) ska, om den juridiska personen är ett moderföretag, eller ett dotterföretag till ett moderföretag som måste upprätta koncernredovisning enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU, den relevanta totala årliga omsättningen vara den totala årliga omsättningen eller motsvarande typ av inkomst enligt rådets direktiv 86/635/EEG för banker och rådets direktiv 91/674/EEG för försäkringsföretag enligt den senaste koncernredovisning som har godkänts av ledningsorganet i det yttersta moderföretaget eller om personen är en förening, *10 % av medlemmarnas sammanlagda omsättning*.

Det framstår som oklart hur regeln ska tolkas. I någon situation när det är fråga om en förening, ska beräkningsgrunden utgöras av 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning. Språkligt sett förefaller den bara vara tillämplig i en situation där en juridisk person ingår i en koncern. Då ska med omsättning förstås 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning i stället för omsättningen enligt koncernredovisningen. Det är dock svårt att se syftet med att beräkningsgrunden enbart skulle vara tillämplig när föreningen ingår i en koncern. Regeln ser vidare likadan ut oavsett om det är fråga om en överträdelse för vilken den högsta sanktionsavgiften är 10 procent av omsättningen eller två procent av omsättningen. Regeln fanns med redan i kommissionens ursprungsförslag (KOM (2013) 641/3) och förefaller inte ha diskuterats närmare under förhandlingarna. Inte heller ger den engelska språkversionen av förordningen tydligare besked.

Syftet med denna beräkningsgrund måste antas vara att, när det är fråga om en förening där t.ex. ett flertal banker är medlemmar, ska omsättningen inte bestämmas utifrån föreningens omsättning utan utifrån medlemmarnas omsättning. Huruvida föreningen ingår i en koncern enligt tillämpliga regler bör rimligen sakna betydelse. Avsikten kan dock inte anses vara att den högsta sanktionsavgiften ska utgöras av 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning, utan snarare att 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning ska vara beräkningsunderlag för den högsta

sanktionsavgiften beräknad utifrån omsättning. Om den högsta sanktionsavgiften beräknad utifrån omsättning är 10 procent av en juridisk persons omsättning, bör det således vara 10 procent av 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning som utgör den högsta nivån. Om den högsta sanktionsavgiften beräknad utifrån omsättning är 2 procent av en juridisk persons omsättning, bör det vara 2 procent av 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning som utgör den högsta nivån. En bestämmelse med den innebörden bör tas in i kompletteringslagen.

Uppgifter om omsättningen saknas eller är bristfälliga

I flera lagar på finansmarknadsområdet finns det bestämmelser som tar sikte på en situation där en överträdelse av en juridisk person har ägt rum under företagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga (se t.ex. 5 kap. 9 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 25 kap. 9 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden). Det anges att i sådana fall får en uppskattning av omsättningen göras. Det är sålunda endast i de fall det, av de skäl som anges i bestämmelserna, inte går att beräkna avgiftens storlek som en uppskattad omsättning får läggas till grund för sanktionsavgiftens storlek. En motsvarande bestämmelse bör införas i kompletteringslagen.

Ändringar av beräkningsgrunden när det gäller överträdelser av regelverket mot marknadsmissbruk

I lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning finns två beräkningsgrunder som tar sikte på dels den vinst som erhållits till följd av regelöverträdelsen, dels de kostnader som undvikits (5 kap. 6 och 7 §§). När MiFID II genomfördes i svensk rätt ansåg Lagrådet att motsvarande bestämmelser i bl.a. lagen om värdepappersmarknaden enbart borde knytas till erhållen vinst. Regeringen konstaterade att uttrycket vinst omfattar såväl den vinst som erhållits som de förluster som undvikits, och instämde med Lagrådets förslag (prop. 2016/17:162 s. 603). Mot den bakgrunden bör bestämmelserna om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ändras på motsvarande sätt.

När det gäller sanktionsavgift för det fall den juridiska personen ingår i en koncern anges i den lagen att det är ”koncernens omsättning” som ska ligga till grund för beräkningen. Den bestämmelsen bör ändras så att det, på samma sätt som i den bestämmelse som föreslås införas i kompletteringslagen, anges att det är ”motsvarande omsättning på koncernnivå” som ska ligga till grund för beräkningen.

6.6 Omständigheter som ska vara styrande vid beslut om sanktioner

Promemorians förslag: Vid valet av sanktion för en överträdelse av förordning om referensvärden ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått. Särskild hänsyn ska

tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet eller den reala ekonomin, skador som uppstått och graden av ansvar.

Därutöver ska Finansinspektionen i försvårande riktning beakta om den som har begått överträdelsen tidigare har begått en överträdelse. Vid den bedömningen ska särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna. Finansinspektionen ska i förmildrande riktning beakta om den som har begått överträdelsen i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat inspektionens utredning av överträdelsen och om den personen har vidtagit åtgärder efter överträdelsen för att undvika att den upprepas.

De omständigheter som ska vara styrande för beslut om administrativa åtgärder och sanktioner ska beaktas även vid bestämmande av sanktionsavgifternas storlek. Utöver detta ska särskild hänsyn också tas till den berörda personens finansiella ställning samt den vinst som personen gjort till följd av överträdelsen.

Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om personen i fråga vidtar rättelse, om något annat organ har vidtagit åtgärder mot personen och dessa åtgärder bedöms tillräckliga eller om det annars finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning om vilka omständigheter som ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek bestäms ska ändras så att kostnader som undvikits till följd av en regelöverträdelse inte anges särskilt.

Skälen för promemorians förslag: Enligt förordningen om referensvärden ska medlemsstaterna se till att de behöriga myndigheterna tar hänsyn till alla relevanta omständigheter när de fastställer typen av administrativa sanktioner och ”nivån på” sanktionerna (artikel 43). Med ”nivån på” sanktioner torde avses bl.a. nivån på en eventuell sanktionsavgift. I förordningen specificeras dock vissa omständigheter som, i förekommande fall, ska beaktas särskilt. Dessa är följande.

- a) Överträdelsens allvar och varaktighet.
- b) Hur kritiskt referensvärdet är med avseende på den finansiella stabiliteten och realekonomin.
- c) Graden av ansvar hos den ansvariga personen.
- d) Den ansvariga personens finansiella ställning, indikerad genom den ansvariga juridiska personens totala årsomsättning eller den ansvariga fysiska personens årsinkomst.
- e) Omfattningen av den vinst som den ansvariga personen har erhållit, eller den förlust som vederbörande har undvikit, i den mån de kan fastställas.
- f) Den ansvariga personens grad av samarbetsvillighet med den behöriga myndigheten, utan att det påverkar behovet av att säkerställa återföring av de vinster som personen erhållit eller förluster som denne undvikit.
- g) Eventuella tidigare överträdelser som den berörda personen begått.
- h) Åtgärder som efter överträdelsen vidtagits av en ansvarig person för att förhindra upprepad överträdelse.

Liknande regler finns i bl.a. marknadsmissbruksförordningen, förordningen om värdepapperscentraler och kapitaltäckningsdirektivet (artikel 31, artikel 64 respektive artikel 70). Dessa regler har i svensk rätt genomförts i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (5 kap. 15–18 §§), lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument (9 kap. 24–26 §§) och lagen om bank- och finansieringsrörelse (15 kap. 1 b och 1 c §§). I dessa lagar anges således vilka omständigheter som ska beaktas vid valet mellan olika sanktioner. Bestämmelserna i kompletteringslagen bör utformas efter förebild av liknande bestämmelser i andra lagar på finansmarknadsområdet.

För att främja förutsägbarheten och enhetligheten i tillämpningen av bestämmelserna är det en rimlig utgångspunkt att de omständigheter som anges i förordningen anges även i lag. Det bör vara till fördel för både tillämpande myndigheter och berörda personer. För att inte begränsa utrymmet för egna bedömningar och möjligheten att ta hänsyn till särskilda omständigheter i det enskilda fallet, bör dock lagtexten utgöra en exemplifierande, men inte uttömmande, uppräkningslista av vilka omständigheter som ska beaktas.

Det bör i lagtexten anges vad som ska vara utgångspunkten vid val av sanktion och vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Den centrala principen bör vara att en sammanvägd bedömning av de olika omständigheterna i det enskilda fallet ska göras. Därutöver bör det anges vilka särskilda omständigheter som i vart fall bör tillåtas att inverka på beslutet om vilken sanktion som slutligen ska beslutas.

Utifrån de faktorer som anges i förordningen framstår det som lämpligt att först ange sådana omständigheter som är hänförliga till själva överträdelsen, dvs. hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått samt graden av ansvar för den som är ansvarig för överträdelsen (artikel 43.1 a och c). Med det senare uttrycket avses i huvudsak att någon kan vara mer eller mindre ansvarig för en överträdelse och ha en omfattande eller mer begränsad kännedom om de omständigheter som utgör överträdelsen. Därutöver bör, som en omständighet hänförlig till överträdelsen, anges konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet eller den reala ekonomin. Detta motsvarar hur kritiskt referensvärdet är med avseende på den finansiella stabiliteten och realekonomin (artikel 43.1 b). I andra lagar på finansmarknadsområdet anges också uttryckligen ”skador som uppkommit till följd av överträdelsen” som en omständighet hänförlig till själva överträdelsen (se t.ex. 15 kap. 1 b § lagen om bank- och finansieringsrörelse, 9 kap. 24 § lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument samt 5 kap. 15 § lagen med kompletterande bestämmelse till EU:s marknadsmissbruksförordning). Någon sådan omständighet anges dock inte i förordningen om referensvärden. En möjlighet att beakta skador till följd av överträdelsen torde i och för sig följa av att överträdelsens allvar ska beaktas. För att främja förutsägbarheten och enhetligheten i tillämpningen av bestämmelserna är det emellertid rimligt att det även i den nu aktuella bestämmelsen uttryckligen anges att skador som uppkommit till följd av överträdelsen ska beaktas som en omständighet hänförlig till själva överträdelsen.

Om omständigheter som är hänförliga till själva överträdelsen utgör utgångspunkten kan därefter det slutliga utfallet påverkas av faktorer som

inte är att hänföra till den. Det bör även anges vissa omständigheter som kan vara förmildrande respektive försvårande och som har inträffat före eller efter överträdelsen. I försvårande riktning bör beaktas om den som har begått överträdelsen tidigare har gjort sig skyldig till överträdelser (artikel 43.1 g). På samma sätt som i motsvarande bestämmelser i andra lagar på finansmarknadsområdet bör det vidare anges att det vid denna bedömning ska fästas särskild vikt vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna (se t.ex. 5 kap. 16 § första stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). Omständigheter i förmildrande riktning bör vara att den som har begått överträdelsen genom aktivt samarbete väsentligt har underlättat Finansinspektionens utredningsarbete eller har vidtagit åtgärder för att undvika att överträdelsen upprepas (artikel 43.1 f och h).

De ovan angivna omständigheterna bör även beaktas när sanktionsavgiftens storlek fastställs. Dessutom bör hänsyn tas till den finansiella styrkan hos den som har begått överträdelsen. I förordningen indikeras finansiell ställning genom exempelvis den ansvariga juridiska personens totala årsomsättning eller en fysisk persons årsinkomst (artikel 43.1 d). Liksom anges i förarbetena till motsvarande bestämmelser i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning bör med finansiell ställning även avses andra ekonomiska förhållanden, såsom underhållsskyldighet i fråga om en fysisk person. Även förmögenhetsförhållanden bör kunna beaktas (se prop. 2016/17:22 s. 224). När sanktionsavgiften fastställs bör hänsyn även tas till den vinst som gjorts med anledning av överträdelsen (artikel 41.3 e).

För att sanktionerna ska vara proportionerliga bör det vidare anges att Finansinspektionen får avstå från ingripande i vissa situationer. De omständigheter som ska kunna innebära att inspektionen avstår från ingripande bör vara att överträdelsen är ringa eller ursäktlig, om personen i fråga gör rättelse, om något annat organ har vidtagit åtgärder mot personen och dessa åtgärder bedöms tillräckliga eller om det annars finns särskilda skäl (se t.ex. 5 kap. 17 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 9 kap. 24 § andra stycket lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument).

I lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning finns motsvarande bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande och när sanktionsavgifter bestäms. I bestämmelsen om omständigheter som ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek ska fastställas anges bl.a. att särskild hänsyn ska tas till den vinst som personen, eller någon annan, erhållit till följd av regelöverträdelsen, eller de kostnader som undvikits (5 kap. 18 §). På samma sätt som när det gäller beräkningsgrunderna för sanktionsavgifterna (se avsnitt 6.5.6) är det inte nödvändigt att ange de kostnader som undvikits. Bestämmelsen bör därför ändras så att den beräkningsgrunden inte anges särskilt.

6.7 Finansinspektionens skyldighet att offentliggöra sanktionsbeslut och lämna uppgifter till Esma

Promemorians bedömning: Kravet i förordningen om referensvärden att den behöriga myndigheten ska offentliggöra beslut om sanktioner kräver inte någon lagstiftningsåtgärd. Skyldigheten att årligen förse Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten med uppgifter om antalet påförda administrativa sanktioner bör tillgodoses genom föreskrifter på förordningsnivå.

Skälen för promemorians bedömning: I förordningen om referensvärden ställs det krav på att den behöriga myndigheten ska offentliggöra beslut om att påföra en administrativ sanktion eller annan administrativ åtgärd med anledning av överträdelser av förordningen (artikel 45.1). Besluten ska offentliggöras av den behöriga myndigheten på myndighetens webbplats omedelbart efter att den person som är föremål för beslutet har underrättats om beslutet. Skyldigheten gäller inte för åtgärder av utredningskaraktär. Den behöriga myndigheten ska även offentliggöra information om att ett beslut har överklagats och all senare information om resultatet av ett sådant överklagande (artikel 45.3).

Det som anges om offentliggörande av beslut i förordningen torde vara direkt tillämpligt genom att det är formulerat som en skyldighet för de behöriga myndigheterna och inte för medlemsstaterna. Det är därför inte nödvändigt att vidta några lagstiftningsåtgärder för att det som anges i förordningen ska gälla.

En fråga som uppkommer är emellertid om ett sådant offentliggörande som beskrivs i förordningen är tillåtet enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Dessa bestämmelser innebär sekretess för vissa uppgifter som förekommer i Finansinspektionens tillståndsgivnings- och tillsynsverksamhet (30 kap. 4 §). Bestämmelsen innebär att sekretess gäller för uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos den som myndighetens verksamhet avser, om det kan antas att han eller hon lider skada om uppgiften röjs. Det föreligger alltså en presumption att Finansinspektionen får offentliggöra uppgifter om åtgärder eller sanktioner, men att sekretess råder om det kan antas att den berörde lider skada om uppgiften röjs. Förordningen förutsätter offentliggörande men tillåter bl.a. att besluten publiceras anonymiserat om den behöriga myndigheten anser att ett offentliggörande skulle utgöra en oproportionerlig åtgärd vid en bedömning i ett enskilt fall eller om ett offentliggörande skulle äventyra stabiliteten på de finansiella marknaderna eller en pågående utredning (artikel 45.2 första stycket b). Det finns också en möjlighet att i vissa fall inte alls offentliggöra beslutet (artikel 45.2 första stycket c) eller att senarelägga offentliggörandet (artikel 45.2 första stycket a). Mot denna bakgrund finns det skäl för att dra slutsatsen att bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen inte utgör hinder för att offentliggöra besluten på det sätt som föreskrivs i förordningen. Samma bedömning gjordes när det gäller motsvarande regler om offentliggörande av beslut i kapitaltäckningsdirektivet och

förordningen om värdepapperscentraler (prop. 2013/14:228 s. 233 f. och prop. 2015/16:10 s. 244 f.).

I förordningen om referensvärden ställs det också krav på att medlemsstaterna årligen ska förse Esma med uppgifter i aggregerad form om alla beslut om administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder (artikel 45.5). En motsvarande bestämmelse finns i marknadsmissbruksförordningen (artikel 33.1). Till skillnad från bestämmelsen i förordningen om referensvärden anger dock bestämmelsen i marknadsmissbruksförordningen en skyldighet för den behöriga myndigheten att tillhandahålla nämnda uppgifter. Det framstår som lämpligt att det även i fråga om sanktionsbeslut eller andra administrativa åtgärder enligt förordningen om referensvärden är Finansinspektionen som förser Esma med aktuella uppgifter. Detta förfarande bör regleras i föreskrifter på förordningsnivå.

6.8 Betalning, preskription och verkställighet

Promemorians förslag: En sanktionsavgift ska betalas inom trettio dagar efter det att beslutet har fått laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet. Om sanktionsavgiften inte betalas inom denna tid, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning. Verkställighet får ske enligt utsökningsbalkens bestämmelser.

En sanktionsavgift som har beslutats ska falla bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Bestämmelserna ska även gälla för återföringsbelopp som beslutats enligt kompletteringslagen.

Skälen för promemorians förslag: I förordningen om referensvärden finns det inte några regler om betalning av sanktionsavgifter, preskription och verkställighet. Medlemsstaterna har således frihet att själva avgöra vad som ska gälla i sådana frågor.

Bestämmelserna om betalning, preskription och verkställighet bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i andra lagar på finansmarknadsområdet som kompletterar EU-förordningar (se t.ex. 5 kap. 22–26 §§ lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 8 och 10–13 §§ lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning). Enligt dessa bestämmelser ska en särskild avgift eller sanktionsavgift betalas till Finansinspektionen inom 30 dagar efter det att ett beslut om avgiften har fått laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet. Om avgiften inte betalas inom denna tid, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning. Finansinspektionens beslut får verkställas enligt utsökningsbalken. Innebörden av dessa bestämmelser är att det inte krävs något domstolsavgörande för att driva in avgiften om den är obetald och förfallen till betalning (se 3 kap. 1 § första stycket 6 utsökningsbalken). Samma ordning bör gälla för beslut om sanktionsavgifter enligt förordningen om referensvärden. Motsvarande bestämmelser bör därför tas in i kompletteringslagen.

När det gäller frågan om preskription anger bestämmelserna i ovan nämnda lagar att en sanktionsavgift som beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år (se t.ex. 5 kap. 25 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). Samma preskriptionstid bör gälla för de nu aktuella sanktionsavgifterna. Med verkställighet avses faktiska verkställighetsåtgärder. Preskriptionen är absolut. Det betyder att fullgörande inte kan krävas efter det att fem år har gått sedan beslutet fått laga kraft, även om verkställighet har skett under femårsperioden avseende en del av sanktionsavgiften. Det som preskriberas är den del av avgiften som ännu inte drivits in (se prop. 2016/17:22 s. 255–257).

Bestämmelserna om betalning, preskription och verkställighet bör även gälla för återföring som beslutats i enlighet med kompletteringslagen (se avsnitt 6.5). En bestämmelse om detta bör tas in i kompletteringslagen.

7 Överklagande

Promemorians förslag: Bestämmelserna om överklagande i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden ska föras över till den nya lagen med samma rubrik. Det ska dock inte anges uttryckligen att bestämmelserna gäller beslut enligt EU-förordningen. Finansinspektionen ska få bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse enligt förordningen om referensvärden eller enligt den nya lagen ska gälla omedelbart.

Skälen för promemorians förslag: Enligt den nu gällande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden får Finansinspektionens beslut enligt den lagen och enligt förordningen om referensvärden överklagas till allmän förvaltningsdomstol (4 §). Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. De förvaltningsbeslut som aktualiseras till följd av förslagen i denna promemoria omfattas av den bestämmelsen. Bestämmelsen bör därför föras över till den nya kompletteringslagen. Möjligheten att överklaga beslut enligt EU-bestämmelser följer dock redan av allmänna förvaltningsrättsliga principer och av förvaltningslagen och behöver därför inte anges i de aktuella lagarna (se t.ex. prop. 2010/11:65 s. 84). Det behöver därför inte anges i kompletteringslagen att beslut enligt förordningen om referensvärden får överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I kompletteringslagen anges vidare att Finansinspektionen ska få bestämma att vissa beslut enligt förordningen om referensvärden ska gälla omedelbart (4 §). Bestämmelsen gäller beslut om återkallelse eller tillfälligt upphävande av olika tillstånd enligt förordningen (se prop. 2017/18:4 s. 22). I likhet med flera andra lagar på finansmarknadsområdet (se bl.a. 17 kap. 1 § femte stycket lagen om bank- och finansieringsrörelse och 26 kap. 1 § fjärde stycket lagen om värdepappersmarknaden) bör Finansinspektionen ha motsvarande möjlighet när det gäller beslut om förelägganden och förbud enligt förslagen i denna promemoria.

I kompletteringslagen bör det därför tas in en generell bestämmelse om att Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse enligt förordningen om referensvärden eller enligt den lagen ska gälla omedelbart.

8 Samarbete med andra behöriga myndigheter

8.1 Inledning

Medlemsstaternas behöriga myndigheter har enligt förordningen en allmän skyldighet att samarbeta med varandra bl.a. genom att utbyta information och samarbeta vid all utrednings- eller tillsynsverksamhet (artikel 44.2). De behöriga myndigheterna ska också samarbeta med Esma, och det samarbetet ska ske i enlighet med Europaparlamentets och rådet förordning (EU) nr 1095/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Esmaförordningen) (artikel 47.1 och 47.2 i förordningen om referensvärden). När det gäller vissa kritiska referensvärden kommer en särskild typ av samarbete mellan behöriga myndigheter och mellan behöriga myndigheter och Esma att ske inom ramen för ett s.k. tillsynskollegium (artikel 46). Om en behörig myndighet får en framställan från en behörig myndighet i en annan medlemsstat om att genomföra en inspektion på plats eller en utredning kan myndigheten själv genomföra inspektionen eller utredningen, tillåta att den andra behöriga myndigheten deltar i inspektionen eller utredningen eller utse revisorer eller sakkunniga för att stödja eller utföra inspektionen eller utredningen (artikel 39.3). De behöriga myndigheterna ska vid utövandet av sina befogenheter bl.a. se till att samordna sina insatser för att undvika eventuellt dubbelarbete och överlappningar (artikel 43.2 andra stycket). I förordningen finns också regler som möjliggör delegering av uppgifter mellan behöriga myndigheter (artikel 37.1) och mellan behöriga myndigheter och Esma (artikel 37.2). Liknande regler om samarbete och delegering av uppgifter samt informationsutbyte finns i bl.a. marknadsmissbruksförordningen (artiklarna 24–29). I avsnitt 8 görs bedömningar med anledning av ovan nämnda bestämmelser i förordningen om referensvärden.

8.2 Utbyte av information och tystnadsplikt

Promemorians bedömning: Det informationsutbyte som förordningen om referensvärden föreskriver kan komma till stånd inom ramen för gällande svensk rätt.

Skälen för promemorians förslag: All information som utbyts mellan de behöriga myndigheterna enligt förordningen om referensvärden och som avser affärs- eller driftförhållanden och andra ekonomiska eller

personliga förhållanden ska anses vara konfidentiell och omfattas av tystnadsplikt, utom när den behöriga myndigheten vid den tidpunkt då informationen lämnas anger att information får lämnas ut eller om det är nödvändigt att lämna ut informationen i samband med rättsliga förfaranden (artikel 48.4). Enligt förordningen ska all konfidentiell information som är föremål för mottagande, utbyte eller förmedling enligt förordningen omfattas av tystnadsplikt (artikel 48.1). Tystnadsplikten gäller alla personer som arbetar eller har arbetat för den behöriga myndigheten, eller för en myndighet eller ett marknadsföretag eller en fysisk eller juridisk person som den behöriga myndigheten har delegerat sina befogenheter till, inbegripet revisorer och experter som arbetar på den behöriga myndighetens uppdrag (artikel 48.2). Information som omfattas av tystnadsplikt får inte lämnas ut till någon annan person eller myndighet utom när det föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt (artikel 48.3). I förordningen anges också att en behörig myndighet bara får lämna ut information som den fått från en annan behörig myndighet om den erhållit ett skriftligt godkännande från den behöriga myndigheten och informationen bara lämnas ut för de ändamål för vilka myndigheten har gett sitt tillstånd eller om ett sådant utlämnande är nödvändigt i samband med rättsliga förfaranden (artikel 38).

Liknande regler om tystnadsplikt finns i marknadsmissbruksförordningen (artikel 27) och i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 236/2012 av den 14 mars 2012 om blankning och vissa aspekter av kreditswappar (i det följande benämnd blankningsförordningen) (artikel 34). I förarbetena till lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och lagen (2012:735) med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning konstaterades att reglerna i offentlighets- och sekretesslagen uppfyllde de krav som ställdes i marknadsmissbruksförordningen och blankningsförordningen och möjliggjorde det informationsutbyte som förordningarna föreskriver (prop. 2016/17:22 s. 175 f. respektive 2011/12:175 s. 31 f.).

För uppgifter som Finansinspektionen hämtar in från en behörig myndighet i en annan medlemsstat gäller sekretess för sådan uppgift om affärs- eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden som Finansinspektionen har fått om det följer av ett avtal med en mellanfolklig organisation (30 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen, förkortad OSL). I begreppet avtal ingår bl.a. rättsakter som gäller till följd av Sveriges medlemskap i EU, dvs. anslutningsfördragen, förordningar och direktiv som utfärdas av EU:s institutioner (se bl.a. prop. 2006/07:110 s. 38 och 41 samt RÅ 2007 ref. 45). Sekretess gäller därmed för uppgifter om affärs- eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden som Finansinspektionen tar emot och som inte får lämnas ut enligt förordningen om referensvärden. Enligt OSL gäller vidare sekretess för bl.a. uppgifter som en myndighet har fått från ett utländskt organ på grund av en bindande EU-rättsakt om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbetet som avses i rättsakten försämrats om uppgiften röjs (15 kap. 1 a § första stycket). Uppgiftens art eller karaktär saknar betydelse för bestämmelsens tillämpning (se prop. 2012/13:192 s. 30). Den aktuella bestämmelsen omfattar således all information som Finansinspektionen tagit emot eller inhämtat från en annan behörig myndighet och för vilken sekretess gäller enligt

förordningen om referensvärden. Det raka skaderekvisitet i bestämmelsen innebär att det råder en presumtion för offentlighet och förutsätter att myndigheten i varje enskilt fall självständigt tar ställning till om ett utlämnande kan antas skada det framtida samarbetet, dvs. om sekretess råder för de aktuella uppgifterna enligt bestämmelsen. Av förarbetena till bestämmelsen framgår bl.a. att om ursprungsinnehavaren har en vetorätt när det gäller utlämnande av den aktuella uppgiften, och ursprungsinnehavaren motsätter sig ett utlämnande, kan det typiskt sett antas att samarbetet skulle försvåras om uppgiften lämnades ut (se prop. 2012/13:192 s. 34). Förordningens krav på att Finansinspektionen bara får lämna ut information som den fått från en annan behörig myndighet om inspektionen erhållit ett skriftligt godkännande från den behöriga myndigheten och att informationen bara lämnas ut för de ändamål för vilka myndigheten har gett sitt tillstånd, får mot denna bakgrund anses tillgodoses inom ramen för gällande rätt.

Enligt OSL gäller sekretess i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bl.a. värdepappersmarknaden för uppgift om affärs- eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden under vissa villkor (30 kap. 4 §, se avsnitt 12). Beträffande Finansinspektionens möjlighet att lämna ut uppgifter till utländska myndigheter kan det således konstateras att det kan komma att handla om uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som omfattas av sekretess. En svensk myndighets möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en utländsk myndighet regleras i OSL (8 kap. 3 §). Sekretessbelagda uppgifter får inte lämnas ut till en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation, om inte utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning eller om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller den mellanfolkliga organisationen. Som konstaterats i flera tidigare lagstiftningsärenden på finansmarknadsområdet ger bestämmelsen Finansinspektionen goda möjligheter att i sitt arbete lämna ut handlingar och uppgifter till behöriga utländska myndigheter (se bl.a. prop. 2006/07:5 s. 350, prop. 2009/10:217 s. 27 f., prop. 2012/13:72 s. 34 samt prop. 2015/26:10 s. 211).

Mot bakgrund av det anförda, och i enlighet med den bedömning som har gjorts i tidigare lagstiftningsärenden på finansmarknadsområdet, bör det informationsutbyte mellan behöriga myndigheter och med Esma som förordningen föreskriver, kunna komma till stånd inom ramen för gällande svensk rätt.

8.3 Samarbete vid särskild begäran

Promemorians bedömning: Det krävs inte några lagstiftningsåtgärder för att Finansinspektionen ska kunna vidta utredningsåtgärder på begäran av en behörig myndighet i ett annat land inom EES.

Skälen för promemorians bedömning: En behörig myndighet får enligt förordningen om referensvärden begära bistånd av en annan behörig

myndighet när det gäller inspektioner på plats eller utredningar (artikel 39.1). Den behöriga myndigheten som tar emot en sådan begäran ska samarbeta i den mån det är möjligt och lämpligt. Om en behörig myndighet får en framställan från en behörig myndighet i en annan medlemsstat om att genomföra en inspektion på plats eller en utredning kan myndigheten själv genomföra inspektionen eller utredningen, tillåta att den andra behöriga myndigheten deltar i inspektionen eller utredningen eller utse revisorer eller sakkunniga för att stödja eller utföra inspektionen eller utredningen (artikel 39.3). Om utredningen har gränsöverskridande verkningar får de behöriga myndigheterna begära att Esma åtar sig att samordna inspektionen eller utredningen (artikel 39.2). De behöriga myndigheterna ska vid utövandet av sina befogenheter bl.a. se till att samordna sina insatser för att undvika eventuellt dubbelarbete och överlappningar (artikel 43.2 andra stycket). I förordningen finns också regler som möjliggör delegering av uppgifter mellan behöriga myndigheter (artikel 37.1) och mellan behöriga myndigheter och Esma (artikel 37.2).

Förordningen ger alltså Finansinspektionen möjlighet att överlämna förvaltningsuppgifter som innebär myndighetsutövning till en annan behörig myndighet eller en sakkunnig person. Enligt regeringsformen kan en förvaltningsuppgift överlämnas till juridiska personer och enskilda individer (12 kap. 4 § andra stycket). Om uppgiften innefattar myndighetsutövning, krävs stöd i lag för överlämnandet. Befogenheten för Finansinspektionen att överlämna åt en annan behörig myndighet eller åt en revisor eller sakkunnig att utföra en kontroll på plats eller en utredning följer redan av förordningen, som är direkt tillämplig i alla medlemsstater. Eftersom förordningen är att jämföras med svensk lag krävs, i fråga om samarbete vid inspektioner på plats eller utredning, inte någon ytterligare överlåtelse av förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning i kompletteringslagen. I och med att Sverige har tillträtt Lissabonfördraget har den överlåtelse av beslutanderätt som förordningen förutsätter och som medger att en utländsk myndighet får delta i eller själv utföra kontroller och utredningar i Sverige redan skett. Någon ytterligare åtgärd krävs därför inte (jfr prop. 2011/12:175 s. 33).

Det kan noteras att det i förordningen även finns andra regler som förutsätter samarbete mellan behöriga myndigheter och mellan behöriga myndigheter och Esma. Det kan t.ex. handla om att behöriga myndigheter i olika medlemsstater under vissa förutsättningar kommer överens om att ett visst referensvärde bör anses som kritiskt (artikel 20.1 c andra stycket). Dessa regler i förordningen är emellertid direkt tillämpliga och relativt detaljerade varför de inte bör kräva några lagstiftningsåtgärder.

8.4 Tillsynskollegier

Promemorians bedömning: Bestämmelserna om inrättande av och samarbete inom tillsynskollegier i förordningen om referensvärden innebär inte att förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning förs över till utländska organ.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt förordningen om referensvärden ska det för vissa kritiska referensvärden organiseras s.k.

tillsynskollegier, där Esma och behöriga myndigheter från flera medlemsstater ingår (artikel 46.1 och 46.2). Bildandet av tillsynskollegier syftar till att säkerställa ett effektivt utbyte av tillsynsinformation mellan behöriga myndigheter och samordning av deras verksamhet och tillsynsåtgärder (skäl 62). Det är den berörda administratörens behöriga myndighet som ska inrätta kollegiet och leda dess verksamhet (artikel 46.1 och 46.5). Om t.ex. Stibor bedöms vara ett kritiskt referensvärde skulle det kunna bli aktuellt för Finansinspektionen att inrätta ett sådant tillsynskollegium.

Det är regeringen som ingår internationella överenskommelser (10 kap. 1 § regeringsformen). Regeringen får inte ingå en för riket bindande internationell överenskommelse utan att riksdagen har godkänt denna bl.a. om överenskommelsen förutsätter att en lag ändras eller upphävs eller att en ny lag stiftas (10 kap. 3 §). Regeringen får dock uppdra åt en förvaltningsmyndighet att ingå en internationell överenskommelse i en fråga där överenskommelsen inte kräver riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan (10 kap. 2 § regeringsformen). Rättsskipnings- och förvaltningsuppgift som inte redan överlåtits till följd av EU-samarbetet kan överlåtas till ett utländskt organ efter bemyndigande i lag (10 kap. 8 §).

Inrättande av ett tillsynskollegium och kollegiets verksamhet ska baseras på ett skriftligt arrangemang som ska upprättas av den berörda administratörens behöriga myndighet (artikel 46.6). Det skriftliga arrangemanget ska fastställa den information som ska utbytas mellan de behöriga myndigheterna, beslutsprocessen mellan de behöriga myndigheterna och de tidsfrister inom vilka beslut ska fattas, de fall då de behöriga myndigheterna ska samråda med varandra och det samarbete som ska ske till följd av bestämmelserna om obligatorisk rapportering till kritiska referensvärden (artikel 46.6 med hänvisning till artikel 23.7 och 23.8).

När det gäller samarbetet inom ramen för arbetet i kollegiet har administratörens behöriga myndighet bl.a. en skyldighet att rådfråga medlemmarna i kollegiet innan vissa åtgärder vidtas i enlighet med förordningen, t.ex. i fråga om återkallelse eller tillfälligt upphävande av en administratörs auktorisation (artikel 46.8). Medlemmarna i kollegiet ska också göra allt de kan för att nå en överenskommelse inom den tidsfrist som bestämts i de skriftliga arrangemangen. I vissa specifika situationer får också någon av medlemmarna, om en överenskommelse inte nås, hänskjuta frågan till Esma (artikel 46.9). Det framstår som att det då är Esma som avgör frågan. Esma har dock endast getts egen beslutanderätt på så sätt att rättsverkningar är knutna till beslutet i förhållande till åtgärder som avser obligatorisk rapportering till ett referensvärde (artikel 46.11 med hänvisning till artikel 23.6). Om oenigheten rör vissa av de åtgärder som kan vidtas i samband med obligatorisk rapportering till ett kritiskt referensvärde, t.ex. att kräva att vissa enheter under tillsyn rapporterar dataunderlag till en administratör (artikel 23.6 första stycket a), kan s.k. bindande medling i enlighet med artikel 19 i Esmaförordningen tillämpas (artikel 46.11 i förordningen om referensvärden). Det innebär bl.a. att Esma kan fatta ett bindande beslut för att lösa tvisten och ålägga den behöriga myndigheten att vidta en specifik åtgärd i syfte att säkerställa överensstämmelse med unionsrätten (artikel 19.3 i Esmaförordningen). Esmas beslut är alltså inte direkt bindande för den enskilda aktören utan det är först genom det nationella beslutet av den behöriga myndigheten

som rättsverkningar för den enskilde uppkommer. Om en behörig myndighet inte rättar sig efter Esma's beslut och därigenom inte säkerställer att en finansmarknadsaktör uppfyller krav som anges i förordningen om referensvärden, får Esma anta ett enskilt beslut riktat till en finansmarknadsaktör med krav på att vidta nödvändiga åtgärder för att uppfylla sina skyldigheter enligt unionsrätten, däribland även krav på att upphöra med viss praxis (artikel 19.4 i Esma-förordningen). Denna befogenhet följer alltså direkt av förordningen.

Mot bakgrund av de frågor som det skriftliga arrangemanget ska reglera när det gäller ett tillsynskollegium kan detta i sig inte innebära att förvaltningsuppgift överläts till något utländskt organ (jfr 10 kap. 8 § regeringsformen). Eftersom samarbetet mellan de behöriga myndigheterna slås fast redan i förordningen framstår det som att det skriftliga arrangemanget endast syftar till att precisera hur informationsutbytet och samrådsförfarandet ska ske. Mot den bakgrunden kan det skriftliga arrangemanget inte heller anses innebära en sådan internationell överenskommelse med folkrättsliga förpliktelser för Sverige som avses i regeringsformen. Om så skulle bedömas vara fallet kan regeringen ge Finansinspektionen ett bemyndigande att ingå överenskommelsen i fråga (jfr 10 kap. 2 § regeringsformen).

9 Rapportering av överträdelser

Promemorians förslag: Den som till följd av rapporteringsskyldighet i förordningen om referensvärden har underrättat Finansinspektionen om misstänkt agerande som kan utgöra manipulation eller försök till manipulation av ett referensvärde ska inte kunna göras ansvarig för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt.

Personuppgifter som avser brott enligt lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden ska få behandlas inom ramen för sådana rutiner för rapportering av överträdelser som en administratör ska ha enligt förordningen om referensvärden.

Tystnadsplikt ska gälla för uppgifter i en anmälan eller utsaga om en misstänkt överträdelse av förordningen, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den utpekade personens identitet.

En anställd som har gjort en anmälan inom ramen för de rutiner för rapportering av överträdelser som en administratör ska ha enligt förordningen får inte göras ansvarig för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt, om anmälaren hade anledning att anta att en överträdelse hade skett.

Skälen för promemorians förslag

Rapporteringsskyldighet för administratörer

Förordningen om referensvärden innehåller regler som syftar till att upptäcka manipulation eller försök till manipulation av referensvärden enligt marknadsmissbruksförordningen. Administratörer ska etablera adekvata system och effektiva kontroller för att säkerställa att dataunderlaget inte

har utsatts för otillbörlig påverkan i syfte att kunna upptäcka och till den behöriga myndigheten rapportera sådant agerande som kan utgöra manipulation eller försök till manipulation av ett referensvärde enligt marknadsmissbruksförordningen (artikel 14.1 i förordningen om referensvärden). Administratören ska kontrollera dataunderlaget och rapportörerna för att kunna underrätta den behöriga myndigheten och överlämna all relevant information om administratören misstänker att det i fråga om ett referensvärde har förekommit agerande som kan utgöra manipulation eller försök till manipulation av referensvärdet enligt marknadsmissbruksförordningen, inklusive hemlig samverkan i syfte att manipulera eller försöka manipulera referensvärdet (artikel 14.2). Dessa krav på administratören följer direkt av förordningen.

Liknande regler om rapporteringsskyldighet för vissa finansiella aktörer finns i marknadsmissbruksförordningen (artiklarna 16.1 och 16.2). Enligt den förordningen ska den som rapporterar information till den behöriga myndigheten i enlighet med förordningen inte anses överträda eventuella restriktioner för lämnande av uppgifter som ålagts genom avtal, lagbestämmelser eller administrativa bestämmelser (artikel 23.4). Till följd av den regeln infördes bl.a. en bestämmelse i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som innebär att den som till följd av rapporteringsskyldighet i marknadsmissbruksförordningen har lämnat en rapport till Finansinspektionen om en misstänkt överträdelse av förordningen inte får göras ansvarig för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt (2 kap. 10 § andra stycket). Både ett företag som omfattas av rapporteringsskyldighet enligt den förordningen (artikel 16) och den som fullgör skyldigheten för företagets räkning är skyddade av bestämmelsen i lagen.

Den nu aktuella rapporteringsskyldigheten för administratörer avser manipulation eller försök till manipulation av ett referensvärde enligt marknadsmissbruksförordningen. Eftersom det inte är fråga om rapporteringsskyldighet enligt marknadsmissbruksförordningen omfattas administratörerna inte av nämnda bestämmelse i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. Det är lämpligt att i kompletteringslagen införa en bestämmelse som innebär att inte heller den som enligt förordningen om referensvärden har lämnat en rapport om misstänkt marknadsmissbruk kan göras ansvarig för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt.

På marknadsmissbruksområdet gäller även ett förbud för den som har lämnat en rapport om misstänkt marknadsmissbruk att obehörigen röja för en kund eller någon utomstående att rapportering har skett (2 kap. 10 § första stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). Ett obehörigt röjande av att rapportering har skett omfattas av straffansvar enligt brottsbalken (20 kap. 3 §). Bestämmelsen ska ses mot bakgrund av att ett rapporteringsskyldigt företag kan ha en lojalitetsplikt mot den kund som rapporterats, och att företaget kan hamna i en lojalitetskonflikt om kunden t.ex. frågar om rapportering har skett. Ett lagstadgat meddelandeförbud medför då att det inte råder någon tvekan om att styrelseledamöter och anställda i företaget är förhindrade att berätta för kunden om att rapportering har skett (prop. 2016/17:22 s. 183).

När det gäller rapporteringsskyldigheten enligt förordningen om referensvärden kan det inte anses föreligga samma behov av en uttrycklig bestämmelse om att uppgifter om rapporteringen inte får röjas.

Krav på rutiner för interna rapporteringssystem

Utöver krav på att administratörer ska ha system för att upptäcka och till den behöriga myndigheten rapportera manipulation eller försök till manipulation av ett referensvärde ska administratörer enligt förordningen ha rutiner som innebär att dess chefer, anställda och alla andra fysiska personer vars tjänster ställs till dess förfoganden eller under dess kontroll internt kan rapportera överträdelser av förordningen (artikel 14.3, i dess lydelse enligt rättsföreläsningen den 24 maj 2014). Även denna skyldighet för administratörerna följer direkt av förordningen. Bestämmelsen i förordningen kan jämföras med de nationella bestämmelser som införts på finansmarknadsområdet till följd av EU-rättsakter. Beträffande vissa finansiella företag, exempelvis värdepapperscentraler och värdepappersbolag, finns det i gällande svensk rätt skyldigheter att tillhandahålla interna rapporteringssystem för anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av bestämmelser som gäller för bolagets verksamhet (se t.ex. 1 kap. 6 § lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument och 8 kap. 4 a § lagen om värdepappersmarknaden). Bestämmelserna är införda med anledning av regler i förordningen om värdepapperscentraler (artikel 65.3) respektive för att genomföra regler i kapitaltäckningsdirektivet (artikel 71.3). Regler med liknande innebörd finns även i marknadsmissbruksförordningen (artikel 32.3). Till följd av den regeln infördes en bestämmelse (2 kap. 7 § första stycket) i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som innebär att vissa finansiella företag ska ha ändamålsenliga system och rutiner för att deras anställda internt ska kunna rapportera misstänkta överträdelser av marknadsmissbruksförordningen (se prop. 2016/17:5 s. 318–321). Av EU-rättsakterna följer att medlemsstaterna ska kräva att företagen har ändamålsenliga förfaranden för att deras anställda ska kunna rapportera överträdelser internt genom en särskild, oberoende och fristående kanal. Sådana system kan bestå i en särskild e-postadress, telefon-tjänst eller webbplats genom vilka uppgifter om misstankar om enskilda personer samlas in och behandlas (prop. 2013/14:228 s. 249 och prop. 2015/16:10 s. 219).

Till skillnad från liknande regler i andra EU-rättsakter innefattar skyldigheten för administratörer att inrätta rutiner för rapportering av överträdelser inte något krav på att inrätta ett system i form av en särskild, oberoende och fristående kanal. Den personkrets som ska kunna utnyttja de aktuella rutinerna är inte heller begränsad till anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser utan omfattar alla fysiska personer vars tjänster ställs till administratörens förfogande eller under dess kontroll (jfr t.ex. artikel 65.3 i förordningen om värdepapperscentraler). De aktuella rutinerna enligt förordningen om referensvärden bör dock kunna utformas efter förebild av de rapporteringssystem som andra aktörer på finansmarknaden är skyldiga att tillhandahålla. På samma sätt som vid utformning av de systemen bör kraven på rutiner att ta emot anmälningar enligt förordningen om referensvärden inte vara desamma för

alla administratörer utan de måste vara proportionerliga utifrån de förutsättningar som gäller för varje administratör samt även utifrån de risker för manipulation som ett referensvärde medför.

Det framgår inte uttryckligen av förordningen om referensvärden att administratörerna ska iaktta reglerna i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet) vid tillämpningen av etablerade rutiner för rapportering av överträdelser. Det torde emellertid förutsättas att all behandling av personuppgifter inom ramen för administratörernas rutiner för rapportering av överträdelser står i överensstämmelse med EU-rättsliga regler om skydd för personuppgifter. Dataskyddsdirektivet kommer att ersättas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i det följande benämnd dataskyddsförordningen. Dataskyddsförordningen ska börja tillämpas den 25 maj 2018. Den nu gällande personuppgiftslagen (1998:204) föreslås då ersättas av en ny generell dataskyddslag (se lagrådsremissen Ny dataskyddslag, som beslutades den 21 december 2017).

En förutsättning för att behandling av personuppgifter ska vara tillåten enligt dataskyddsförordningen är att någon av de rättsliga grunder som anges i förordningen föreligger. Enligt förordningen är behandling av personuppgifter tillåten t.ex. om den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse (artikel 6.1 c) eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse (artikel 6.1 e) och om grunden för behandlingen har fastställts i unionsrätten eller i nationell rätt (artikel 6.3). Eftersom det föreskrivs i förordningen om referensvärden att administratörerna ska upprätthålla rapporteringssystem (artikel 14.3), torde det i detta fall vara fråga om en sådan rättslig förpliktelse som avses i dataskyddsförordningen. Vid behandlingen måste administratören iaktta de principer för behandling av personuppgifter som anges i förordningen (artikel 5) och som bl.a. innebär att uppgifterna endast får samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål, att uppgifterna ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas och att de inte får förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas.

Enligt dataskyddsförordningen (artikel 10) får personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder endast behandlas under kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Ett fullständigt register över fällande domar i brottmål får dock endast föras under kontroll av en myndighet. Lydelsen i förordningen är i stort sett densamma som i dataskyddsdirektivet (artikel 8.5), även om tillämpningsområdet beträffande brottmålsdomar i förordningen begränsats till att enbart omfatta fällande sådana. Med överträdelser i dataskyddsförordningen avses lagöverträdelser som innefattar

brott (se lagrådsremissen Ny dataskyddslag, s. 96). I förslaget till den nya dataskyddslagen föreslås att personuppgifter som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen ska få behandlas av myndigheter.

Överträdelse av förordningen om referensvärden utgör inte brott utan administrativa överträdelse. Den typen av överträdelse omfattas inte av nämnda förbud i dataskyddsförordningen (se lagrådsremissen Ny dataskyddslag, s. 96). Eftersom överträdelse av förordningen om referensvärden ibland skulle kunna utgöra även marknadsmissbruk, kan det dock bli aktuellt att behandla personuppgifter som rör misstänkt brottslighet enligt lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden. När lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning infördes bedömde regeringen att det var nödvändigt att införa ett undantag från förbudet mot behandling av personuppgifter som avser brott enligt lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (2 kap. 7 § andra stycket). Det kan konstateras att vissa administratörer sannolikt kommer att omfattas av den skyldighet att ha interna rapporteringssystem som anges i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (2 kap. 7 och 9 §§), och på sätt kunna behandla misstankar om marknadsmissbruk i ett sådant register. Ett sätt att möjliggöra sådan behandling för alla administratörer skulle vara att utöka skyldigheten att ha interna rapporteringssystem enligt nämnda lag till att avse alla svenska administratörer. Det skulle dock innebära en dubbelreglering på så sätt att det skulle ställas krav på rapporteringssystem i två olika regelverk. Ett lämpligare tillvägagångssätt är att medge att det rapporteringssystem som ska tillhandahållas enligt förordningen om referensvärden får innehålla personuppgifter som rör misstänkta brott enligt lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden. Det bör alltså i kompletteringslagen anges att uppgifter som avser brott enligt lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden ska få behandlas inom ramen för sådana rutiner för rapportering av överträdelse som en administratör ska ha enligt förordningen om referensvärden.

Enligt dataskyddsförordningen måste dock en möjlighet att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelse som innefattar brott förenas med lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter. En sådan åtgärd kan t.ex. vara en bestämmelse om tystnadsplikt för den som är eller har varit anställd hos företaget i fråga avseende uppgifter i en anmälan eller utsaga som gjorts till rapporteringssystemet. En sådan bestämmelse finns i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (2 kap. 8 §, se prop. 2016/17:22 s. 321). Tystnadsplikten avser sådana uppgifter som kan avslöja anmälarens eller den utpekade personens identitet. En motsvarande bestämmelse bör införas i kompletteringslagen.

Den behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelse som innefattar brott som förordningen om referensvärden kan ge upphov till bedöms därmed förenlig med dataskyddsförordningen.

När det gäller andra lagar på finansmarknadsområdet som innehåller bestämmelser om interna rapporteringssystem har det nyligen införts bestämmelser om att en anställd som har gjort en anmälan till ett sådant rapporteringssystem inte får göras ansvarig för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt om denne hade anledning att anta att en överträdelse hade

skett (se 2 kap. 8 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 2 kap. 17 e § lagen om värdepappersfonder, 6 kap. 2 b § lagen om bank- och finansieringsrörelse och 8 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden). Även om det torde vara ovanligt att någon anses bryta mot en tystnadsplikt genom att anmäla en misstänkt överträdelse internt, är det motiverat med en sådan bestämmelse. Det bör inte råda någon tveksamhet om att det är tillåtet. Det bör därför införas en sådan bestämmelse även i kompletteringslagen.

10 Skyldighet att lämna information om ett referensvärde enligt andra författningar

10.1 Information till konsumenter när kreditavtal ska ingås

Promemorians förslag: Bestämmelsen i konsumentkreditlagen som anger den information som ska ges till en konsument innan ett kreditavtal ingås ska kompletteras med krav på att en kreditgivare eller, i förekommande fall, en kreditförmedlare, i de fall ett kreditavtal hänvisar till ett referensvärde som omfattas av förordningen om referensvärden, ska lämna information om vilket referensvärde som används och vem som kontrollerar tillhandahållandet av det. Informationen ska även innehålla en beskrivning av vad det innebär för konsumenten att referensvärdet används.

Bestämmelsen i konsumentkreditlagen om allmän information om bostadskrediter ska kompletteras med krav på att näringsidkare, för det fall kreditavtal som hänvisar till referensvärden erbjuds, ska ange vilket referensvärde som kreditavtalet hänvisar till och vem som kontrollerar tillhandahållandet av referensvärdet. Informationen ska även innehålla en beskrivning av vad det innebär för konsumenten att referensvärdet används.

I konsumentkreditlagen ska det införas en definition av referensvärde i form av en hänvisning till definitionen i förordningen om referensvärden.

Skälen för promemorians förslag

Inledning

Enligt förordningen om referensvärden anses en person använda ett referensvärde om personen är part i ett finansiellt avtal som hänvisar till ett index eller en kombination av index (artikel 3.1.7 c). Med finansiellt avtal avses i förordningen endast sådana kreditavtal som avses i artikel 3 c i i konsumentkreditdirektivet och artikel 4.3 i bolånedirektivet (se artikel 3.1.18 i förordningen). Genom förordningen om referensvärden (artiklarna 57 och 58) har det gjorts vissa ändringar i bolånedirektivet och konsumentkreditdirektivet. Ändringarna innebär att det under vissa

förutsättningar ställs krav på att information om bl.a. administratörer och referensvärden ska lämnas till konsumenter.

Ändringen i konsumentkreditdirektivet

Konsumentkreditdirektivet antogs år 2008 och innehåller regler som syftar till att främja en väl fungerande inre marknad för konsumentkrediter. Direktivet innehåller bl.a. krav på s.k. förhandsinformation som kreditgivare och kreditförmedlare är skyldiga att lämna till en konsument innan denne blir bunden av ett kreditavtal eller ett erbjudande om ett kreditavtal (artikel 5). Kreditgivaren eller kreditförmedlaren ska lämna konsumenten sådan förhandsinformation i god tid innan kreditavtalet ingås (artikel 5.1 första stycket). Reglerna om vilken information som ska ges till konsumenten är omfattande och detaljerade (artikel 5.1 andra stycket). Informationen ska bl.a. upplysa om krediträntan, gällande villkor för krediträntan och alla referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga krediträntan i den mån dessa finns tillgängliga (se artikel 5.1 andra stycket f i konsumentkreditdirektivet). Informationen, som syftar till att konsumenten ska kunna jämföra olika erbjudanden och fatta ett välgrundat beslut, ska enligt direktivet tillhandahållas genom en särskild, standardiserad blankett som benämns ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation” (artikel 5.1 första stycket). Vill kreditgivaren ge konsumenten ytterligare information, ska ett separat dokument användas. Det standardiserade formuläret får med andra ord inte användas för annan information än den som anges i direktivet (artikel 5.1 tredje stycket).

De ändringar som genom förordningen om referensvärden har gjorts i konsumentkreditdirektivet innebär att det ställs ytterligare informationskrav på kreditgivare och kreditförmedlare. När ett kreditavtal hänvisar till ett referensvärde som regleras av förordningen om referensvärden ska namnet på referensvärdet och dess administratör och de möjliga följderna för konsumenterna tillhandahållas konsumenten av kreditgivaren eller i förekommande fall kreditförmedlaren. Informationen ska tillhandahållas i ett separat dokument som kan bifogas formuläret Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation (artikel 57.1).

Reglerna om förhandsinformation i konsumentkreditdirektivet har i svensk rätt genomförts i en bestämmelse i konsumentkreditlagen (2010:1846) (8 §). I bestämmelsen anges vilken information som ska ges till en konsument innan ett kreditavtal ingås och i vilken form informationen ska lämnas.

Genom ändringen i konsumentkreditdirektivet ställs det alltså ytterligare informationskrav på kreditgivare och kreditförmedlare för det fall ett kreditavtal hänvisar till ett referensvärde. Den nya regeln i direktivet bör genomföras genom att bestämmelsen i konsumentkreditlagen om förhandsinformation kompletteras med ett krav på att, i de fall kreditavtalet hänvisar till ett referensvärde, information ska lämnas om vilket referensvärde som används och vem som kontrollerar tillhandahållandet av referensvärdet (dess administratör). Som framgår ovan ställs det i direktivet även krav på information om ”de möjliga följderna” för konsumenten. Någon närmare beskrivning av vad som avses med möjliga följder finns inte. Av skälen till den aktuella ändringen i konsumentkreditdirektivet framgår att konsumenters möjligheter att välja vilket

referensvärde som ska användas i ett avtal av nu aktuell typ är begränsade, bl.a. med hänsyn till skillnader i förhandlingsstyrka, varför det är nödvändigt att kreditgivare eller kreditförmedlare åtminstone förser konsumenterna med tillräcklig information (skäl 71). Det kan därför antas att syftet med den information som ska lämnas är att göra det möjligt för konsumenten att bedöma lämpligheten av att använda det aktuella referensvärdet i den enskilda situationen. Mot den bakgrunden bör kravet i konsumentkreditlagen uttryckas på så sätt att kreditgivaren, eller i förekommande fall kreditförmedlaren, ska lämna en beskrivning av vad det innebär för konsumenten att referensvärdet används. En definition av referensvärde bör införas som hänvisar till definitionen i förordningen om referensvärden.

Ändringen i bolånedirektivet

Genom bolånedirektivet, som antogs år 2014, skapades en gemensam rättslig ram för bostadskrediter inom unionen. Något regelverk om bostadskrediter till konsumenter fanns inte tidigare på EU-nivå. Konsumentkreditdirektivet gäller i princip inte för bostadskrediter (se prop. 2015/16:197 s. 57).

I bolånedirektivet ställs krav på att kreditgivare alltid ska tillhandahålla viss allmän information om sina kreditprodukter (artikel 13). Syftet med den allmänna informationen är att konsumenten ska få en bättre överblick över bolånemarknaden genom att få tillgång till grundläggande och jämförbar information om de bostadskrediter som erbjuds på marknaden (skäl 38). Skyldigheten att tillhandahålla allmän information faller enligt direktivet på kreditgivare eller, i förekommande fall, anknutna kreditförmedlare eller deras utsedda representanter. Bolånedirektivet innehåller relativt detaljerade bestämmelser om vilka uppgifter som den allmänna informationen ska innehålla, bl.a. ska den inkludera upplysningar om hur krediten får användas, kreditens löptid, typer av kreditränta, olika alternativ för återbetalning och om kompletterande tjänster som måste köpas för att få krediten. Informationen ska tillhandahållas på papper eller annat varaktigt medium eller i elektronisk form.

De ändringar som genom förordningen om referensvärden har gjorts i bolånedirektivet innebär att den allmänna informationen, för det fall avtal som hänvisar till ett referensvärde som omfattas av förordningen om referensvärden finns tillgängliga, ska innehålla namnen på referensvärdena och dess administratörer och vad detta kan innebära för konsumenten (artikel 58.1).

Reglerna om allmän information i bolånedirektivet har i svensk rätt genomförts i en bestämmelse i konsumentkreditlagen (6 a §). I bestämmelsen anges att en näringsidkare ska tillhandahålla viss allmän information om bostadskrediter som näringsidkaren erbjuder konsumenter, vilka uppgifter informationen ska innehålla samt formen för tillhandahållandet av informationen.

Genom ändringen i bolånedirektivet ställs det alltså ytterligare krav på innehållet i den allmänna informationen. Den nya regeln i direktivet bör genomföras genom att bestämmelsen om allmän information i konsumentkreditlagen kompletteras med ett krav på att näringsidkaren, för det fall denne erbjuder avtal som hänvisar till referensvärden, ska lämna uppgift

om vilka referensvärden som respektive kreditavtal hänvisar till och vem som är administratör. På liknande sätt som när det gäller information i samband med andra konsumentkreditavtal ställs det även krav på att ge konsumenten information om eventuella följder av hänvisningen till ett referensvärde. I den nu aktuella regeln i direktivet uttrycks det emellertid som en skyldighet att ange ”vad detta kan innebära för konsumenten”. Innebörden av – och syftet med – detta krav får antas vara detsamma som när det gäller motsvarande krav i samband med andra konsumentkreditavtal (skäl 71). Kravet bör i lagtexten uttryckas på samma sätt som när det gäller förhandsinformationen.

10.2 Information om referensvärden och administratörer i vissa prospekt

Promemorians förslag: I lagen om värdepappersfonder och lagen om handel med finansiella instrument ska det införas upplysningsbestämmelser om att det i förordningen om referensvärden finns ytterligare bestämmelser om vad en informationsbroschyr respektive ett prospekt ska innehålla.

De krav på innehållet i en informationsbroschyr för en värdepappersfond som ställs i förordningen om referensvärden ska även gälla för innehållet i en informationsbroschyr för en specialfond.

Skälen för promemorians förslag

Inledning

I förordningen om referensvärden finns det en bestämmelse om användning av ett referensvärde som gäller oavsett om användaren är en enhet under tillsyn eller inte (artikel 29.2). Bestämmelsen rör innehållet i ett prospekt som ska offentliggöras enligt UCITS-direktivet eller enligt prospektdirektivet. Ett sådant prospekt som avses i UCITS-direktivet benämns informationsbroschyr i svensk rätt (se 4 kap. 15 § lagen om värdepappersfonder). Om det finns en skyldighet att upprätta prospekt enligt något av nämnda direktiv och föremålet för prospektet utgörs av överlåtbara värdepapper eller andra investeringsprodukter som hänvisar till ett referensvärde ska emittenten, erbjudaren eller den person som ansöker om upptagande till handel på en reglerad marknad se till att prospektet även innehåller tydlig och väl synlig information om huruvida referensvärdet har tillhandahållits av en administratör som ingår i Esmas register över administratörer och referensvärden.

Information om ett referensvärde i informationsbroschyren för en värdepappersfond

Reglerna i UCITS-direktivet har i svensk rätt genomförts huvudsakligen genom lagen (2004:46) om värdepappersfonder. Av den lagen följer att det för varje värdepappersfond ska finnas en informationsbroschyr som ska ges in till Finansinspektionen så snart den färdigställts (4 kap. 15 och

21 §§). Skyldigheten att upprätta en informationsbroschyr åligger det fondbolag som förvaltar den aktuella värdepappersfonden. Skyldigheten i förordningen om referensvärden att se till att informationsbroschyren även innehåller tydlig och väl synlig information om huruvida referensvärdet har tillhandahållits av en administratör som ingår i Esmas register över administratörer och referensvärden kommer således i samtliga fall att åvila ett fondbolag som står under Finansinspektionens tillsyn. Eftersom förordningen om referensvärden är direkt tillämplig i Sverige föranleder den nu aktuella bestämmelsen i förordningen inte någon lagstiftningsåtgärd. I syfte att göra det tydligare för de som omfattas av den bestämmelsen bör det emellertid införas en upplysningsbestämmelse i lagen om värdepappersfonder som hänvisar till bestämmelsen i förordningen.

Motsvarande krav bör ställas när det gäller specialfonder

Det finns regler på EU-nivå även för s.k. AIF-fonder (alternativa investeringsfonder i svensk rätt). Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (i det följande benämnt AIFM-direktivet) omfattar en mängd olika typer av fonder såsom hedgefonder, riskkapitalfonder, fastighetsfonder och infrastrukturfonder. Fonderna regleras endast indirekt, eftersom kraven är avsedda att riktas mot förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare). AIFM-direktivet har i svensk rätt genomförts i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Direktivet hindrar inte att det i nationell rätt ställs upp andra eller ytterligare krav på fonder som vänder sig till icke-professionella investerare (se artikel 43.1). En sådan reglering finns i Sverige för s.k. specialfonder. För specialfonder gäller samma placeringsbestämmelser som för värdepappersfonder, men det finns möjlighet att få undantag från bestämmelserna (12 kap. 13 § lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder).

Även för alternativa investeringsfonder ska det finnas en informationsbroschyr (10 kap. 1 § lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder). Kravet på innehållet i den överensstämmer till stor del med de krav som gäller för informationsbroschyren för värdepappersfonder. För specialfonder har bestämmelserna anpassats så att de helt motsvarar det som gäller för värdepappersfonder (12 kap. 7 §). Eftersom det är vanligt att specialfonder på samma sätt som värdepappersfonder marknadsförs till konsumenter och andra icke-professionella investerare, är det lämpligt att det informationskrav om användningen av ett referensvärde som gäller för värdepappersfonder enligt förordningen om referensvärden ska gälla även för specialfonder. En bestämmelse med den innebörden bör tas in i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Information om ett referensvärde i ett prospekt

Reglerna i prospektdirektivet har i huvudsak genomförts i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument. Av den lagen (2 kap. 9 och 10 §§) följer att vid ett erbjudande till allmänheten som innefattar emission av överlåtbara värdepapper ska prospektet upprättas av emittenten, dvs. utgivaren eller utfärdaren av det aktuella instrumentet (se

definitionen i 1 kap. 1 §). Vid ett erbjudande till allmänheten om köp av aktier, konvertibler, teckningsoptioner eller teckningsrätter som lämnas av någon som innehar sådana överlåtbara värdepapper ska prospektet upprättas av det aktiebolag som har gett ut värdepapperen. Vid andra erbjudanden till allmänheten ska prospektet upprättas av den som lämnar erbjudandet. Vid en ansökan om att överlåtbara värdepapper ska tas upp till handel på en reglerad marknad ska prospektet upprättas av den som gör ansökan. En skyldighet att upprätta ett prospekt enligt prospektdirektivet kan således åligga såväl subjekt som står under Finansinspektionens tillsyn som andra företag. Ett prospekt ska godkännas av Finansinspektionen i de fall Sverige är hemmedlemsstat (2 kap. 25 § första stycket och 37–40 §§).

Ett prospekt ska innehålla all information rörande emittenten och de överlåtbara värdepapperen som är nödvändig för att en investerare ska kunna göra en välgrundad bedömning av emittentens och en eventuell garants tillgångar och skulder, finansiella ställning, resultat och framtidsutsikter samt de överlåtbara värdepapperen (2 kap. 11 § lagen om handel med finansiella instrument). Motsvarande krav finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1129 av den 14 juni 2017 om prospekt som ska offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en reglerad marknad, och om upphävande av direktiv 2003/71/EG (artikel 6, förordningen i det följande benämnd prospektförordningen). Prospektförordningen ska i denna del börja tillämpas den 21 juli 2019. I förordningen om referensvärden ställs alltså upp ytterligare krav på vad ett prospekt ska innehålla. Informationen kan dock anses vara sådan information som är nödvändig för att en investerare ska kunna göra en välgrundad bedömning av investeringen.

I likhet med motsvarande bestämmelse i förordningen om referensvärden om sådana prospekt som ska upprättas enligt UCITS-direktivet föranleder inte heller den nu aktuella bestämmelsen i förordningen om sådana prospekt som ska upprättas enligt prospektdirektivet någon lagstiftningsåtgärd. I syfte att göra det tydligare för de som omfattas av den bestämmelsen bör det emellertid införas en upplysningsbestämmelse i lagen om handel med finansiella instrument som hänvisar till bestämmelsen i förordningen.

11 Avgifter för Finansinspektionens verksamhet

Promemorians förslag: Bestämmelsen i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden om att Finansinspektionen har rätt att ta ut avgifter för prövningar av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt förordningen ska föras över till den nya lagen med samma rubrik.

Administratörer av referensvärden och sådana enheter under tillsyn som har fått ett godkännande av ett referensvärde för användning i unionen enligt artikel 33.1 i förordningen om referensvärden, ska betala

årliga avgifter för att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt förordningen.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om avgifterna.

Skälen för promemorians förslag: Finansinspektionen kan, i sin egen-
skap av behörig myndighet enligt förordningen om referensvärden, pröva
ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt förordningen. Enligt
den nu gällande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s
förordning om referensvärden har Finansinspektionen möjlighet att ta ut
avgifter för de prövningar som ska göras enligt förordningen (3 §).
Storleken på avgifterna regleras i förordningen (2001:911) om avgifter för
prövning av ärenden hos Finansinspektionen. Bestämmelsen om Finans-
inspektionens rätt att ta ut sådana avgifter bör föras över till den nya
kompletteringslagen.

Förutom prövning av sådana ärenden kommer Finansinspektionens
verksamhet till följd av förordningen bestå i tillsyn över att förordningen
följs.

De företag som står under Finansinspektionens tillsyn betalar avgifter
till inspektionen enligt förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för
finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Sådana avgifter ska vara
proportionella mot de kostnader som inspektionen haft för tillsynen och
övrig verksamhet som inte finansieras på annat sätt. Dessa avgifter får
inspektionen – till skillnad från avgifter för prövningar – inte behålla utan
de ska redovisas mot inkomsttitel på statens budget.

Finansinspektionens tillsyn enligt förordningen om referensvärden
kommer i första hand att avse administratörer av referensvärden. Där-
utöver kommer viss tillsyn att utövas i förhållande till rapportörer och
enheter under tillsyn. Finansinspektionen kommer dessutom att ha ansvar
för att övervaka att vissa emittenter m.fl. informerar om eventuell använd-
ning av referensvärden i samband med offentliggörande av prospekt enligt
prospektdirektivet eller UCITS-direktivet (artikel 29.2 i förordningen om
referensvärden).

Bestämmelser om att företag som står under Finansinspektionens tillsyn
ska betala årliga avgifter för att bekosta inspektionens verksamhet finns i
ett stort antal lagar på finansmarknadsområdet (se t.ex. 13 kap. 16 § lagen
om bank- och finansieringsrörelse och 10 kap. 11 § lagen om värde-
pappersfonder). Genom förordningen och kompletteringslagen övergår
svenska administratörer av referensvärden till att vara företag under
Finansinspektionens tillsyn. Det finns ingen anledning att göra någon
annan bedömning än vad som gjorts beträffande andra företag under
Finansinspektionens tillsyn när det gäller finansiering av inspektionens
verksamhet. Svenska administratörer av referensvärden bör därför vara
skyldiga att betala årliga avgifter för att bekosta Finansinspektionens
verksamhet enligt förordningen om referensvärden.

Som framgår i avsnitt 3.2.4 kan det förekomma att en administratör i ett
tredjeland tillhandahåller ett referensvärde som får användas av enheter
under tillsyn i unionen. En förutsättning för det är att administratören har
erhållit ett förhandserkännande från den behöriga myndigheten i sin
referensmedlemsstat (artikel 32.1). I de fall Finansinspektionen är den
utpekade behöriga myndigheten för en sådan administratör kommer
inspektionen i viss utsträckning att bedriva tillsyn över att administratören

följer relevanta krav i förordningen (artikel 32.8). Tillsynen över dessa administratörer kommer emellertid att vara väsentligen mindre omfattande än den tillsyn som kommer bedrivas i förhållande till svenska administratörer. Ett beslut om förhandserkännande är också begränsat i tid genom att användningen av referensvärdet i unionen endast får ske fram till dess att referensvärdet och administratören har införts i Esmas register över administratörer och referensvärden i enlighet med det förfarande för beslut om likvärdighet som föreskrivs i förordningen (artikel 30). Mot denna bakgrund finns det inte tillräckliga skäl att ålägga dessa administratörer att betala årliga avgifter till Finansinspektionen.

En enhet under tillsyn får under vissa förutsättningar tillhandahålla ett referensvärde från ett tredjeland för användning i unionen. En förutsättning för ett sådant tillhandahållande är att enheten erhåller ett godkännande av referensvärdet efter ansökan till sin behöriga myndighet (artikel 33.1). Ett godkänt referensvärde ska anses vara tillhandahållet av den aktuella enheten under tillsyn och den enheten är också ansvarig för referensvärdet och för efterlevnaden av kraven i förordningen (artikel 33.4 och 33.5). Den behöriga myndigheten har befogenhet att besluta om att godkännandet ska upphöra om den har välgrundade skäl att anse att villkoren för godkännande inte längre är uppfyllda (artikel 33.6). I de fall Finansinspektionen är behörig myndighet för en sådan enhet under tillsyn kommer inspektionen alltså att bedriva tillsyn över att enheten följer relevanta krav i förordningen. På samma sätt som administratörer bör även andra enheter under tillsyn som erhållit ett godkännande av ett referensvärde från ett tredjeland vara skyldiga att betala årliga avgifter för att bekosta Finansinspektionens verksamhet.

När det gäller rapportörer under tillsyn, dvs. sådana enheter under tillsyn som rapporterar dataunderlag till en administratör i unionen, innehåller förordningen krav i fråga om styrning och kontroll (artikel 16). Rapportörer under tillsyn är t.ex. skyldiga att ha ett kontrollramverk som bl.a. ska säkerställa att dataunderlaget inte utsätts för otillbörlig påverkan och att dataunderlaget lämnas i enlighet med förordningen och den uppförandekod som administratören ska etablera (artikel 16.1 b). När det gäller uppförandekoden har den administratör som utarbetat koden ett ansvar att regelbundet förvissa sig om att rapportörerna håller fast vid den. Rapportören är också skyldig att fullt ut samarbeta med administratören och den behöriga myndigheten vid revision och tillsyn av tillhandahållandet av ett referensvärde samt tillhandahålla alla upplysningar och viss dokumentation (artikel 16.4). Om det är fråga om rapportering av dataunderlag till ett referensvärde som utgör en referensränta ställs ytterligare krav på rapportörernas system och kontroller (artikel 18 och bilaga I till förordningen).

Storleken på den krets av subjekt som rapporterar dataunderlag till ett visst referensvärde varierar beroende på storlek och typ av referensvärde. I vissa fall kan denna krets vara mycket vid, t.ex. i fråga om råvaruindex där rapportörerna kan utgöras av deltagare på den aktuella råvarumarknaden. Är det fråga om ett aktieindex kan det vara fråga om en enda rapportör, t.ex. i form av en reglerad marknad. Kretsen av rapportörer är inte heller nödvändigtvis begränsad till en medlemsstat utan ett referensvärde kan ha rapportörer belägna i ett flertal medlemsstater. Det kan därför antas att en ordning där dessa enheter är skyldiga att betala årliga avgifter

skulle vara svårhanterlig i praktiken. Rapportörer under tillsyn betalar redan årliga avgifter för att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt de näringsrättsliga lagar som styr respektive verksamhet. Tillsynen omfattar att företagen i fråga följer de författningar som reglerar verksamheten i fråga (se t.ex. 25 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden). Tillsynen över att dessa rapportörer följer förordningen om referensvärden bör till viss del kunna bedrivas inom ramen för den ordinarie tillsynen. Tillsynen över rapportörerna är vidare en följd av att det finns en administratör av referensvärdet i fråga, som kan anses vara den som i första hand drar nytta av tillsynen. Det är därför rimligt att skyldigheten att betala årliga avgifter begränsas till administratörerna.

Tillsynen över att enheter under tillsyn som inte också rapporterar dataunderlag till en administratör använder ett referensvärde i enlighet med förordningens krav (artikel 29.1) bör kunna bedrivas inom ramen för den tillsyn som bedrivs enligt den lag som reglerar enhetens verksamhet. Detsamma gäller fondbolag och tillsynen över att informationsbroschyren för de värdepappersfonder som fondbolaget förvaltar innehåller information om eventuella referensvärden (artikel 29.2). Kontrollen av att ett prospekt uppfyller kraven enligt förordningen kommer att kunna ske i samband med Finansinspektionens prövning av prospekt enligt lagen om handel med finansiella instrument.

Sammanfattningsvis bör administratörer av referensvärden och sådana enheter under tillsyn som har fått ett godkännande att tillhandahålla ett referensvärde från tredjeland vara skyldiga att med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt förordningen om referensvärden.

Regeringen bör få meddela föreskrifter om avgifterna.

12 Sekretess i Finansinspektionens verksamhet

Promemorians förslag: Sekretessen för uppgift i en anmälan om en överträdelse av marknadsmissbruksförordningen för uppgift som kan avslöja anmälarens identitet ska inte gälla om anmälaren varit rapporteringsskyldig enligt artikel 14 i förordningen om referensvärden.

Promemorians bedömning: Det är inte nödvändigt att införa några ytterligare sekretessbestämmelser till följd av reglerna i förordningen om referensvärden.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Inledning

I avsnitt 8.1 behandlas de regler om tystnadsplikt som gäller i fråga om vissa uppgifter som utbyts mellan behöriga myndigheter enligt förordningen om referensvärden (artikel 48). I detta avsnitt görs bedömningar när det gäller vilka bestämmelser i OSL som är tillämpliga i Finansinspektionens verksamhet enligt förordningen och kompletteringslagen.

Sekretess i Finansinspektionens verksamhet till följd av förordningen

Sekretess gäller i Finansinspektionens verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet (30 kap. 4 § OSL). Sekretess gäller för uppgift om affärs- eller driftförhållanden för den som myndighetens verksamhet avser, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs (punkt 1). Här gäller ett rakt skaderekvisit, dvs. en presumption för offentlighet. När det gäller uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse med den som myndighetens verksamhet avser finns inget skaderekvisit utan sekretessen är absolut (punkt 2). Det kan noteras att tillämpningsområdet för bestämmelsen har utvidgats sedan den först infördes, från att endast avse tillsyn över vissa tillståndspliktiga institut till att numera avse tillsyn med avseende på värdepappersmarknaden (se prop. 1991/92:113 s. 130–133). Begreppet tillsyn ska inte ges en alltför snäv tolkning (prop. 1979/80:2 Del A s. 233). Även verksamhet som syftar till att förhindra problem i bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden och försäkringsväsendet kan klassas som tillsyn (prop. 2015/16:5 s. 708).

Den verksamhet som Finansinspektionen ska bedriva enligt förordningen om referensvärden kommer att innebära tillsyn över företag som redan står under inspektionens tillsyn, däribland kreditinstitut och fondbolag. Verksamheten kommer också att avse den som är skyldig att upprätta ett prospekt (artikel 29.2, se avsnitt 12.2). Tillsynen över att det regelverk som gäller för prospekt följs omfattas redan av nämnda sekretessbestämmelse. Tillsynen över administratörer är dock ny. Den verksamhet som bedrivs till följd av förordningen måste dock betecknas som tillsyn med avseende på värdepappersmarknaden eller bank- och kreditväsendet.

Det finns även särskilda sekretessbestämmelser som tar sikte på Finansinspektionens verksamhet enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (30 kap. 6 a–6 c §§). Det kan konstateras att den verksamhet som Finansinspektionen bedriver enligt förordningen om referensvärden även skulle kunna omfattas av nämnda bestämmelser, nämligen om uppgifterna ligger till grund för en utredning om överträdelser av marknadsmissbruksförordningen (jfr avsnitt 4.3). I ett sådant fall bör bestämmelserna om sekretess för Finansinspektionens verksamhet enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ha företräde framför de ovan nämnda mer generellt tillämpliga bestämmelserna.

Mot bakgrund av det som anförs ovan behöver det inte införas någon ny sekretessbestämmelse med anledning av den verksamhet som Finansinspektionen kommer att bedriva till följd av förordningen om referensvärden.

Skydd för anmälarens identitet

Förordningen om referensvärden innehåller inte, till skillnad från andra EU-rättsakter på finansmarknadsområdet, någon bestämmelse om skydd för en anmälarens identitet.

Vid genomförandet i svensk rätt av kapitaltäckningsdirektivet infördes en ny bestämmelse i OSL (30 kap. 4 b § första stycket) som innebär att

sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av en bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet (prop. 2013/14:228 s. 254–259). Bestämmelsen är alltså tillämplig i den del av Finansinspektionens verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bl.a. värdepappersmarknaden, och anknyter därmed till tillämpningsområdet för den bestämmelse som behandlas ovan (30 kap. 4 §). Det innebär att bestämmelsen omfattar den tillsyn som Finansinspektionen kommer att bedriva enligt förordningen om referensvärden och kompletteringslagen. Sekretess kommer därmed att gälla hos Finansinspektionen för uppgifter i en anmälan eller utsaga om överträdelser av förordningen om referensvärden, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet. Att sådan sekretess gäller även för anmälningar som avser överträdelser av förordningen om referensvärden är rimligt.

När det gäller Finansinspektionens övervakning enligt marknadsmissbruksförordningen finns dock en särskild bestämmelse i OSL om sekretess för uppgift i en anmälan eller utsaga (30 kap. 6 b §). Bestämmelsen innehåller ett undantag; sekretessen gäller inte om anmälaren varit rapporteringsskyldig enligt artikel 16 i marknadsmissbruksförordningen. Undantaget omfattar de rapporter om misstänkt marknadsmissbruk som bl.a. marknadsoperatörer och värdepappersföretag ska lämna till Finansinspektionen. Samma typ av rapporteringsskyldighet finns i artikel 14 i förordningen om referensvärden. Enligt den bestämmelsen är administratörer skyldiga att till den behöriga myndigheten rapportera förfaranden som kan utgöra marknadsmanipulation enligt marknadsmissbruksförordningen. När det nämnda undantaget från sekretess infördes anförde regeringen att det när rapporteringsskyldighet gäller inte finns ett sådant behov av att uppmuntra anmälningar som motiverar det utökade skyddet för s.k. visselblåsare (prop. 2016/17:22 s. 331). Det konstaterades dock att uppgifter i en sådan anmälan kan omfattas av sekretess enligt bestämmelsen om skydd för en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden (samma prop. s. 425). Av samma skäl bör det införas ett undantag från sekretessen för uppgift som kan avslöja anmälarens identitet om anmälaren är rapporteringsskyldig enligt förordningen om referensvärden.

Någon särskild bestämmelse om skydd för och den utpekade personens identitet bör inte införas

När det gäller frågan om skydd för den utpekade personens identitet kan det konstateras att vissa av de EU-rättsakter som antagits på senare år innehåller ett sådant krav medan andra inte gör det. Frågan om skydd för den anmäldes identitet på finansmarknadsområdet behandlades först i samband med införandet av nödvändiga lagändringar till följd av förordningen om värdepapperscentraler (prop. 2015/16:10 s. 226–229). Regeringen konstaterade bl.a. att någon sekretess för uppgift om identiteten på den som omfattas av en anmälan till Finansinspektionen inte förelåg sedan tidigare. Därför föreslogs en ny bestämmelse i OSL (30 kap. 4 b § andra stycket, utformad efter förebild av 35 kap. 1 § samma lag). För att minimera ingreppet i offentlighetsprincipen gjorde regeringen bedömningen att

den nya bestämmelsen bara ska reglera den situation som beskrivs i förordningen om värdepapperscentraler. Motsvarande krav på skydd för den utpekade personens identitet har därefter ställts i marknadsmissbruksförordningen (artikel 32.2 c). Med anledning av denna regel infördes bl.a. en bestämmelse som innebär ett skydd för den utpekade personens identitet i samband med en anmälan eller utsaga om överträdelse av marknadsmissbruksförordningen (30 kap. 6 § c OSL). Liknande krav finns också i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) (artikel 28.2 c). Till följd av den regeln har det införts ytterligare en bestämmelse utformad efter förebild av motsvarande bestämmelse för Finansinspektionens verksamhet enligt förordningen om värdepapperscentraler (30 kap. 4 b § tredje stycket OSL, se prop. 2016/17:78 s. 55–58).

Det kan konstateras att det i gällande svensk rätt inte finns någon bestämmelse som innebär ett direkt skydd för den utpekade personens identitet i samband med en anmälan eller utsaga om överträdelse av förordningen om referensvärden. Något krav på ett sådant skydd finns emellertid inte heller i förordningen. För det fall anmälan gäller en överträdelse av marknadsmissbruksförordningen – t.ex. en rapport enligt artikel 14 i förordningen om referensvärden – gäller dock sekretess för den utpekade personens identitet (30 kap. 6 c § OSL). Visst skydd för den utpekades personliga och ekonomiska förhållanden följer även av den allmänna bestämmelsen om tillsyn med avseende på värdepappersmarknaden (30 kap. 4 § OSL). Mot denna bakgrund finns det inte tillräckliga skäl att införa en särskild sekretessbestämmelse som skyddar den utpekade personens identitet när det gäller en anmälan eller utsaga om överträdelse av förordningen om referensvärden.

13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2019. Den nuvarande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden ska upphöra att gälla samma dag.

Ingripande enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden ska inte få ske för överträdelse som har ägt rum före ikraftträdandet.

Skälen för promemorians förslag: Förordningen om referensvärden trädde i kraft dagen efter att den offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning, dvs. den 30 juni 2016, och ska tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2018 (artikel 59). Vissa av bestämmelserna i förordningen har dock tillämpats redan från dagen för förordningens ikraftträdande. Dessa bestämmelser förutsätter att medlemsstaterna har utsett en behörig

myndighet som kan utföra vissa uppgifter enligt förordningen. Genom en ändring i förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen (4 §) utsågs Finansinspektionen till behörig myndighet enligt förordningen om referensvärden. Ändringen trädde i kraft den 2 augusti 2016. Den syftade till att reglera frågan om behörig myndighet för tiden fram till dess att de lagändringar som krävs för att anpassa svensk rätt till förordningen om referensvärden kan träda i kraft. Bestämmelsen i förordningen har numera utmönstrats och ersatts av en motsvarande bestämmelse i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden (2 §).

De lagförslag som var nödvändiga för att förordningen ska kunna tillämpas i Sverige fr.o.m. den 1 januari 2018 trädde i kraft det datumet. Förslagen i denna promemoria innebär att de nu gällande bestämmelserna förs över till en ny lag som också ska innehålla de ytterligare bestämmelser som krävs till följd av förordningen. Vissa bestämmelser föreslås även i lagen om värdepappersfonder och lagen om handel med finansiella instrument (se avsnitt 11.2). Samtliga bestämmelser bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2019. Den nuvarande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden bör då upphöra att gälla.

I regeringsformen finns ett förbud mot retroaktiv strafflagstiftning (2 kap. 10 §). Förbudet omfattar formellt inte administrativa sanktioner. Enligt förarbetena skulle det emellertid innebära ett kringgående av förbudet att ge retroaktiv verkan åt administrativa sanktioner av uppenbart repressiv, straffliknande karaktär (prop. 1975/76:209 s. 125). Bestämmelserna i kompletteringslagen om sanktioner för överträdelser av förordningen om referensvärden bör inte ges retroaktiv verkan. Sanktioner bör således inte få beslutas för överträdelser som har ägt rum före den lagens ikraftträdande. Detta bör anges i en övergångsbestämmelse.

Övergångsbestämmelserna i förordningen om referensvärden (artikel 56) medför inte något behov av övergångsbestämmelser i kompletteringslagen.

Genom förordningen om referensvärden (artiklarna 57 och 58) har det vidare gjorts vissa ändringar i bolånedirektivet och konsumentkreditdirektivet. Ändringarna innebär att det under vissa förutsättningar ställs krav på att information om bl.a. administratörer och referensvärden ska lämnas till konsumenter. Medlemsstaterna ska senast den 1 juli 2018 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga till följd av dessa ändringar och se till att bestämmelserna tillämpas fr.o.m. samma tidpunkt. Förslagen i denna promemoria innebär att de bestämmelser som krävs till följd av ändringarna i de båda direktiven införs i konsumentkreditlagen (se avsnitt 10.1). Även dessa lagändringar bör träda i kraft den 1 januari 2019. I förordningen (artikel 58.3) finns en övergångsbestämmelse till ändringen i bolånedirektivet. Enligt övergångsbestämmelsen ska de ändringar som har gjorts i bolånedirektivet inte tillämpas på kreditavtal som existerade före den 1 juli 2018. Frågan är om det finns något behov av en motsvarande övergångsbestämmelse i konsumentkreditlagen. Den bestämmelse som enligt förslaget ska ändras med anledning av ändringen i bolånedirektivet gäller skyldighet för näringsidkaren att tillhandahålla allmän information om bostadskrediter som näringsidkaren erbjuder konsumenter. Ändringen innebär således att sådan allmän information

måste tillhandahållas för de bostadskrediter som hänvisar till ett referensvärde som näringsidkaren erbjuder vid lagens ikraftträdande. Om det redan finns ingångna avtal som hänvisar till ett referensvärde och den typen av avtal inte längre erbjuds, innebär övergångsbestämmelsen till ändringen i direktivet att sådan allmän information inte behöver tillhandahållas. Den grundläggande principen i svensk rätt är att en ny lag inte ska få retroaktiv verkan. Så som bestämmelserna är utformade kan de inte heller tolkas som att de skulle gälla för andra kreditavtal än de som näringsidkaren erbjuder från ikraftträdandet. Det finns därför inte något behov av någon övergångsbestämmelse med den innebörden. Av samma skäl finns det inte heller något behov av en övergångsbestämmelse till den ändring i konsumentkreditlagen som föreslås när det gäller den information som ska lämnas innan ett kreditavtal ingås. Ändringen av den bestämmelsen ska endast gälla för avtal som ingås efter lagens ikraftträdande.

Inte heller när det gäller övriga lagändringar finns det något behov av övergångsbestämmelser.

14 Förslagets konsekvenser

14.1 Förslagets syfte och alternativa lösningar

I denna promemoria föreslås bestämmelser som kompletterar förordningen om referensvärden. Förordningen förutsätter att nationella bestämmelser införs t.ex. om sanktioner. Vidare förutsätter förordningen att medlemsstaterna kompletterar förordningen genom att ge den behöriga myndigheten nödvändiga utrednings- och tillsynsbefogenheter. För att ge förordningen genomslag i svensk rätt krävs därför att Sverige inför bestämmelser i de relevanta avseendena. Förslagen i denna promemoria innebär att kompletterande bestämmelser till förordningen införs i en lag som kompletterar förordningen. Genom förslagen tillgodoses förordningens krav avseende kompletterande reglering i nationell rätt. Eftersom det anges i förordningen vilka befogenheter och sanktionsmöjligheter som de behöriga myndigheterna ska ha tillgång till är valmöjligheten för medlemsstaterna begränsad. En medlemsstat kan dock välja att gå längre än vad som anges i förordningen. I promemorian föreslås att den svenska lagstiftningen ska gå längre när det gäller tillfälliga förbud. Förutom möjligheten att förbjuda den som har överträtt förordningen att utöva ledningsfunktioner hos en administratör eller rapportör under tillsyn, föreslås att man ska kunna förbjudas vara administratör (avsnitt 6.5.5). Vidare föreslås vissa kompletterande bestämmelser när det gäller tystnadsplikt i förhållande till uppgifter i interna rapporteringssystem (avsnitt 9). Det föreslås även att de krav på innehållet i en informationsbroschyr för en värdepappersfond som ställs i förordningen om referensvärden ska gälla även för en specialfond (se avsnitt 10.2).

Det torde inte finnas några alternativa lösningar som skulle vara lämpliga när det gäller de åtgärder som är nödvändiga för att anpassa den svenska lagstiftningen till förordningen. Om Sverige inte gör nödvändiga

anpassningar av lagstiftningen är det sannolikt att Europeiska kommissionen inleder ett förfarande om fördragsbrott. Att avstå från att införa nödvändiga bestämmelser utgör alltså inte något alternativ.

14.2 Kostnader och andra konsekvenser

14.2.1 Berörda aktörer

Förslagen i denna promemoria bedöms inte ge några omedelbara effekter på samhällsekonomin men förväntas bidra till ökad transparens och tillsyn vilket förväntas ha en positiv effekt på den finansiella stabiliteten och bidra till ett stärkt konsumentskydd.

De som berörs av förslagen är sådana fysiska och juridiska personer som omfattas av förordningen. Det handlar dels om personer som tillhandahåller sådana index som är att anse som referensvärden, dels personer som rapporterar dataunderlag för sådana referensvärden. Dessa personer torde normalt sett omfattas av förordningen på grund av att de driver viss näringsverksamhet. Dessutom berörs vissa aktörer på finansmarknaden som använder referensvärden inom unionen. Utöver dessa aktörer berörs även Finansinspektionen och Sveriges Domstolar. Finansinspektionen uppskattar att ca tio aktörer kommer att ansöka om tillstånd som administratör. Rapportörer under tillsyn som omfattas av förordningen är främst de banker som rapporterar dataunderlag till den svenska referensräntan Stibor.

14.2.2 Konsekvenser för företag och enskilda

Förslagen i denna promemoria kan inte anses ha effekter på företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Däremot medför förordningen om referensvärden i sig olika konsekvenser för de som tillhandahåller index (administratörer) och de som levererar underlag till sådana index samt för användare av sådana index. Den viktigaste konsekvensen för administratörer av index är att de måste ansöka om auktorisation eller registrering. Eftersom konsekvenserna för dessa subjekt följer direkt av förordningen om referensvärden hänvisas i den delen till kommissionens konsekvensanalys beträffande sitt förslag till förordning (SWD[2013] 336/2). Kommissionens konsekvensanalys innehåller bl.a. uppskattningar av kostnaden för de nya administrativa bördor som åläggs administratörer och rapportörer. Beträffande administratörer uppskattas den genomsnittliga kostnaden vara en engångskostnad på 20 000 euro och en årlig kostnad på 4 000 euro. Antalet administratörer inom EU uppskattas till 500. Beträffande rapportörer av dataunderlag uppskattas den genomsnittliga kostnaden vara en engångskostnad på 2 000 euro och en årlig kostnad på 1 000 euro. Antalet rapportörer inom EU uppskattas till 500. När det gäller rapportörer har kommissionen endast gjort beräkningar för företag under tillsyn, eftersom det endast är de som direkt åläggs skyldigheter i förordningen. Det ska dock påpekas att andra rapportörer kommer att påverkas indirekt eftersom administratören är skyldig att upprätta en uppförandekod som rapportören blir avtalsrättsligt bunden av.

Möjlighet för Finansinspektionen att ta ut avgifter för provningar av ansökningar enligt förordningen om referensvärden infördes redan den 1 januari 2018, när den nuvarande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden trädde i kraft (se prop. 2017/18:4). I denna promemoria föreslås att administratörer och vissa enheter under tillsyn ska betala årliga avgifter för Finansinspektionens verksamhet enligt förordningen. Avgifterna ska motsvara Finansinspektionens kostnader (se avsnitt 14.2.3).

14.2.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

Förslagen i denna promemoria innebär att det införs bestämmelser om Finansinspektionens utrednings- och tillsynsbefogenheter, liksom om ingripanden och sanktioner vid överträdelser av förordningen. Det föreslås också att administratörer och vissa enheter under tillsyn ska betala årliga avgifter för att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt förordningen. Utöver regleringen i förordningen och de bestämmelser som föreslås i denna promemoria kommer ytterligare bestämmelser att finnas i delegerade akter och s.k. tekniska standarder för tillsyn eller genomförande antagna av kommissionen. Av förordningen följer även att Finansinspektionen har en allmän skyldighet att samarbeta med andra tillsynsmyndigheter och med Esma.

De kostnader som uppstår för Finansinspektionen i samband med övervakningen av att nämnda bestämmelser följs ska enligt förslagen finansieras via anslag på statens budget. Kostnaderna debiteras därefter de företag som i huvudsak berörs av bestämmelserna genom årliga avgifter. Finansinspektionen bedömde i budgetunderlag inför 2018–2021 att det tillkommer tillsynskostnader om ca 1 miljon kronor per år med anledning av förordningen. En förstärkning av anslaget har skett fr.o.m. 2018. Kostnader för ansökningar om auktorisation m.m. finansieras direkt via ansökningsavgifter.

14.2.4 Konsekvenser för Sveriges domstolar

Eftersom de beslut som Finansinspektionen fattar kan komma att överklagas kan förslagen i denna promemoria medföra en ökning av antalet mål hos allmän förvaltningsdomstol. Det bedöms dock endast bli fråga om ett fåtal beslut som kommer under prövning i domstol och förslagen kan inte förväntas medföra någon märkbar ökning av antalet mål hos allmän förvaltningsdomstol. De eventuella ökade kostnader som kan uppkomma med anledning av förslagen ska därför hanteras inom befintliga budgetramar.

14.2.5 Övriga konsekvenser

Finansinspektionen överlämnar i dag mellan fem och tio ärenden per år till Kronofogdemyndigheten för indrivning. Dessa ärenden avser nästan uteslutande anmälningsskyldighet enligt marknadsmissbruksförordningen

eller flaggningsplikt enligt lagen om handel med finansiella instrument för personer som inte driver tillståndspliktig verksamhet. Finansinspektionens verksamhet enligt kompletteringslagen kan därför inte förväntas medföra någon märkbar ökning av antalet ärenden hos Kronofogdemyndigheten. Samma bedömning gäller för förslaget att Finansinspektionen ska få möjlighet att ansöka om betalningssäkring enligt den lagen.

I övrigt kan förslagen inte anses medföra några sådana konsekvenser som behöver redovisas enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

När det gäller tidpunkten för ikraftträdande görs i avsnitt 13 bedömningen att förslagen bör träda i kraft så snart som möjligt, eftersom förordningen om referensvärden redan har börjat tillämpas. Det kan inte anses finnas något behov av särskilda informationsinsatser med anledning av förslagen i promemorian.

15 Författningskommentar

15.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

Paragrafen motsvarar 1 § den nuvarande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden.

I *första stycket* anges den EU-rättsakt som lagen kompletterar. I *andra stycket* klargörs att termer och uttryck i lagen har samma betydelse som i EU-förordningen.

Hänvisningen till förordningen om referensvärden i denna paragraf, liksom i övrigt i lagen, är utformad på så sätt att den avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning.

Övervägandena finns i avsnitten 4.1 och 4.2.

2 §

Paragrafen motsvarar 2 § den nuvarande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden (se prop. 2017/18:4 s. 23).

Paragrafen innebär att Finansinspektionen, för svenskt vidkommande, är den behöriga myndighet som avses i EU-förordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om avgifter för Finansinspektionens verksamhet med anledning av förordningen om referensvärden.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionen ta ut avgifter för prövning av sådana ansökningar, anmälningar och underrättelser som ett företag eller någon annan ska eller kan göra enligt EU-förordningen. Bestämmelsen motsvarar 3 § den nuvarande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden (se prop. 2017/18:4 s. 32).

Enligt *andra stycket* ska administratörer och vissa enheter under tillsyn betala årliga avgifter till Finansinspektionen. Den krets av företag som omfattas av avgiftsskyldigheten är dels sådana svenska administratörer som är auktoriserade eller registrerade av Finansinspektionen, dels sådana enheter under tillsyn som från Finansinspektionen har fått godkännande att tillhandahålla referensvärden för användning i unionen (artikel 33.1 i förordningen). Bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter i *tredje stycket* omfattar även dessa avgifter.

Övervägandena finns i avsnitt 11.

2 kap. Rapportering av misstänkta överträdelser

1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om möjlighet för en administratör att hantera vissa personuppgifter i samband med intern rapportering av överträdelser.

Enligt förordningen om referensvärden ska administratörer ha rutiner som innebär att dess chefer, anställda och alla andra fysiska personer vars tjänster ställs till dess förfoganden eller under dess kontroll internt ska kunna rapportera överträdelser av förordningen (artikel 14.3), s.k. visselblåsarsystem. Denna skyldighet följer direkt av förordningen.

Användning av visselblåsarsystem innefattar sannolikt behandling av personuppgifter i den mening som avses i dataskyddsförordningen. Enligt artikel 10 i den förordningen får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser endast utföras under kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Med överträdelser i dataskyddsförordningen avses lagöverträdelser som innefattar brott (se lagrådsremissen Ny dataskyddslag, s. 96). I paragrafen finns ett lagstöd för behandling av sådana personuppgifter om uppgifterna avser brott enligt lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden. En liknande bestämmelse finns i 2 kap. 7 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Övervägandena finns i avsnitt 9.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser som ska gälla för anställda vid en anmälan enligt sådana rutiner som avses i artikel 14.3 i förordningen om referensvärden. Den är utformad efter förebild av 2 kap. 8 § första stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Enligt *första stycket* ska tystnadsplikt gälla för anställda och före detta anställda hos en administratör. Tystnadsplikten gäller för uppgift i en anmälan eller utsaga om en misstänkt överträdelse av förordningen om referensvärden som har gjorts enligt sådana rutiner som en administratör ska ha enligt artikel 14.3 i förordningen. Tystnadsplikten gäller till skydd för såväl anmälarens som den utpekade personens identitet och tillgodoser bl.a. kravet i dataskyddsförordningen på lämpliga skyddsåtgärder för behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelser och behandlas av andra än myndigheter (artikel 10).

Enligt *andra stycket* ska den som har gjort en anmälan som avses i första stycket inte anses ha åsidosatt någon tystnadsplikt om anmälaren hade anledning att anta att en överträdelse hade skett. Bestämmelsen utgör en ansvarsfrihetsregel och omfattar inte bara brott mot tystnadsplikt enligt lag utan även avtalsrättsliga åtaganden om tystnadsplikt. Innebörden av bestämmelsen är att en anställd varken kan ådra sig straffrättsligt ansvar, skadeståndsskyldighet eller andra sanktioner för brott mot tystnadsplikt vid rapportering av överträdelser till det interna rapporteringssystemet. Genom uttrycket ”hade anledning att anta” anges vilken grad av säkerhet

som måste föreligga, utifrån det för anmälaren befintliga kunskapsunderlaget, för att påståendet om överträdelser som anmälaren framför genom rapporteringen är riktigt. Det innebär att det krävs att det finns någon faktisk omständighet som kan konstateras objektivt, dvs. det bör inte vara fråga om enbart ett påstående från anmälares sida.

Övervägandena finns i avsnitt 9.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt i samband med rapportering enligt artikel 14.1 eller 14.2 i förordningen om referensvärden. Den är utformad efter förebild av 2 kap. 10 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Bestämmelsen utgör en ansvarsfrihetsregel och omfattar inte bara brott mot tystnadsplikt enligt lag utan även avtalsrättsliga åtaganden om tystnadsplikt. Innebörden av bestämmelsen är att den som lämnat en rapport varken kan ådra sig straffrättsligt ansvar, skadeståndsskyldighet eller andra sanktioner för brott mot tystnadsplikt vid rapportering av överträdelser till följd av en rapporteringsskyldighet enligt artikel 14.1 eller 14.2 i förordningen om referensvärden (jfr 2 §). Både det företag som omfattas av rapporteringsskyldigheten samt den som fullgör skyldigheten för företagets räkning är skyddade av bestämmelsen.

Övervägandena finns i avsnitt 9.

3 kap. Utredningsbefogenheter och tvångsmedel

1 §

Paragrafen införs till följd av artikel 41.1 a, b och f i förordningen om referensvärden. Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens befogenhet att begära uppgifter och kalla till förhör. Den är utformad efter förebild av 3 kap. 1 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionen besluta att förelägga någon att lämna uppgifter eller inställa sig till förhör. Med handling avses framställning i skrift eller bild och upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas bara med tekniska hjälpmedel (jfr 2 kap. 3 § första och andra styckena tryckfrihetsförordningen).

I *andra stycket* tydliggörs att ett föreläggande inte får beslutas om uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater. Bestämmelsen är inte avsedd att tolkas motsatsvis, dvs. den utesluter inte att även andra tystnadsplikter kan upprätthållas (jfr prop. 2011/12:175 s. 20).

Finansinspektionens befogenhet enligt bestämmelsen kan begränsas av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen (jfr prop. 2016/17:22 s. 371).

Av 6 § följer att ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

2 §

Paragrafen införs till följd av artikel 41.1 c i förordningen om referensvärden. Den innehåller bestämmelser om Finansinspektionens befogenhet att begära information om transaktioner på spotmarknaden. Den är utformad efter förebild av 3 kap. 2 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

I *första stycket* finns en skyldighet för marknadsaktörer på spotmarknaden att lämna den information som Finansinspektionen begär.

Enligt *andra stycket* har dessa marknadsaktörer en skyldighet att på inspektionens begäran lämna åtkomst till handlarnas system. De marknadsaktörer som avses är de som handlar på spotmarknaden avseende råvaror, t.ex. en s.k. råvarubörs. Det kan alltså vara fråga om såväl tillståndspliktiga som icke tillståndspliktiga företag.

Av 6 § följer att ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

3 §

Paragrafen införs till följd av artikel 41.1 h i förordningen om referensvärden. Den innehåller bestämmelser om interimistiska förelägganden. Den är utformad efter förebild av 3 kap. 3 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Ett föreläggande enligt *första stycket* kan t.ex. avse att någon ska sluta rapportera dataunderlag som inte är tillförlitligt. Ett föreläggande får beslutas om det är sannolikt att personen i fråga har överträtt förordningen om referensvärden. Ett föreläggande kan endast avse ett förbud mot vissa ageranden, dvs. inte positiva ålägganden (jfr 4 kap. 4 § första stycket 1). I likhet med vad som gäller vid övriga tillsyns- och utredningsbefogenheter ska proportionalitetsprincipen beaktas. Det innebär t.ex. att föreläggandet ska begränsas till vad som är nödvändigt för att förhindra en fortsatt överträdelse. Situationen bör även vara sådan att det är påkallat att förhindra agerandet, dvs. att en slutlig prövning inte bör inväntas.

I *andra stycket* finns bestämmelser om hur länge ett föreläggande gäller. Ett föreläggande upphör att gälla när det har prövats om en överträdelse har skett. En sådan prövning sker när Finansinspektionen meddelar ett slutligt beslut med anledning av den misstänkta överträdelser. Ett föreläggande får dock, enligt *andra meningen*, gälla i högst sex månader. Finansinspektionen bör i föreläggandet ange under hur lång tid föreläggandet ska gälla. Inspektionen kan när som helst ompröva beslutet om föreläggande om det t.ex. kommer fram nya omständigheter som gör att det inte längre är sannolikt att agerandet strider mot förordningen om referensvärden.

Av 6 § följer att ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

4 §

Paragrafen införs till följd av artikel 41.1 j i förordningen om referensvärden. Den innehåller bestämmelser om korrigerings av felaktig eller

vilseledande information som förekommit i samband med tillhandahållandet av ett referensvärde (jfr 3 kap. 4 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning).

Paragrafen är tillämplig om det förekommit felaktiga eller vilseledande uppgifter i samband med tillhandahållandet av ett referensvärde. Så kan t.ex. vara fallet om det dataunderlag som ligger till grund för beräkningen av referensvärdet har varit felaktigt. Det kan även handla om att allmänheten har fått felaktiga eller ofullständiga uppgifter om vem som tillhandahåller referensvärdet och vad referensvärdet mäter (jfr artikel 27 om referensvärdesdeklaration). Finansinspektionen får då, enligt *första meningen*, korrigera informationen. Syftet med ett sådant offentliggörande är att allmänheten ska få korrekt information om referensvärdet (jfr artikel 41.1 j). Korrigering kan t.ex. ske genom pressmeddelande. Inspektionen kan också, enligt *andra meningen*, kräva att den som har offentliggjort eller spridit referensvärdet ska korrigera informationen. I vissa fall, t.ex. när beräkningen av referensvärdet bygger på felaktigt dataunderlag, kan inte Finansinspektionen offentliggöra en rättelse. Finansinspektionen kan då besluta att förelägga administratören att korrigera referensvärdet genom att göra en ny beräkning av detsamma, och att offentliggöra rättelsen.

Befogenheten kan självklart inte användas på ett sätt som strider mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen om ansvarig utgivares rätt att bestämma vad som ska publiceras (jfr även artikel 2.2 e i förordningen om referensvärden om att förordningen inte tillämpas på pressen, övriga medier och journalister).

Av 6 § följer att ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

5 §

Paragrafen införs till följd av artikel 41.1 d och e i förordningen om referensvärden och reglerar platsundersökningar. Den är utformad efter förebild av 3 kap. 5 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden.

Finansinspektionen får genomföra en undersökning i fysiska och juridiska personers verksamhetslokaler. Med verksamhetslokal avses utrymmen som huvudsakligen används i verksamhet som medför eller kan antas medföra bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078) eller som bedrivs av en annan juridisk person än ett dödsbo (jfr 3 kap. 18 § skatteförfarandelagen [2011:1244]). Att en undersökning endast får genomföras i verksamhetslokaler innebär att en lokal som enbart används som privatbostad inte får undersökas. Om verksamhet bedrivs i en privatbostad kan emellertid en undersökning genomföras där under vissa förutsättningar. För att en bostad ska kunna anses vara en verksamhetslokal krävs det att bostaden är den plats från vilken verksamheten i fråga huvudsakligen bedrivs. Att så är fallet kan t.ex. framgå genom att verksamheten är registrerad på samma adress som privatbostaden.

De skyldigheter som vid överträdelse kan föranleda ett ingripande från Finansinspektionen riktar sig i allt väsentligt till personer som bedriver tillståndspliktig verksamhet (se avsnitt 6.4). I de flesta fall torde därför platsundersökningar bli aktuella hos företag som står under Finansinspektionens tillsyn. Icke tillståndspliktiga företag åläggs skyldigheter i

artikel 29.2 i förordningen om referensvärden som innebär att en emittent ska se till att information om ett eventuellt referensvärde finns med i ett prospekt. Det är dock inte sannolikt att övervakningen av att den bestämmelsen följs medför ett behov av en platsundersökning.

I samband med en undersökning kan Finansinspektionen förelägga den som undersökningen genomförs hos att t.ex. tillhandahålla handlingar, med stöd av 1 §. Det ska även noteras att Finansinspektionen kan ingripa mot den administratör eller enhet under tillsyn som inte följer inspektionens begäran om platsundersökning (4 kap. 2 § 6).

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

6 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om viten. Enligt bestämmelsen får ett beslut om föreläggande enligt 1, 2, 3 eller 4 § förenas med vite. Finansinspektionen har inte rätt att döma ut ett förelagt vite, utan får enligt allmänna bestämmelser ansöka hos förvaltningsrätt om att vitet ska dömas ut. Allmänna bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Övervägandena finns i avsnitten 5.2, 5.3, 5.6 och 5.7.

7 §

Paragrafen införs till följd av artikel 41.1 g i förordningen om referensvärden. Bestämmelsen innebär en möjlighet för Finansinspektionen att ansöka om betalningssäkring avseende en sanktionsavgift eller återföring på grund av ett åsidosättande av skyldigheter som följer av förordningen om referensvärden. Paragrafen är utformad efter förebild av 3 kap. 8 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Första stycket innebär att betalningssäkring kan avse den som är betalningsskyldig. Betalningsskyldig är den som är föremål för ett beslut om sanktionsavgift eller återföring.

I *andra stycket* anges förutsättningarna för ett beslut om betalningssäkring. Båda förutsättningar ska vara uppfyllda för att betalningssäkring ska komma i fråga. För att en "påtaglig risk" enligt *punkt 1* ska föreligga krävs att risken för betalningsunderlåtelse ska kunna beläggas i det enskilda fallet. Omständigheter som kan knytas till den betalningsskyldige måste tala för att det finns en risk att denne drar sig undan skyldigheten (jfr prop. 2010/11:165 s. 908). Betalningsskyldigheten ska även, enligt *punkt 2*, avse "betydande belopp". Betalningsskyldigheten kan avse betydande belopp om det är fråga om ett allvarligt åsidosättande som föranleder en hög sanktionsavgift eller åsidosättandet har medfört en betydande ekonomisk fördel som ska återföras.

Enligt *tredje stycket* kan betalningssäkring beslutas även om betalningsskyldighet inte har fastställts. Om det är sannolikt att betalningsskyldigheten kommer att fastställas, måste förvaltningsrätten även pröva till vilket belopp sanktionsavgiften eller återföringen sannolikt kommer att fastställas. Betalningsskyldigheten får nämligen inte ske med ett större belopp än dessa (jfr samma prop.).

I *fjärde stycket* erinras om att proportionalitetsprincipen gäller vid prövningen av en begäran om betalningssäkring (jfr 2 kap. 5 § skatteförfarandelagen).

Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

8 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur ett ärende om betalningssäkring ska handläggas. Den är utformad efter förebild av 3 kap. 9 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Enligt *första stycket* ska beslut om betalningssäkring fattas på ansökan av Finansinspektionen av den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Finansinspektionens slutliga beslut, dvs. Förvaltningsrätten i Stockholm.

I *andra stycket* hänvisas till de bestämmelser i skatteförfarandelagen som ska tillämpas vid ansökan om betalningssäkring. Dessa bestämmelser rör förutsättningarna för domstolen att upphäva ett beslut om betalningssäkring, rätten för den enskilde att begära muntlig förhandling, underrättelse om ett beslut, när ett beslut om betalningssäkring för en betalningsskyldighet som inte är fastställd upphör att gälla och rätten för en enskild att få skadestånd från staten under vissa förutsättningar. Hänvisningarna innebär att bestämmelserna i skatteförfarandelagen om möjlighet att ta egendom i förvar före det att rätten har prövat en ansökan om betalningssäkring inte gäller för Finansinspektionen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

9 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av ett beslut om betalningssäkring för en sanktionsavgift eller återföring. Den är utformad efter förebild av 3 kap. 10 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

I paragrafen anges de bestämmelser i skatteförfarandelagen som ska tillämpas vid verkställighet av ett beslut om betalningssäkring. Enligt dessa bestämmelser gäller att Kronofogdemyndigheten är den som verkställer beslutet, att egendom som beslutet avser omedelbart ska lämnas tillbaka om beslutet upphävs och att Kronofogdemyndigheten får ta emot säkerhet för betalningen, när ställd säkerhet får tas i anspråk av Kronofogdemyndigheten. I bestämmelserna regleras även hur Kronofogdemyndighetens beslut får överklagas.

I 69 kap. 15 § skatteförfarandelagen hänvisas det till de regler i utsökningsbalken som tillämpas vid Kronofogdemyndighetens verkställighet av beslutet om betalningssäkring. Av hänvisningen till 1 kap. utsökningsbalken framgår att mål om verkställighet av beslut om betalningssäkring ska handläggas som allmänt mål hos Kronofogdemyndigheten (1 kap. 6 § och prop. 2010/11:165 s. 1178).

Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

4 kap. Ingripanden

1 §

Paragrafen är en upplysningsbestämmelse. Den hänvisar till artikel 35.1 i förordningen om referensvärden enligt vilken en behörig myndighet under vissa angivna förutsättningar får återkalla eller tillfälligt upphäva en administratörs auktorisation eller registrering.

Enligt förordningen får den behöriga myndigheten återkalla eller tillfälligt upphäva en administratörs auktorisation eller registrering t.ex. om administratören uttryckligen avstår från auktorisation eller registrering eller inte har tillhandahållit några referensvärden under de senaste tolv månaderna (artikel 35.1 första stycket a). I det fallet handlar det alltså inte om att ingripa till följd av en överträdelse av förordningen. Den behöriga myndigheten kan dock även återkalla en auktorisation eller registrering om administratören allvarligt eller återkommande har brutit mot bestämmelserna i förordningen (se artikel 35.1 första stycket d i dess lydelse enligt rättsleten den 24 maj 2017). Att återkommande bryta mot bestämmelserna i förordningen måste anses som en allvarlig överträdelse. På samma sätt som normalt gäller på finansmarknadsområdet (jfr t.ex. 25 kap. 1 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden) ska således ett tillstånd återkallas först om överträdelsen är allvarlig. Finansinspektionen måste dock inte återkalla en auktorisation eller registrering om överträdelsen är allvarlig, utan kan välja någon av de andra åtgärder som anges i 4 § beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.4.

2 §

Paragrafen införs till följd av artikel 42.1 förordningen om referensvärden och innehåller bestämmelser om ingripande mot överträdelser av förordningen om referensvärden.

De skyldigheter som föreskrivs i förordningen riktar sig till olika kategorier av personer beroende på vilken verksamhet det handlar om. I vissa fall anges skyldigheterna tydligt i förordningen och i vissa fall framgår de endast indirekt genom att det föreskrivs att den behöriga myndigheten kan ställa vissa krav. I punkterna i paragrafen preciseras därför i vilka situationer ingripande kan ske. Punkterna är uppdelade efter vilka typer av verksamheter som kan bli föremål för ingripande. Det är den som har överträtt bestämmelserna i förordningen som kan bli föremål för ingripande. Om en överträdelse har skett inom ramen för en juridisk persons verksamhet är det den juridiska personen som har överträtt förordningen.

I *punkt 1* anges de överträdelser som en auktoriserad eller registrerad administratör kan göra sig skyldig till. Det handlar om åsidosättande av skyldigheter som rör styrning och kontroll (artiklarna 4–10), dataunderlagets kvalitet (artikel 11), metod för fastställande av referensvärden och metodens transparens (artiklarna 12 och 13), rapportering av överträdelser som rör marknadsmissbruk (artikel 14) och uppförandekod (artikel 15). Vissa bestämmelser gäller underrättelser som ska lämnas till den behöriga myndigheten (artiklarna 21.1, 23.2, 23.11, 24.3, 25.2 och 26.2). Vissa bestämmelser innebär krav på att offentliggöra viss information: en

försäkran om efterlevnad (artiklarna 25.7 och 26.3), en referensvärdesdeklaration (artikel 27), och ett förfarande avseende åtgärder som vidtas vid eventuella ändringar av referensvärdet eller om det upphör att tillhandahållas (artikel 28.1). Det kan noteras att om Finansinspektionen beslutar att en administratör av ett signifikant referensvärde inte har rätt att välja att inte tillämpa vissa bestämmelser i förordningen (artikel 25.3), ska administratören anses åsidosätta den skyldighet som följer av den aktuella bestämmelsen.

I *punkt 2* anges de överträdelser som en rapportör under tillsyn kan göra sig skyldig till. Rapportör under tillsyn definieras i artikel 3.1. Det handlar om åsidosättande av skyldigheter som gäller styrning och kontroll (artikel 16), underrättelse om avsikt att inte längre rapportera dataunderlag (artikel 23.3) och att fortsätta rapportera dataunderlag under en viss period i samband med att ett kritiskt referensvärde ska upphöra (artikel 23.10).

I *punkt 3* anges de överträdelser som en enhet under tillsyn som använder ett referensvärde kan göra sig skyldig till. Enhet under tillsyn och vad som utgör användning av ett referensvärde definieras i artikel 3.1. Det gäller åsidosättande av skyldigheten att upprätthålla planer som beskriver de åtgärder som ska vidtas om ett referensvärde väsentligt förändras eller upphör att tillhandahållas, samt att på begäran lämna dessa planer till den behöriga myndigheten och låta dem återspeglas i avtalsförhållandet med kunderna (artikel 28.1). Det gäller också användning av ett referensvärde trots att referensvärdet inte ingår i det register som avses i artikel 36 i förordningen (artikel 29.1).

Punkt 4 avser en överträdelse av artikel 29.2. Den bestämmelsen riktar sig till den som ska tillhandahålla en informationsbroschyr för en värdepappersfond (jfr 4 kap. 15 § lagen om värdepappersfonder) och den som ska upprätta ett prospekt (jfr 2 kap. 11 § lagen om handel med finansiella instrument).

Punkt 5 avser åsidosättande av vissa förelägganden som Finansinspektionen har möjlighet att besluta om enligt förordningen. Enligt denna punkt kan Finansinspektionen ingripa mot en administratör som inte följer ett föreläggande om att administratören ska fortsätta offentliggöra ett referensvärde under viss tid (artikel 21.3), eller en enhet under tillsyn som inte följer ett föreläggande om att enheten ska rapportera dataunderlag under viss tid (artikel 23.5 och 23.6). I punkten används uttrycket enhet under tillsyn, som även omfattar en rapportör under tillsyn (artikel 23.5).

Bestämmelserna i förordningen preciseras i flera fall i delegerade akter som antas av kommissionen. Eftersom detta anges i de relevanta artiklarna i förordningen omfattar Finansinspektionens ingripandebefogenheter även åsidosättanden av de delegerade akterna (prop. 2016/17:22 s. 383).

Av *punkt 6* följer att Finansinspektionen även ska ingripa mot administratörer och andra enheter under tillsyn som inte följer ett föreläggande eller en begäran enligt 3 kap. 1, 2, 4 eller 5 §. Finansinspektionen kan således ingripa t.ex. mot den som inte lämnar uppgifter enligt ett föreläggande eller som inte följer en begäran om platsundersökning.

Ingripande sker på sätt som anges i 4 §.

Övervägandena finns i avsnitten 4.3 och 6.4.

3 §

Paragrafen införs till följd av artikel 42.1 i förordningen om referensvärden och innehåller en bestämmelse om ingripande mot den som driver verksamhet för vilken det krävs auktorisation eller registrering enligt förordningen.

Enligt artikel 34 i förordningen ska en fysisk eller juridisk person som har för avsikt att agera som administratör för referensvärden ansöka om auktorisation eller registrering. Ansökan ska göras hos den behöriga myndigheten i den medlemsstat där personen är belägen. Finansinspektionen ska enligt förevarande paragraf ingripa mot den som i strid med artikel 34 inte ansöker om sådan auktorisation eller registrering. Det är den som har drivit verksamheten som kan bli föremål för ingripande. Om ett referensvärde har tillhandahållits inom ramen för en juridisk persons verksamhet är det den juridiska personen som har överträtt förordningen.

Ingripande sker på sätt som anges i 4 §.

Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

4 §

Paragrafen införs till följd av artikel 42.2 i förordningen om referensvärden och innehåller bestämmelser om Finansinspektionens ingripande för överträdelser som anges i 2 och 3 §§.

Första stycket innehåller en uppräkningslista över de åtgärder och sanktioner som Finansinspektionen kan besluta om vid ett ingripande enligt 1 §. Sanktionerna är inte alternativa utan en kombination av dem kan komma i fråga beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Finansinspektionen får utifrån förutsättningarna i varje enskilt fall avgöra vilken eller vilka ingripanden som bör komma i fråga. I 11 och 12 §§ anges omständigheter som ska beaktas vid valet av sanktion.

Föreläggande enligt *punkt 1* får endast användas i de fall då det krävs för att få den som omfattas av en skyldighet att vidta en åtgärd eller att rätta till något. Det handlar alltså om att antingen göra rättelse eller att ombesörja något som behöver göras (jfr prop. 2006/07:115 s. 636). Ett sådant föreläggande ska inte sammanblandas med ett sådant föreläggande (interimistiskt beslut) som kan utfärdas enligt 3 kap. 3 §. Till skillnad från ett interimistiskt beslut kan ett föreläggande enligt förevarande paragraf även omfatta positiva ålägganden såsom att utarbeta en uppförandekod enligt artikel 15 i förordningen om referensvärden.

I *punkt 2* hänvisas till den möjlighet att återkalla en auktorisation eller registrering som Finansinspektionen har enligt artikel 35 i förordningen (se även författningskommentaren till 1 §). Sådan återkallelse blir aktuell endast i fråga om allvarliga eller återkommande överträdelser. Om det är tillräckligt, bör i stället en sanktionsavgift beslutas.

Anmärkning enligt *punkt 3* bör användas när det inte finns något att åtgärda, men överträdelsen bör föranleda en sanktion. Föreläggande och anmärkning bör inte användas vid samma överträdelse. Anmärkning är en mindre ingripande åtgärd som bör användas för mindre allvarliga överträdelser där det inte är aktuellt att besluta om en sanktionsavgift eller någon annan typ av ingripande.

När det gäller *punkt 4*, se författningskommentaren till 5 §. När det gäller *punkt 5*, se författningskommentaren till 6 §.

Administrativa sanktioner enligt *punkt 6* kan uppgå till högst de belopp som anges i 7 och 8 §§. I de fall en administrativ sanktion ska påföras en juridisk person saknar det betydelse om verksamheten har överlåtits till någon annan efter det att den aktuella överträdelsen ägde rum (se t.ex. prop. 2003/04:121 s. 158 f.).

Enligt *andra stycket* får ett beslut om föreläggande eller förbud enligt första stycket förenas med vite.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

5 §

Paragrafen införs till följd av artikel 42.2 första stycket e i förordningen om referensvärden och innehåller bestämmelser om ingripande genom förbud att vara administratör eller inneha vissa befattningar i en administratör eller en rapportör under tillsyn. Bestämmelsen går dock längre än vad som krävs enligt förordningen eftersom den nu aktuella artikeln inte omfattar förbud mot att vara administratör.

Ett förbud enligt *punkt 1* bör kunna bli aktuellt om den som har varit administratör för ett referensvärde, inklusive har drivit sådan verksamhet utan att ha ansökt om auktorisation eller registrering enligt artikel 34, har överträtt förordningen på ett sätt som visar att personen inte är lämplig att tillhandahålla ett referensvärde.

Ett förbud enligt *punkt 2* blir aktuellt bara om det är en fysisk person som har gjort sig skyldig till en överträdelse. Som framgår i avsnitt 6.4 torde det vara ovanligt. En fysisk person skulle dock kunna tillhandahålla ett referensvärde utan att ansöka om auktorisation eller registrering som administratör. Vid bedömningen av om ett förbud enligt denna punkt bör meddelas bör det räcka att allmänhetens förtroende för att personen i fråga person är lämplig för en befattning i en administratör eller en rapportör under tillsyn kan antas vara rubbad. Kraven för att besluta om ett sådant förbud bör därmed inte ställas alltför högt. Förutsättningarna är inte desamma som vid näringsförbud enligt lagen (2015:836) om näringsförbud, där det krävs ett grovt åsidosättande av skyldigheter i samband med näringsverksamhet.

Vid bestämmandet av den tid under vilken ett förbud ska gälla kan ledning hämtas i den praxis som finns beträffande näringsförbud. Där anges bl.a. att det är av betydelse om näringsidkaren förorsakat stor skada för borgenärer, anställda, konkurrenter eller avtalsparter. Det är också av vikt vilken inställning näringsidkaren har visat. En omständighet som bör verka i skärpande riktning är om näringsidkaren har visat sig helt likgiltig inför de regler som gäller för näringsverksamhet. Om näringsidkaren tidigare har varit underkastad näringsförbud, men vägrat att ta rättelse av detta, kan det finnas skäl att meddela en längre förbudstid (jfr prop. 1995/96:98 s. 36 f.). En utgångspunkt bör vara att en mindre allvarlig överträdelse som innebär att personens lämplighet för ledningsuppdrag kan ifrågasättas bör medföra att förbudet bestäms till tre år, medan en allvarligare överträdelse medför att förbudet bestäms till fem år eller längre.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.5.

6 §

Paragrafen införs till följd av artikel 42.2 första stycket b i förordningen om referensvärden. Den innehåller bestämmelser om s.k. återföring. Sanktionen kan liknas vid ett förverkande enligt bestämmelserna i 36 kap. 1 och 1 a §§ brottsbalken. Syftet med bestämmelsen är att eliminera vinster eller andra ekonomiska fördelar av det otillåtna agerandet eller underlåtenheten att iakttä en föreskriven skyldighet (jfr 5 kap. 5 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning).

Enligt *första stycket* innebär återföring att de ekonomiska fördelar som en överträdelse medfört elimineras genom att den som har gjort sig skyldig till överträdelsen åläggs att betala ett belopp som motsvarar den nytta som den som överträtt förordningen dragit genom överträdelsen. Den vinst som gjorts avser ett nettobelopp och omfattar de vinster som erhållits och de förluster som undvikits, dvs. den fördel som erhållits (jfr prop. 2016/17:162 s. 640). Det kan t.ex. röra sig om förtjänster och besparingar på grund av att ett företag t.ex. underlåter att fullgöra en föreskriven skyldighet och därigenom undviker kostnader.

Det ska vara möjligt att bestämma storleken på den vinst som gjorts. Om vinsten består i att kostnader undvikits torde det vara svårt att exakt fastställa omfattningen av en besparing. Kraven bör inte ställas allt för högt, utan en rimlig bedömning av vilka kostnader som ett agerande i enlighet med den skyldighet som har åsidosatts hade inneburit, bör kunna läggas till grund för beräkningen. Det måste vara möjligt att konstatera att fördelen har uppkommit som en följd av regelöverträdelsen, dvs. det finns ett adekvat orsakssamband. Ett återförande av ett belopp motsvarande den fastställda vinsten hindrar inte att också t.ex. en sanktionsavgift tas ut för överträdelsen.

Enligt *andra stycket* ska återföring inte beslutas om det är uppenbart oskäligt. Rekvisitet uppenbart oskäligt är detsamma som vid förverkande enligt 36 kap. 1 och 1 a §§ rättegångsbalken.

Enligt *tredje stycket* tillfaller det belopp som återförs staten.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.2.

7 och 8 §§

Paragraferna införs till följd av artikel 42.2 första stycket f–h och andra stycket i förordningen om referensvärden. Paragraferna anger hur sanktionsavgifter ska beräknas (jfr 5 kap. 6–8 §§ lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 25 kap. 9 och 9 a §§ lagen om värdepappersmarknaden).

Sanktionsavgiften ska beräknas utifrån kursvärdet vid dagen för ikraftträdandet av förordningen. I fråga om vilken valutakurs som bör tillämpas vid omräkning mellan euro och svenska kronor gjordes när det gäller sanktionsavgiften för fysiska personer enligt kapitaltäckningsdirektivet (se prop. 2014/15:57 s. 46) bedömningen att den s.k. mittkursen som dagligen fastställs av Nasdaq Stockholm (Stockholmsbörsen) bör användas. Det är därför lämpligt att tillämpa mittkursen för omräkning av sanktionsavgiften även enligt förordningen om referensvärden. Enligt mittkursen den 30 juni 2016 motsvarade 1 euro 9,4164 svenska kronor.

Paragraferna innehåller bestämmelser om sanktionsavgift för både juridiska och fysiska personer. Det är sannolikt mycket sällan som en fysisk person driver sådan verksamhet som omfattas av förordningen.

I 7 § finns bestämmelser om hur sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas i fråga om överträdelser av artikel 11.1 d och 11.4. Artikel 11.1 d reglerar en administratörs skyldighet att inhämta dataunderlag från en panel eller ett urval av rapportörer vars tillförlitlighet och representativitet säkerställer att referensvärdet är tillförlitligt och representativt. Artikel 11.4 reglerar administratörens skyldighet att ändra dataunderlaget, rapportörerna eller metoden, eller upphöra med att tillhandahålla referensvärdet, om administratören anser att dataunderlaget inte är representativt för den marknad eller ekonomiska verklighet som referensvärdet är avsett att mäta. I 8 § finns bestämmelser om hur sanktionsavgiftens storlek ska beräknas för andra överträdelser än de som anges i 7 §.

Frågan om den som åläggs skyldigheter i förordningen har underlåtit att uppfylla dessa skyldigheter är ofta en bedömningsfråga. Det faller sig naturligt att Finansinspektionen i första hand tillkännager sin bedömning genom att förelägga administratören att vidta viss åtgärd (4 § första stycket 1). En sanktionsavgift bör endast bli aktuell vid en uppenbar överträdelse av artikeln i fråga, eller om administratören inte har följt Finansinspektionens föreläggande.

I *första stycket* i respektive paragraf anges sättet att beräkna sanktionsavgiftens storlek för både juridiska och fysiska personer. Alternativa beräkningsmodeller anges för både juridiska och fysiska personer. Det innebär att Finansinspektionen, eller i förekommande fall domstol, kan välja mellan de beräkningsmodeller som anges i respektive punkt. Avgifterna i beräkningsmodellerna anges som maximibelopp, vilket innebär att Finansinspektionen har möjlighet att fastställa sanktionsavgiften upp till det högsta av de beräknade beloppen.

Med den vinst som gjorts avses i *punkt 2* ett nettobelopp och omfattar de vinster som erhållits och de förluster som undvikits, dvs. den fördel som erhållits (jfr prop. 2016/17:162 s. 640). Detta innebär att den högsta sanktionsavgiften kan bestämmas i förhållande till både den vinst som erhållits eller den förlust som undvikits.

Om överträdelsen begås av ett moderföretag eller ett dotterföretag i en koncern ska den högsta sanktionsavgiften bestämmas utifrån koncernredovisningen. Med ”motsvarande omsättning” avses det som utgör omsättning enligt de redovisningsregler som gäller för den juridiska personen. Posterna för beräkningen av omsättningen på koncernnivå hämtas ur koncernredovisningen för det yttersta moderföretaget. Ur denna redovisning hämtas alltså de relevanta intäktsposter som motsvarar omsättningen enligt de redovisningsregler som gäller för det företag som ingripandet riktas mot. Utifrån tillämpliga redovisningsregler finns tre typer av omsättning: omsättning från verksamhet som redovisas enligt årsredovisningslagen (1995:1554, förkortad ÅRL), omsättning från verksamhet som redovisas enligt lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (förkortad ÅRKL) och omsättning från verksamhet som redovisas enligt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (förkortad ÅRFL).

Om den juridiska person som en sanktion ska riktas mot upprättar sin årsredovisning enligt årsredovisningslagen, är den omsättning som ska

ligga till grund för sanktionsavgiften summan av nettoomsättningen och övriga rörelseintäkter. Om sanktionsavgiften ska beräknas på koncernnivå ska motsvarande årsomsättning, dvs. summan av nettoomsättningen och övriga rörelseintäkter, ligga till grund för beräkningen av sanktionsavgiften. Om det i koncernen finns verksamhet som redovisas enligt ÅRKL eller ÅRFL, ska den omsättningen inte räknas med när motsvarande omsättning på koncernnivå bestäms.

I *andra stycket* i respektive paragraf anges en särskild beräkningsgrund för det fall den juridiska personen är en förening. Bestämmelsen innebär att termen omsättning i första stycket 1 b får en egen betydelse. Detta gäller även om föreningen ingår i en koncern, dvs. omsättningen på koncernnivå ska inte beaktas. I stället ska omsättningen beräknas som 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning. Vid tillämpningen av 7 § första stycket 1 b är den högsta sanktionsavgiften således två procent av 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning. Vid tillämpning av 8 § första stycket 1 b är den högsta sanktionsavgiften 10 procent av 10 procent av medlemmarnas sammanlagda omsättning. En förening kan vara en ekonomisk eller en ideell förening.

Hur omsättningen ska beräknas när uppgift om omsättningen saknas eller är bristfällig regleras i 9 §.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.6.

9 §

Paragrafen införs till följd av artikel 42.2 första stycket h och andra stycket i förordningen om referensvärden. Bestämmelsen är tillämplig om Finansinspektionen ska använda sig av den beräkningsmodell avseende sanktionsavgift som utgår ifrån en juridisk persons (eller koncernens i tillämpliga fall) omsättning och sådana uppgifter saknas (jfr 5 kap. 9 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning).

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.6.

10 §

Paragrafen införs till följd av artikel 43.1 a–c i förordningen om referensvärden och innehåller bestämmelser om val av ingripande. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 5 kap. 15 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

I paragrafen anges vilka omständigheter hänförliga till överträdelsen som ska beaktas vid valet mellan olika sanktioner, dvs. ingripandeåtgärder, vid tillämpningen av detta kapitel. Även om paragrafen enligt dess ordalydelse riktar sig till Finansinspektionen, är den tillämplig även vid överklagande av ett sanktionsbeslut till allmän förvaltningsdomstol. En sammanvägd bedömning ska göras vid valet av sanktion. Uppräkningen i paragrafen, liksom i 11 och 13 §§, är exemplifierande och utgör inte hinder för att ta hänsyn till andra omständigheter än de som anges särskilt.

Överträdelsens allvarlighet och varaktighet ska utgöra utgångspunkt för valet av sanktion. I fråga om varaktighet gäller att en överträdelse som pågått under lång tid är mer klandervärd än den som varat endast tillfälligt. Särskild hänsyn ska också tas till graden av ansvar för den som begått överträdelsen och skador som uppkommit till följd av överträdelsen. Med

skador avses bl.a. skador som drabbat tredje man, men även den skada marknaden kan lida av att t.ex. få felaktig information om ett referensvärde. Särskild hänsyn ska även tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet eller den reala ekonomin. Vid den bedömningen bör det ha betydelse hur kritiskt det aktuella referensvärdet är med avseende på den finansiella stabiliteten och realekonomin (jfr artikel 43.1 b).

Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

11 §

Paragrafen införs till följd av artikel 43.1 f–h i förordningen om referensvärden. I paragrafen anges hur ett antal olika faktorer som inte är hänförliga till själva överträdelsen, utan till personen som har begått överträdelsen, ska inverka på valet av ingripande. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 15 kap. 1 c § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Den kan också i viss mån jämföras med bestämmelsen om straffskärpning på grund av återfall i 30 kap. 4 § andra stycket brottsbalken.

Av *första stycket* följer att det är en försvårande omständighet om den som har begått överträdelsen tidigare har gjort sig skyldig till en överträdelse. Vid denna bedömning är det av särskild betydelse om den nya överträdelsen är av likartat slag som den tidigare överträdelsen samt hur lång tid som har gått mellan dem. Det är särskilt försvårande om tidsperioden är kort eller om överträdelserna är identiska. Om lång tid har förflutit mellan överträdelserna eller om de är av väsentligt olika slag, bör bestämmelsen inte tillämpas i försvårande riktning.

I *andra stycket* anges två omständigheter som ska betraktas som förmildrande i valet av sanktion.

När det gäller *punkt 1* krävs det att det är fråga om ett samarbete av väsentlig betydelse och att den ansvarige självantaget fram viktiga information som Finansinspektionen inte redan förfogar över (jfr prop. 2013/14:228 s. 312). Bestämmelsen bör inte tolkas motsatsvis. I viss mån kan denna förmildrande omständighet jämföras med bestämmelsen om straffflindring i 29 kap. 5 § första stycket brottsbalken. Där anges att rätten i skäligen omfattning ska beakta om den tilltalade i ett brottmål frivilligt har angett sig eller lämnat uppgifter som är av väsentlig betydelse för utredningen av brottet. Bestämmelsen innebär således att det kan komma i fråga att välja en lindrigare sanktion med anledning av ett samarbete som skett t.ex. först efter det att Finansinspektionen har konstaterat en överträdelse, men innan utredningen är färdigställd. Av rättssäkerhetsskäl bör det inte komma i fråga att tillämpa bestämmelsen på så sätt att en lindrigare sanktion väljs mot bakgrund av att den ansvarige har lämnat uppgifter om någon annans överträdelse.

När det gäller *punkt 2* är det av betydelse, särskilt om det är en överträdelse som pågått en längre tid eller satts i systematik, att det vidtagits snabba och relevanta åtgärder mot oegentligheterna sedan de anmälts eller påtalats av Finansinspektionen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

12 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om möjlighet att avstå från ingripande. Paragrafen är utformad efter förebild av 5 kap. 17 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Enligt *punkt 1* får Finansinspektionen avstå från ingripande om överträdelsen är ringa. Med ringa överträdelse bör förstås överträdelser som framstår som bagatellartade. Ingripande behöver inte heller ske om överträdelsen är ursäktlig. Så skulle t.ex. kunna vara fallet om det är uppenbart att överträdelsen begåtts av förbiseende.

Enligt *punkt 2* behöver ingripande inte ske om personen i fråga gör rättelse. Det kan t.ex. handla om ett företag som upptäckt att man inte uppfyller gällande krav, åtgärdar detta och på eget initiativ anmäler åsidosättandet till Finansinspektionen.

Enligt *punkt 3* behöver ingripande inte heller ske om något annat organ har vidtagit åtgärder mot personen och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

Enligt *punkt 4* får Finansinspektionen avstå från ingripande om det finns särskilda skäl. Bestämmelsen kan användas om det av andra skäl än de som anges ovan skulle vara stötande att besluta om en sanktion. Bestämmelsen kan också bli tillämplig om någon annan myndighet har beslutat om ingripande på ett sätt som innebär att dubbelprövningsförbudet hindrar ett nytt ingripande.

Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

13 §

Paragrafen införs till följd av artikel 43.1 d och e i förordningen om referensvärden. I paragrafen anges vilka hänsyn som ska tas när sanktionsavgiftens storlek bestäms. Paragrafen är delvis utformad efter förebild av 9 kap. 26 § lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.

Bestämmelsen innebär att storleken på en sanktionsavgift ska regleras i höjande riktning för att exempelvis ta hänsyn till om en överträdelse inneburit en vinst för personen i fråga, men den kan också medföra att avgiften sänks till följd av personens finansiella ställning. Med finansiell ställning avses exempelvis en juridisk personens årsomsättning, men även andra faktorer som exempelvis ålagd företagsbot.

Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

14–18 §§

Paragraferna innehåller bestämmelser om verkställighet av ett beslut om sanktionsavgift och återföring. Paragraferna är utformade efter förebild av 9 kap. 29–32 §§ lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.

I 14 § finns en bestämmelse som anger att sanktionsavgiften ska betalas till Finansinspektionen inom 30 dagar, eller den längre tid som anges i beslutet, efter det att beslutet om den fått laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkänts.

Med formuleringen i 15 § om att beslut får verkställas enligt utsökningsbalken avses att verkställighet får ske utan föregående dom eller utslag om avgiften inte har betalats.

I 16 § anges att om sanktionsavgiften inte betalas i rätt tid ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning. Den paragrafen klargör också att mål om uttagande av fordran handläggs som allmänt mål hos Kronofogdemyndigheten.

I 17 § finns en preskriptionsbestämmelse som innebär att en sanktionsavgift som har beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkändes.

I 18 § klargörs att det som anges om sanktionsavgift också gäller för återföring.

Övervägandena finns i avsnitt 6.8.

5 kap. Överklagande m.m.

1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande av Finansinspektionens beslut och motsvarar delvis 4 § den nuvarande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden. Till skillnad från i den nuvarande lagen anges det inte att bestämmelsen även omfattar beslut enligt förordningen om referensvärden. Rätten att överklaga beslut enligt EU-bestämmelser följer i stället av allmänna förvaltningsrättsliga principer och av förvaltningslagen. Med beslut avses endast beslut i enskilda fall.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

2 §

Paragrafen reglerar möjligheterna för Finansinspektionen att bestämma att vissa beslut enligt förordningen om referensvärden ska gälla omedelbart.

Paragrafen motsvarar delvis 5 § den nuvarande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden. Ändringen i förhållande till den paragrafen innebär att möjligheten att bestämma att ett beslut ska gälla omedelbart kan utnyttjas när det gäller samtliga beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse som kan fattas enligt förordningen om referensvärden samt enligt förevarande lag.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *punkt 1* anges när lagen träder i kraft.

Punkt 2 innebär att sanktioner inte får beslutas mot personer för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet, eftersom några bestämmelser om sådana sanktioner inte gällde vid den tidpunkten.

Övervägandena finns i avsnitt 13.

15.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

2 kap. 11 §

I paragrafen finns bestämmelser om vad ett prospekt ska innehålla.

I *andra stycket*, som innehåller upplysningsbestämmelser, införs en punktuppställning. Upplysningarna om de ytterligare bestämmelser om ett prospekts innehåll som finns i prospektförordningen och i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009, införs oförändrade i punkt 1 respektive punkt 2. I *punkt 3* införs en upplysning om att det i artikel 29.2 i förordningen om referensvärden finns ytterligare bestämmelser om den information som ett prospekt ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

15.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

4 kap. 15 §

I paragrafen finns bestämmelser om den informationsbroschyr som ska finnas för varje värdepappersfond.

I *tredje stycket*, som är nytt, införs en upplysning om att det i artikel 29.2 i förordningen om referensvärden finns ytterligare bestämmelser om innehållet i informationsbroschyren som gäller när värdepappersfonden hänvisar till ett referensvärde.

Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

15.4 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

30 kap. 6 b §

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess till skydd för uppgifter som kan avslöja en anmälares identitet.

I *andra stycket* görs ett tillägg med anledning av den rapporterings-skyldighet avseende misstänkt marknadsmissbruk som gäller för en administratör enligt artikel 14 i förordningen om referensvärden. På samma sätt som gäller för rapporterna enligt artikel 16 i marknadsmissbruksförordningen ska sekretess enligt första stycket inte gälla för sådana rapporter (se prop. 2016/17:22 s. 425). Uppgifter i en sådan anmälan kan dock omfattas av sekretess enligt 6 a §.

Övervägandena finns i avsnitt 12.

15.5 Förslaget till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)

2 §

Paragrafen innehåller definitioner som har betydelse för tillämpningen av lagen.

I paragrafen införs en definition av vad som avses med ett *referensvärde*. Definitionen innebär att med termen referensvärde avses det som anges i artikel 3.1.3 i förordningen om referensvärden. Definitionen har betydelse för tillämpningen av 6 b §, se författningskommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

6 b §

Paragrafen genomför artikel 13.1 i bolånedirektivet, i lydelsen enligt förordningen om referensvärden (artikel 58), och innehåller bestämmelser om allmän information som ska tillhandahållas av vissa näringsidkare som erbjuder bostadskrediter.

I *andra stycket* införs en ny punkt, *punkt 6*. Den innebär att för det fall näringsidkaren erbjuder kreditavtal som hänvisar till ett referensvärde ska viss information om referensvärdet lämnas. Termen referensvärde definieras i 2 §. Den typ av referensvärde som kan bli aktuellt i ett kreditavtal torde framför allt vara s.k. referensräntor, dvs. ett referensvärde som fastställs på grundval av den räntesats till vilka t.ex. banker kan låna ut till eller låna från andra aktörer på penningmarknaden (se artikel 3.1.22 i förordningen). Den information som ska anges är vilket referensvärde som kreditavtalet hänvisar till och vem som kontrollerar tillhandahållandet av referensvärdet. Den senare betecknas referensvärdets administratör i förordningen om referensvärden (se artikel 3.1.6). Informationen ska även innehålla en beskrivning av vad det innebär för konsumenten att referensvärdet används. Syftet med informationen är att konsumenten ska kunna bedöma lämpligheten av att referensvärdet används. Informationen bör därför innefatta en beskrivning av hur referensvärdet fastställs och hur en förändring av referensvärdet påverkar den ränta som konsumenten har att betala.

Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

8 §

Paragrafen genomför artikel 5.1 i konsumentkreditdirektivet, i lydelsen enligt förordningen om referensvärden (artikel 57), och innehåller bestämmelser om information som näringsidkaren ska ge konsumenten innan ett kreditavtal ingås.

I ett nytt *tredje stycke* införs ett krav på information som ska lämnas för det fall kreditavtalet hänvisar till ett referensvärde. Den information som ska lämnas är av samma slag som den som ska lämnas enligt 6 b § andra stycket 6, se författningskommentaren till den paragrafen. Genom hänvisningen till första och andra stycket anges också i vilken form och vid vilken tidpunkt informationen ska lämnas. Informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten (se prop. 2009/10:242 s. 97). Informationen kan t.ex. bifogas formuläret ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation”.

Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

15.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

12 kap. 7 §

Paragrafen innehåller informationskrav när det gäller specialfonder.

I *första stycket* införs en punktuppställning. I *punkt 2* införs ett nytt krav på informationsbroschyren för specialfonder som gäller när fonden hänvisar till ett referensvärde. Med att en fond hänvisar till ett referensvärde avses att referensvärdet används för att mäta resultatet för fonden på ett sådant sätt som beskrivs i artikel 3.1.7 e i förordningen om referensvärden. Informationsbroschyren för en sådan specialfond ska innehålla den information som anges i artikel 29.2 i förordningen om referensvärden, som är direkt tillämplig för värdepappersfonder. Nuvarande andra meningen överförs till *andra stycket*, som är nytt.

Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

15.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

5 kap.

5 §

Paragrafen har införts till följd av artikel 30.2 första stycket b i marknadsmissbruksförordningen. Den innehåller bestämmelser om s.k. återföring (se prop. 2016/17:22 s. 386 f.).

Paragrafen ändras genom att hänvisningen till att en kostnad undvikits till följd av överträdelsen tas bort. Eftersom en vinst som gjorts avser ett nettobelopp som omfattar de vinster som erhållits och de förluster som undvikits, dvs. den fördel som erhållits, innebär detta inte någon ändring i sak (jfr författningskommentaren till 6–8 §§).

I övrigt görs en språklig justering.

Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

6–8 §§

Paragraferna är införda till följd av artikel 30.2 första stycket h–j och tredje stycket i marknadsmissbruksförordningen.

I paragraferna görs förtydliganden och språkliga justeringar på samma sätt som har gjorts i motsvarande bestämmelser i andra lagar på finansmarknadsområdet (se t.ex. 25 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden och prop. 2016/17:162 s. 15 f. och 640).

Bestämmelserna om beräkning av den högsta sanktionsavgiften baserat på en juridisk persons omsättning när denne ingår i en koncern ändras på så sätt att det anges att det ska vara ”motsvarande omsättning på koncernnivå” som ska ligga till grund för den beräkningen. Med ”motsvarande omsättning” avses det som utgör omsättning enligt de redovisningsregler som gäller för den juridiska personen. Posterna för beräkningen av omsättningen på koncernnivå hämtas ur koncernredovisningen för det yttersta moderföretaget. Ur denna redovisning hämtas alltså de relevanta intäktsposter som motsvarar omsättningen enligt de redovisningsregler som gäller för det företag som ingripandet riktas mot. Utifrån tillämpliga redovisningsregler finns tre typer av omsättning: omsättning från verksamhet som redovisas enligt ÅRL, omsättning från verksamhet som redovisas enligt ÅRKL och omsättning från verksamhet som redovisas

enligt ÅRFL. Om den juridiska person som en sanktion ska riktas mot upprättar sin årsredovisning enligt årsredovisningslagen, är den omsättning som ska ligga till grund för sanktionsavgiften summan av nettoomsättningen och övriga rörelseintäkter. Om sanktionsavgiften ska beräknas på koncernnivå ska motsvarande årsomsättning, dvs. summan av nettoomsättningen och övriga rörelseintäkter, ligga till grund för beräkningen av sanktionsavgiften. För en beskrivning av vilka poster som ska anses utgöra omsättning i ett kreditinstitut eller ett försäkringsföretag, se prop. 2016/17:162 s. 764–766. Om det i koncernen finns verksamhet som redovisas enligt andra författningar än den som gäller för den juridiska person som ingripandet riktas mot, ska den omsättningen inte räknas med när motsvarande omsättning på koncernnivå bestäms.

De bestämmelser som avser beräkning baserat på de kostnader som undvikits till följd av överträdelsen tas bort. Eftersom det med den vinst som gjorts avses ett nettobelopp som omfattar de vinster som erhållits och de förluster som undvikits, dvs. den fördel som erhållits, innebär detta inte någon ändring i sak. Den högsta sanktionsavgiften kan fortfarande bestämmas i förhållande till både den vinst som erhållits eller den förlust som undvikits.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.6.

18 §

Paragrafen har införts till följd av artikel 31.1 c och d i marknadsmissbruksförordningen. I paragrafen anges vilka hänsyn som ska tas när sanktionsavgiftens storlek fastställs (se prop. 2016/17:22 s. 392).

Paragrafen ändras genom att hänvisningen till de kostnader som undvikits till följd av regelöverträdelsen tas bort. Eftersom det med den vinst som gjorts avses ett nettobelopp som omfattar de vinster som erhållits och de förluster som undvikits, dvs. den fördel som erhållits, innebär detta inte någon ändring i sak (jfr författningskommentaren till 6–8 §§).

I övrigt görs en språklig justering.

Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/1011

av den 8 juni 2016

om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska centralbankens yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Prissättningen av finansiella instrument och finansiella avtal är i många fall beroende av att referensvärdena är rättvisande och inte kan utsättas för otillbörlig påverkan. Allvarliga fall av manipulation på referensräntor såsom Libor och Euribor, liksom påståenden att referensvärden för energi, olja och utländsk valuta har manipulerats, visar att referensvärden kan vara föremål för intressekonflikter. Användningen av skönsmässiga bedömningar, och svaga styrelseformer, gör referensvärdena mer sårbara för manipulation. Brister i index eller tvivel beträffande huruvida de är rättvisande eller har utsatts för otillbörlig påverkan kan undergräva marknadens förtroende, orsaka förluster för konsumenter och investerare och snedvrider real ekonomin. Det är därför nödvändigt att se till att referensvärdena och förfarandena för att fastställa dem är rättvisande, väl underbyggda och inte kan utsättas för otillbörlig påverkan.
- (2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU ⁽⁴⁾ innehåller vissa krav på tillförlitligheten i de referensvärden som används för att prissätta ett noterat finansiellt instrument. Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG ⁽⁵⁾ innehåller vissa krav på referensvärden som används av emittenter. Europaparlamentets

⁽¹⁾ EUT C 113, 15.4.2014, s. 1.⁽²⁾ EUT C 177, 11.6.2014, s. 42.⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 28 april 2016 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 17 maj 2016.⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG av den 4 november 2003 om de prospekt som skall offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel och om ändring av direktiv 2001/34/EG (EUT L 345, 31.12.2003, s. 64).

och rådets direktiv 2009/65/EG ⁽¹⁾ innehåller vissa krav på företags för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) användning av referensvärden. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 ⁽²⁾ innehåller vissa bestämmelser som förbjuder manipulation av referensvärden som används för grossistenergiprodukter. Men dessa rättsakter omfattar bara vissa aspekter av vissa referensvärden och de täcker inte alla svagheter i tillhandahållandet av referensvärden och inte heller alla tillämpningar av finansiella referensvärden inom finanssektorn.

- (3) Referensvärden är avgörande vid prissättningen av gränsöverskridande transaktioner, och bidrar därmed till en effektivt fungerande inre marknad för ett stort antal olika finansiella instrument och tjänster. Många referensvärden som används som referensräntor i finansiella avtal, i synnerhet bolån, tillhandahålls i en medlemsstat men används av kreditinstitut och konsumenter i andra medlemsstater. Dessutom säkras sådana kreditinstitut ofta sina risker eller erhåller finansiering för beviljandet av dessa finansiella avtal på den gränsöverskridande interbankmarknaden. Bara ett fåtal medlemsstater har antagit nationella regler om referensvärden, men deras respektive rättsliga ramar för referensvärden visar redan skillnader vad gäller sådana aspekter som tillämpningsområdets omfattning. Dessutom kom den internationella organisationen för värdepapperstillsyn (Iosco), den 17 juli 2013 överens om principer för finansiella referensvärden (Ioscoprinciperna för finansiella referensvärden), principer för organisationer som rapporterar oljepriser av den 5 oktober 2012 (tillsammans Ioscoprinciperna), och eftersom dessa principer ger viss flexibilitet i fråga om deras exakta räckvidd och medel för genomförandet, är det sannolikt att medlemsstaterna kommer att anta regler på nationell nivå som skulle genomföra sådana principer på skilda sätt.
- (4) Dessa olika tillvägagångssätt skulle leda till en fragmentering av den inre marknaden, eftersom administratörer och användare av referensvärden skulle omfattas av olikartade regler i olika medlemsstater. Därför skulle referensvärden som tillhandahålls i en medlemsstat kunna hindras från att användas i andra medlemsstater. I avsaknad av en harmoniserad ram för att säkerställa att referensvärden som tillämpas för finansiella instrument och finansiella avtal, eller för att mäta investeringsfonders resultat, i unionen är rättvisande och utan otillbörlig påverkan är det därför troligt att skillnader i medlemsstaternas rätt kommer att skapa hinder för en smidigt fungerande inre marknad vid fastställandet av referensvärden.
- (5) Unionens konsumentskyddsregler omfattar inte frågan om korrekt information om referensvärden i finansiella avtal. Till följd av konsumenternas klagomål och tvister som rör tillämpningen av referensvärden i flertalet medlemsstater är det sannolikt att olikartade åtgärder, som bygger på legitima farhågor beträffande konsumentskyddet, skulle komma att antas på nationell nivå, vilket kan leda till fragmentering av den inre marknaden till följd av de olikartade konkurrensvillkor som är kopplade till de olika nivåerna av konsumentskydd.
- (6) För att den inre marknaden ska fungera korrekt och för att förbättra förutsättningarna för dess funktion, särskilt när det gäller finansmarknaderna, samt för att säkra ett starkt konsument- och investerarskydd är det lämpligt att fastställa en gemensam rättslig ram för referensvärden på unionsnivå.
- (7) Det är lämpligt och nödvändigt att den ramen antas i form av en förordning för att medföra direkta skyldigheter när det gäller tillhandahållande, rapportering och användning av referensvärden som tillämpas på samma sätt inom hela unionen. Eftersom en rättslig ram för tillhandahållande av referensvärden av nödvändighet omfattar åtgärder som anger exakta krav på aspekter som är kopplade till tillhandahållandet av referensvärden, kan även små skillnader om det tillvägagångssätt som vidtagits avseende en av dessa aspekter leda till betydande hinder vid gränsöverskridande tillhandahållande av referensvärden. Därför bör användningen av en förordning som är direkt tillämplig minska risken för att olikartade åtgärder vidtas på nationell nivå, och bör säkerställa ett konsekvent tillvägagångssätt och större rättssäkerhet, samt förhindra förekomsten av betydande hinder vid gränsöverskridande tillhandahållande av referensvärden.
- (8) Förordningen bör ha ett tillräckligt brett tillämpningsområde för att utgöra en förebyggande rättslig ram. Tillhandahållande av referensvärden inbegriper skönsmässiga bedömningar när det gäller fastställandet och är till sin natur föremål för vissa typer av intressekonflikter, vilket innebär att det finns möjligheter och incitament att

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (EUT L 326, 8.12.2011, s. 1).

manipulera referensvärden. Sådana riskfaktorer är gemensamma för alla referensvärden, och bör omfattas av lämplig styrning och kontrollkrav. Graden av risk varierar emellertid och detta kräver alltid olika åtgärder som är anpassade efter varje situation. Eftersom ett referensvärdes sårbarhet och betydelse varierar över tiden skulle en begränsning av tillämpningsområdet med hänvisning till index som för närvarande är viktiga eller sårbara inte undanröja de risker som varje referensvärde innebär i framtiden. Särskilt skulle referensvärden som för närvarande inte är vanligt förekommande kunna komma att användas i framtiden, med resultatet att även en mindre manipulation kan få betydande konsekvenser vid användningen av dem.

- (9) Den kritiska faktorn för den här förordningens tillämpningsområde är om beräkningen av ett referensvärde fastställer värdet på ett finansiellt instrument eller ett finansiellt avtal eller mäter en investeringsfonds resultat. Därför bör inte tillämpningsområdet vara beroende av typen av dataunderlag. Referensvärden som beräknas utifrån ekonomiskt dataunderlag, t.ex. aktiekurser och icke-ekonomiska siffervärden eller andra värden, som exempelvis väderparametrar, bör därför inkluderas. Ramen som anges i denna förordning bör också uppmärksamma att det finns ett stort antal referensvärden samt de olika följder dessa har för den finansiella stabiliteten och realekonomin. Denna förordning bör även göra det möjligt att vidta åtgärder som står i proportion till de risker som olika referensvärden medför. Den här förordningen bör därför omfatta referensvärden som används för att prissätta finansiella instrument som är börsnoterade eller omfattas av handel på reglerade handelsplatser.
- (10) Många konsumenter är parter i finansiella avtal, särskilt konsumentkreditavtal säkrade genom bolån, som hänvisar till referensvärden som är föremål för samma risker. Den här förordningen bör därför omfatta kreditavtal enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG⁽¹⁾ och 2014/17/EU⁽²⁾.
- (11) Många investeringsindex medför betydande intressekonflikter och används för att mäta resultat i en fond, t.ex. ett fondföretags fond. Vissa av dessa referensvärden offentliggörs och andra görs kostnadsfritt eller mot betalning av en avgift tillgängliga till allmänheten eller den del av allmänheten som berörs, och om dessa utsätts för manipulation kan det inverka negativt på investerarna. Denna förordning bör därför omfatta index eller referensräntor som används för att mäta resultatet hos en investeringsfond.
- (12) Alla rapportörer av dataunderlag till referensvärden kan göra skönsmässiga bedömningar och är potentiellt föremål för intressekonflikter, och de riskerar därigenom att vara en källa till manipulation. Rapportering om referensvärden är en frivillig verksamhet. Om eventuella initiativ kräver att rapportörerna på ett betydande sätt ändrar sina affärsmodeller, kan de upphöra med rapporteringen. För enheter som redan omfattas av reglering och tillsyn förväntas inte krav på goda styrelseformer och kontrollsystem leda till betydande kostnader eller oproportionerlig administrativ börda. Därför införs genom denna förordning vissa skyldigheter om att rapportörer ska omfattas av tillsyn. Om ett referensvärde fastställs på grundval av lättillgängliga uppgifter bör källan till sådana uppgifter inte anses vara en rapportör.
- (13) Finansiella referensvärden används inte bara till att utfärda och framställa finansiella instrument och avtal. Finanssektorn använder också referensvärden för att mäta en investeringsfonds resultat i syfte att efterlikna avkastning eller fastställa en portföljs tillgångsallokering eller beräkna de resultatrelaterade avgifterna. Ett visst referensvärde kan användas direkt som en referens för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, eller indirekt inom en kombination av referensvärden. Att fastställa och se över olika indexvikter inom en kombination av index i syfte att fastställa utbetalningen eller värdet av ett finansiellt instrument eller ett finansiellt avtal, eller att mäta en investeringsfonds resultat, räknas i det sistnämnda fallet också som användning, eftersom en sådan aktivitet inte är skönsmässig, till skillnad från tillhandahållandet av referensvärden. Innehav av finansiella instrument som hänvisar till ett visst referensvärde ska inte betraktas som användning av referensvärdet.
- (14) Centralbankerna uppfyller redan principer, standarder och förfaranden som säkerställer att de utövar sin verksamhet med integritet och på ett oberoende sätt. Det är därför inte nödvändigt att centralbankerna omfattas av denna förordning. När centralbankerna tillhandahåller referensvärden, i synnerhet om dessa referensvärden är avsedda för transaktionsändamål, är de själva ansvariga för att inrätta lämpliga interna förfaranden som säkrar att

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 (EUT L 60, 28.2.2014, s. 34).

dess referensvärden är rättvisande och inte har utsatts för otillbörlig påverkan, samt att de är tillförlitliga och oberoende, i synnerhet när det gäller insynen i styrningen och beräkningsmetoderna.

- (15) Dessutom bör offentliga myndigheter, inbegripet nationella statistikkontor, inte omfattas av denna förordning när de bidrar med uppgifter till, tillhandahåller eller kontrollerar tillhandahållandet av referensvärden för offentlig-politiska ändamål, inklusive mått på sysselsättning, ekonomisk aktivitet och inflation.
- (16) En administratör är den fysiska eller juridiska person som kontrollerar tillhandahållandet av ett referensvärde och som särskilt administrerar arrangemangen kring fastställandet av referensvärdet, samlar in och analyserar dataunderlag, fastställer referensvärdet och offentliggör det. En administratör bör kunna lägga ut en eller flera av de funktionerna på en tredje part, inbegripet beräkandet eller offentliggörandet av referensvärdet, eller andra relevanta tjänster och verksamheter vid tillhandahållandet av referensvärdet. Om en person bara offentliggör eller hänvisar till ett referensvärde som en del av den personens journalistiska verksamhet, men inte har kontroll över tillhandahållandet av detta referensvärde, bör inte den personen omfattas av de krav som åläggs administratörer i denna förordning.
- (17) Ett index beräknas med en formel eller någon annan metod på grundval av underliggande värden. Det finns en grad av skönsmässig bedömning vid utarbetandet av formeln, den nödvändiga beräkningen och fastställandet av dataunderlag som medför en risk för manipulation. Därför bör alla referensvärden som delar dessa skönsmässiga egenskaper omfattas av denna förordning.
- (18) Om ett enda pris eller värde används som referens för ett finansiellt instrument, till exempel när priset på ett enda värdepapper är referenspriset för en option eller termin, finns varken beräkning, dataunderlag eller skönsmässig bedömning. Därför bör enskilda priser eller referenspriser för enskilda värden inte betraktas som referensvärden för ändamålet med denna förordning.
- (19) Referenspriser eller avräkningspriser som producerats av centrala motparter bör inte anses vara referensvärden, eftersom dessa används för att fastställa avräkning, marginaler och riskhantering och därför inte fastställer det belopp som ska betalas till följd av ett finansiellt instrument eller värdet av ett finansiellt instrument.
- (20) Kreditgivares tillämpning av krediträntor bör inte anses vara tillhandahållande av referensvärden vid tillämpningen av denna förordning. En kreditränta som en kreditgivare tillämpar fastställs antingen genom ett internt beslut eller beräknas som en spread eller ett påslag på ett index (t.ex. Euribor). I det första fallet undantas kreditgivaren från bestämmelserna i denna förordning för verksamhet som avser finansiella avtal som kreditgivaren ingått med sina egna kunder, medan kreditgivaren i det andra fallet anses vara endast en användare av ett referensvärde.
- (21) För att se till att referensvärdena inte kan utsättas för otillbörlig påverkan, bör administratörer av referensvärden vara skyldiga att ha lämpliga styrningsarrangemang för att kontrollera intressekonflikter och skydda förtroendet för att referensvärdena inte kan utsättas för otillbörlig påverkan. Även när det finns en effektiv ledning kan de flesta administratörer drabbas av intressekonflikter och skulle kunna tvingas göra bedömningar och fatta beslut som påverkar en grupp av sinsemellan olika berörda parter. Det är därför viktigt att administratörerna har en funktion som drivs med integritet för att övervaka genomförandet och effektiviteten i de styrningssystem som ger effektiv tillsyn.
- (22) Om referensvärden utsätts för manipulation eller inte är tillförlitliga, kan det ge upphov till skador för investerare och konsumenter. Därför bör denna förordning innehålla en ram för bevarande av uppgifter från administratörer och rapportörer samt ge insyn i fråga om ett referensvärdes syfte och metoder som främjar en mer effektiv och rättvis lösning på potentiella ersättningsanspråk i enlighet med nationell rätt eller unionsrätten.
- (23) Revision och den faktiska tillämpningen av denna förordning förutsätter analyser och bevisning i efterhand. Därför bör det i denna förordning fastställas krav på ändamålsenlig dokumentation från administratören av referensvärdes sida av referensvärdesberäkningen under en tillräckligt lång tidsperiod. Den ekonomiska verklighet som ett referensvärde är avsett att mäta och den omgivning i vilken den mäts förändras med största sannolikhet över tid. För att upptäcka brister och möjliga förbättringar är det därför nödvändigt att regelbundet göra en

översyn av förfarandet och metoden för att tillhandahålla referensvärden. Brister vid tillhandahållandet av referensvärden kan drabba många berörda aktörer och dessa kan bidra till att sådana brister upptäcks. I denna förordning bör det därför fastställas en ram för inrättandet av ett system för referensvärdesadministratörernas hantering av klagomål, så att berörda parter kan anmäla klagomål till administratören av referensvärdet och se till att administratören av referensvärdet sakligt prövar de omständigheter som ligger till grund för klagomålet.

- (24) Tillhandahållandet av referensvärden innebär ofta att man utkontrakterar viktiga funktioner, som t.ex. beräkning av referensvärdet, insamling av dataunderlag och spridning av referensvärdet. För att styrningsarrangemangen ska vara effektiva är det nödvändigt att se till att sådan utkontraktering inte befriar administratörer av referensvärden från deras skyldigheter och ansvar, och att det sker på ett sätt som vare sig inkräktar på administratörernas förmåga att fullgöra deras skyldigheter och påta sig deras ansvar eller på den relevanta behöriga myndighetens förmåga att övervaka dem.
- (25) Administratörer av referensvärden är huvudmottagare av dataunderlag och ska fortlöpande kunna bedöma om det är rättvisande och inte har utsatts för otillbörlig påverkan. Det är därför nödvändigt att denna förordning kräver att administratörer vidtar vissa åtgärder när dessa bedömer att dataunderlag inte representerar marknaden eller den ekonomiska realitet som ett referensvärde är avsett att mäta, inbegripet åtgärder för att ändra dataunderlag, rapportörer eller metoder eller annars att sluta med att tillhandahålla det referensvärdet. Dessutom bör en administratör, som en del av kontrollramverket, fastställa åtgärder för att övervaka, när så är möjligt, dataunderlag före offentliggörandet av referensvärdet och för att validera dataunderlag efter offentliggörande, inbegripet att i förekommande fall jämföra de uppgifterna i förhållande till historiska mönster.
- (26) Allt utrymme för skönsmässig bedömning vid lämnandet av dataunderlag skapar möjligheter till manipulering av ett referensvärde. Om dataunderlaget utgörs av transaktionsuppgifter finns det mindre utrymme för skönsmässig bedömning och därför inte samma möjlighet att uppgifterna manipuleras. Administratörer av referensvärden bör därför när så är möjligt använda transaktionsbaserade uppgifter som dataunderlag, men även andra uppgifter kan användas i de fall transaktionsuppgifterna inte är tillräckliga eller lämpliga för att säkerställa att referensvärdet är rättvisande och inte har utsatts för otillbörlig påverkan.
- (27) Om referensvärdet är ett rättvisande och tillförlitligt mått på den ekonomiska verklighet som det är avsett att mäta beror på vilken metod och vilket dataunderlag som används. Det är därför nödvändigt att anta en transparent metod som säkerställer referensvärdets tillförlitlighet och korrekthet. Sådan transparens innebär inte offentliggörande av den formel som tillämpats för fastställandet av vissa referensvärden, utan snarare offentliggörande av de uppgifter som krävs för att berörda aktörer ska kunna förstå hur referensvärdet härletts och bedöma dess representativitet, relevans och lämplighet för den avsedda användningen.
- (28) Metoden skulle även i fortsättningen kunna behöva ändras för att se till att referensvärdet är rättvisande, men varje ändring av metoden får konsekvenser för användare och berörda parter. Det är därför nödvändigt att ange vilka förfaranden som ska följas vid ändring av referensvärdesmetod, inbegripet behovet av samråd, så att användare och berörda parter kan vidta nödvändiga åtgärder mot bakgrund av dessa ändringar eller lämna synpunkter till administratören om de har betänkligheter om dessa ändringar.
- (29) Anställda hos administratörer kan identifiera möjliga överträdelser av denna förordning eller potentiella sårbarheter som kan leda till manipulation eller försök till manipulation. Denna förordning bör därför fastställa en ram som gör det möjligt för de anställda att konfidentiellt varna administratörer om möjliga överträdelser av denna förordning.
- (30) För att referensvärden ska vara rättvisande och skyddade mot otillbörlig påverkan krävs även att rapportörernas dataunderlag är rättvisande och skyddat mot otillbörlig påverkan. Det är mycket viktigt att det tydligt fastställs vilka skyldigheter rapportörerna har när det gäller sådant dataunderlag, att det är tillförlitligt att de skyldigheterna följs och att skyldigheterna överensstämmer med referensvärdesadministratörens kontroller och metod. Administratörer av referensvärden måste därför utarbeta en uppförandekod med sådana krav och rapportörernas ansvar när det gäller att lämna dataunderlag. Administratören bör förvissa sig om att rapportörerna håller fast vid uppförandekoden. Om rapportörer är belägna i tredjeländer bör administratören förvissa sig om uppförandekodens efterlevnad i den mån det är möjligt.

- (31) Rapportörer kan vara föremål för intressekonflikter och utöva skönsmässig bedömning vid fastställandet av dataunderlag. Rapportörer måste därför omfattas av styrningsarrangemang för att se till att sådana konflikter hanteras och att dataunderlaget är korrekt, att det överensstämmer med administratörens krav och kan valideras.
- (32) Många referensvärden fastställs genom tillämpning av en formel som bygger på dataunderlag som tillhandahålls av följande enheter: En reglerad handelsplats, ett godkänt publiceringsarrangemang, en tillhandahållare av konsoliderad handelsinformation, en godkänd rapporteringsmekanism, en energimarknad eller en auktionsplattform för utsläppsrätter. I vissa situationer är insamlingen av uppgifter utkontrakterad till en tjänsteleverantör som erhåller uppgifter helt och direkt från de enheterna. I dessa fall säkerställer befintliga regler och tillsyn att dataunderlaget inte utsatts för otillbörlig påverkan och att det är transparent, och fastställer krav på styrning och förfaranden för anmälan av överträdelse. Därför är dessa referensvärden mindre sårbara för manipulation samt är föremål för oberoende kontroll, och relevanta administratörer är följaktligen befriade från vissa skyldigheter som fastställs i denna förordning.
- (33) Olika typer av referensvärden och olika referensvärdessektorer kännetecknas av olika egenskaper, sårbarheter och risker. Bestämmelserna i denna förordning bör preciseras ytterligare för särskilda sektorer och typer av referensvärden. Referensrätter är referensvärden som spelar en viktig roll för den penningpolitiska transmissionsmekanismen, varför det är nödvändigt att introducera särskilda bestämmelser i denna förordning för sådana referensvärden.
- (34) Marknaderna för fysiska råvaror har unika egenskaper som det måste tas hänsyn till. Råvaruindex är vanligt förekommande och kan ha sektorsspecifika egenskaper, det är därför nödvändigt att införa särskilda bestämmelser i denna förordning för sådana referensvärden. Vissa råvaruindex undantas från bestämmelserna i denna förordning men bör dock respektera de relevanta löscprinciperna. Råvaruindex kan bli kritiska, eftersom systemet inte är begränsat till referensvärden baserade på information från rapportörer varav flertalet är enheter under tillsyn. Kraven på obligatorisk rapportering och tillsynskollegier enligt denna förordning bör inte vara tillämpliga på de kritiska råvaruindex som omfattas av bestämmelserna i bilaga II.
- (35) Brister i kritiska referensvärden kan få konsekvenser för marknadernas integritet, den finansiella stabiliteten, konsumenterna, realekonomin eller finansieringen av hushåll och företag i medlemsstaterna. Dessa eventuellt destabiliserande effekter av brister i ett kritiskt referensvärde skulle kunna påverka en enskild eller flera medlemsstater. Det är därför nödvändigt att i denna förordning föreskriva ett förfarande för att fastställa vilka referensvärden som bör anses vara kritiska referensvärden, varvid ytterligare krav måste ställas när det gäller dessa referensvärden för att se till att de är väl underbyggda och inte har utsatts för otillbörlig påverkan.
- (36) Kritiska referensvärden kan fastställas på grundval av ett kvantitativt kriterium eller en kombination av kvantitativa och kvalitativa kriterier. I fall då ett referensvärde inte uppfyller det lämpliga kvantitativa tröskelvärdet skulle det även kunna erkännas som ett kritiskt referensvärde om det inte har något eller endast mycket få marknadsledda alternativa referensvärden, och dess existens och rättvisande karaktär är relevant för marknadernas integritet, den finansiella stabiliteten eller konsumentskyddet i en eller flera medlemsstater och om alla relevanta behöriga myndigheter är överens om att ett sådant referensvärde bör erkännas som ett kritiskt referensvärde. Om oenighet uppstår mellan de relevanta behöriga myndigheterna bör företräde ges åt det beslut som administratörens behöriga myndighet fattar om huruvida ett sådant referensvärde bör erkännas som ett kritiskt referensvärde. I ett sådant fall bör den Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010⁽¹⁾, kunna offentliggöra ett yttrande om den bedömning som administratörens behöriga myndighet gjort. Dessutom kan en behörig myndighet också fastställa att ett referensvärde är kritiskt på grundval av vissa kvalitativa kriterier, om administratören och majoriteten av rapportörerna av referensvärdet är belägna i dess medlemsstat. Alla kritiska referensvärden bör föras upp på en förteckning som upprättas genom en genomförandeakt som antas av kommissionen, vilken regelbundet bör ses över och uppdateras.
- (37) Om en administratör upphör att administrera ett kritiskt referensvärde skulle detta kunna leda till att finansiella avtal eller finansiella instrument blir ogiltiga, konsumenter och investerare åsamkas förluster och den finansiella stabiliteten påverkas. Det är därför nödvändigt att ge den relevanta behöriga myndigheten befogenhet att kräva obligatorisk administration av ett kritiskt referensvärde, för att upprätthålla det aktuella referensvärdet. Om

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 84).

administratören av referensvärdet skulle vara föremål för insolvensförfaranden bör den behöriga myndigheten för den berörda rättsliga myndigheten lägga fram en bedömning av huruvida och hur det kritiska referensvärdet skulle kunna överföras till en ny administratör eller upphöra att tillhandahållas.

- (38) Utan att det påverkar tillämpningen av unionens konkurrensrätt och medlemsstaternas möjligheter att vidta åtgärder för att underlätta efterlevnaden av denna, är det nödvändigt att kräva att administratörer av kritiska referensvärden, inbegripet råvaruindex som utgör kritiska referensvärden, vidtar lämpliga åtgärder för att se till att licenser och uppgifter som avser referensvärden tillhandahålls samtliga användare på rättvisa, rimliga, transparenta och icke-diskriminerande villkor.
- (39) Rapportörer som slutar att rapportera in dataunderlag till kritiska referensvärden kan undergräva tillförlitligheten till sådana referensvärden, eftersom sådana referensvärdens förmåga att mäta den underliggande marknaden eller ekonomiska verkligheten skulle som ett resultat påverkas negativt. För att bevara trovärdigheten hos det aktuella referensvärdet är det därför nödvändigt att ge den relevanta behöriga myndigheten befogenhet att kräva obligatorisk rapportering till kritiska referensvärden från enheter under tillsyn. Syftet med obligatorisk inrapportering av dataunderlag är inte att införa krav för enheter under tillsyn att utföra, eller förbinda sig att utföra, transaktioner.
- (40) Eftersom det finns många olika referensvärdestyper och referensvärdesstorlekar är det viktigt att tillämpa proportionalitet i denna förordning och att undvika att skapa en alltför stor administrativ börda för administratörer av referensvärden vars upphörande innebär ett mindre hot mot finanssystemet som helhet. Därför bör, utöver systemet för kritiska referensvärden, två olika system införas: ett för signifikanta referensvärden och ett för icke-signifikanta referensvärden.
- (41) Administratörer av signifikanta referensvärden bör kunna välja att inte tillämpa ett begränsat antal detaljerade krav i denna förordning. De behöriga myndigheterna bör emellertid bibehålla rätten att kräva att dessa krav tillämpas grundat på kriterier som fastställs i denna förordning. I delegerade akter och genomförandakter som tillämpas på administratörer av signifikanta referensvärden bör vederbörlig hänsyn tas till proportionalitetsprincipen och målet att undvika administrativ börda när detta är möjligt.
- (42) Administratörer av icke-signifikanta referensvärden omfattas av ett mindre detaljerat system, där administratörer bör kunna välja att inte tillämpa vissa krav i denna förordning. I ett sådant fall bör administratören i fråga förklara varför det är lämpligt att inte göra detta, vilket bör ske i form av en försäkran om efterlevnad som bör offentliggöras och lämnas till administratörens behöriga myndighet. Den behöriga myndigheten bör granska försäkran om efterlevnad och bör kunna kräva ytterligare information eller begära ändringar för att säkerställa att denna förordning följs. Även om icke-signifikanta referensvärden fortfarande kan vara sårbara för manipulation är de lättare utbytbara, och därför bör transparens i förhållande till användarna vara det huvudsakliga verktyg som används för att marknadsaktörerna ska kunna göra välgrundade val när det gäller vilka referensvärden de anser vara lämpliga för användning. Av den orsaken bör de delegerade akterna i avdelning II inte tillämpas på administratörer av icke-signifikanta referensvärden.
- (43) För att användare av referensvärden på ett lämpligt sätt ska kunna välja, och förstå riskerna med, referensvärden måste de känna till vad ett visst referensvärde avser att mäta och dess mottaglighet för manipulation. Administratörer av referensvärden bör därför offentliggöra en referensvärdesdeklaration som klargör dessa aspekter. För att säkerställa en enhetlig tillämpning samt att de referensvärdesdeklarationerna är av rimlig längd, men samtidigt fokuserar på att lägga fram den nyckelinformation som användarna behöver på ett lättillgängligt sätt, bör Esma ytterligare specificera innehållet i referensvärdesdeklarationerna och göra en lämplig åtskillnad mellan olika typer av och särdrag hos referensvärden och deras administratörer.
- (44) Denna förordning bör ta hänsyn till Ioscoprinciperna, vilka fungerar som globala standarder för krav för godkännande av referensvärden. Som en övergripande princip, i syfte att säkra investerarskyddet, bör tillsyn och reglering i ett tredjeland vara likvärdig med unionens tillsyn och reglering av referensvärden. Ett referensvärde som tillhandahålls i det tredjelandet får därför användas av enheter under tillsyn i unionen, om ett positivt beslut om likvärdighet har fattats av kommissionen avseende tredjelandets ordning. I sådana fall bör behöriga myndigheter finna former för samarbete med tillsynsmyndigheterna i tredjeländer. Esma bör samordna utarbetandet av sådana samarbetsformer och utbytet av information från tredjeländer mellan de behöriga myndigheterna. I syfte att undvika negativa effekter som uppstår till följd av att referensvärden från ett tredjeland eventuellt plötsligt upphör att användas i unionen, föreskriver emellertid denna förordning även vissa andra mekanismer (nämligen erkännande och godkännande) enligt vilka referensvärden från tredjeländer kan användas av enheter under tillsyn som är belägna i unionen.

- (45) Genom denna förordning införs ett förfarande för hur den behöriga myndigheten i referensmedlemsstaten kan erkänna administratörer belägna i ett tredjeland. Erkännande bör beviljas administratörer som uppfyller kraven i denna förordning. Genom att erkänna Ioscoprincipernas roll som en internationell standard för tillhandahållande av referensvärden bör den behöriga myndigheten i referensmedlemsstaten kunna bevilja administratörer erkännande om de tillämpar Ioscoprinciperna. För detta ändamål bör den behöriga myndigheten bedöma hur en viss administratör tillämpar Ioscoprinciperna och fastställa huruvida en sådan tillämpning är likvärdig, för administratören i fråga, med efterlevnaden av de olika krav som fastställs i denna förordning, med beaktande av erkännandeordningens särdrag jämfört med likvärdighetsordningen.
- (46) Genom denna förordning införs också en godkännandeordning som, enligt vissa villkor, ger administratörer eller enheter under tillsyn som är belägna i unionen möjlighet att godkänna referensvärden från ett tredjeland så att sådana referensvärden kan användas i unionen. För detta ändamål bör den behöriga myndigheten ta hänsyn till huruvida det i samband med tillhandahållandet av det referensvärde som ska godkännas kan fastställas att efterlevnaden av Ioscoprinciperna skulle vara likvärdig med efterlevnaden av denna förordning, med beaktande av erkännandeordningens särdrag jämfört med likvärdighetsordningen. En administratör eller en enhet under tillsyn som har godkänt ett referensvärde som har tillhandahållits i ett tredjeland bör vara till fullo ansvarig för sådana godkända referensvärden och för att dessa referensvärden uppfyller de berörda villkor som avses i denna förordning.
- (47) Alla administratörer av referensvärden kan utöva skönsmässig bedömning, vara föremål för intressekonflikter och riskera ha inrättat olämpliga styrnings- och kontrollsystem. Eftersom administratörer kontrollerar förfarandet för att fastställa referensvärdet är kravet på auktorisation eller registrering och tillsyn av administratörer det mest effektiva sättet att säkerställa att referensvärden inte utsätts för otillbörlig påverkan.
- (48) Vissa administratörer bör vara auktoriserade och stå under tillsyn av den behöriga myndigheten i den medlemsstat där administratören i fråga är belägen. Enheter som redan står under tillsyn och som tillhandahåller referensvärden som inte är kritiska referensvärden bör enligt denna förordning registreras och stå under tillsyn av den behöriga myndigheten. Enheter som bara tillhandahåller index som utgör icke-signifikanta referensvärden bör också registreras av den relevanta behöriga myndigheten. Auktorisation och registrering bör vara två olika förfaranden, eftersom auktorisation kräver en mer omfattande bedömning av administratörens ansökan. Den tillsyn som de relevanta behöriga myndigheterna utövar över en administratör bör inte påverkas av huruvida denna administratör är auktoriserad eller registrerad. En övergångsordning bör dessutom införas, enligt vilken personer som tillhandahåller referensvärden som inte är kritiska och inte är vanligt förekommande i en eller flera medlemsstater skulle kunna registreras, så att den inledande etappen av tillämpningen av denna förordning underlättas. Esma bör föra ett register på unionsnivå som innehåller information om auktoriserade eller registrerade administratörer, referensvärden och de administratörer som tillhandahåller de referensvärdena genom ett positivt beslut enligt antingen likvärdighetsordningen eller erkännandeordningen, om unionsadministratörer eller enheter under tillsyn som har godkända referensvärden från tredjeland, och om sådana godkända referensvärden och deras administratörer som är belägna i ett tredjeland.
- (49) En person som tillhandahåller ett index skulle under vissa omständigheter kunna vara omedveten om att indexet i fråga används som referens för finansiella instrument, finansiella avtal eller investeringsfonder. Det gäller särskilt när användarna och administratören av referensvärden är belägna i olika medlemsstater. Därför måste graden av transparens öka rörande vilket specifikt referensvärde som används. Detta kan åstadkommas genom att förbättra innehållet i de prospekt eller faktablad som krävs enligt unionsrätten, och innehållet i de anmälningar som krävs enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 ⁽¹⁾.
- (50) Tillsynens effektivitet garanteras genom en uppsättning effektiva verktyg och befogenheter för den behöriga myndigheten i varje medlemsstat. I denna förordning bör därför i synnerhet föreskrivas ett minsta antal tillsyns- och utredningsbefogenheter som medlemsstaternas behöriga myndigheter bör tilldelas i enlighet med nationell rätt. De behöriga myndigheterna och Esma bör när de utövar sina befogenheter enligt denna förordning agera sakligt och opartiskt och förbli fristående i sitt beslutsfattande.
- (51) För att upptäcka fall av överträdelse av denna förordning, måste behöriga myndigheter ha möjlighet att, i enlighet med nationell rätt, utföra inspektioner på plats och ha tillträde till juridiska personers lokaler så att de kan beslagta handlingar. Tillträde till sådana lokaler är nödvändigt om det föreligger skäligen misstanke om att det

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG (EUT L 173, 12.6.2014, s. 1).

finns handlingar och annan information som har anknytning till syftet med en inspektion eller utredning och som skulle kunna vara relevanta för att bevisa en överträdelse av denna förordning. Dessutom krävs tillträde till sådana lokaler när den person som mottagit en begäran om upplysningar underlåter att hörsamma den, eller det finns skälig anledning att anta att en eventuell begäran inte skulle höras eller att dokument eller information som begäran om information avser skulle undanröjas, otillbörligt påverkas eller förstöras. Om förhandsgodkännande krävs från den rättsliga myndigheten i den berörda medlemsstaten, i enlighet med nationell rätt, bör tillträde till lokaler ske efter det att rättsligt förhandstillstånd erhållits.

- (52) Befintliga inspelningar av telefonsamtal och uppgifter om datatrafik från enheter under tillsyn kan vara ett avgörande bevis och ibland det enda beviset när det gäller att upptäcka och styrka förekomsten av överträdelser av denna förordning, särskilt efterlevnaden av styrelseformer och kontrollkrav. Sådana uppgifter och inspelningar kan bidra till att styrka identiteten på den person som ansvarar för att lämna dataunderlaget och om organisatorisk separation av anställda bibehålls. Därför bör de behöriga myndigheterna ha rätt att begära att enheter under tillsyn överlämnar befintliga inspelningar av telefonsamtal, uppgifter om elektronisk kommunikations- och datatrafik, om det föreligger skälig misstanke om att sådana inspelningar eller uppgifter som rör ämnet för inspektionen eller utredningen skulle kunna vara relevant för att bevisa en överträdelse av denna förordning.
- (53) Denna förordning respekterar de grundläggande rättigheterna och iakttar de principer som erkänns i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och i stadgan om de grundläggande rättigheterna, i synnerhet rätten till skydd för privat- och familjeliv, skyddet av personuppgifter, rätten till yttrandefrihet och informationsfrihet, näringsfrihet, rätten till egendom, rätten till konsumentskydd, rätten till ett effektivt rättsmedel och rätten till försvar. Denna förordning bör således tolkas och tillämpas i överensstämmelse med dessa rättigheter och principer.
- (54) Rätten till försvar för de berörda personerna bör iaktas fullt ut. Särskilt gäller att personer som är föremål för förfarandena bör ges tillgång till resultaten på vilka de behöriga myndigheterna har grundat sina beslut och bör ges rätt att bli hörda.
- (55) Transparens vad gäller referensvärden är nödvändig för stabiliteten på finansmarknaderna och investerarskyddet. Varje utbyte eller överföring av information som görs av de behöriga myndigheterna bör ske i enlighet med bestämmelserna om överföring av personuppgifter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG⁽¹⁾. Varje utbyte eller överföring av information som görs av de behöriga myndigheterna bör ske i enlighet med bestämmelserna om överföring av personuppgifter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001⁽²⁾.
- (56) Med hänsyn till de principer som fastställs i kommissionens meddelande av den 8 december 2010 om att förstärka sanktionssystemen i den finansiella tjänstesektorn och de unionsrättsakter som har antagits som en uppföljning av det meddelandet bör medlemsstaterna, för att säkerställa ett gemensamt tillvägagångssätt och en avskräckande effekt, fastställa regler om administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder, inklusive sanktionsavgifter vid överträdelser av bestämmelserna i denna förordning och se till att de genomförs. Dessa administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder bör vara effektiva, proportionella och avskräckande.
- (57) Administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder som tillämpas i specifika fall bör fastställas med beaktande av faktorer som återbetalning av alla identifierade ekonomiska vinster, överträdelsens allvarlighetsgrad och varaktighet, alla försvårande eller förmildrande faktorer, det faktum att administrativa sanktionsavgifter måste ha en avskräckande effekt och, om lämpligt, inkludera en rabatt för samarbete med den behöriga myndigheten. Den faktiska storleken på de administrativa sanktionsavgifter som påförs i ett specifikt fall bör kunna uppgå till det högsta belopp som fastställs i denna förordning, eller det högre belopp som fastställs i nationell rätt, för mycket allvarliga överträdelser, medan betydligt lägre administrativa sanktionsavgifter än maximibeloppet bör kunna tillämpas på mindre överträdelser eller vid förlikning. Den behöriga myndigheten bör ha möjlighet att införa ett tillfälligt förbud mot att utöva förvaltningsfunktioner för referensvärdesadministratörer eller rapportörer.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

- (58) Denna förordning bör inte begränsa möjligheten för medlemsstaterna att utdöma högre administrativa sanktioner och bör inte påverka tillämpningen av bestämmelser om straffrättsliga påföljder i medlemsstaternas lagstiftning.
- (59) Trots att inget hindrar medlemsstaterna från att fastställa regler för administrativa sanktioner och straffrättsliga påföljder för samma överträdelse, bör medlemsstaterna inte vara skyldiga att fastställa regler för administrativa sanktioner för överträdelser av denna förordning, när de omfattas av nationell straffrätt. Medlemsstaterna är i överensstämmelse med nationell rätt inte skyldiga att påföra både administrativa sanktioner och straffrättsliga påföljder för ett och samma brott, men bör kunna göra det om deras nationella rätt tillåter det. Bibehållandet av straffrättsliga påföljder i stället för administrativa sanktioner för överträdelser av denna förordning bör dock inte minska eller på annat sätt påverka de behöriga myndigheternas möjligheter att regelbundet samarbeta och få tillträde till och utbyta information med de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater vid tillämpning av denna förordning, inbegripet efter det att de aktuella överträdelserna har överlämnats till de behöriga rättsliga myndigheterna för lagföring.
- (60) Det är nödvändigt att stärka reglerna om utbyte av information mellan behöriga myndigheter och att öka kraven på att de bistår varandra och samarbetar. Med anledning av den ökande gränsöverskridande verksamheten bör de behöriga myndigheterna förse varandra med den information de behöver för att kunna utföra sina uppgifter, så att denna förordning genomförs på ett effektivt sätt, inbegripet i situationer där en överträdelse eller misstänkt överträdelse berör myndigheter i två eller flera medlemsstater. Sträng tystnadsplikt måste iaktas vid informationsutbytet, så att det kan sörjas för att uppgifterna överförs på ett korrekt sätt och att särskilda rättigheter skyddas.
- (61) För att säkerställa att beslut som fattas av behöriga myndigheter att påföra en administrativ sanktion eller annan administrativ åtgärd har en avskräckande effekt på allmänheten i stort bör de offentliggöras. Offentliggörandet av beslut att påföra en administrativ sanktion eller annan administrativ åtgärd är också ett viktigt sätt för behöriga myndigheter att informera marknadsaktörerna om vilket slag av handlingar som anses överträda denna förordning och att främja ett allmänt bättre beteende bland marknadsaktörerna. Om ett sådant offentliggörande riskerar att ge upphov till oproportionell skada för de inblandade personerna, eller äventyra stabiliteten på de finansiella marknaderna eller en pågående utredning bör den behöriga myndigheten antingen offentliggöra den administrativa sanktionen eller den andra administrativa åtgärden utan att lämna ut namn eller försena offentliggörandet. Dessutom bör de behöriga myndigheterna ha möjlighet att över huvud taget inte offentliggöra ett beslut som påför administrativa sanktioner eller andra administrativa åtgärder om ett anonymt eller senarelagt offentliggörande anses vara otillräckligt för att se till att stabiliteten på de finansiella marknaderna inte äventyras. De behöriga myndigheterna är inte heller skyldiga att offentliggöra administrativa sanktioner eller andra administrativa åtgärder som bedöms vara av mindre betydelse om offentliggörandet skulle vara oproportionerligt.
- (62) Kritiska referensvärden kan involvera rapportörer, administratörer och användare i mer än en medlemsstat. Därmed kan upphörandet av ett sådant referensvärde eller eventuella händelser som på ett avgörande sätt kan undergräva förtroendet för att det inte utsätts för otillbörlig påverkan få följder i fler än en medlemsstat, vilket innebär att enbart den behöriga myndighetens övervakning av ett sådant referensvärde i den medlemsstat där referensvärdet tillhandahålls inte kommer att vara effektivt och verkningsfullt när det gäller att hantera de risker som är knutna till det kritiska referensvärdet. I ett sådant fall bör det för att säkerställa ett effektivt utbyte av tillsynsinformation mellan behöriga myndigheter och samordning av deras verksamhet och tillsynsåtgärder bildas kollegier, som består av behöriga myndigheter och Esma. Kollegiets verksamhet bör bidra till en harmoniserad tillämpning av bestämmelserna i denna förordning och en ökad samstämmighet i tillsynspraxis. Administratörens behöriga myndighet bör inrätta skriftliga arrangemang avseende utbyte av information, beslutsförfaranden, vilka kan inbegripa regler om omröstningsförfaranden, samarbete i fråga om åtgärder för obligatorisk rapportering och de fall då de behöriga myndigheterna bör samråda med varandra. Esmas juridiskt bindande medlingsroll är ett viktigt inslag för främjande av samordning, en enhetlig tillsyn och en samstämmig tillsynspraxis.
- (63) Referensvärden kan användas som referens för finansiella instrument och finansiella avtal med lång varaktighet. I vissa fall riskerar tillgången till dessa referensvärden inte längre tillåtas när denna förordning trätt i kraft på grund av att de har egenskaper som inte kan anpassas för att uppfylla kraven i denna förordning. Att förbjuda fortsatt tillgång till ett sådant referensvärde skulle på samma gång kunna leda till att finansiella instrument eller finansiella avtal sägs upp eller till vanmakt och därmed skada investerare. Det är därför nödvändigt att införa bestämmelser för att möjliggöra fortsatt tillgång till sådana referensvärden under en övergångsperiod.

- (64) I fall där denna förordning täcker eller eventuellt täcker sådana enheter under tillsyn och marknader som omfattas av förordning (EU) nr 1227/2011 skulle Esma behöva samråda med Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) för att utnyttja byråns expertkunskap om energimarknader och undvika dubbel reglering.
- (65) För att specificera ytterligare tekniska aspekter i denna förordning, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på specifikationen av tekniska definitioner avseende beräkningen av det nominella beloppet för finansiella instrument, det nominella beloppet för derivat och fondandelsvärdet för investeringsfonder som hänvisar till ett referensvärde för att fastställa huruvida ett sådant referensvärde är kritiskt, i syfte att se över den beräkningsmetod som använts för att bestämma tröskelvärdet för fastställande av kritiska och signifikanta referensvärden, avseende upprättande av objektiva skäl för godkännande av ett referensvärde eller en familj av referensvärden som tillhandahållits i ett tredjeland, avseende upprättandet av de faktorer som behöver bedömas för att kunna fastställa huruvida upphörande eller ändring av ett befintligt referensvärde rimligen skulle kunna ge upphov till force majeure, motverka eller på annat sätt bryta mot villkoren för ett finansiellt avtal eller finansiellt instrument, eller reglerna för en investeringsfond, som hänvisar till ett sådant referensvärde, och avseende förlängning av den period på 24 månader som föreskrivs för registrering i stället för auktorisation av vissa administratörer. Kommissionen bör när den antar dessa akter ta hänsyn till marknadsutvecklingen eller den tekniska utvecklingen och till internationell samstämmighet i tillsynspraxis när det gäller referensvärden, i synnerhet arbetet inom Isoco. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning ⁽¹⁾ av den 13 april 2016 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om bättre lagstiftning. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (66) Tekniska standarder bör säkerställa en konsekvent harmonisering av kraven för tillhandahållande och rapportering av information för index som används som referensvärden och ett adekvat skydd för investerare och konsumenter i hela unionen. Eftersom Esma har högspecialiserad expertis på området vore det därför effektivt och lämpligt att Esma anförtros uppgiften att utarbeta förslag till sådana tekniska standarder för tillsyn som inte inbegriper några policyval, och att dessa läggs fram för kommissionen. Kommissionen bör anta förslag till tekniska standarder för tillsyn som utarbetats av Esma genom delegerade akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget och i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010 med avseende på förfarandena och särdragen för övervakningsfunktionen när det gäller dataunderlagets lämplighet och verifierbarhet samt en rapportörs interna övervaknings- och kontrollförfaranden, med avseende på de uppgifter som en administratör ska tillhandahålla avseende det referensvärde och de metoder som ligger till grund för referensvärdet, med avseende på innehållet i uppförandekoden, med avseende på kraven i fråga om system och kontroller, med avseende på de kriterier som den behöriga myndigheten bör beakta i samband med beslut om huruvida vissa ytterligare krav ska tillämpas, med avseende på innehållet i referensvärdesdeklarationen och de fall i vilka en uppdatering av en sådan deklaration krävs, med avseende på minimiinnehållet i samarbetsarrangemangen mellan de behöriga myndigheterna och Esma, med avseende på formen för och innehållet i ansökan om erkännande av en administratör i tredjeland och presentation av de uppgifter som ska läggas fram tillsammans med en sådan ansökan samt med avseende på de uppgifter som ska läggas fram i ansökan om auktorisation eller registrering.
- (67) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter för att upprätta och se över en förteckning över offentliga myndigheter i unionen, upprätta och se över förteckningen över kritiska referensvärden och fastställa likvärdigheten av den rättsliga ram som leverantörer av referensvärden i tredjeländer omfattas av när det gäller erkännande av full eller partiell likvärdighet. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ⁽²⁾.
- (68) Kommissionen bör också ges befogenhet att anta tekniska standarder för genomförande som utarbetats av Esma för att inrätta mallar för försäkran om efterlevnad, förfaranden och former för utbyte av information mellan de behöriga myndigheterna och Esma, genom genomförandekter i enlighet med artikel 291 i EUF-fördraget och i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) nr 1095/2010.

⁽¹⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (69) Eftersom målen med denna förordning, nämligen att fastställa en konsekvent och effektiv ordning för att ta itu med de sårbarheter som finns i referensvärdena, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, eftersom de samlade effekterna av de problem som avser referensvärdena bara till fullo kan urskiljas i ett unionsperspektiv, utan snarare, på grund av förordningens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (70) Eftersom det är brådskande att återskapa förtroendet för referensvärden och verka för rättvisa och transparenta finansiella marknader, bör denna förordning träda i kraft dagen efter den har offentliggjorts.
- (71) Konsumenter kan ingå avtal, särskilt avtal om bolån och konsumentkrediter, som hänvisar till ett referensvärde, men skillnader i förhandlingsstyrka och användningen av standardvillkor innebär att deras möjligheter att välja vilket referensvärde som ska användas kan vara begränsade. Det är därför nödvändigt att se till att kreditgivarna eller kreditförmedlarna åtminstone förser konsumenterna med tillräcklig information. Direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU bör därför ändras i enlighet med detta.
- (72) Förordning (EU) nr 596/2014 kräver att personer i ledande ställning, samt dem närstående personer, underrättar emittenten och den behöriga myndigheten om varje transaktion som genomförs för deras egen räkning avseende finansiella instrument som i sig är kopplade till aktier och skuldinstrument som emitterats av deras emittent. Det finns emellertid ett stort antal finansiella instrument som är kopplade till aktier och skuldinstrument som emitterats av en viss emittent. Sådana finansiella instrument inbegriper andelar i företag för kollektiva investeringar, strukturerade produkter eller finansiella instrument med inbäddade derivat som innebär exponering mot avkastningen för de aktier eller skuldinstrument som emitterats av en emittent. Varje transaktion med sådana finansiella instrument som överstiger miniminivån bör omfattas av krav på anmälan till emittenten och den behöriga myndigheten. Ett undantag bör göras när antingen det kopplade finansiella instrumentet innebär en exponering på högst 20 % mot emittentens aktier eller skuldinstrument eller när personen i ledande ställning, eller denne närstående personer, inte kände till eller kunde känna till det kopplade finansiella instrumentets investeringssammansättning. Förordning (EU) nr 596/2014 bör därför ändras.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte

Genom denna förordning införs en gemensam ram för att säkerställa att de index som används som referensvärden i finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat i unionen är rättvisande och inte utsätts för otillbörlig påverkan. Denna förordning bidrar därmed till en väl fungerande inre marknad samtidigt som en hög skyddsnivå för konsumenter och investerare uppnås.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna förordning ska tillämpas på tillhandahållande av referensvärden, rapportering av dataunderlag för referensvärden och användning av referensvärden inom unionen.

2. Denna förordning ska inte tillämpas på:
- a) En centralbank.
 - b) En offentlig myndighet, när den bidrar med uppgifter till, tillhandahåller eller kontrollerar tillhandahållandet av referensvärden för offentligpolitiska ändamål, inklusive mått på sysselsättning, ekonomisk aktivitet och inflation.
 - c) En central motpart, när den tillhandahåller referenspriser eller avräkningspriser som används för centrala motparters riskhantering och avveckling.
 - d) Tillhandahållande av ett enstaka referenspris för finansiella instrument som förtecknas i bilaga I avsnitt C till direktiv 2014/65/EU.
 - e) Pressen, övriga medier och journalister, när dessa endast offentliggör eller hänvisar till ett referensvärde som en del av sin journalistiska verksamhet, utan att ha någon kontroll över tillhandahållandet av det referensvärdet.
 - f) En fysisk eller juridisk person som beviljar eller förbinder sig att bevilja en kredit inom ramen för den personens närings- eller yrkesverksamhet, endast i den utsträckning som denna person offentliggör eller för allmänheten tillgängliggör den personens egna rörliga eller fasta låneräntor, som fastställts genom interna beslut och som endast tillämpas på finansiella avtal som ingås av den personen eller ett företag inom samma grupp med deras respektive kunder.
 - g) Råvaruindex som är baserade på information från rapportörer varav flertalet är enheter som inte står under tillsyn och för vilka båda följande villkor gäller:
 - i) Råvaruindexet används som referens för finansiella instrument för vilka en begäran om upptagande till handel på en enda handelsplats har gjorts, enligt definitionen i artikel 4.1.24 i direktiv 2014/65/EU, eller vilka handlas enbart på en sådan handelsplats.
 - ii) Det totala nominella värdet på finansiella instrument som hänvisar till referensvärdet överstiger inte 100 miljoner EUR.
 - h) Indexleverantörer såvitt avser ett index som de tillhandahåller om de är omedvetna om och inte rimligen kunde ha känt till att indexet används för de ändamål som anges i artikel 3.1.3.

Artikel 3

Definitioner

1. I denna förordning avses med
- 1) *index*: varje sifferbelopp
 - a) som offentliggörs eller görs tillgängligt för allmänheten,
 - b) som fastställs regelbundet
 - i) helt eller delvis genom tillämpning av en formel eller någon annan beräkningsmetod, eller genom en bedömning, och
 - ii) på grundval av värdet av en eller flera underliggande tillgångar eller priser, inbegripet uppskattade priser, faktiska eller uppskattade räntesatser, anbud och bindande anbud eller andra värden eller mätningar,
 - 2) *indexleverantör*: en fysisk eller juridisk person som kontrollerar tillhandahållandet av ett index,
 - 3) *referensvärde*: varje index med hänvisning till vilket fastställs det belopp som ska betalas ut enligt ett finansiellt instrument eller ett finansiellt avtal, eller värdet på ett finansiellt instrument, eller ett index som används för att mäta en investeringsfonds resultat, i syfte att efterlikna avkastningen på ett sådant index eller fastställa en portföljs tillgångsallokering eller att beräkna de resultatberoende avgifterna,

- 4) *familj av referensvärden*: en grupp av referensvärden som tillhandahålls av samma administratör och fastställs utifrån samma typ av dataunderlag, och som tillhandahåller specifika mått på samma eller liknande marknad eller ekonomiska verklighet,
- 5) *tillhandahållande av ett referensvärde*:
 - a) att sköta arrangemangen för att fastställa ett referensvärde,
 - b) att samla in, analysera eller bearbeta dataunderlag i syfte att fastställa ett referensvärde, och
 - c) att fastställa ett referensvärde genom att tillämpa en formel eller annan beräkningsmetod eller genom en bedömning av dataunderlag som har lämnats i detta syfte.
- 6) *administratör*: en fysisk eller juridisk person som kontrollerar tillhandahållandet av ett referensvärde,
- 7) *användning av ett referensvärde*:
 - a) att emittera ett finansiellt instrument som hänvisar till ett index eller en kombination av index,
 - b) att fastställa det belopp som ska betalas enligt ett finansiellt instrument eller finansiellt avtal genom att hänvisa till ett index eller en kombination av index,
 - c) att vara part i ett finansiellt avtal som hänvisar till ett index eller en kombination av index,
 - d) att fastställa en kreditränta enligt definitionen i artikel 3 j i direktiv 2008/48/EG, beräknad som en spread eller ett påslag på ett index eller en kombination av index och som endast används som referens i ett finansiellt avtal i vilket kreditgivaren är part,
 - e) att mäta resultatet för en investeringsfond genom ett index eller en kombination av index, i syfte att efterlikna avkastningen på ett sådant index eller kombinationen av index, eller fastställa en portföljs tillgångsallokering eller beräkna de resultatberoende avgifterna,
- 8) *rapportering av dataunderlag*: att lämna dataunderlag som inte är lättillgängligt till en administratör, eller till någon annan person för vidare befordran till en administratör, och som krävs i samband med fastställandet av ett referensvärde och som lämnas i detta syfte,
- 9) *rapportör*: en fysisk eller juridisk person som rapporterar dataunderlag,
- 10) *rapportör under tillsyn*: en enhet under tillsyn som rapporterar dataunderlag till en administratör i unionen,
- 11) *uppgiftslämnare*: en fysisk person som är anställd av rapportören för rapportering av dataunderlag,
- 12) *bedömare*: en anställd hos en administratör av ett råvaruindex, eller någon annan fysisk person vars tjänster ställs till administratörens förfogande eller under administratörens kontroll, som ansvarar för att tillämpa en metod för eller bedömning på dataunderlag och annan information, för att uppnå en slutgiltig bedömning av priset på en viss råvara,
- 13) *expertutlåtande*: skönsmässig bedömning som företas av en administratör eller rapportör vad gäller användningen av uppgifter för att fastställa ett referensvärde, inbegripet extrapolering av värden från tidigare eller relaterade transaktioner, justering av värden för faktorer som kan påverka uppgifternas kvalitet, t.ex. marknadshändelser eller en försämring av en köpars eller säljares kreditkvalitet, och att ge fasta köp- eller säljanbud högre vikt än en enskild avslutad transaktion,
- 14) *dataunderlag*: uppgifter som avser värdet på en eller flera underliggande tillgångar, eller priser, inbegripet uppskattade priser, anbud, bindande anbud eller andra värden som en administratör använder för att fastställa ett referensvärde,
- 15) *transaktionsuppgifter*: observerbara priser, räntor, index eller värden som avser transaktioner mellan oberoende motparter på en aktiv marknad som utmärks av konkurrerande utbuds- och efterfrågeintressen,

16) *finansiellt instrument*: något av de instrument som räknas upp i bilaga I avsnitt C till direktiv 2014/65/EU, för vilka en begäran om upptagande till handel på en handelsplats, enligt definitionen i artikel 4.1.24 i direktiv 2014/65/EU har gjorts, eller som handlas på en handelsplats enligt definitionen i artikel 4.1.24 i direktiv 2014/65/EU eller via en systematisk internhandlare, enligt definitionen i artikel 4.1.20 i det direktivet,

17) *enhet under tillsyn*: avser följande enheter:

- a) ett kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 ⁽¹⁾,
- b) ett värdepappersföretag enligt definitionen i artikel 4.1.1 i direktiv 2014/65/EU,
- c) ett försäkringsföretag enligt definitionen i artikel 13.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG ⁽²⁾,
- d) ett återförsäkringsföretag enligt definitionen i artikel 13.4 i direktiv 2009/138/EG,
- e) ett fondföretag enligt definitionen i artikel 1.2 i direktiv 2009/65/EG, eller, i tillämpliga fall, ett förvaltningsbolag för fondföretag enligt definitionen i artikel 2.1 b i det direktivet,
- f) en förvaltare av alternativa investeringsfonder eller AIF-förvaltare enligt definitionen i artikel 4.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU ⁽³⁾,
- g) ett tjänstepensionsinstitut enligt definitionen i artikel 6 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG ⁽⁴⁾,
- h) en kreditgivare enligt definitionen i artikel 3 b i direktiv 2008/48/EG för kreditavtal enligt definitionen i artikel 3 c i det direktivet,
- i) en annan kreditgivare än ett kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.10 i direktiv 2014/17/EU för kreditavtal enligt definitionen i artikel 4.3 i det direktivet,
- j) en marknadsoperatör enligt definitionen i artikel 4.1.18 i direktiv 2014/65/EU,
- k) en central motpart enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 ⁽⁵⁾,
- l) ett transaktionsregister enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) nr 648/2012,
- m) en administratör,

18) *finansiellt avtal*:

- a) kreditavtal enligt definitionen i artikel 3 c i direktiv 2008/48/EG,
- b) kreditavtal enligt definitionen i artikel 4.3 i direktiv 2014/17/EU,

19) *investeringsfond*: en alternativ investeringsfond enligt definitionen i artikel 4.1 a i direktiv 2011/61/EU, eller ett fondföretag enligt definitionen i artikel 1.2 i direktiv 2009/65/EG,

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 176, 27.6.2013, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 235, 23.9.2003, s. 10).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EUT L 201, 27.7.2012, s. 1).

- 20) *ledningsorgan*: ett eller flera organ hos en administratör eller en annan enhet under tillsyn, som utses i enlighet med nationell rätt och har behörighet att fastställa strategi, mål och allmänna inriktning för administratören eller den andra enheten under tillsyn, och som kontrollerar och övervakar ledningens beslutsfattande och omfattar personer som i praktiken leder verksamheten för administratören eller den andra enheten under tillsyn,
- 21) *konsument*: en fysisk person som i finansiella avtal som omfattas av denna förordning handlar för ändamål som inte ingår i hans eller hennes närings- eller yrkesverksamhet,
- 22) *referensränta*: ett referensvärde som med avseende på tillämpningen av led 1 b ii i detta stycke fastställs på grundval av den räntesats till vilken banker kan låna ut till eller låna från andra banker, eller andra aktörer än banker, på penningmarknaden,
- 23) *råvaruindex*: ett referensvärde där den underliggande tillgången med avseende på tillämpningen av led 1 b ii i detta stycke är en råvara i den mening som avses i artikel 2.1 i kommissionens förordning (EG) nr 1287/2006 ⁽¹⁾, med undantag av de utsläppsrätter som avses i led 11 i avsnitt C i bilaga I till direktiv 2014/65/EU,
- 24) *referensvärde baserat på reglerade uppgifter*: ett referensvärde som fastställs genom tillämpning av en formel på grundval av
- a) dataunderlag som kommer helt och hållet och direkt från
 - i) en handelsplats enligt definitionen i artikel 4.1.24 i direktiv 2014/65/EU eller en handelsplats i ett tredjeland beträffande vilken kommissionen har antagit ett genomförandebeslut enligt vilket regelverket och tillsynssystemet i det landet ska anses ha motsvarande verkan i den mening som avses i artikel 28.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014 ⁽²⁾, eller en reglerad marknad som anses vara likvärdig enligt artikel 2a i förordning (EU) nr 648/2012, men i samtliga fall enbart i fråga om transaktionsuppgifter som rör finansiella instrument,
 - ii) ett godkänt publiceringsarrangemang enligt definitionen i artikel 4.1.52 i direktiv 2014/65/EU eller en tillhandahållare av konsoliderad handelsinformation enligt definitionen i artikel 4.1.53 i direktiv 2014/65/EU, i enlighet med kraven på transparens efter handel, men enbart i fråga om transaktionsuppgifter som rör finansiella instrument som handlas på en handelsplats,
 - iii) en godkänd rapporteringsmekanism enligt definitionen i artikel 4.1.54 i direktiv 2014/65/EU, men enbart i fråga om transaktionsuppgifter som rör finansiella instrument som handlas på en handelsplats och som måste offentliggöras i enlighet med krav på transparens efter handel,
 - iv) en elbörs som avses i artikel 37.1 j i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG ⁽³⁾,
 - v) en naturgasbörs som avses i artikel 41.1 j i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG ⁽⁴⁾,
 - vi) en auktionsplattform som avses i artikel 26 eller 30 i kommissionens förordning (EU) nr 1031/2010 ⁽⁵⁾,
 - vii) en tjänsteleverantör till vilken administratören av referensvärdet har utkontrakterat insamlingen av uppgifter i enlighet med artikel 10, förutsatt att denna tjänsteleverantör erhåller uppgifterna helt och hållet och direkt från en enhet som omfattas av leden i–vi,
 - b) fondandelsvärden för investeringsfonder.

⁽¹⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 1287/2006 av den 10 augusti 2006 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller dokumenteringsskyldigheter för värdepappersföretag, transaktionsrapportering, överblickbarhet på marknaden, upptagande av finansiella instrument till handel samt definitioner för tillämpning av det direktivet (EUT L 241, 2.9.2006, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014 av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 173, 12.6.2014, s. 84).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 55).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 94).

⁽⁵⁾ Kommissionens förordning (EU) nr 1031/2010 av den 12 november 2010 om tidsschema, administration och andra aspekter av auktionering av utsläppsrätter för växthusgaser i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen (EUT L 302, 18.11.2010, s. 1).

- 25) *kritiskt referensvärde*: ett referensvärde som inte är ett referensvärde baserat på reglerade uppgifter och som uppfyller något av villkoren i artikel 20.1 och som finns upptaget på den förteckning som kommissionen upprättar enligt den artikeln,
- 26) *signifikant referensvärde*: ett referensvärde som uppfyller kraven i artikel 24.1,
- 27) *icke-signifikant referensvärde*: ett referensvärde som inte uppfyller kraven i artiklarna 20.1 och 24.1,
- 28) *belägen*: för en juridisk person det land där denna person har sitt säte eller annan officiell adress, och för en fysisk person det land där denna person har sin skatterättsliga hemvist,
- 29) *offentlig myndighet*:
- a) regering eller annan offentlig förvaltning, inbegripet enheter som har som uppdrag att förvalta eller delta i förvaltningen av den offentliga skulden,
 - b) enhet eller person som har offentliga förvaltningsuppgifter enligt nationell rätt, eller som har offentligt ansvar eller offentliga uppgifter eller som tillhandahåller offentliga tjänster, inklusive mått på sysselsättning, ekonomisk aktivitet och inflation, under kontroll av en sådan enhet som avses i led a.

2. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 49 för att specificera ytterligare tekniska delar av definitionerna i punkt 1 i den här artikeln, särskilt genom att fastställa vad som utgör tillgängliggörande för allmänheten med avseende på definitionen av ett index.

Kommissionen ska i tillämpliga fall ta hänsyn till marknadsutvecklingen eller den tekniska utvecklingen och internationell samstämmighet i tillsynspraxis när det gäller referensvärden.

3. Kommissionen ska anta genomförandeakter i syfte att upprätta och se över en förteckning över offentliga myndigheter i unionen som omfattas av definitionen i led 29 i punkt 1 i denna artikel. Genomförandeakterna ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 50.2.

Kommissionen ska i tillämpliga fall ta hänsyn till marknadsutvecklingen eller den tekniska utvecklingen och internationell samstämmighet i tillsynspraxis när det gäller referensvärden.

AVDELNING II

REFERENSVÄRDENS SKYDD MOT OTILLBÖRLIG PÅVERKAN OCH TILLFÖRLITLIGHET

KAPITEL 1

Administratörers styrning och kontroll

Artikel 4

Krav avseende styrning och intressekonflikter

1. Administratörer ska ha stabila styrningsarrangemang som inbegriper en tydlig organisationsstruktur med en väl definierad, transparent och konsekvent ansvarsfördelning mellan alla personer som deltar i tillhandahållandet av referensvärdet.

Administratörer ska vidta lämpliga åtgärder för att identifiera och förhindra eller hantera intressekonflikter både internt, inklusive mellan chefer, anställda eller andra personer som direkt eller indirekt är knutna till dem genom ett kontrollförhållande, samt mellan rapportörer eller användare, och för att se till att eventuella avgöranden eller skönsmässiga bedömningar som krävs i samband med förfarandet för att fastställa referensvärden görs på ett oberoende och ärligt sätt.

2. Tillhandahållande av referensvärden ska i operativ bemärkelse vara åtskilt från de delar av administratörens övriga verksamhet som kan ge upphov till faktiska eller potentiella intressekonflikter.
3. I fall där en intressekonflikt uppstår hos en administratör på grund av dess ägandestruktur, kontrollintressen eller annan verksamhet som utförs av en enhet som äger eller kontrollerar administratören eller av en enhet som ägs eller kontrolleras av administratören eller av något av administratörens närstående företag, och denna intressekonflikt inte kan minskas på ett tillfredsställande sätt, kan den relevanta behöriga myndigheten kräva att administratören inrättar en oberoende övervakningsfunktion där olika berörda aktörer, inbegripet användare och rapportörer, är representerade på ett välvägt sätt.
4. Om en sådan intressekonflikt inte kan hanteras korrekt kan den relevanta behöriga myndigheten kräva att administratören antingen avslutar den verksamhet eller de förbindelser som ger upphov till intressekonflikten eller upphör att tillhandahålla referensvärdet.
5. Administratörer ska offentliggöra eller informera användare av ett referensvärde, den relevanta behöriga myndigheten, samt i tillämpliga fall rapportörer, om alla befintliga eller potentiella intressekonflikter, inbegripet intressekonflikter, som följer av ägandet eller kontrollen av administratören.
6. Administratörer ska fastställa och tillämpa lämpliga riktlinjer och rutiner samt ändamålsenliga organisatoriska arrangemang för att upptäcka, offentliggöra, förebygga, hantera och minska intressekonflikter för att se till att fastställandet av referensvärdet sker på ett oberoende sätt och inte blir föremål för otillbörlig påverkan. Dessa riktlinjer och rutiner ska regelbundet ses över och uppdateras. De bör beakta och ta itu med intressekonflikter, graden av skönsmässig bedömning i förfarandet för att fastställa referensvärden och de risker som referensvärdet medför, samt
 - a) säkerställa att information som rapporteras till eller sammanställs av administratören behandlas konfidentiellt, om inte annat följer av kraven på offentliggörande och öppenhet enligt denna förordning, och
 - b) specifikt minska intressekonflikter som beror på ägandet eller kontrollen av administratören, på andra intressen inom administratörens grupp eller på andra personer som kan utöva inflytande eller kontroll över administratören när det gäller fastställande av referensvärden.
7. Administratörer ska, när det gäller medarbetare och andra fysiska personer vilkas tjänster står till deras förfogande eller under deras kontroll och som är direkt involverade i tillhandahållandet av ett referensvärde, se till
 - a) att de har de färdigheter, kunskaper och erfarenheter som krävs för deras arbetsuppgifter och står under effektiv ledning och kontroll,
 - b) att de inte utsätts för otillbörligt inflytande eller omfattas av intressekonflikter och att lönesättning och utvärdering av deras arbetsinsats inte skapar intressekonflikter eller på annat sätt påverkar friheten från otillbörlig påverkan i förfarandet för att fastställa referensvärden,
 - c) att de inte har några intressen eller affärsförbindelser som äventyrar den berörda administratörens verksamhet,
 - d) att de inte får bidra till fastställandet av ett referensvärde genom att delta i köp- och säljanbud och transaktioner, vare sig personligen eller för marknadsaktörers räkning, förutom när ett sådant bidrag uttryckligen krävs som en del av referensvärdesmetoden och omfattas av särskilda regler, och
 - e) att de omfattas av effektiva rutiner för att kontrollera utbytet av information med andra medarbetare som är involverade i verksamhet som kan skapa en risk för intressekonflikter eller risker i förhållande till tredjeparter, om denna information kan påverka referensvärdet.
8. Administratörer ska fastställa särskilda interna kontrollrutiner för att se till att medarbetare eller personer som fastställer referensvärdet inte utsätts för otillbörlig påverkan och att de är tillförlitliga; dessa rutiner ska åtminstone inkludera internt godkännande av ledningen innan referensvärdet sprids.

Artikel 5

Krav på övervakningsfunktion

1. Administratörer ska inrätta och bibehålla en permanent och effektiv övervakningsfunktion för att se till att alla delar av tillhandahållandet av referensvärden övervakas.

2. Administratörer ska utveckla och bibehålla robusta rutiner för sin övervakningsfunktion som ska ställas till de relevanta behöriga myndigheternas förfogande.
3. Övervakningsfunktionen ska verka fritt från otillbörlig påverkan och ansvara för följande uppgifter, som av administratören ska anpassas till referensvärdets komplexitet, användning och sårbarhet:
 - a) Översyn av definitionen av och metoden för att tillhandahålla referensvärdet minst en gång per år.
 - b) Övervakning av eventuella ändringar av metoden och möjlighet att uppmana administratören att genomföra samråd om sådana ändringar.
 - c) Övervakning av administratörens kontrollsystem, hanteringen och användningen av referensvärdet samt, om referensvärdet grundar sig på dataunderlag från rapportörer, övervakning av den uppförandekod som avses i artikel 15.
 - d) Översyn och godkännande av rutiner för referensvärdets upphörande, inbegripet eventuellt samråd om upphörande.
 - e) Övervakning av eventuella tredjeparter som deltar i tillhandahållandet av referensvärdet, inbegripet beräknings- eller spridningsombud.
 - f) Bedömning av interna och externa revisioner eller översyner, samt uppföljning av genomförandet av identifierade korrigerande åtgärder.
 - g) Övervakning av dataunderlag och rapportörer samt administratörens åtgärder för att pröva eller validera inrapporterat dataunderlag, om referensvärdet grundas på dataunderlag från rapportörer.
 - h) Effektiva åtgärder vid överträdelser av den uppförandekod som avses i artikel 15, om referensvärdet grundas på dataunderlag från rapportörer.
 - i) Rapportering till relevanta behöriga myndigheter av de fel som övervakningsfunktionen uppdagar som begåtts av rapportörer, om referensvärdet grundas på dataunderlag från rapportörer, eller som begåtts av administratörer, samt avvikande eller misstänkt dataunderlag.
4. Övervakningsfunktionen ska utföras av en särskild kommitté eller genom ett annat lämpligt styrningssystem.
5. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att specificera förfaranden avseende övervakningsfunktionen och övervakningsfunktionens särdrag, inbegripet dess sammansättning, liksom placeringen inom administratörens organisatoriska struktur, i syfte att trygga funktionens integritet och undvika intressekonflikter. Esma ska i synnerhet utarbeta en icke uttömmande förteckning över sådana lämpliga styrningssystem som anges i punkt 4.

Esma ska skilja mellan de olika typerna av referensvärden och sektorer enligt denna förordning och beakta skillnaderna i administratörernas ägande- och kontrollstrukturer, arten, omfattningen och komplexiteten av tillhandahållandet av referensvärdet, samt riskerna och effekterna av referensvärdet, även mot bakgrund av internationell samstämmighet i tillsynspraxis i fråga om krav på styrning när det gäller referensvärden. Esmas förslag till tekniska standarder för tillsyn ska dock inte omfatta eller gälla administratörer av icke-signifikanta referensvärden.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket, i enlighet med förfarandet i artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

6. Esma får utfärda riktlinjer i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) nr 1095/2010 till administratörer av icke-signifikanta referensvärden för att specificera det som anges i punkt 5 i den här artikeln.

Artikel 6

Krav avseende kontrollstruktur

1. Administratörer ska ha en kontrollstruktur som ser till att referensvärdet tillhandahålls och offentliggörs eller görs tillgängligt i enlighet med denna förordning.

2. Kontrollstrukturen ska stå i proportion till mängden identifierade intressekonflikter, graden av skönsmässig bedömning vid tillhandahållandet av referensvärden och typen av dataunderlag.
3. Kontrollstrukturen ska omfatta följande:
 - a) Hantering av operativa risker.
 - b) Tillfredsställande och effektiva kontinuitets- och katastrofåterhämtningsplaner.
 - c) De beredskapsrutiner som finns om det skulle uppstå problem med förfarandet för att tillhandahålla referensvärden.
4. Administratören ska fastställa åtgärder för att
 - a) se till att rapportörer håller fast vid den uppförandekod som avses i artikel 15 och gällande standarder för dataunderlag,
 - b) kontrollera dataunderlaget, vilket om möjligt ska innefatta kontroll av dataunderlaget innan referensvärdet offentliggörs och validering av dataunderlaget efter offentliggörandet för att upptäcka fel och avvikelser.
5. Kontrollsystemet ska dokumenteras, ses över och vid behov uppdateras samt göras tillgängligt för den relevanta behöriga myndigheten och på begäran för användarna.

Artikel 7

Krav avseende ansvarsskyldighet

1. Administratören ska ha ett ramverk för ansvarsskyldighet, som omfattar dokumentation, revision och granskning, och ett klagomålsförfarande, som ger bevis på överensstämmelse med kraven i denna förordning.
2. Administratören ska utse en intern funktion med erforderlig förmåga att granska och rapportera om administratörens efterlevnad av referensvärdesmetoden och av denna förordning.
3. För kritiska referensvärden ska administratören utse en oberoende extern revisor som minst en gång per år ska granska och rapportera om administratörens efterlevnad av referensvärdesmetoden och av denna förordning.
4. Administratören ska på begäran av den relevanta behöriga myndigheten tillhandahålla denna närmare uppgifter om de granskningar och rapporter som avses i punkt 2. Administratören ska på begäran av den relevanta behöriga myndigheten eller en användare av ett referensvärde offentliggöra närmare uppgifter om de revisioner som anges i punkt 3.

Artikel 8

Krav avseende dokumentation

1. Administratörer ska dokumentera följande uppgifter:
 - a) Allt dataunderlag, inbegripet användning av sådant underlag.
 - b) Den metod som används för att fastställa ett referensvärde.
 - c) Avgöranden eller skönsmässiga bedömningar som administratören, och i förekommande fall bedömare, har gjort vid fastställandet av ett referensvärde, inbegripet en redogörelse för resonemanget bakom nämnda avgöranden eller skönsmässiga bedömningar.
 - d) Underlåtenhet att beakta dataunderlag, i synnerhet om underlaget uppfyllde kraven enligt referensvärdesmetoden, samt skälen till att det inte beaktades.

- e) Andra ändringar av eller avvikelser från standardförfaranden och standardmetoder, inklusive under perioder när marknaden är utsatt för stress eller störningar.
 - f) Namn på uppgiftslämnarna och de fysiska personer som administratören anställt för att fastställa ett referensvärde.
 - g) Alla handlingar som rör eventuella klagomål, inbegripet handlingar som har lämnats in av klagande.
 - h) Telefonsamtal eller elektronisk kommunikation mellan personer som är anställda av administratören och rapportörer eller uppgiftslämnare med avseende på ett referensvärde.
2. En administratör ska bevara de uppgifter som anges i punkt 1 i minst fem år på ett sådant sätt att det är möjligt att återge och förstå alla delar av fastställandet av referensvärdet och att möjliggöra en revision eller en bedömning av dataunderlag, beräkningar, avgöranden och skönsrättiga bedömningar. Uppgifter om telefonsamtal eller elektronisk kommunikation i enlighet med punkt 1 h ska på begäran överlämnas till berörda parter som deltagit i samtalet eller kommunikationen och ska sparas i tre år.

Artikel 9

System för hantering av klagomål

1. Administratörer ska införa och offentliggöra förfaranden för att ta emot, utreda och dokumentera klagomål, inbegripet klagomål avseende en administratörs förfarande för att fastställa ett referensvärde.
2. Ett sådant system för hantering av klagomål ska säkerställa att
 - a) administratörer tillgängliggör sin policy för hantering av klagomål som gör det möjligt att lämna in klagomål om huruvida fastställandet av ett visst referensvärde är representativt för marknadsvärdet, om planerade ändringar av förfarandet för att fastställa ett referensvärde, om en tillämpning av metoden för att fastställa ett visst referensvärde och om andra beslut rörande förfarandet för att fastställa ett referensvärde.
 - b) klagomål utreds på ett snabbt och rättvist sätt, och att klaganden underrättas om resultaten av utredningen inom rimlig tid, såvida inte en sådan underrättelse skulle strida mot allmän ordning eller säkerhet eller mot bestämmelserna i förordning (EU) nr 596/2014.
 - c) utredningen genomförs oberoende av medarbetare som kan vara eller kan ha varit involverade i föremålet för klagomålet.

Artikel 10

Utkontraktering

1. Administratörer får inte utkontraktera funktioner som rör tillhandahållandet av referensvärden på ett sätt som har en väsentligen negativ inverkan på administratörens kontroll av tillhandahållandet av referensvärdet eller den relevanta behöriga myndighetens förmåga att utöva tillsyn över referensvärdet.
2. Administratörer som utkontrakterar funktioner eller tjänster och verksamhet som har relevans för tillhandahållande av referensvärden till en tjänsteleverantör ska även i fortsättningen ha det fulla ansvaret för att se till att alla administratörens skyldigheter enligt denna förordning fullgörs.
3. Vid utkontraktering ska administratören se till att följande villkor är uppfyllda:
 - a) Tjänsteleverantören har den förmåga, kapacitet och eventuella tillstånd som krävs enligt lag för att utföra de utkontrakterade funktionerna, tjänsterna eller verksamheterna på ett tillförlitligt och professionellt sätt.

- b) Administratören lämnar uppgifter till de relevanta behöriga myndigheterna om identiteten på den tjänsteleverantör som deltar i förfarandet för fastställande av referensvärdet och om de uppgifter som tjänsteleverantören har.
- c) Administratören vidtar lämpliga åtgärder om det visar sig att tjänsteleverantören inte utför de utkontrakterade funktionerna effektivt och i överensstämmelse med tillämplig lag och andra författningar.
- d) Administratören innehar den sakkunskap som krävs för att effektivt övervaka de utkontrakterade funktionerna och för att hantera riskerna i samband med utkontrakteringen.
- e) Tjänsteleverantören underrättar administratören om alla händelser som kan ha väsentlig påverkan på leverantörens förmåga att effektivt utföra de utkontrakterade funktionerna i enlighet med tillämpliga lagar och andra författningar.
- f) Tjänsteleverantören samarbetar med den relevanta behöriga myndigheten avseende den utkontrakterade verksamheten, och administratören och den relevanta behöriga myndigheten har faktisk tillgång till uppgifter som rör den utkontrakterade verksamheten och till tjänsteleverantörens affärslokaler, och den relevanta behöriga myndigheten kan utöva sin rätt till tillgång i dessa avseenden.
- g) Administratören kan säga upp utkontrakteringsarrangemangen vid behov.
- h) Administratören vidtar rimliga åtgärder, inklusive inför beredskapsplaner, för att undvika oskäliga operativa risker i samband med tjänsteleverantörens deltagande i förfarandet för fastställande av referensvärdet.

KAPITEL 2

Dataunderlag, metod och rapportering av överträdelser

Artikel 11

Dataunderlag

1. Tillhandahållandet av referensvärden ska vara underställt följande krav när det gäller dataunderlag:
 - a) Dataunderlaget ska vara tillräcklig för att ge en rättvisande och tillförlitlig bild av den marknad eller ekonomiska verklighet som referensvärdet är avsett att mäta.

Dataunderlaget ska utgöras av transaktionsuppgifter, om sådana finns tillgängliga och är lämpliga. Om transaktionsuppgifterna inte är tillräckliga eller inte är lämpliga för att ge en rättvisande och tillförlitlig bild av den marknad eller ekonomiska verklighet som referensvärdet är avsett att mäta får annat dataunderlag än transaktionsuppgifter användas, inklusive uppskattade priser, anbud och bindande bud eller andra värden.
 - b) Det dataunderlag som avses i led a ska kunna verifieras.
 - c) Administratören ska utarbeta och offentliggöra tydliga riktlinjer för de olika typerna av dataunderlag, prioriteringsordningen för användning av dessa typer av dataunderlag samt för hur expertutlåtanden ska göras, för att säkerställa att led a och metoden följs.
 - d) När ett referensvärde baseras på dataunderlag från rapportörer ska administratören, när så är lämpligt, inhämta dataunderlag från en panel eller ett urval av rapportörer vars tillförlitlighet och representativitet säkerställer att det resulterande referensvärdet är tillförlitligt och representativt för den marknad eller ekonomiska verklighet som det är avsett att mäta.
 - e) Administratören ska inte använda dataunderlag från en rapportör om administratören ser tecken på att rapportören inte håller fast vid den uppförandekod som avses i artikel 15, och ska i ett sådant fall inhämta representativa allmänt tillgängliga uppgifter.
2. Administratörer ska se till att deras kontroller avseende dataunderlaget omfattar följande:
 - a) Kriterier som fastställer vem som får rapportera dataunderlag till administratören och ett förfarande för val av rapportörer.
 - b) Ett förfarande för att bedöma rapportörens dataunderlag och hindra rapportören från att lämna ytterligare dataunderlag eller, om så är lämpligt, andra sanktioner mot rapportören för underlåtenhet att uppfylla kraven.

- c) Ett förfarande för att validera dataunderlag, bl.a. mot andra indikatorer eller uppgifter, för att säkerställa att det inte har utsatts för otillbörlig påverkan och att det är rättvisande.

3. När dataunderlaget för ett referensvärde rapporteras från en front office-funktion, dvs. en avdelning, en huvudgrupp, en grupp eller personal från en rapportör eller något av dess dotterbolag som bedriver prissättnings-, handels-, försäljnings-, marknadsförings-, reklam-, värvnings-, strukturerings- eller mäklarverksamhet, ska administratören

- a) inhämta uppgifter från andra källor som bekräftar dataunderlaget, och

- b) se till att rapportörerna har inrättat tillfredsställande interna övervaknings- och verifieringsförfaranden.

4. Om en administratör anser att dataunderlaget inte är representativt för den marknad eller ekonomiska verklighet som ett referensvärde är avsett att mäta ska den administratören inom en rimlig tidsperiod antingen ändra dataunderlaget, rapportörerna eller metoden, för att säkerställa att dataunderlaget är representativt för den marknaden eller ekonomiska verkligheten eller annars upphöra med att tillhandahålla referensvärdet.

5. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att ytterligare specificera hur dataunderlagets lämplighet och verifierbarhet ska säkerställas, i enlighet med punkt 1 a och b, samt de interna övervaknings- och verifieringsförfaranden som administratören ska säkerställa har inrättats, i enlighet med punkt 3 b, för att säkerställa att dataunderlaget inte har utsatts för otillbörlig påverkan och är rättvisande. Esmas förslag till tekniska standarder för tillsyn ska dock inte omfatta eller gälla administratörer av icke-signifikanta referensvärden.

Esma ska beakta olika typer av referensvärden och sektorer enligt denna förordning, typen av dataunderlag, egenskaperna hos den underliggande marknaden eller ekonomiska verkligheten, proportionalitetsprincipen, referensvärdenas sårbarhet för manipulation och effekten av sådan manipulation samt till utvecklingen vad gäller referensvärden och finansiella marknader inbegripet internationell samstämmighet i tillsynspraxis i fråga om referensvärden.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i enlighet med förfarandet i artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

6. Esma får utfärda riktlinjer i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) nr 1095/2010 till administratörer av icke-signifikanta referensvärden för att specificera det som anges i punkt 5 i den här artikeln.

Artikel 12

Metod

1. Administratören ska använda en metod för fastställande av referensvärden som

- a) är väl underbyggd och tillförlitlig,

- b) innehåller tydliga regler för hur och när skönsmässiga bedömningar får användas vid fastställandet av det referensvärdet,

- c) är rigorös, fortlöpande och möjlig att validera, bl.a. genom kontroller i efterhand mot tillgängliga transaktionsuppgifter när så är lämpligt,

- d) är motståndskraftig och säkerställer att referensvärdet kan beräknas under största möjliga antal omständigheter utan att det påverkas på ett otillbörligt sätt,

- e) är spårbar och verifierbar.

2. Vid utvecklingen av en referensvärdesmetod ska referensvärdesadministratören

- a) ta hänsyn till bl.a. marknadens storlek och normala likviditet, handelns transparens och marknadsaktörernas ställning, marknadskoncentration, marknadsdynamik och huruvida varje givet urval är lämpligt för att ge en representativ bild av den marknad eller ekonomiska verklighet som referensvärdet är avsett att mäta,

- b) fastställa vad som utgör en aktiv marknad för det referensvärdets ändamål, och
- c) fastställa prioriteringen mellan olika typer av dataunderlag.

3. Administratörer ska ha tydliga och offentliggjorda system som anger under vilka omständigheter dataunderlagets kvantitet eller kvalitet inte uppnår den standard som krävs för att ett rättvisande och tillförlitligt referensvärde ska kunna fastställas enligt metoden, och som anger om och i så fall på vilket sätt referensvärdet under sådana omständigheter kommer att beräknas.

Artikel 13

Metodens transparens

1. Administratörer ska utveckla, hantera och administrera referensvärde och beräkningsmetoden på ett transparent sätt. Administratörer ska därför offentliggöra eller tillgängliggöra följande information:

- a) Nyckelelementen i de metoder som administratören använder för varje tillhandahålllet och offentliggjort referensvärde, eller i förekommande fall för varje tillhandahållen och offentliggjord familj av referensvärden.
- b) Detaljer om den interna granskningen och godkännandet av en given metod, samt hur ofta denna granskning görs.
- c) Förfaranden för samråd om varje föreslagen väsentlig ändring av administratörens metoder och motiveringar till sådana ändringar, inbegripet en definition av vad som utgör en väsentlig ändring och under vilka omständigheter administratören ska underrätta användarna om varje sådan ändring.

2. Förfarandena i punkt 1 c ska

- a) ge upplysningar i förväg med en tydlig tidsram så att det finns möjlighet att analysera och framföra synpunkter på effekterna av föreslagna väsentliga ändringar, och
- b) leda till att synpunkter som avses i led a i den här punkten, och administratörens svar på dessa synpunkter, görs tillgängliga efter varje samråd, utom när den som lämnat synpunkterna har begärt att de ska behandlas konfidentiellt.

3. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för att ytterligare specificera den information som ska tillhandahållas av en administratör i enlighet med kraven i punkt 1 och 2, varvid skillnad ska göras mellan olika typer av referensvärden och sektorer enligt denna förordning. Esma ska beakta behovet av att offentliggöra de metodelement som tillräckligt detaljerat visar beräkningarna så att användarna kan förstå hur ett referensvärde är tillhandahålllet och kan bedöma dess representativitet, dess relevans för enskilda användare, och dess lämplighet som referens för finansiella instrument och avtal och proportionalitetsprincipen. Esmas förslag till tekniska standarder för tillsyn ska dock inte omfatta eller tillämpas på administratörer av icke-signifikanta referensvärden.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

4. Esma får utfärda riktlinjer i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) nr 1095/2010 till administratörer av icke-signifikanta referensvärden för att ytterligare specificera det som anges i punkt 3 i den här artikeln.

Artikel 14

Rapportering av överträdelser

1. Administratörer ska etablera adekvata system och effektiva kontroller för att säkerställa att dataunderlaget inte utsatts för otillbörlig påverkan för att kunna upptäcka och till den behöriga myndigheten rapportera allt agerande som kan utgöra manipulation eller försök till manipulation av ett referensvärde enligt förordning (EU) nr 596/2014.

2. Administratörer ska kontrollera dataunderlaget och rapportörerna för att kunna underrätta den behöriga myndigheten och överlämna all relevant information om administratören misstänker att det i samband med ett referensvärde har förekommit agerande som kan utgöra manipulation eller försök till manipulation av referensvärdet enligt förordning (EU) nr 596/2014, inklusive hemlig samverkan i detta syfte.

Administratörens behöriga myndighet ska, i tillämpliga fall, översända sådan information till den relevanta myndigheten enligt förordning (EU) nr 596/2014.

3. Administratören ska ha rutiner som innebär att dess chefer, anställda och alla andra fysiska personer vars tjänster ställts till dess förfogande eller under dess kontroll ska kunna rapportera interna överträdelser av denna förordning.

KAPITEL 3

Uppförandekod och krav på rapportörer

Artikel 15

Uppförandekod

1. Om ett referensvärde baseras på dataunderlag från rapportörer, ska dess administratör utarbeta en uppförandekod för varje referensvärde med tydliga regler för rapportörernas ansvar när det gäller att lämna dataunderlag och se till att uppförandekoden är i linje med den här förordningen. Administratören ska regelbundet förvissa sig om att rapportörerna håller fast vid uppförandekoden; minst årligen och när koden ändras.

2. Uppförandekoden ska omfatta åtminstone följande delar:

- a) En tydlig beskrivning av det dataunderlag som ska lämnas och de krav som är nödvändiga för att se till att dataunderlaget lämnas i enlighet med artiklarna 11 och 14.
- b) Identifiering av de personer som får rapportera dataunderlag till administratören, och rutiner för att verifiera rapportörers och uppgiftslämnares identitet liksom auktorisation av uppgiftslämnare som lämnar uppgifter på en rapportörs vägnar.
- c) Riktlinjer för att säkerställa att rapportörer lämnar allt relevant dataunderlag.
- d) Sådana system och kontroller som rapportören måste införa, däribland
 - i) rutiner för att rapportera dataunderlag, inbegripet krav på rapportören att ange huruvida dataunderlaget utgörs av transaktionsuppgifter och huruvida den uppfyller administratörens krav,
 - ii) regler för användningen av skönsmässiga bedömningar vid rapportering av dataunderlag,
 - iii) eventuella krav på validering av dataunderlag innan det lämnas till administratören,
 - iv) riktlinjer för dokumentation,
 - v) krav på rapportering av misstänkt dataunderlag,
 - vi) krav på hantering av intressekonflikter.

3. Administratörer får utarbeta en enda uppförandekod för varje familj av referensvärden som de tillhandahåller.

4. Om den relevanta behöriga myndigheten, vid utövandet av sina befogenheter enligt artikel 41, finner att delar av en uppförandekod inte följer denna förordning ska den underrätta den berörda administratören. Administratören ska inom 30 dagar efter mottagandet av en sådan underrättelse ändra uppförandekoden så att den följer denna förordning.

5. Inom 15 arbetsdagar från och med dagen för tillämpningen av beslutet att införa ett kritiskt referensvärde i den förteckning som avses i artikel 20.1, ska administratören av det kritiska referensvärdet anmäla uppförandekoden till den relevanta behöriga myndigheten. Den relevanta behöriga myndigheten ska inom 30 dagar kontrollera om uppförandekoden följer denna förordning. Om den relevanta behöriga myndigheten finner att delar inte uppfyller denna förordning, ska punkt 4 i den här artikeln tillämpas.

6. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att ytterligare specificera innehållet i den uppförandekod som avses i punkt 2 för olika typer av referensvärden och för att ta hänsyn till utvecklingen vad gäller referensvärden och finansiella marknader.

Esma ska beakta de olika egenskaperna hos referensvärden och rapportörer, särskilt vad gäller skillnader i dataunderlag och metoder, risker för att dataunderlag manipuleras och internationell samstämmighet i tillsynspraxis i fråga om referensvärden.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i enlighet med förordningen i artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 16

Krav på rapportörer under tillsyn vad gäller styrning och kontroll

1. Följande krav ska tillämpas på rapportörer under tillsyn när det gäller styrning och kontroll:

- a) Rapportörer under tillsyn ska se till att deras rapportering av dataunderlag inte påverkas av någon befintlig eller potentiell intressekonflikt och att eventuella skönsmässiga bedömningar som kan krävas görs på ett oberoende och ärligt sätt på grundval av relevant information och i enlighet med den uppförandekod som avses i artikel 15.
- b) Rapportörer under tillsyn ska ha ett kontrollramverk som säkerställer att dataunderlaget inte utsätts för otillbörlig påverkan, att det är rättvisande och tillförlitligt, och att det lämnas i enlighet med denna förordning och den uppförandekod som avses i artikel 15.

2. Rapportörer under tillsyn ska ha effektiva system och kontroller för att säkerställa att allt dataunderlag som rapporteras till administratören är tillförlitligt och skyddat mot otillbörlig påverkan, inbegripet följande:

- a) Kontroller av vem som får lämna dataunderlag till en administratör, inbegripet, om så är rimligt, ett förfarande för godkännande från en fysisk person som har en överordnad ställning jämfört med uppgiftslämnaren.
- b) Lämplig utbildning för uppgiftslämnare som åtminstone omfattar denna förordning och förordning (EU) nr 596/2014.
- c) Åtgärder för hantering av intressekonflikter som innefattar åtgärder för att organisatoriskt skilja medarbetare åt när så är lämpligt samt åtgärder för att beakta hur incitament för att manipulera referensvärden, som uppkommer till följd av en ersättningspolicy, kan undanröjas.
- d) Dokumentation under en lämplig tidsperiod av kommunikation i samband med lämnandet av dataunderlag, av all information som rapportören har använt för att kunna göra varje rapportering, och av alla uppgifter om rådande eller potentiella intressekonflikter, inklusive, men inte begränsat till rapportörens exponering för finansiella instrument som använder ett referensvärde som en referens.
- e) Dokumentation av interna och externa revisioner.

3. Om dataunderlaget baseras på expertbedömningar ska rapportörer under tillsyn, utöver de system och kontroller som avses i punkt 2, fastställa riktlinjer för hur skönsmässiga bedömningar får göras och dokumentera motiveringen till sådana skönsmässiga bedömningar. När det är proportionerligt ska rapportörer under tillsyn beakta typen av referensvärde och dess dataunderlag.

4. Rapportörer under tillsyn ska samarbeta fullt ut med administratören och den relevanta behöriga myndigheten vid revision och tillsyn av tillhandahållandet av ett referensvärde och tillhandahålla alla upplysningar och all dokumentation enligt punkterna 2 och 3.

5. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att ytterligare specificera de krav avseende styrning, system och kontroller och riktlinjer som anges i punkterna 1, 2 och 3.

Esma ska beakta de olika egenskaperna hos referensvärden och rapportörer under tillsyn, särskilt vad gäller skillnader i det dataunderlag som lämnas och de metoder som används, riskerna för manipulation av dataunderlaget och arten av den verksamhet som bedrivs av rapportörerna under tillsyn, samt utvecklingen vad gäller referensvärden och finansiella marknader mot bakgrund av internationell samstämmighet i tillsynspraxis i fråga om referensvärden. Esmas förslag till tekniska standarder för tillsyn ska dock inte omfatta eller gälla rapportörer under tillsyn som rapporterar till icke-signifikanta referensvärden.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i enlighet med förfarandet i artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

6. Esma får utfärda riktlinjer i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) nr 1095/2010 till rapportörer under tillsyn som rapporterar icke-signifikanta referensvärden för att specificera det som anges i punkt 5 i den här artikeln.

AVDELNING III

KRAV FÖR OLIKA TYPER AV REFERENSVÄRDEN

KAPITEL 1

Referensvärden baserade på reglerade uppgifter

Artikel 17

Referensvärden baserade på reglerade uppgifter

1. Artikel 11.1 d och e, artikel 11.2 och 11.3, artiklarna 14.1 och 14.2, samt artiklarna 15 och 16 ska inte tillämpas på tillhandahållande av och rapportering i samband med referensvärden baserade på reglerade uppgifter. Artikel 8.1 a ska inte tillämpas på tillhandahållande av referensvärden baserade på reglerade uppgifter med hänvisning till dataunderlag som inrapporteras fullständigt och direkt i enlighet med artikel 3.1.24.

2. Artiklarna 24 och 25 eller 26, beroende på vilken som är tillämplig, ska tillämpas på tillhandahållande av och rapportering i samband med referensvärden baserade på reglerade uppgifter som används direkt eller indirekt inom en kombination av referensvärden som en referens för finansiella instrument eller finansiella avtal eller för att mäta resultatet hos investeringsfonder som har ett totalt värde på högst 500 miljarder EUR, baserat på referensvärdets alla olika slags löptider, i tillämpliga fall.

KAPITEL 2

Referensräntor

Artikel 18

Referensräntor

De särskilda kraven i bilaga I ska, utöver eller som ersättning för kraven i avdelning II, tillämpas på tillhandahållande av och rapportering i samband med referensräntor.

Artiklarna 24, 25 och 26 ska inte tillämpas på tillhandahållande av och rapportering i samband med referensräntor.

KAPITEL 3

Råvaruindex

Artikel 19

Råvaruindex

1. De särskilda krav som anges i bilaga II ska tillämpas i stället för kraven i avdelning II, med undantag av artikel 10, på tillhandahållande av och rapportering i samband med råvaruindex såvida inte referensvärdet i fråga är ett referensvärde baserat på reglerade uppgifter eller på uppgifter från rapportörer varav majoriteten är enheter under tillsyn.

Artiklarna 24, 25 och 26 ska inte tillämpas på tillhandahållande av och rapportering i samband med råvaruindex.

2. När ett råvaruindex är ett kritiskt referensvärde och den underliggande tillgången är guld, silver eller platina ska kraven i avdelning II tillämpas i stället för bilaga II.

KAPITEL 4

Kritiska referensvärden

Artikel 20

Kritiska referensvärden

1. Kommissionen ska anta genomförandeakter i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 50.2 för att upprätta och minst vartannat år se över en förteckning över referensvärden som tillhandahålls av administratörer inom unionen som är kritiska referensvärden, under förutsättning att ett av följande villkor är uppfyllt:

- a) Referensvärdet används direkt eller indirekt inom en kombination av referensvärden som en referens för finansiella instrument eller finansiella avtal eller för att mäta resultatet hos en investeringsfond som har ett totalt värde på minst 500 miljarder EUR, baserat på referensvärdets alla olika slags löptider, i tillämpliga fall.
- b) Referensvärdet baseras på information från rapportörer som till största delen är etablerade i en enda medlemsstat, och erkänns vara ett kritiskt referensvärde i den medlemsstaten i enlighet med förfarandet i punkterna 2, 3, 4 och 5 i denna artikel.
- c) Referensvärdet uppfyller samtliga nedanstående villkor:
 - i) Referensvärdet används direkt eller indirekt inom en kombination av referensvärden som en referens för finansiella instrument eller finansiella avtal eller för att mäta resultatet hos en investeringsfond som har ett totalt värde på minst 400 miljarder EUR, baserat på referensvärdets alla olika slags löptider, i tillämpliga fall, men som inte överskrider det värde som föreskrivs i led a.
 - ii) Referensvärdet har inget eller mycket få lämpliga marknadsledda alternativ.
 - iii) Om referensvärdet upphör att tillhandahållas eller tillhandahålls på grundval av dataunderlag som inte längre på ett fullgott sätt representerar den underliggande marknaden eller ekonomiska verkligheten, eller baseras på otillförlitligt dataunderlag, skulle det allvarligt och negativt påverka marknadernas integritet, den finansiella stabiliteten, konsumenterna, real ekonomin eller finansieringen av hushåll och företag i en eller flera medlemsstater.

Om ett referensvärde uppfyller villkoren i leden c ii och iii, men inte uppfyller villkoret i led c i, får de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna tillsammans med den behöriga myndigheten i den medlemsstat där administratören är etablerad komma överens om att ett sådant referensvärde bör anses som kritiskt enligt detta stycke. Under alla omständigheter ska administratörens behöriga myndighet rådfråga de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna. I fall av oenighet mellan de behöriga myndigheterna ska administratörens behöriga myndighet besluta om referensvärdet bör anses som kritiskt enligt detta stycke, med beaktande av skälen till oenigheten. De behöriga myndigheterna eller, i fall av oenighet, administratörens behöriga myndighet ska sända sin bedömning till kommissionen. Kommissionen ska, efter att ha mottagit bedömningen, anta en genomförandeakt i enlighet med denna punkt. Dessutom ska administratörens behöriga myndighet, i fall av oenighet, sända sin bedömning till Esma som får offentliggöra ett yttrande.

2. När den behöriga myndigheten i en medlemsstat som avses i punkt 1 b anser att en administratör under dess tillsyn tillhandahåller ett referensvärde som bör erkännas som kritiskt ska den meddela Esma och översända en skriftlig bedömning till Esma.

3. Med avseende på punkt 2 ska den behöriga myndigheten bedöma huruvida det, om referensvärdet skulle upphöra eller dess tillhandahållande skulle baseras på dataunderlag eller en panel av rapportörer som inte längre representerar den underliggande marknaden eller ekonomiska verkligheten, negativt skulle påverka marknadernas integritet, den finansiella stabiliteten, konsumenterna, realekonomin eller finansieringen av hushåll och företag i dess medlemsstat. Vid sin bedömning ska den behöriga myndigheten ta hänsyn till följande:

- a) Värdet på de finansiella instrument och finansiella avtal som hänvisar till referensvärdet och värdet på investeringsfonder som hänvisar till referensvärdet för att mäta fondernas resultat inom medlemsstaten samt deras relevans när det gäller det totala värdet på utestående finansiella instrument och finansiella avtal, och det totala värdet av investeringsfonder, i medlemsstaten.
- b) Värdet på de finansiella instrument och finansiella avtal som hänvisar till referensvärdet, och värdet på investeringsfonder som hänvisar till referensvärdet för att mäta fondernas resultat inom medlemsstaten samt deras relevans när det gäller medlemsstatens bruttonationalprodukt.
- c) Andra tillgängliga sifferuppgifter i syfte att objektivt bedöma hur referensvärdets upphörande eller otillförlitlighet potentiellt kan påverka marknadsintegriteten, den finansiella stabiliteten, konsumenterna, realekonomin eller finansieringen av hushåll och företag i medlemsstaten.

Den behöriga myndigheten ska minst vartannat år se över sin bedömning av huruvida referensvärdet är ett kritiskt referensvärde, och ska underrätta och sända Esma sin nya bedömning.

4. Inom sex veckor efter att ha fått ett sådant meddelande som avses i punkt 2 ska Esma yttra sig över huruvida den behöriga myndighetens bedömning följer kraven i punkt 3, och ska sända detta yttrande till kommissionen tillsammans med den behöriga myndighetens bedömning.

5. Kommissionen ska, efter att ha fått ett sådant yttrande som avses i punkt 4, anta genomförandeakter i enlighet med punkt 1.

6. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 49 för att

- a) specificera hur det nominella beloppet för finansiella instrument utom derivat, det nominella beloppet för derivat och fondandelsvärdet för investeringsfonder ska bedömas, inbegripet när det gäller indirekt hänvisning till ett referensvärde inom en kombination av referensvärden, vid jämförelse med de tröskelvärden som avses i punkt 1 i denna artikel och artikel 24.1 a,
- b) se över de beräkningsmetoder som används för att fastställa de tröskelvärden som avses i punkt 1 i denna artikel mot bakgrund av marknads-, prissättnings- och regleringsutvecklingen samt hur lämpligt det är att klassificera referensvärden där det totala värdet av finansiella instrument, finansiella avtal eller investeringsfonder som hänvisar till referensvärdena ligger nära tröskelvärdet; denna översyn ska äga rum minst vartannat år från och med 1 januari 2018,

- c) specificera hur de kriterier som avses i led c iii i punkt 1 i denna artikel ska tillämpas, med beaktande av varje uppgift som är till hjälp vid en objektiv bedömning av hur referensvärdets upphörande eller otillförlitlighet potentiellt kan påverka marknadsintegriteten, den finansiella stabiliteten, konsumenterna, realekonomin eller finansieringen av hushåll och företag i en eller flera medlemsstater.

Kommissionen ska i tillämpliga fall ta hänsyn till relevant marknads- eller teknikutveckling.

Artikel 21

Obligatorisk administration av kritiska referensvärden

1. Om en administratör av ett kritiskt referensvärde avser att upphöra att tillhandahålla detta referensvärde, ska administratören

- a) omedelbart underrätta sin behöriga myndighet, och
- b) inom fyra veckor efter en sådan underrättelse presentera en bedömning av hur referensvärdet
 - i) ska överföras till en ny administratör eller
 - ii) ska upphöra att tillhandahållas, med beaktande av förfarandet i artikel 28.1.

Administratören får inte upphöra att tillhandahålla referensvärdet under den period som avses i första stycket b.

2. När den behöriga myndigheten har mottagit administratörens bedömning enligt punkt 1, ska myndigheten

- a) informera Esmå och, i tillämpliga fall, det kollegium som inrättats enligt artikel 46, och
- b) inom fyra veckor göra en egen bedömning av hur referensvärdet ska överföras till en ny administratör eller upphöra att tillhandahållas, med beaktande av förfarandet i artikel 28.1.

Administratören får inte upphöra att tillhandahålla referensvärdet under den period som avses i första stycket b i denna punkt utan skriftligt tillstånd från den behöriga myndigheten.

3. När bedömningen enligt punkt 2 b har slutförts har den behöriga myndigheten befogenhet att tvinga administratören att fortsätta offentliggöra referensvärdet till dess att

- a) tillhandahållandet av referensvärdet har överförts till en ny administratör,
- b) referensvärdet kan upphöra att tillhandahållas på ett ordnat sätt, eller
- c) referensvärdet inte längre är kritiskt.

När det gäller första stycket får den period under vilken den behöriga myndigheten kan tvinga administratören att offentliggöra referensvärdet inte överstiga 12 månader.

Vid slutet av denna period ska den behöriga myndigheten se över sitt beslut att tvinga administratören att fortsätta offentliggöra referensvärdet och får, om så krävs, förlänga perioden i lämplig utsträckning, dock längst med ytterligare 12 månader. Den maximala perioden för obligatorisk administration får inte överskrida totalt 24 månader.

4. När administratören av ett kritiskt referensvärde ska avvecklas på grund av ett insolvensförfarande, ska den behöriga myndigheten, utan att det påverkar vad som sägs i punkt 1, göra en bedömning av om och i så fall på vilket sätt som det kritiska referensvärdet kan överföras till en ny administratör eller kan upphöra att tillhandahållas på ett ordnat sätt, med beaktande av förfarandet i artikel 28.1.

Artikel 22

Minskning av marknadsinflytande för administratörer av kritiska referensvärden

När en administratör tillhandahåller ett kritiskt referensvärde ska administratören utan att det påverkar tillämpningen av unionens konkurrensrätt, vidta adekvata åtgärder för att se till att licenser och uppgifter som avser referensvärdet tillhandahålls samtliga användare på rättvisa, rimliga, transparenta och icke-diskriminerande villkor.

Artikel 23

Obligatorisk rapportering till kritiska referensvärden

1. Denna artikel ska tillämpas på kritiska referensvärden som baseras på information från rapportörer varav majoriteten är enheter under tillsyn.
2. Administratören av ett eller flera kritiska referensvärden ska vartannat år till sin behöriga myndighet lämna en bedömning av förmågan hos varje kritiskt referensvärde som den tillhandahåller att mäta den underliggande marknadssituationen eller ekonomiska verkligheten.
3. Om en rapportör under tillsyn som rapporterar till ett kritiskt referensvärde har för avsikt att upphöra att rapportera dataunderlag ska den utan dröjsmål skriftligen anmäla detta till administratören av referensvärdet, som utan dröjsmål ska informera sin behöriga myndighet. När rapportören under tillsyn befinner sig i en annan medlemsstat ska administratörens behöriga myndighet utan dröjsmål informera den rapportörens behöriga myndighet. Administratören av referensvärdet ska så snart som möjligt, dock senast 14 dagar efter anmälan från rapportören under tillsyn, till sin behöriga myndighet översända en bedömning av hur referensvärdets förmåga att mäta den underliggande marknaden eller ekonomiska verkligheten påverkas.
4. När administratörens behöriga myndighet har mottagit en sådan bedömning från referensvärdets administratör som avses i punkterna 2 och 3 i denna artikel ska myndigheten, baserat på denna bedömning, utan dröjsmål informera Esma, och i tillämpliga fall det kollegiet som inrättats enligt artikel 46, och göra sin egen bedömning av referensvärdets förmåga att mäta den underliggande marknaden och ekonomiska verkligheten, med beaktande av administratörens förfarande i artikel 28.1 för referensvärden som upphör att gälla.
5. Från och med den dag då administratörens behöriga myndighet har mottagit anmälan om en rapportörs avsikt att upphöra med att rapportera dataunderlag, och till dess att den bedömning som avses i punkt 4 är slutförd, har myndigheten befogenhet att kräva att de rapportörer som gjorde en anmälan i enlighet med punkt 3 fortsätter att rapportera dataunderlag, i alla händelser under en period av högst fyra veckor, utan att det medför en skyldighet för enheter under tillsyn att vare sig handla eller förbinda sig att handla.
6. Om den behöriga myndigheten, efter den period som anges i punkt 5 och mot bakgrund av den egna bedömning som avses i punkt 4, anser att representativiteten för ett kritiskt referensvärde äventyras ska den ha följande befogenheter:
 - a) Kräva att enheter under tillsyn som valts ut i enlighet med punkt 7 i denna artikel, inbegripet enheter som inte redan är rapportörer till det relevanta kritiska referensvärdet, rapporterar dataunderlag till administratören i enlighet med administratörens metod, den uppförandekod som avses i artikel 15 och andra regler. Ett sådant krav ska gälla under en lämplig period som dock inte får överstiga 12 månader från den dag då det ursprungliga beslutet om att kräva obligatorisk rapportering fattades enligt punkt 5 eller, för de enheter som ännu inte är rapportörer, från den dag då beslutet om att kräva obligatorisk rapportering fattas enligt detta led.

- b) Förlänga perioden för obligatorisk rapportering med en lämplig period som inte får överstiga 12 månader, efter granskningen enligt punkt 9 av åtgärder som antagits enligt led a i den här punkten.
- c) Fastställa i vilken form, och vid vilken tidpunkt, dataunderlag ska lämnas, utan att det medför en skyldighet för enheter under tillsyn att handla eller åta sig att handla.
- d) Kräva att administratören ändrar den metod, den uppförandekod som avses i artikel 15, eller andra regler som avser det kritiska referensvärdet.

Den maximala perioden för obligatorisk rapportering enligt leden a och b i första stycket får inte överstiga totalt 24 månader.

7. Vid tillämpning av punkt 6 ska enheter under tillsyn som är skyldiga att rapportera dataunderlag väljas ut av administratörens behöriga myndighet i nära samarbete med de behöriga myndigheterna för enheter under tillsyn, på grundval av omfattningen av enhetens faktiska och potentiella deltagande på den marknad som referensvärdet avser att mäta.

8. Den behöriga myndigheten för en rapportör under tillsyn som har varit skyldig att rapportera till ett referensvärde genom åtgärder som vidtagits i enlighet med punkt 6 a, b eller c ska samarbeta med administratörens behöriga myndighet vid genomförandet av sådana åtgärder.

9. Vid slutet av den period som avses i punkt 6 första stycket a, ska administratörens behöriga myndighet granska de åtgärder som vidtagits enligt punkt 6. Den ska upphäva en åtgärd om den bedömer att

- a) rapportörerna sannolikt skulle fortsätta att rapportera dataunderlag i minst ett år om åtgärden upphävdes, vilket ska styrkas med minst följande:
 - i) Ett skriftligt åtagande från rapportörerna till administratören och den behöriga myndigheten att fortsätta att rapportera dataunderlag till det kritiska referensvärdet under minst ett år om åtgärden upphävs.
 - ii) En skriftlig rapport från administratören till den behöriga myndigheten med belägg för dess bedömning att det kan säkerställas att det kritiska referensvärdet kommer att fortsätta att fungera när den obligatoriska rapporteringen har upphävts.
- b) tillhandahållandet av referensvärdet kan fortsätta att fungera när de rapportörer som anmodats att lämna dataunderlag har upphört med rapporteringen,
- c) ett godtagbart alternativt referensvärde finns tillgänglig och användare av det kritiska referensvärdet kan byta till detta alternativ till minimala kostnader, vilket ska framgå av minst en skriftlig rapport från administratören som närmare beskriver metoderna för övergång till ett alternativt referensvärde samt förmågan och kostnaderna för användarna för att gå över till detta referensvärde, eller
- d) det inte går att finna några lämpliga alternativa rapportörer och att referensvärdet skulle försvagas i en sådan omfattning att det måste upphöra om rapporteringen från berörda enheter under tillsyn upphörde.

10. När ett kritiskt referensvärde ska upphöra att tillhandahållas, ska varje rapportör under tillsyn som rapporterar till det referensvärdet fortsätta att rapportera dataunderlag under en tidsperiod som ska fastställas av den behöriga myndigheten, men som inte får överstiga den längsta tillåtna period på 24 månader som fastställs i punkt 6 andra stycket.

11. Administratören ska till den relevanta behöriga myndigheten anmäla om någon rapportör inte uppfyller kraven i punkt 6 så snart det är rimligen möjligt.

12. Om ett referensvärde är erkänt som ett kritiskt referensvärde i enlighet med förfarandet i artikel 20.2, 20.3, 20.4, och 20.5 ska administratörens behöriga myndighet ha befogenhet att kräva dataunderlag i enlighet med punkterna 5 och 6 a, b och c i den här artikeln endast från rapportörer under tillsyn belägna i den behöriga myndighetens medlemsstat.

KAPITEL 5

Signifikanta referensvärden

Artikel 24

Signifikanta referensvärden

1. Ett referensvärde som inte uppfyller något av villkoren i artikel 20.1 är signifikant när
 - a) det används direkt eller indirekt inom en kombination av referensvärden som en referens för finansiella instrument eller finansiella avtal eller för att mäta resultatet hos en investeringsfond som har ett totalt genomsnittsvärde på minst 50 miljarder EUR, i tillämpliga fall baserat på referensvärdets alla olika slags löptider under sex månader, eller
 - b) det inte har något eller mycket få lämpliga marknadsledda alternativ och det – om referensvärdet upphör att tillhandahållas, eller tillhandahålls på grundval av dataunderlag som inte längre på ett fullgott sätt representerar den underliggande marknaden eller ekonomiska verkligheten eller som är otillförlitligt – skulle uppstå en allvarlig och negativ påverkan på marknadernas integritet, den finansiella stabiliteten, konsumenterna, realekonomin eller finansieringen av hushåll eller företag i en eller flera medlemsstater.
2. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 49 i syfte att se över de beräkningsmetoder som används för att fastställa de tröskelvärden som avses i punkt 1 a i den här artikeln mot bakgrund av marknads-, prissättnings- och regleringsutvecklingen samt hur lämpligt det är att klassificera referensvärden där det totala värdet av finansiella instrument, finansiella avtal eller investeringsfonder som hänvisar till referensvärdena ligger nära tröskelvärdet. Denna översyn ska äga rum minst vartannat år från och med den 1 januari 2018.
3. En administratör ska omgående underrätta sin behöriga myndighet om dess signifikanta referensvärde hamnar under det tröskelvärde som avses i punkt 1 a.

Artikel 25

Undantag från särskilda krav för signifikanta referensvärden

1. En administratör kan välja att inte tillämpa artikel 4.2, 4.7 c, d och e, 11.3 b eller 15.2 på sitt signifikanta referensvärde om den administratören anser att tillämpningen av en eller flera av dessa bestämmelser skulle vara oproportionerlig med hänsyn till referensvärdets art och effekter eller med hänsyn till administratörens storlek.
2. Om administratören väljer att inte tillämpa ett eller flera av de bestämmelser som avses i punkt 1 ska denne omedelbart underrätta den behöriga myndigheten och förse den med alla relevanta uppgifter som bekräftar administratörens bedömning att tillämpningen av ett eller flera av dessa krav skulle vara oproportionerlig med hänsyn till referensvärdenas art och effekter eller med hänsyn till administratörens storlek.
3. En behörig myndighet kan besluta att administratören av ett signifikant referensvärde trots allt ska tillämpa ett eller flera av de krav som föreskrivs i artiklarna 4.2, 4.7 c, d och e, 11.3 b och 15.2 om myndigheten anser att tillämpningen skulle vara lämplig med hänsyn till referensvärdenas art och effekter eller med hänsyn till administratörens storlek. Den behöriga myndigheten ska i sin bedömning, på grundval av uppgifter från administratören, beakta följande kriterier:
 - a) Referensvärdets sårbarhet för manipulation.
 - b) Dataunderlagets art.
 - c) Intressekonflikternas omfattning.
 - d) I hur stor utsträckning administratören kan göra skönsmässiga bedömningar.

- e) Referensvärdets marknadspåverkan.
- f) Den art, omfattning och komplexitet som kännetecknar tillhandahållandet av referensvärdet.
- g) Referensvärdets betydelse för den finansiella stabiliteten.
- h) Värdet på de finansiella instrument, finansiella avtal eller investeringsfonder som hänvisar till referensvärdet.
- i) Administratörens storlek, organisatoriska form eller struktur.

4. Inom 30 dagar från mottagandet av underrättelsen från en administratör enligt punkt 2, ska den behöriga myndigheten underrätta den administratören om sitt beslut att tillämpa ett ytterligare krav i enlighet med punkt 3. När underrättelsen till den behöriga myndigheten sker inom ramen för ett auktorisations- eller registreringsförfarande ska tidsfristerna i artikel 34 tillämpas.

5. Vid utövandet av sina tillsynsbefogenheter i enlighet med artikel 41 ska en behörig myndighet regelbundet se över huruvida dess bedömning enligt punkt 3 i den här artikeln fortfarande är giltig.

6. Om en behörig myndighet av rimliga skäl anser att de uppgifter som överlämnats till den enligt punkt 2 i denna artikel är ofullständiga eller att det krävs kompletterande information, ska den 30-dagars tidsfrist som avses i punkt 4 i denna artikel börja löpa först från och med den dag administratören överlämnar denna kompletterande information, såvida det inte följer av punkt 4 i denna artikel att tidsfristerna i artikel 34 är tillämpliga.

7. Om en administratör av ett signifikant referensvärde inte uppfyller ett eller flera av de krav som fastställs i artiklarna 4.2, 4.7 c, d och e, 11.3 b och 15.2 ska administratören offentliggöra och upprätthålla en försäkran om efterlevnad där det tydligt anges varför det är lämpligt för administratören att inte följa dessa bestämmelser.

8. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för genomförande med avseende på utarbetandet av mallar för den försäkran om efterlevnad som avses i punkt 7.

Esma ska överlämna de förslag till tekniska standarder för genomförande som avses i första stycket till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för genomförande som avses i första stycket i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) nr 1095/2010.

9. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn som ytterligare specificerar de kriterier som avses i punkt 3.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i enlighet med förfarandet i artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

KAPITEL 6

Icke-signifikanta referensvärden

Artikel 26

Icke-signifikanta referensvärden

1. En administratör kan välja att på sina icke-signifikanta referensvärden inte tillämpa artiklarna 4.2, 4.7 c, d och e, 4.8, 5.2, 5.3, 5.4, 6.1, 6.3, 6.5, 7.2, 11.1 b, 11.2 b och c, 11.3, 13.2, 14.2, 15.2, 16.2 och 16.3.

2. En administratör ska omgående underrätta sin behöriga myndighet när den administratörens icke-signifikanta referensvärde överstiger det tröskelvärde som avses i punkt 24.1 a. I det fallet ska administratören uppfylla de krav som tillämpas på signifikanta referensvärden inom tre månader.

3. Om en administratör av ett icke-signifikant referensvärde väljer att inte tillämpa en eller flera av de bestämmelser som avses i punkt 1 ska administratören offentliggöra och upprätthålla en försäkran om efterlevnad där det tydligt anges varför det är lämpligt för administratören att inte följa dessa bestämmelser. Administratören ska överlämna försäkran om efterlevnad till sin behöriga myndighet.

4. Den relevanta behöriga myndigheten ska granska den försäkran om efterlevnad som avses i punkt 3 i denna artikel. Den behöriga myndigheten kan också be om ytterligare uppgifter av administratören när det gäller dennes icke-signifikanta referensvärden i enlighet med artikel 41 och får kräva ändringar för att säkra efterlevnad av denna förordning.

5. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för genomförande med avseende på utarbetandet av mallar för den försäkran om efterlevnad som avses i punkt 3.

Esma ska överlämna de förslag till tekniska standarder för genomförande som avses i första stycket till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för genomförande som avses i första stycket i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) nr 1095/2010.

AVDELNING IV

TRANSPARENS OCH KONSUMENTSKYDD

Artikel 27

Referensvärdesdeklaration

1. Inom två veckor från införandet av en administratör i det register som avses i artikel 36 ska administratören på ett sätt som säkerställer rättvis och enkel tillgång offentliggöra en referensvärdesdeklaration för varje referensvärde eller, i förekommande fall, för varje familj av referensvärden som får användas inom unionen i enlighet med artikel 29.

När den administratören börjar tillhandahålla ett nytt referensvärde eller en familj av referensvärden som får användas inom unionen i enlighet med artikel 29, ska administratören inom två veckor och på ett sätt som säkerställer rättvis och enkel tillgång, offentliggöra en referensvärdesdeklaration för varje nytt referensvärde eller, i tillämpliga fall, varje ny familj av referensvärden.

Administratören ska se över och när så krävs uppdatera referensvärdesdeklarationen för varje referensvärde eller familj av referensvärden om det sker ändringar av den information som ska lämnas enligt denna artikel, och under alla omständigheter minst vartannat år.

Referensvärdesdeklarationen ska

- klart och tydligt fastställa den marknad eller ekonomiska verklighet som referensvärdet mäter och under vilka omständigheter det kan bli otillförlitligt som sådant mått,
- innehålla tekniska specifikationer av vilka det klart och tydligt framgår i vilka delar av beräkningen av referensvärdet skönsmåssiga bedömningar kan göras, enligt vilka kriterier detta kan ske och vilken position de personer som kan göra skönsmåssiga bedömningar har, samt hur sådana bedömningar därefter kan utvärderas,
- innehålla varningar för att vissa faktorer, inbegripet externa faktorer som ligger utanför administratörens kontroll, kan göra det nödvändigt att ändra eller upphöra att tillhandahålla referensvärdet, och
- upplysa användare om att ändringar av referensvärdet eller dess upphörande kan påverka de finansiella avtal och finansiella instrument som hänvisar till referensvärdet eller mätningarna av investeringsfonders resultat.

2. En referensvärdesdeklaration ska åtminstone innehålla
 - a) definitioner av alla nyckeltermmer avseende referensvärdet,
 - b) skälen till varför referensvärdesmetoden har valts och rutiner för översyn och godkännande av metoden,
 - c) de kriterier och rutiner som används för att fastställa referensvärdet, inbegripet en beskrivning av dataunderlaget, hur olika typer av dataunderlag rangordnas, vilka minimiuppgifter som krävs för att fastställa ett referensvärde, eventuella extrapoleringsmodeller eller extrapoleringsmetoder som används och eventuella rutiner för omviktning av de olika beståndsdelarna av ett referensvärdes index,
 - d) de kontroller och regler som styr all användning av avgöranden eller skönsmässiga bedömningar från administratörens eller rapportörernas sida, i syfte att se till att sådana avgöranden eller bedömningar är enhetliga,
 - e) rutinerna för att fastställa referensvärdet under perioder av påfrestningar eller perioder då källorna till uppgifter om transaktioner kan vara otillräckliga, oriktiga eller otillförlitliga, samt vilka begränsningar referensvärdet kan ha under sådana perioder,
 - f) rutinerna för att hantera fel i dataunderlaget eller i fastställandet av referensvärdet, inbegripet när referensvärdet måste fastställas på nytt, och
 - g) uppgifter om eventuella begränsningar för ett referensvärde, inklusive dess användning på illikvida eller fragmenterade marknader och en möjlig koncentration av underlag.
3. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att ytterligare specificera innehållet i referensvärdesdeklarationen och i vilka fall det krävs en uppdatering av sådana deklarationer.

Esma ska skilja mellan olika typer av referensvärden och sektorer enligt denna förordning och beakta proportionalitetsprincipen.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i enlighet med förordningen i artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 28

Referensvärden som ändras och upphör att tillhandahållas

1. En administratör ska offentliggöra, tillsammans med den referensvärdesdeklaration som avses i artikel 27, ett förfarande avseende de åtgärder den kommer att vidta vid eventuella ändringar av ett referensvärde som kan användas i unionen i enlighet med artikel 29.1, eller om ett sådant referensvärde upphör att tillhandahållas. Detta förfarande får i tillämpliga fall utarbetas för familjer av referensvärden och ska uppdateras och offentliggöras när någon väsentlig ändring sker.
2. Enheter under tillsyn, förutom sådana administratörer som avses i punkt 1, som använder ett referensvärde ska sammanställa och upprätthålla väl underbyggda skriftliga planer som beskriver de åtgärder som de skulle vidta om ett referensvärde väsentligt förändrades eller upphörde att tillhandahållas. Om så är möjligt och lämpligt ska planerna ange ett eller flera alternativa referensvärden som kan användas som referens för att ersätta de referensvärden som inte längre tillhandahålls, med en förklaring av varför dessa referensvärden skulle vara lämpliga alternativ. Enheter under tillsyn ska på begäran lämna dessa planer tillsammans med eventuella uppdateringar till den relevanta behöriga myndigheten, och ska låta dem återspeglas i avtalsförhållandet med kunderna.

AVDELNING V

ANVÄNDNING AV REFERENSVÄRDEN I UNIONEN

Artikel 29

Användning av ett referensvärde

1. En enhet under tillsyn kan använda ett referensvärde eller en kombination av referensvärden i unionen om referensvärdet tillhandahålls av en administratör i unionen och ingår i det register som avses i artikel 36, eller är ett referensvärde som ingår i det register som avses i artikel 36.
2. Om föremålet för ett prospekt som ska offentliggöras enligt direktiv 2003/71/EG eller direktiv 2009/65/EG utgörs av överlåtbara värdepapper eller andra investeringsprodukter som hänvisar till ett referensvärde ska emittenten, erbjudaren eller den person som ansöker om upptagande till handel på en reglerad marknad se till att prospektet även innehåller tydlig och väl synlig information om huruvida referensvärdet har tillhandahållits av en administratör som ingår i det register som avses i artikel 36 i denna förordning.

Artikel 30

Likvärdighet

1. För att ett referensvärde eller en kombination av referensvärden som tillhandahålls av en administratör som är belägen i ett tredjeland ska kunna användas i unionen i enlighet med artikel 29.1, ska referensvärdet och administratören införas i det register som avses i artikel 36. Följande villkor ska vara uppfyllda för införande i registret:
 - a) Kommissionen har antagit ett beslut om likvärdighet i enlighet med punkt 2 eller 3 i denna artikel.
 - b) Administratören är auktoriserad eller registrerad, samt föremål för tillsyn, i tredjelandet i fråga.
 - c) Esma har underrättats av administratören om dess samtycke till att dess nuvarande eller framtida referensvärden får användas av enheter under tillsyn i unionen, om förteckningen över de referensvärden med avseende på vilka samtycke har getts för användning i unionen och om den behöriga myndighet som ansvarar för dess tillsyn i tredjelandet.
 - d) De samarbetsarrangemang som avses i punkt 4 i denna artikel tillämpas.
2. Kommissionen får anta ett genomförandebeslut om att den rättsliga ramen och tillsynsverksamhet i ett tredjeland ska säkerställa att
 - a) administratörer som är auktoriserade eller registrerade i det tredjelandet uppfyller bindande krav som är likvärdiga med kraven enligt denna förordning, i synnerhet med beaktande av om den rättsliga ramen och tillsynsverksamheten i ett tredjeland uppfyller Ioscoprinciperna om finansiella referensvärden eller, i tillämpliga fall, Ioscoprinciperna för organisationer som rapporterar oljepriser, och
 - b) de bindande kraven är fortlöpande föremål för effektiv tillsyn och tillämpning i det tredjelandet.

Sådana genomförandebeslut ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 50.2.

3. Alternativt kan kommissionen anta ett genomförandebeslut i vilket intygas att
 - a) bindande krav i ett tredjeland med avseende på specifika administratörer eller specifika referensvärden eller familjer av referensvärden är likvärdiga med kraven enligt denna förordning, i synnerhet med hänsyn till om den rättsliga ramen och tillsynsverksamheten i ett tredjeland uppfyller Ioscoprinciperna om finansiella referensvärden eller, i tillämpliga fall, Ioscoprinciperna för organisationer som rapporterar oljepriser,
 - b) sådana specifika administratörer eller specifika referensvärden eller familjer av referensvärden är föremål för fortlöpande effektiv tillsyn och tillämpning i detta tredjeland.

Sådana genomförandebeslut ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 50.2.

4. Esma ska upprätta samarbetsarrangemang med behöriga myndigheter i tredjeländer vilkas rättsliga ram och tillsynsverksamhet har erkänts som likvärdiga i enlighet med punkt 2 eller 3. I sådana samarbetsarrangemang ska minst följande anges:

- a) Mekanismen för informationsutbyte mellan Esma och de berörda tredjeländernas behöriga myndigheter, inbegripet tillgång till alla relevanta uppgifter som Esma begär om den auktoriserade administratören i det tredjelandet.
- b) Mekanismen för omedelbar underrättelse till Esma när en behörig myndighet i ett tredjeland bedömer att en administratör som är auktoriserad i det tredjelandet och som står under dess tillsyn bryter mot villkoren för dess auktorisation eller mot annan nationell lagstiftning i tredjelandet.
- c) Förfarandena för samordning av tillsynsverksamhet, inbegripet inspektioner på plats.

5. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för att fastställa minimiinhållet i de samarbetsarrangemang som avses i punkt 4 och därmed se till att de behöriga myndigheterna och Esma kan utöva alla sina tillsynsbefogenheter enligt denna förordning.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i enlighet med förfarandet i artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 31

Återkallelse av registrering av administratörer i ett tredjeland

1. Esma ska återkalla registreringen av en administratör i ett tredjeland genom att stryka den administratören ur det register som avses i artikel 36 när Esma har välgrundad anledning, baserade på dokumenterade underlag, att anta att administratören

- a) agerar på ett sätt som klart strider mot intressena hos användarna av dess referensvärden eller mot marknadernas goda funktion, eller
- b) på ett allvarligt sätt har brutit mot tredjelandets nationella lagstiftning eller andra bestämmelser som är tillämpliga på administratören i tredjelandet och på grundval av vilka kommissionen har antagit genomförandebeslutet i enlighet med artikel 30.2 eller 30.3.

2. Esma ska fatta beslut enligt punkt 1 endast om följande villkor är uppfyllda:

- a) Esma har hänskjutit frågan till den behöriga myndigheten i tredjelandet och den behöriga myndigheten har inte vidtagit de lämpliga åtgärder som krävs för att skydda investerarna och väl fungerande marknader i unionen, eller har inte kunnat visa att den berörda administratören uppfyller de krav som är tillämpliga på den i tredjelandet.
- b) Esma har minst trettio dagar före återkallelsen underrättat den behöriga myndigheten i tredjelandet om sin avsikt att återkalla registreringen av administratören.

3. Esma ska utan dröjsmål underrätta övriga behöriga myndigheter om åtgärder som vidtas i enlighet med punkt 1 och offentliggöra beslutet på sin webbplats.

Artikel 32

Erkännande av en administratör belägen i ett tredjeland

1. Fram till dess att ett beslut om likvärdighet i enlighet med artikel 30.2 eller 30.3 antas, får ett referensvärde som tillhandahålls av en administratör i ett tredjeland användas av enheter under tillsyn i unionen, förutsatt att administratören erhåller förhandserkännande från den behöriga myndigheten i sin referensmedlemstat i enlighet med denna artikel.

2. En administratör i ett tredjeland som har för avsikt att inhämta ett sådant förhandserkännande som avses i punkt 1 i denna artikel ska uppfylla alla krav i denna förordning, med undantag för artiklarna 11.4, 16, 20, 21 och 23. Administratören får uppfylla det villkoret genom att tillämpa Ioscoprinciperna för finansiella referensvärden eller i förekommande fall Ioscoprinciperna för organisationer som rapporterar oljepriser, förutsatt att sådan tillämpning är likvärdig med uppfyllandet av kraven i denna förordning, med undantag för artiklarna 11.4, 16, 20, 21 och 23.

För att avgöra huruvida det villkor som avses i första stycket är uppfyllt och för att bedöma huruvida Ioscoprinciperna för finansiella referensvärden eller i förekommande fall Iosco-principerna för organisationer som rapporterar oljepriser efterlevs, får referensmedlemsstatens behöriga myndighet förlita sig på en bedömning från en oberoende extern revisor eller, när administratören i ett tredjeland står under tillsyn, på intyg från den behöriga myndigheten i det tredjeland där administratören är belägen.

Om, och i den mån, administratören kan visa att ett referensvärde som den tillhandahåller är ett referensvärde baserat på reglerade uppgifter eller ett råvaruindex som inte grundar sig på information från rapportörer som till största delen är enheter under tillsyn, ska administratören inte behöva uppfylla de krav som inte är tillämpliga på tillhandahållandet av referensvärden baserade på reglerade uppgifter och råvaruindex i enlighet med artikel 17 respektive 19.1.

3. En administratör belägen i ett tredjeland som avser att inhämta förhandserkännande enligt punkt 1 ska ha en rättslig företrädare som är etablerad i referensmedlemsstaten. Den rättsliga företrädaren ska vara en fysisk eller juridisk person som har sin hemvist i unionen och ska, efter att uttryckligen utsetts av administratören i tredjelandet, agera på en sådan administratörs vägnar gentemot myndigheter och andra personer i unionen med avseende på administratörens skyldigheter enligt denna förordning. Den rättsliga företrädaren ska utföra övervakningsfunktionen för administratörens tillhandahållande av referensvärde enligt denna förordning tillsammans med administratören och ska i det hänseendet vara ansvarig inför den behöriga myndigheten i referensmedlemsstaten.

4. Referensmedlemsstaten för en administratör i ett tredjeland ska bestämmas på följande sätt:

- a) Om administratören ingår i en grupp som innehåller en enhet under tillsyn som är belägen i unionen ska referensmedlemsstaten vara den medlemsstat där den enheten under tillsyn är belägen. En sådan enhet under tillsyn ska utses till den rättsliga företrädaren för tillämpningen av punkt 3.
- b) Om led a inte är tillämpligt, och om administratören ingår i en grupp som innehåller fler än en enhet under tillsyn och är belägen i unionen ska referensmedlemsstaten vara den medlemsstat där det största antalet enheter under tillsyn är belägna; om det finns lika antal enheter under tillsyn ska referensmedlemsstaten vara den där värdet av finansiella instrument, finansiella avtal eller investeringsfonder som hänvisar till referensvärdet är högst. En av de enheter under tillsyn som är belägna i den referensmedlemsstat som bestäms enligt detta led ska utses till den rättsliga företrädaren för tillämpningen av punkt 3.
- c) Om varken led a eller b i denna punkt är tillämpligt, och om en eller flera referensvärden som tillhandahålls av administratören används som referens för finansiella instrument som är upptagna till handel på en handelsplats enligt definitionen i artikel 4.1.24 i direktiv 2014/65/EU i en eller flera medlemsstater, ska referensmedlemsstaten vara den medlemsstat där det finansiella instrument som hänvisar till något av dessa referensvärden upptogs till handel eller handlades på en handelsplats för första gången och fortfarande handlas. Om de relevanta finansiella instrumenten upptogs till handel eller handlades för första gången samtidigt på handelsplatser i olika medlemsstater och fortfarande handlas där, ska referensmedlemsstaten vara den där värdet av finansiella instrument, finansiella avtal eller investeringsfonder som hänvisar till referensvärdet är högst.
- d) Om leden a, b och c inte är tillämpliga, och om ett eller flera referensvärden som tillhandahålls av administratören används i mer än en medlemsstat av enheter under tillsyn, ska referensmedlemsstaten vara den medlemsstat där det största antalet enheter under tillsyn är belägna; om det finns lika stort antal enheter under tillsyn ska referensmedlemsstaten vara den där värdet av finansiella instrument, finansiella avtal eller investeringsfonder som hänvisar till referensvärdet är högst.
- e) Om leden a, b, c och d inte är tillämpliga, och om administratören ingår ett avtal med en enhet under tillsyn om att tillåta användningen av det referensvärde som administratören tillhandahåller ska referensmedlemsstaten vara den medlemsstat där denna enhet under tillsyn är belägen.

5. En administratör i ett tredjeland som avser att inhämta förhandserkännande enligt punkt 1 ska ansöka om erkännande hos den behöriga myndigheten i sin referensmedlemsstat. Den ansökande administratören ska tillhandahålla all information som krävs för att den behöriga myndigheten ska kunna fastslå att administratören, vid tidpunkten för erkännandet, har vidtagit de åtgärder som krävs för att uppfylla villkoren i punkt 2 och ska tillhandahålla förteckningen över de av administratörens aktuella eller framtida referensvärden som får användas i unionen och ska i tillämpliga fall ange vilken behörig myndighet som ansvarar för dess tillsyn i tredjelandet.

Den behöriga myndigheten ska inom 90 arbetsdagar efter att ha mottagit den ansökan som avses i första stycket i denna punkt kontrollera att de villkor som fastställs i punkterna 2, 3 och 4 är uppfyllda.

Om den behöriga myndigheten anser att de villkor som föreskrivs i punkterna 2, 3 och 4 inte är uppfyllda ska den avslå ansökan om erkännande och ange skälen till det avslaget. Vidare ska ett erkännande endast beviljas om följande ytterligare villkor är uppfyllda:

- a) Om en administratör som är belägen i tredjelandet står under tillsyn, ska det finnas det ett lämpligt samarbetsarrangemang mellan den behöriga myndigheten i referensmedlemsstaten och den behöriga myndigheten i det tredjeland där administratören är belägen, i enlighet med de tekniska standarder för tillsyn som antagits i enlighet med artikel 30.5, i syfte att säkerställa ett effektivt informationsutbyte så att den behöriga myndigheten kan utföra sina uppgifter i enlighet med denna förordning.
- b) De behöriga myndigheternas effektiva utövande av sin tillsynsfunktion i enlighet med denna förordning får inte hindras av lagar och andra författningar i det tredjeland där administratören är belägen och får i tillämpliga fall inte begränsas av de tillsyns- och undersökningsbefogenheter som innehas av tredjelandets tillsynsmyndighet.

6. Om den behöriga myndigheten i referensmedlemsstaten anser att administratören i ett tredjeland tillhandahåller ett referensvärde som uppfyller villkoren för ett signifikant eller ett icke-signifikant referensvärde, vilka anges i artikel 24 respektive 26, ska den utan onödigt dröjsmål underrätta Esma om detta. Den ska underbygga en sådan bedömning med information som administratören lämnat i den relevanta ansökan om erkännande.

Inom en månad från det att den underrättelse som avses i första stycket har mottagits ska Esma utfärda ett råd till den behöriga myndigheten om den berörda typen av referensvärde och de krav som är tillämpliga på dess tillhandahållande enligt artiklarna 24, 25 och 26. Detta råd kan i synnerhet behandla huruvida Esma bedömer att villkoren för en sådan referensvärdestyp förefaller vara uppfyllda på grundval av den information som administratören lämnat i ansökan om erkännande.

Den tidsperiod som avses i punkt 5 ska tillfälligt upphävas från och med den dag då Esma mottar underrättelsen till dess att Esma utfärdar råd i enlighet med detta stycke.

Om den behöriga myndigheten i referensmedlemsstaten föreslår att erkännande ska beviljas, i strid med Esmas råd enligt andra stycket, ska den informera Esma och ange sina skäl. Esma ska offentliggöra att en behörig myndighet inte följer eller avser att följa det rådet. Esma får också, från fall till fall, besluta att offentliggöra de skäl som de behöriga myndigheterna anför för att inte följa det rådet. Den berörda behöriga myndigheten ska få ett förhandsbesked om ett sådant offentliggörande.

7. Den behöriga myndigheten i referensmedlemsstaten ska underrätta Esma om ett beslut att erkänna en administratör i ett tredjeland inom fem arbetsdagar, tillsammans med förteckningen över de referensvärden som tillhandahålls av administratören och som får användas i unionen och, i tillämpliga fall, den behöriga myndighet som ansvarar för tillsynen i tredjeland.

8. Den behöriga myndigheten i referensmedlemsstaten ska tillfälligt upphäva eller i förekommande fall återkalla det erkännande som beviljats i enlighet med punkt 5 om den har välgrundade skäl, baserade på dokumenterade underlag, att anse att administratören agerar på ett sätt som klart strider mot intressena hos användarna av dess referensvärden eller mot marknadernas goda funktion eller om administratören allvarligt har överträtt de relevanta kraven enligt denna förordning, eller om administratören lämnat falsk information eller använt andra otillbörliga metoder för att erhålla erkännandet.

9. Esma får utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att fastställa formen och innehållet i den ansökan som avses i punkt 5 och i synnerhet presentationen av den information som krävs enligt punkt 6.

Om sådana standarder för teknisk tillsyn utarbetas ska Esma överlämna dem till kommissionen.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i enlighet med förfarandet i artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 33

Godkännande av referensvärden från ett tredjeland

1. En administratör som är belägen i unionen och auktoriserad eller registrerad i enlighet med artikel 34, eller någon annan enhet under tillsyn i unionen med en klar och väldefinierad roll inom en tredjelandsadministratörs regelverk för kontroll eller redovisning som på ett effektivt sätt kan övervaka tillhandahållandet av ett referensvärde, får hos sin relevanta behöriga myndighet ansöka om godkännande av ett referensvärde eller en familj av referensvärden för användning i unionen, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:

- a) Den godkännande administratören eller en annan enhet under tillsyn har verifierat och kan fortlöpande för sin behöriga myndighet visa att tillhandahållandet av det referensvärde eller den familj av referensvärden som är föremål för godkännandet uppfyller, på obligatorisk eller frivillig basis, krav som är minst lika strikta som kraven i denna förordning.
- b) Den godkännande administratören eller en annan enhet under tillsyn har nödvändig expertis för att effektivt övervaka verksamheten med tillhandahållande av ett referensvärde i ett tredjeland och att hantera åtföljande risker.
- c) Det finns ett objektiva skäl till att erbjuda referensvärdet eller familjen av referensvärden i ett tredjeland och för nämnda referensvärde eller familjen av referensvärden i ett tredjeland att godkännas för användning i unionen.

När det gäller led a och bedömningen av huruvida tillhandahållandet av det referensvärde eller den familj av referensvärden som ska godkännas uppfyller krav som är minst lika strikta som kraven i denna förordning, får den behöriga myndigheten beakta huruvida den omständigheten att tillhandahållandet av referensvärdet eller familjen av referensvärden uppfyller Ioscoprinciperna för finansiella referensvärden eller, i tillämpliga fall, Ioscoprinciperna för organisationer som rapporterar oljepriser, skulle vara jämförbart med att kraven i denna förordning är uppfyllda.

2. En administratör eller en annan enhet under tillsyn som ansöker om sådant godkännande som avses i punkt 1 ska lämna alla uppgifter som krävs för att den behöriga myndigheten ska kunna fastslå att alla villkor som anges i den punkten är uppfyllda vid tiden för ansökan.

3. Inom 90 arbetsdagar efter mottagandet av den ansökan om godkännande som avses i punkt 1 ska den relevanta behöriga myndigheten pröva ansökan och fatta ett beslut om att antingen bevilja eller avslå denna. Ett godkänt referensvärde eller en godkänd familj av referensvärden ska anmälas till Esma av den behöriga myndigheten.

4. Ett godkänt referensvärde eller en godkänd familj av referensvärden ska anses vara ett referensvärde eller en familj av referensvärden som tillhandahållits av den administratör som ansökt om godkännande eller någon annan enhet under tillsyn. Den godkännande administratören eller enheten under tillsyn får inte använda sig av godkännandet i syfte att undvika kraven i denna förordning.

5. En administratör eller enhet under tillsyn som har godkänt ett referensvärde eller en familj av referensvärden som tillhandahållits i ett tredjeland ska förbli fullt ansvarig för ett sådant referensvärde eller en sådan familj av referensvärden och för efterlevnaden av kraven enligt denna förordning.

6. När den behöriga myndigheten för den godkännande administratören eller någon annan enhet under tillsyn har välgrundade skäl att anse att villkoren i punkt 1 i denna artikel inte längre är uppfyllda ska den ha befogenhet att begära att den godkännande administratören eller enheten under tillsyn låter godkännandet upphöra och ska informera Esma. Artikel 28 ska tillämpas om godkännandet upphör.

7. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 49 avseende åtgärder för att fastställa de villkor mot bakgrund av vilka de relevanta behöriga myndigheterna får bedöma huruvida det finns ett objektiva skäl för att tillhandahålla ett referensvärde eller en familj av referensvärden i ett tredjeland och för att godkänna dem för användning i unionen. Kommissionen ska beakta sådana faktorer såsom särdragen hos den underliggande marknad eller ekonomiska verklighet som referensvärdet avser att mäta, behovet av att referensvärdet tillhandahålls nära en sådan marknad eller ekonomisk verklighet, behovet av att referensvärdet tillhandahålls nära rapportörerna, den faktiska tillgången till dataunderlag på grund av olika tidszoner och särskilda färdigheter som krävs för tillhandahållandet av referensvärden.

AVDELNING VI

AUKTORISATION, REGISTRERING OCH TILLSYN AV ADMINISTRATÖRER

KAPITEL 1

Auktorisation och registrering

Artikel 34

Auktorisation och registrering av en administratör

1. En fysisk eller juridisk person belägen i unionen som har för avsikt att agera som administratör för referensvärden ska ansöka hos den behöriga myndighet som utsetts enligt artikel 40 i den medlemsstat där den personen är belägen, i syfte att erhålla
 - a) auktorisation om den tillhandahåller eller avser att tillhandahålla index som används eller är avsedda att användas som referensvärden i den mening som avses i denna förordning,
 - b) registrering om den är en enhet under tillsyn, som inte är administratör, som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla index som används eller är avsedda att användas som referensvärden i den mening som avses i denna förordning, på villkor att tillhandahållandet av ett referensvärde inte hindras av den sektorsdisciplin som gäller för enheten under tillsyn, och att inget av de index som tillhandahålls skulle kunna räknas som ett kritiskt referensvärde, eller
 - c) en registrering om den tillhandahåller eller avser att uteslutande tillhandahålla index som skulle kunna räknas som icke-signifikanta referensvärden.
2. En auktoriserad eller registrerad administratör måste vid varje tidpunkt uppfylla de krav som fastställs i denna förordning och underrätta den behöriga myndigheten om eventuella väsentliga förändringar därav.
3. Den ansökan som avses i punkt 1 ska göras inom 30 arbetsdagar från ingåendet av varje avtal med en enhet under tillsyn om att använda ett index som tillhandahålls av den sökande som referens för ett finansiellt instrument eller finansiellt avtal eller för att mäta resultatet i en investeringsfond.
4. Den sökande ska lämna alla uppgifter som krävs för att den behöriga myndigheten ska kunna fastslå att den sökande vid tidpunkten för auktorisationen eller registreringen har vidtagit de åtgärder som krävs för att uppfylla kraven i denna förordning.
5. Den relevanta myndigheten ska inom 15 arbetsdagar efter att ha tagit emot ansökan bedöma om ansökan är fullständig och meddela administratören om resultatet av denna bedömning. Om ansökan är ofullständig ska den sökande lämna in de ytterligare uppgifter som krävs av den relevanta behöriga myndigheten. Den tidsfrist som avses i denna punkt ska tillämpas från och med den dag då sådana ytterligare uppgifter lämnats in av den sökande.
6. Den relevanta behöriga myndigheten ska
 - a) pröva ansökan om auktorisation och fatta ett beslut om att bevilja eller avslå ansökan inom fyra månader efter mottagandet av en fullständig ansökan,
 - b) pröva ansökan om registrering och fatta ett beslut om att registrera eller att neka registrering av sökanden inom 45 arbetsdagar efter mottagandet av en fullständig ansökan.

Inom fem arbetsdagar efter antagandet av ett beslut som avses i första stycket ska den behöriga myndigheten anmäla detta till den sökande. Om den behöriga myndigheten nekar den sökande auktorisation eller registrering ska den lämna en fullständig motivering i sitt beslut.

7. Den behöriga myndigheten ska meddela eventuella beslut om att bevilja auktorisation eller att registrera en sökande till Esma inom fem arbetsdagar från dagen för antagandet av nämnda beslut.

8. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att ytterligare specificera den information som ska lämnas i ansökan för auktorisation och i ansökan om registrering, och därvid beakta att auktorisation och registrering är skilda förfaranden där auktorisation kräver en mer ingående bedömning av administratörens ansökan, proportionalitetsprincipen, karaktären hos de enheter under tillsyn som ansöker om registrering enligt punkt 1 b och kostnaderna för sökanden och de behöriga myndigheterna.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i enlighet med förfarandet i artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 35

Återkallelse eller tillfälligt upphävande av tillstånd eller registrering

1. En behörig myndighet får återkalla eller tillfälligt upphäva en administratörs auktorisation eller registrering om administratören

- a) uttryckligen avstår från auktorisation eller registrering eller inte har tillhandahållit några referensvärden under de senaste tolv månaderna,
- b) beviljades auktorisationen eller registreringen, eller har godkänt ett referensvärde, genom att lämna falska uppgifter eller på annat sätt ha använt otillbörliga metoder,
- c) inte längre uppfyller de villkor som gällde för auktorisationen eller registreringen, eller
- d) allvarligt och återkommande har brutit mot bestämmelserna i denna förordning.

2. Den behöriga myndigheten ska underrätta Esma om sitt beslut inom fem arbetsdagar från antagandet av nämnda beslut.

Esma ska skyndsamt uppdatera det register som anges i artikel 36.

3. Efter antagandet av ett beslut om att tillfälligt upphäva en administratörs auktorisation eller registrering och om referensvärdets upphörande skulle ge upphov till force majeure eller motverka eller på annat sätt bryta mot villkoren för ett finansiellt avtal eller finansiellt instrument eller mot reglerna för en investeringsfond som hänvisar till det referensvärdet, i enlighet med vad som specificeras i den delegerade akten som antagits enligt artikel 51.6, får den relevanta behöriga myndigheten i den medlemsstat där administratören är belägen tillåta att ett sådant referensvärde tillhandahålls tills beslutet om återkallelse har dragits tillbaka. Under den tidsperioden ska enheter under tillsyn endast tillåtas använda sådana referensvärden för finansiella avtal, finansiella instrument och investeringsfonder som redan hänvisar till referensvärdet.

4. Efter antagandet av ett beslut om att återkalla en administratörs auktorisation eller registrering ska artikel 28.2 tillämpas.

Artikel 36

Register över administratörer och referensvärden

1. Esma ska upprätta och föra ett offentligt register som innehåller följande information:

- a) Identiteten på de administratörer som auktoriserats eller registrerats enligt artikel 34 och de behöriga myndigheter som ansvarar för tillsynen.

- b) Identiteten på de administratörer som uppfyller villkoren i artikel 30.1, den förteckning över referensvärden som avses i artikel 30.1 c och de behöriga myndigheter i tredjeland som ansvarar för tillsynen.
 - c) Identiteten på de administratörer som erhållit erkännande enligt villkoren i artikel 32, den förteckning över referensvärden som avses i artikel 32.7 och, i tillämpliga fall, de behöriga myndigheter i tredjeland som ansvarar för tillsynen.
 - d) De referensvärden som har godkänts i enlighet med förfarandet i artikel 33, identiteten på deras administratörer och identiteten på de administratörer eller enheter under tillsyn som beviljat godkännandet.
2. Det register som avses i punkt 1 ska vara offentligt tillgängligt på Esmas webbplats och ska vid behov uppdateras skyndsamt.

KAPITEL 2

Tillsynssamarbete

Artikel 37

Delegering av uppgifter mellan behöriga myndigheter

1. I enlighet med artikel 28 i förordning (EU) nr 1095/2010 får en behörig myndighet delegera sina uppgifter enligt denna förordning till den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat med dess förhandsmedgivande.

De behöriga myndigheterna ska anmäla planerad delegering till Esma 60 dagar innan delegeringen träder i kraft.

2. En behörig myndighet får delegera en del av eller alla uppgifterna enligt denna förordning till Esma, förutsatt att det sker i samförstånd med Esma.

3. Esma ska informera medlemsstaterna om en planerad delegering inom sju dagar. Esma ska offentliggöra närmare information om eventuell överenskommen delegering inom fem arbetsdagar från anmälan.

Artikel 38

Utlämnande av information från en annan medlemsstat

En behörig myndighet får bara lämna ut information som den erhållit från en annan behörig myndighet om

- a) den har erhållit ett skriftligt godkännande från den behöriga myndigheten och informationen bara lämnas ut för de ändamål för vilka myndigheten har gett sitt tillstånd, eller
- b) ett sådant utlämnande är nödvändigt i samband med rättsliga förfaranden.

Artikel 39

Samarbete som rör inspektioner på plats och utredningar

1. En behörig myndighet får begära bistånd från av en annan behörig myndighet när det gäller inspektioner på plats eller utredningar. Den behöriga myndighet som mottar begäran ska samarbeta i den mån det är möjligt och lämpligt.

2. En behörig myndighet som begär bistånd enligt punkt 1 ska underrätta Esma om detta. Om utredningen eller kontrollen har gränsöverskridande verkningar får de behöriga myndigheterna begära att Esma åtar sig att samordna inspektionen på plats eller utredningen.

3. Om en behörig myndighet mottar en begäran från en annan behörig myndighet om att utföra en inspektion på plats eller en utredning kan den

- a) själv utföra inspektionen på plats eller utredningen,
- b) tillåta att den behöriga myndighet som gjorde framställan deltar i en inspektion på plats eller en utredning,
- c) utse revisorer eller andra sakkunniga för att stödja eller utföra inspektionen på plats eller utredningen.

KAPITEL 3

Behöriga myndigheters roll

Artikel 40

Behöriga myndigheter

1. För administratörer och enheter under tillsyn ska varje medlemsstat utse den behöriga myndighet som är ansvarig för att utföra uppgifterna enligt denna förordning och underrätta kommissionen och Esma om detta.

2. Om en medlemsstat utser mer än en behörig myndighet, ska den klart ange respektive myndighets uppdrag och utse en myndighet som ska ansvara för samordningen av samarbetet och informationsutbytet med kommissionen, Esma och andra medlemsstaters behöriga myndigheter.

3. Esma ska på sin webbplats offentliggöra en förteckning över de behöriga myndigheter som utsetts enligt punkterna 1 och 2.

Artikel 41

Behöriga myndigheters befogenheter

1. För att uppfylla sina skyldigheter enligt denna förordning ska behöriga myndigheter i enlighet med nationell rätt ha minst följande tillsyns- och utredningsbefogenheter:

- a) Tillgång till alla handlingar och annan information, oavsett form, och rätt att få eller göra kopior av dem.
- b) Begära upplysningar av vilken person som helst som deltar i tillhandahållandet av och rapporteringen till ett referensvärde, även eventuella tjänsteleverantörer till vilka funktioner, tjänster eller verksamheter i samband med tillhandahållandet av ett referensmärke har utkontrakterats enligt artikel 10, samt deras huvudmän, och om nödvändigt kalla in och höra personen för att få tillgång till information.
- c) Begära upplysningar, i förhållande till råvaruindex, från rapportörer på berörda spotmarknader, i förekommande fall i standardiserad form, och rapporter om transaktioner och direkt tillgång till handlarnas system.
- d) Utföra inspektioner eller utredningar på plats, förutom i fysiska personers privata bostäder.
- e) Beträda juridiska personers lokaler, utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EU) nr 596/2014, i syfte att beslagta handlingar och andra uppgifter i någon form, där det finns en rimlig misstanke om att handlingar och andra uppgifter som rör ämnet för inspektionen eller utredningen kan vara relevanta för att bevisa en överträdelse av denna förordning. När förhandsgodkännande krävs från den rättsliga myndigheten i den berörda medlemsstaten ska denna befogenhet bara användas, i enlighet med nationell rätt, efter det att förhandstillstånd utfärdats.
- f) Begära befintliga inspelningar av telefonsamtal, uppgifter om elektronisk kommunikation eller annan datatrafik som innehas av en enhet under tillsyn.

- g) Begära att tillgångar fryses eller beläggs med kvarstad eller bådadera.
- h) Tillfälligt kräva att ett agerande som den behöriga myndigheten anser strida mot bestämmelserna i denna förordning ska upphöra.
- i) Tillfälligt införa ett förbud mot utövande av yrkesverksamhet.
- j) Vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att allmänheten får korrekt information om tillhandahållandet av ett referensvärde, bl.a. genom att kräva att den relevanta administratören eller personer som har offentliggjort eller spridit referensvärdet eller båda ska offentliggöra en rättelse eller göra en ny beräkning av referensvärdet.

2. Behöriga myndigheter ska utöva de tillsyns- och utredningsbefogenheter som avses i punkt 1 i denna artikel samt befogenheter att påföra de sanktioner som avses i artikel 42 i enlighet med nationell rättsliga ramar och på något av följande sätt:

- a) Direkt.
- b) I samarbete med andra myndigheter eller marknadsföretag.
- c) På eget ansvar genom delegering till sådana myndigheter eller till marknadsföretag.
- d) Efter ansökan till behöriga rättsliga myndigheter.

För utövandet av dessa befogenheter ska de behöriga myndigheterna ha tillfredsställande och effektiva skyddsbestämmelser vad gäller rätten till försvar och om grundläggande rättigheter.

3. Medlemsstaterna ska se till att lämpliga åtgärder vidtagits så att behöriga myndigheter förfogar över de tillsyns- och utredningsbefogenheter som behövs för att de ska kunna uppfylla sina skyldigheter.

4. En administratör eller någon annan enhet under tillsyn som lämnar information till en behörig myndighet i enlighet med punkt 1 ska inte anses bryta mot någon begränsning av möjligheten att lämna ut uppgifter som föreskrivs i avtal, lag eller annan författning.

Artikel 42

Administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder

1. Utan att det påverkar de behöriga myndigheternas tillsynsbefogenheter i enlighet med artikel 41, eller medlemsstaternas rätt att föreskriva och ålägga straffrättsliga påföljder ska medlemsstaterna, i enlighet med nationell rätt, ge de behöriga myndigheterna befogenhet att påföra lämpliga administrativa sanktioner och vidta andra administrativa åtgärder åtminstone vid följande överträdelser:

- a) överträdelser av artiklarna 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, och 34 i tillämpliga fall, och
- b) underlåtenhet att samarbeta eller uppfylla sina skyldigheter i samband med en utredning eller begäran som omfattas av bestämmelserna i artikel 41.

Dessa administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

2. Om det sker en överträdelse av det slag som avses i punkt 1 ska medlemsstaterna i enlighet med sin nationella rätt fastställa att behöriga myndigheter ska ha rätt att påföra respektive vidta åtminstone följande administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder:

- a) Ett åläggande om att den administratör eller den enhet under tillsyn som är ansvarig för överträdelsen ska upphöra med sitt agerande och inte upprepa det.
- b) Återföring av vinster som har gjorts eller förluster som har undvikits genom överträdelsen, om dessa kan fastställas.
- c) En offentlig varning som namnger ansvarig administratör eller enhet under tillsyn och typen av överträdelse.

- d) Återkallelse eller indragning av en administratörs auktorisation eller registrering.
- e) Ett tillfälligt förbud mot att varje fysisk person som hålls ansvarig för en sådan överträdelse utövar ledningsfunktioner hos administratören eller en rapportör under tillsyn.
- f) Administrativa sanktionsavgifter som är minst tre gånger så höga som den vinst som har gjorts eller de förluster som undvikits genom överträdelsen, om dessa kan fastställas,
- g) i fråga om en fysisk person, maximala administrativa sanktionsavgifter på minst:
 - i) 500 000 EUR eller, i medlemsstater som inte har euron som officiell valuta, motsvarande belopp i den nationella valutan den 30 juni 2016, för överträdelser av artiklarna 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.1 a, b, c och e, 11.2, 11.3, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 och 34, eller
 - ii) 100 000 EUR eller, i medlemsstater som inte har euron som officiell valuta, motsvarande belopp i den nationella valutan den 30 juni 2016, för överträdelser av artikel 11.1 d eller artikel 11.4,
- h) i fråga om en juridisk person, maximala administrativa sanktionsavgifter till ett belopp på minst:
 - i) det som är högst av 1 000 000 EUR eller, i medlemsstater som inte har euron som officiell valuta, motsvarande belopp i den nationella valutan den 30 juni 2016, eller 10 % av dess totala årliga omsättning enligt det senaste bokslut som har godkänts av ledningsorganet, för överträdelser av artiklarna 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.1 a, b, c och e, 11.2, 11.3, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 och 34, eller
 - ii) det som är högst av 250 000 EUR eller, i medlemsstater som inte har euron som officiell valuta, motsvarande belopp i den nationella valutan den 30 juni 2016, eller 2 % av dess totala årliga omsättning enligt det senaste bokslut som har godkänts av ledningsorganet, för överträdelser av artikel 11.1 d eller artikel 11.4.

Vid tillämpning av leden h), i) och ii) ska, om den juridiska personen är ett moderföretag, eller ett dotterföretag till ett moderföretag som måste upprätta koncernredovisning enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU ⁽¹⁾, den relevanta totala årliga omsättningen vara den totala årliga omsättningen eller motsvarande typ av inkomst enligt rådets direktiv 86/635/EEG ⁽²⁾ för banker och rådets direktiv 91/674/EEG ⁽³⁾ för försäkringsföretag enligt den senaste koncernredovisning som har godkänts av ledningsorganet i det yttersta moderföretaget eller om personen är en förening, 10 % av medlemmarnas sammanlagda omsättning.

3. Senast den 1 januari 2018 ska medlemsstaterna meddela kommissionen och Esma om de bestämmelser som avses i punkterna 1 och 2.

Medlemsstaterna får besluta att inte fastställa några sådana regler om administrativa sanktioner som anges i punkt 1 när överträdelser som avses i den punkten är föremål för straffrättsliga påföljder enligt deras nationella rätt. I sådant fall ska medlemsstaterna meddela kommissionen och Esma om berörda straffrättsliga bestämmelser samtidigt med det meddelande som avses i första stycket i denna punkt.

De ska utan dröjsmål underrätta kommissionen och Esma om eventuella ändringar av bestämmelserna.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att behöriga myndigheter enligt nationell rätt ska ha rätt att påföra sanktioner utöver de som avses i punkt 1 och får föreskriva hårdare sanktioner än dem som fastställs i punkt 2.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

⁽²⁾ Rådets direktiv 86/635/EEG av den 8 december 1986 om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut (EGT L 372, 31.12.1986, s. 1).

⁽³⁾ Rådets direktiv 91/674/EEG av den 19 december 1991 om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (EGT L 374, 31.12.1991, s. 7).

*Artikel 43***Utövande av tillsynsbefogenheter och påförande av sanktioner**

1. Medlemsstaterna ska se till att de behöriga myndigheterna, vid fastställandet av typ och nivå på de administrativa sanktionerna och andra administrativa påföljder, beaktar alla relevanta omständigheter, inbegripet, i förekommande fall:
 - a) Överträdelsens allvar och varaktighet.
 - b) Hur kritiskt referensvärdet är med avseende på den finansiella stabiliteten och realekonomin.
 - c) Den ansvariga personens befattning.
 - d) Den ansvariga personens finansiella ställning, indikerad genom den ansvariga juridiska personens totala årsomsättning eller den ansvariga fysiska personens årsinkomst.
 - e) Omfattningen av den vinst som den ansvariga personen har erhållit, eller den förlust som vederbörande har undvikit, i den mån de kan fastställas.
 - f) Den ansvariga personens grad av samarbetsvillighet med den behöriga myndigheten, utan att det påverkar behovet av att säkerställa återföring av de vinster som personen erhållit eller förluster som denne undvikit.
 - g) Eventuella tidigare överträdelser som den berörda personen begått.
 - h) Åtgärder som efter överträdelsen vidtagits av en ansvarig person för att förhindra upprepad överträdelse.
2. Vid utövandet av sina befogenheter att påföra administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder enligt artikel 42 ska de behöriga myndigheterna samarbeta nära för att se till att tillsyns- och utredningsbefogenheterna och de administrativa sanktionerna och andra administrativa åtgärder leder till de resultat som eftersträvas med denna förordning. De ska också samordna sina insatser för att undvika eventuellt dubbelarbete och överlappningar när de utövar tillsyns- och utredningsbefogenheter och påför administrativa sanktioner, inbegripet sanktionsavgifter och andra administrativa åtgärder i ärenden som är gränsöverskridande.

*Artikel 44***Skyldighet att samarbeta**

1. Om en medlemsstat i enlighet med artikel 42 har valt att fastställa straffrättsliga påföljder för de överträdelser av de bestämmelser som avses i den artikeln, ska den se till att lämpliga åtgärder har vidtagits för att ge de behöriga myndigheterna alla befogenheter som är nödvändiga för att hålla kontakter med rättsliga myndigheter inom deras jurisdiktion för att få särskild information om brottsutredningar eller straffrättsliga förfaranden som har inletts på grund av eventuella överträdelser av denna förordning. De behöriga myndigheterna ska vidarebefordra den informationen till andra behöriga myndigheter och Esma, så att de kan uppfylla sin skyldighet att samarbeta med varandra och Esma vid tillämpningen av denna förordning.
2. Behöriga myndigheter ska bistå andra medlemsstaters behöriga myndigheter. De ska särskilt utbyta information och samarbeta vid all utrednings- eller tillsynsverksamhet. De behöriga myndigheterna får även samarbeta med behöriga myndigheter i andra medlemsstater för att underlätta indrivning av sanktionsavgifter.

*Artikel 45***Offentliggörande av beslut**

1. Om inte annat följer av punkt 2, ska en behörig myndighet offentliggöra beslut om att påföra en administrativ sanktion eller annan administrativ åtgärd i samband med överträdelse av denna förordning på sin officiella webbplats omedelbart efter det att den person som är föremål för det beslutet har underrättats om det beslutet. Ett sådant offentliggörande ska innehålla åtminstone information om överträdelsens typ och art och om vilka personer som är föremål för beslutet.

Första stycket tillämpas inte på beslut om åtgärder av utredningskaraktär.

2. Om en behörig myndighet anser att offentliggörandet av identiteten på de juridiska personer eller av en fysisk persons personuppgifter skulle vara oproportionerligt efter en bedömning från fall till fall av proportionaliteten i offentliggörandet av sådana uppgifter, eller om ett sådant offentliggörande skulle äventyra stabiliteten på de finansiella marknaderna eller en pågående utredning, ska den göra något av följande:

- a) Skjuta upp offentliggörandet av beslutet tills det att skälen för det inte längre föreligger.
- b) Offentliggöra beslutet på anonym grund i enlighet med nationell rätt, när sådana anonyma offentliggöranden säkerställer ett effektivt skydd av de berörda personuppgifterna.
- c) Inte alls offentliggöra beslutet för det fall att den behöriga myndigheten anser att offentliggörande i enlighet med led a eller b kommer att vara otillräckligt för att säkerställa
 - i) att finansmarknadernas stabilitet inte äventyras, eller
 - ii) att offentliggörandet av sådana beslut inte är oproportionellt vad gäller åtgärder som bedöms vara av lindrigare art.

Om en behörig myndighet beslutar att offentliggöra ett beslut på anonym grund enligt första stycket led b får den skjuta upp offentliggörandet av de relevanta uppgifterna under en rimlig tidsperiod, om det kan förutses att skälen till det anonyma offentliggörandet kommer att upphöra under den tidsperioden.

3. Vid överklagande av beslutet till en nationell rättslig, administrativ eller annan myndighet ska den behöriga myndigheten på sin officiella webbplats även offentliggöra information om detta och all senare information om resultatet av ett sådant överklagande. Alla beslut om ogiltigförklaring av ett tidigare beslut om att påföra en sanktion eller en åtgärd ska också offentliggöras.

4. Den behöriga myndigheten ska säkerställa att alla beslut som offentliggörs i enlighet med denna artikel finns kvar på dess officiella webbplats i minst fem år efter offentliggörandet. Personuppgifter som ingår i offentliggörandet ska endast hållas på den behöriga myndighetens officiella webbplats under den period som krävs enligt gällande bestämmelser om uppgiftsskydd.

5. Medlemsstaterna ska årligen tillhandahålla Esma uppgifter i aggregerad form om alla beslut om administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder enligt artikel 42. Den skyldigheten gäller inte för åtgärder av utredningskaraktär. Esma ska offentliggöra uppgifterna i en årlig rapport.

Om en medlemsstat i enlighet med artikel 42 har valt att föreskriva straffrättsliga påföljder för överträdelser av de bestämmelser som avses i den artikeln, ska dess behöriga myndigheter årligen tillhandahålla Esma anonyma uppgifter i aggregerad form om alla brottsutredningar som inletts och alla straffrättsliga påföljder som ålagts. Esma ska offentliggöra uppgifter om ålagda straffrättsliga påföljder i en årlig rapport.

Artikel 46

Kollegier

1. Inom 30 arbetsdagar från det att ett referensvärde som avses i artikel 20.1 a och c tas upp i förteckningen över kritiska referensvärden, med undantag för referensvärden där huvuddelen av rapportörerna inte är enheter under tillsyn, ska den behöriga myndigheten inrätta ett kollegium.

2. Kollegiet ska bestå av administratörens behöriga myndighet, Esma och de behöriga myndigheterna för rapportörer under tillsyn.

3. Behöriga myndigheter i andra medlemsstater ska ha rätt att vara medlemmar i kollegiet om det skulle ha en betydande negativ inverkan på marknadernas integritet, den finansiella stabiliteten, konsumenterna, realekonomin eller finansieringen av hushåll och företag i dessa medlemsstater om det kritiska referensvärdet i fråga upphörde att tillhandahållas.

Om en behörig myndighet har för avsikt att bli medlem i ett kollegium ska den lämna in en begäran till administratörens behöriga myndighet som innehåller belägg för att kraven i första stycket i denna punkt är uppfyllda. Administratörens relevanta behöriga myndighet ska överväga ansökan och underrätta den ansökande myndigheten inom 20 arbetsdagar efter mottagandet av ansökan om huruvida den anser att dessa krav är uppfyllda. Om den inte anser att dessa krav är uppfyllda, kan den ansökande myndigheten hänskjuta ärendet till Esma i enlighet med punkt 9.

4. Esma ska bidra till att främja och övervaka effektivitet, ändamålsenlighet och konsekvens i arbetet i de kollegier som avses i denna artikel, i enlighet med artikel 21 i förordning (EU) nr 1095/2010. Esma ska i det syftet delta i lämplig utsträckning och ska för detta ändamål betraktas som en behörig myndighet.

När Esma agerar i enlighet med artikel 17.6 i förordning (EU) nr 1095/2010 avseende ett kritiskt referensvärde ska Esma säkerställa lämpligt informationsutbyte och samarbete med de andra medlemmarna av kollegiet.

5. Administratörens behöriga myndighet ska vara ordförande för kollegiets möten, samordna dess verksamhet och säkerställa ett effektivt informationsutbyte mellan medlemmarna i kollegiet.

Om en administratör tillhandahåller mer än ett kritiskt referensvärde kan den administratörens behöriga myndighet inrätta ett enda kollegium för alla referensvärden som tillhandahålls av den administratören.

6. Administratörens behöriga myndighet ska skriftligen fastställa arrangemang inom ramen för kollegiet vad gäller följande frågor:

- a) Information som ska utbytas mellan de behöriga myndigheterna.
- b) Beslutsprocessen mellan de behöriga myndigheterna och de tidsfrister inom vilka varje beslut ska fattas.
- c) De fall då de behöriga myndigheterna ska samråda med varandra.
- d) Det samarbete som ska idkas i enlighet med artikel 23.7 och 23.8.

7. En administratörs behöriga myndighet ska på lämpligt sätt beakta eventuella råd från Esma beträffande de skriftliga arrangemangen enligt punkt 6 innan den godkänner deras slutliga utformning. De skriftliga arrangemangen ska redovisas i ett dokument som innehåller fullständiga motiveringar till varje betydande avvikelse från Esmas råd. Administratörens behöriga myndighet ska översända de skriftliga arrangemangen till kollegiets medlemmar och till Esma.

8. Innan några av de åtgärder som avses i artikel 23.6, 23.7 och 23.9 samt artiklarna 34, 35 och 42 vidtas ska administratörens behöriga myndighet rådfråga medlemmarna i kollegiet. Medlemmarna i kollegiet ska göra allt de kan för att nå en överenskommelse inom den tidsfrist som anges i de skriftliga arrangemang som avses i punkt 6 i den här artikeln.

Beslut som fattats av administratörens behöriga myndighet om att vidta sådana åtgärder ska ta hänsyn till inverkan på de övriga berörda medlemsstaterna, i synnerhet de potentiella effekterna på stabiliteten i deras finansiella system.

Vid ett beslut om återkallelse av en administratörs auktorisation eller registrering i enlighet med artikel 35, om ett referensvärdes upphörande skulle ge upphov till force majeure eller motverka eller på annat sätt bryta mot villkoren för ett finansiellt avtal eller finansiellt instrument, eller mot reglerna för en investeringsfond, som hänvisar till det referensvärdet i unionen, i den mening som kommissionen specificerar genom delegerade akter antagna enligt artikel 51.6, ska de behöriga myndigheterna inom kollegiet överväga att vidta åtgärder för att mildra de effekter som beskrivs i detta stycke, bland annat följande:

- a) Ändra den uppförandekoden som avses i artikel 15, metoden eller andra regler som avser referensvärdet.
- b) Införa en övergångsperiod under vilket förfarandena enligt artikel 28.2 gäller.

9. I avsaknad av en överenskommelse mellan medlemmarna i ett kollegium får behöriga myndigheter till Esma hänskjuta situationer i vilka

- a) en behörig myndighet inte har lämnat väsentlig information,
- b) administratörens behöriga myndighet efter en begäran enligt punkt 3 har underrättat den ansökande myndigheten om att villkoren i den punkten inte är uppfyllda, eller administratörens behöriga myndighet inte har fattat något beslut efter en sådan ansökan inom rimlig tid,
- c) de behöriga myndigheterna inte kunnat enas om de förhållanden som anges i punkt 6,
- d) det råder oenighet kring de åtgärder som ska vidtas i enlighet med artiklarna 34, 35 och 42,
- e) det råder oenighet kring de åtgärder som ska vidtas i enlighet med artikel 23.6,
- f) det råder oenighet kring de åtgärder som ska vidtas i enlighet med punkt 8 tredje stycket i den här artikeln.

10. I de situationer som avses i punkt 9 a, b, c, d och f ska administratörens behöriga myndighet, om ärendet ännu inte avgjorts 30 dagar efter hänskjutandet till Esma, fatta det slutliga beslutet och lämna en utförlig skriftlig motivering av sitt beslut till de behöriga myndigheter som avses i den punkten och till Esma.

Den tidsperiod som avses i artikel 34.6 a ska upphöra att löpa från och med dagen för hänskjutande till Esma till dess att ett beslut fattas i enlighet med första stycket i den här punkten.

Om Esma anser att administratörens behöriga myndighet har vidtagit någon av de åtgärder som avses i punkt 8 i denna artikel som eventuellt inte överensstämmer med unionsrätten ska Esma agera i enlighet med artikel 17 i förordning (EU) nr 1095/2010.

11. I de situationer som avses i punkt 9 e i denna artikel, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 258 i EUF-fördraget, får Esma agera i enlighet med sina befogenheter enligt artikel 19 i förordning (EU) nr 1095/2010.

De befogenheter som en administratörs behöriga myndighet har enligt artikel 23.6 får utövas till dess att Esma offentliggör sitt beslut.

Artikel 47

Samarbete med Esma

1. De behöriga myndigheterna ska samarbeta med Esma vid tillämpningen av denna förordning, i enlighet med förordning (EU) nr 1095/2010.

2. De behöriga myndigheterna ska omgående förse Esma med all information den behöver för att utföra sina uppgifter i enlighet med artikel 35 i förordning (EU) nr 1095/2010.

3. Esma ska utarbeta förslag på tekniska standarder för genomförande för att fastställa de förfaranden och format för informationsutbyte som avses i punkt 2.

Esma ska överlämna de förslag till tekniska standarder för genomförande som avses i första stycket till kommissionen senast den 1 april 2017.

Kommissionen ges befogenhet att anta de tekniska standarder för genomförande som avses i första stycket i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 48

Tystnadsplikt

1. All konfidentiell information som är föremål för mottagande, utbyte eller förmedling enligt denna förordning ska omfattas av de villkor för tystnadsplikt som föreskrivs i punkt 2.
2. Tystnadsplikten ska gälla alla personer som arbetar eller har arbetat för den behöriga myndigheten, eller för en myndighet eller ett marknadsföretag eller en fysisk eller juridisk person som den behöriga myndigheten delegerat sina befogenheter till, inbegripet revisorer och experter som arbetar på den behöriga myndighetens uppdrag.
3. Information som omfattas av tystnadsplikt får inte lämnas ut till någon annan person eller myndighet utom när detta föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt.
4. All information som utbyts mellan de behöriga myndigheterna enligt denna förordning och som avser affärs- eller driftsförhållanden och andra ekonomiska eller personliga förhållanden ska anses vara konfidentiell och omfattas av tystnadsplikt, utom när den behöriga myndigheten vid den tidpunkt då informationen lämnas anger att informationen får lämnas ut eller om det är nödvändigt att lämna ut informationen i samband med rättsliga förfaranden.

AVDELNING VII

DELEGERADE AKTER OCH GENOMFÖRANDEAKTER

Artikel 49

Utövandet av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 3.2, 20.6, 24.2, 33.7, 51.6 och 54.3 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 30 juni 2016.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 3.2, 20.6, 24.2, 33.7, 51.6 och 54.3 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med de principer som slagits fast i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 3.2, 20.6, 24.2, 33.7, 51.6 och 54.3 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av tre månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med tre månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

*Artikel 50***Kommittéförfarande**

1. Kommissionen ska biträdas av Europeiska värdepapperskommittén. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i den förordningen.

AVDELNING VIII

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER*Artikel 51***Övergångsbestämmelser**

1. En indexleverantör som tillhandahåller ett referensvärde den 30 juni 2016 ska ansöka om auktorisation eller registrering i enlighet med artikel 34 senast den 1 januari 2020.
2. Senast den 1 januari 2020 ska den behöriga myndigheten i den medlemsstat där en indexleverantör som ansöker om auktorisation i enlighet med artikel 34 är belägen ha befogenhet att besluta att registrera den indexleverantören som administratör, även om denna inte är enhet under tillsyn, på följande villkor:
 - a) Indexleverantören tillhandahåller inte ett kritiskt referensvärde.
 - b) Den behöriga myndigheten är på skälig grund medveten om att det eller de index som indexleverantören tillhandahåller inte är vanligt förekommande, i den mening som avses i denna förordning, vare sig i den medlemsstat där indexleverantören är belägen eller i andra medlemsstater.

Den behöriga myndigheten ska till Esma anmäla det beslut som antagits i enlighet med första stycket.

Den behöriga myndigheten ska behålla beläggen för skälen till beslutet som antas i enlighet med första stycket, i en sådan form att det är möjligt att fullt ut begripa den behöriga myndighetens utvärderingar att det eller de index som tillhandahålls av indexleverantören inte är vanligt förekommande, inbegripet eventuell marknadsinformation, uttalanden eller annan information, liksom information från indexleverantören.

3. En indexleverantör får fortsätta att tillhandahålla ett befintligt referensvärde som får användas av enheter under tillsyn till och med den 1 januari 2020 eller när indexleverantören lämnar in en ansökan om auktorisation eller registrering i enlighet med punkt 1 såvida inte, och i så fall fram till dess, att ansökan om auktorisationen eller registreringen har avslagits.
4. Om ett befintligt referensvärde inte uppfyller kraven i denna förordning, men då upphörande eller ändringar av referensvärdet i syfte att uppfylla kraven i denna förordning skulle ge upphov till force majeure eller motverka eller på annat sätt bryta mot villkoren för ett finansiellt avtal eller finansiellt instrument eller reglerna för en investeringsfond, som hänvisar till referensvärdet, får den behöriga myndigheten i den medlemsstat där indexleverantören är belägen tillåta att referensvärdet används. Inga finansiella instrument, finansiella avtal eller mått på en investeringsfonds resultat får lägga till en hänvisning till ett sådant befintligt referensvärde efter den 1 januari 2020.
5. Såvida inte kommissionen antagit ett beslut om likvärdighet enligt artikel 30.2 eller 30.3 eller en administratör erkänts enligt artikel 32 eller ett referensvärde godkänts enligt artikel 33, får enheter under tillsyn, i unionen använda ett referensvärde som tillhandahålls av en administratör belägen i ett tredjeland när referensvärdet redan används i unionen som en referens för finansiella instrument, finansiella avtal eller för att mäta en investeringsfonds resultat, endast för sådana finansiella instrument, finansiella avtal och mått på en investeringsfonds resultat som redan hänvisar till referensvärdet i unionen den, eller som adderar en referens till ett sådant referensmärke före den 1 januari 2020.

6. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 49 avseende åtgärder för att bestämma de villkor på vilka de relevanta behöriga myndigheterna får bedöma huruvida upphörande eller ändring av ett befintligt referensvärde för att uppfylla kraven i denna förordning rimligtvis skulle kunna ge upphov till force majeure eller motverka eller på annat sätt bryta mot villkoren för ett finansiellt avtal eller finansiellt instrument eller reglerna för en investeringsfond som hänvisar till ett sådant referensvärde.

Artikel 52

Tidsfrist för uppdatering av prospekt och viktiga faktablad

Artikel 29.2 påverkar inte befintliga prospekt som godkänts enligt direktiv 2003/71/EG före den 1 januari 2018. Vad gäller prospekt som godkänts enligt direktiv 2009/65/EG före den 1 januari 2018 ska de underliggande handlingarna uppdateras så snart det är möjligt eller senast inom tolv månader efter den dagen.

Artikel 53

Esma:s översyner

1. Esma ska sträva efter att skapa en gemensam europeisk tillsynskultur och enhetlig tillsynspraxis och se till att de behöriga myndigheterna använder ett enhetligt arbetssätt vid tillämpningen av artiklarna 32 och 33. I det syftet ska erkännanden i enlighet med artikel 32 och godkännanden i enlighet med artikel 33 ses över av Esma vartannat år.

Esma ska utfärda ett yttrande till varje behörig myndighet som har erkänt en tredjelandsadministratör eller godkänt ett tredjelandsreferensvärde med en bedömning av huruvida den behöriga myndigheten tillämpar relevanta krav i artikel 32 respektive 33 och kraven i eventuella delegerade akter och tekniska standarder för tillsyn eller genomförande som grundas på denna förordning.

2. Esma ska ha befogenhet att begära dokumenterade underlag från en behörig myndighet för beslut som antagits i enlighet med första stycket i artikel 51.2, artikel 24.1 och artikel 25.2.

Artikel 54

Översyn

1. Senast den 1 januari 2020 ska kommissionen se över denna förordning och till Europaparlamentet och rådet överlämna en rapport om genomförandet av förordningen, med särskild tonvikt på följande:

- a) Funktionssättet och effektiviteten i det kritiska referensvärdet, ordningen för obligatorisk administration och obligatorisk rapportering enligt artiklarna 20, 21 och 23 samt definitionen av ett kritiskt referensvärde i artikel 3.1.25.
- b) Effektiviteten i ordningen för auktorisation, registrering och tillsyn av administratörer enligt avdelning VI och kollegierna enligt artikel 46 och huruvida det är lämpligt att ett unionsorgan utövar tillsyn över vissa referensvärden.
- c) Funktionssättet och effektiviteten i artikel 19.2, särskilt dess tillämpningsområde.

2. Kommissionen ska se över utvecklingen av internationella principer som är tillämpliga för referensvärden samt utvecklingen av rättsliga ramar och tillsynspraxis i tredjeländer när det gäller tillhandahållande av referensvärden, och rapportera till Europaparlamentet och rådet vart femte år efter den 1 januari 2018. Den rapporten ska framför allt analysera huruvida det finns ett behov av att ändra denna förordning och vid behov åtföljas av ett lagstiftningsförslag.

3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 49 för att förlänga den period på 42 månader som avses i artikel 51.2 med 24 månader, om den rapport som avses i punkt 1 b i den här artikeln styrker att övergångsordningen för registrering enligt artikel 51.2 inte är till nackdel för en gemensam europeisk tillsynsordning och en konsekvent tillsynspraxis och de behöriga myndigheternas arbetssätt.

Artikel 55

Anmälningar rörande använda referensvärden och deras administratörer

När ett finansiellt instrument som omfattas av artikel 4.1 i förordning (EU) nr 596/2014 hänvisar till ett referensvärde ska anmälningar enligt artikel 4.1 i den förordningen innehålla namnet på det referensvärde som det hänvisas till och dess administratör.

Artikel 56

Ändringar av förordning (EU) nr 596/2014

Förordning (EU) nr 596/2014 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 19 ska ändras på följande sätt:

a) Följande punkt ska införas:

”1a. Det anmälningskrav som avses i punkt 1 ska inte tillämpas på transaktioner med finansiella instrument som är kopplade till aktier eller skuldinstrument från den emittent som avses i den punkten när något av följande villkor är uppfyllt vid transaktionstidpunkten:

- a) Det finansiella instrumentet är en andel i ett företag för kollektiva investeringar i vilket exponeringen mot emittentens aktier eller skuldinstrument inte överstiger 20 % av de tillgångar som innehas av företaget för kollektiva investeringar.
- b) Det finansiella instrumentet innebär en exponering mot en tillgångsportfölj där exponeringen mot emittentens aktier eller skuldinstrument inte överstiger 20 % av portföljens tillgångar.
- c) Det finansiella instrumentet är en andel i ett företag för kollektiva investeringar eller innebär exponering mot en tillgångsportfölj och personen i ledande ställning, eller denne närstående personer, inte känner till, och inte heller skulle kunna känna till, investeringssammansättningen eller exponeringen mot ett sådant företag för kollektiva investeringar eller tillgångsportfölj i förhållande till emittentens aktier eller skuldinstrument, och det dessutom inte finns något skäl för den personen att tro att emittentens aktier eller skuldinstrument överstiger tröskelvärdena i led a eller b.

Om information om investeringssammansättningen i företaget för kollektiva investeringar eller exponeringen mot tillgångsportföljen finns tillgänglig ska personen i ledande ställning, eller denne närstående personer, göra alla rimliga ansträngningar för att använda sig av denna information.”

b) I punkt 7 ska följande stycke införas efter andra stycket:

”Vid tillämpningen av led b behöver transaktioner med aktier eller skuldinstrument från en emittent, eller derivat eller andra finansiella instrument som är kopplade till dessa, som utförs av personer i ledande ställning i ett företag för kollektiva investeringar där personen i ledande ställning, eller denne närstående personer, har investerat, inte anmälas om personen i ledande ställning i företaget för kollektiva investeringar agerar med full handlingsfrihet, vilket utesluter att vederbörande får instruktioner eller råd avseende portföljsammansättningen direkt eller indirekt från investerare i det företaget för kollektiva investeringar.”

2. Artikel 35 ska ändras på följande sätt:

a) i punkterna 2 och 3 ska frasen ”artiklarna ... 19.13 och 19.14” ersättas med ”artiklarna ... 19.13, 19.14 och 38”

b) punkt 5 ska ersättas med följande:

”5. En delegerad akt som antas enligt artikel 6.5 eller 6.6, artikel 12.5, artikel 17.2 tredje stycket, artikel 17.3, 19.13 eller 19.14 eller artikel 38 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av tre månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med tre månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.”

3. I artikel 38 ska följande stycken läggas till:

”Senast den 3 juli 2019 ska kommissionen efter att ha hört Esma lägga fram en rapport till Europaparlamentet och rådet om nivån på de tröskelvärden som fastställs i leden a och b i artikel 19.1a avseende transaktioner utförda av personer i ledande ställning där emittentens aktier eller skuldinstrument utgör en del av ett företag för kollektiva investeringar eller innebär exponering mot en tillgångsportfölj, i syfte att bedöma huruvida den nivån är lämplig eller bör justeras.

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att justera tröskelvärdena i leden a och b i artikel 19.1a om kommissionen i den rapporten fastställer att de tröskelvärdena bör justeras.”

Artikel 57

Ändringar av direktiv 2008/48/EG

Direktiv 2008/48/EG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 5.1 ska följande stycke införas efter andra stycket:

”När kreditavtalet hänvisar till ett referensvärde enligt definitionen i artikel 3.1.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 (*) ska namnet på referensvärdet och dess administratör och de möjliga följderna för konsumenterna tillhandahållas konsumenten av kreditgivaren eller i förekommande fall kreditförmedlaren i ett separat dokument som kan bifogas formuläret Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014 (EUT L 171, 29.6.2016, s. 1).”

2. I artikel 27.1 ska följande stycke införas efter andra stycket:

”Senast den 1 juli 2018 ska medlemsstaterna anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa artikel 5.1 tredje stycket och översända dem till kommissionen. De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med 1 juli 2018.”

Artikel 58

Ändringar av direktiv 2014/17/EU

Direktiv 2014/17/EU ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 13.1 andra stycket ska följande led införas:

”ea) När avtal som hänvisar till ett referensvärde enligt definitionen i artikel 3.1.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 (*) finns tillgängliga, namnen på referensvärdena och deras administratörer och vad detta kan innebära för konsumenten.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014 (EUT L 171, 29.6.2016, s. 1).”

2. I artikel 42.2 ska följande stycke införas efter första stycket:

”Senast den 1 juli 2018 ska medlemsstaterna anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa artikel 13.1 andra stycket ea och översända dem till kommissionen. De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 1 juli 2018.”

3. I artikel 43.1 ska följande stycke läggas till:

”Artikel 13.1 andra stycket ea ska inte tillämpas på kreditavtal som existerade före den 1 juli 2018.”

Artikel 59

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 1 januari 2018.

Utan hinder av andra stycket i denna artikel ska artiklarna 3.2, 5.5, 11.5, 13.3, 15.6, 16.5, artikel 20 (undantaget punkt 6 b), artiklarna 21 och 23, 25.8, 25.9, 26.5, 27.3, 30.5, 32.9, 33.7, 34.8, 46, 47.3 och 51.6 tillämpas från och med den 30 juni 2016.

Utan hinder av andra stycket i denna artikel ska artikel 56 tillämpas från och med den 3 juli 2016.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 8 juni 2016.

På Europaparlamentets vägnar
M. SCHULZ
Ordförande

På rådets vägnar
A.G. KOENDERS
Ordförande

BILAGA I

REFERENSRÄNTOR

Rättvisande och tillräckliga uppgifter

1. Vid tillämpningen av artikel 11.1 a och c ska prioriteringsordningen för användning av dataunderlag generellt sett vara:
 - a) En rapportörs transaktioner på den underliggande marknad som ett referensvärde avser att mäta, eller om detta inte räcker, rapportörens transaktioner på relaterade marknader, såsom
 - depositmarknaden för lån mellan banker utan säkerhet,
 - andra depositmarknader för t.ex. bankcertifikat och företagscertifikat utan säkerhet, och
 - andra marknader såsom OIS-kontrakt (overnight index swaps), repor, valutaterminer, ränteterminer och optioner, förutsatt att dessa transaktioner uppfyller kraven på dataunderlag i uppförandekoden.
 - b) Rapportörers observationer av tredjeparts transaktioner på de marknader som beskrivs i led a.
 - c) Bindande anbud.
 - d) Indikativa anbud eller expertutlåtanden.
2. Vid tillämpningen av artikel 11.1 a och 11.4 får dataunderlag justeras.

Dataunderlaget får särskilt anpassas genom tillämpning av följande kriterier:

- a) Transaktionernas närhet i tiden till lämnandet av dataunderlag och effekten av eventuella marknadshändelser mellan det att transaktionerna ägde rum och dataunderlaget lämnades in.
- b) Interpolering eller extrapolering från transaktionsuppgifter.
- c) Justeringar för att ta hänsyn till förändringar som avser rapportörernas och andra marknadsaktörers kreditvärdighet.

Övervakningsfunktion

3. Följande krav ska tillämpas i stället för kraven i artikel 5.4 och 5.5:
 - a) Administratörer av en referensränta ska ha en oberoende övervakningskommitté. Närmare uppgifter om medlemmarna av den kommittén ska offentliggöras, liksom eventuella deklarationer om intressekonflikter och förfarandena för val eller nominering av dess medlemmar.
 - b) Övervakningskommittén ska hålla möten minst var fjärde månad och ska föra protokoll över varje sådant möte.
 - c) Övervakningskommittén ska verka fritt från otillbörlig påverkan och ska ha allt det ansvar som föreskrivs i artikel 5.3.

Revision

4. Administratören av en referensränta ska utse en oberoende extern revisor som ska granska och rapportera om huruvida administratören följer referensvärdesmetoden och denna förordning. Den externa revisionen av administratören ska genomföras första gången sex månader efter det att uppförandekoden infördes och därefter vartannat år.

Övervakningskommittén kan kräva en extern revision av en rapportör till en referensränta om den är missnöjd med vederbörandes agerande i något avseende.

Rapportörernas system och kontroller

5. Följande krav ska tillämpas på rapportörer till en referensränta, utöver de krav som fastställs i artikel 16. Artikel 16.5 ska inte tillämpas.
6. Varje rapportörs uppgiftslämnare och de närmaste överordnade till den uppgiftslämnaren ska skriftligen bekräfta att de har läst och ska följa uppförandekoden.
7. Rapportörers system och kontroller ska omfatta följande:
 - a) En allmän beskrivning av ansvarsfördelningen inom varje företag, inbegripet interna rapporteringsvägar och ansvarsområden, var uppgiftslämnare och chefer befinner sig och namn på relevanta personer och deras ställföreträdare.
 - b) Interna rutiner för att godkänna rapportering av dataunderlag.
 - c) Disciplinära åtgärder vid försök att manipulera, eller underlåtenhet att rapportera faktisk manipulation eller manipulationsförsök av parter utanför rapporteringsförfarandet.
 - d) Effektiva rutiner för att hantera intressekonflikter och kontrollera kommunikation både hos rapportörer och mellan rapportörer och andra tredje parter för att undvika olämpligt externt inflytande över dem som ansvarar för att lämna uppgifter om räntor. Uppgiftslämnare ska arbeta på platser som är fysiskt åtskilda från personer som handlar med räntederivat.
 - e) Effektiva rutiner för att förhindra eller kontrollera utbyte av information mellan personer som är involverade i verksamhet som medför en risk för intressekonflikter, om utbytet av informationen kan påverka den referensvärdesinformation som rapporteras.
 - f) Regler för att undvika hemlig samverkan mellan rapportörer och mellan rapportörer och administratörer av referensvärden.
 - g) Åtgärder för att förhindra, eller begränsa möjligheten för, att personer får ett olämpligt inflytande över hur personer som deltar i sammanställningen av dataunderlag utför denna uppgift.
 - h) Undanröjande av alla direkta samband mellan ersättningen till medarbetare som arbetar med sammanställningen av dataunderlag och ersättningen till, eller de intäkter som genereras av, personer som arbetar med annan verksamhet, i fall där det kan uppstå en intressekonflikt mellan dessa verksamheter.
 - i) Kontroller för att upptäcka eventuella reverserade transaktioner efter det att dataunderlaget har inlämnats.
8. Rapportörer till en referensränta ska utförligt dokumentera följande:
 - a) Alla relevanta aspekter när det gäller rapporteringen av dataunderlag.
 - b) Förfarandet för att fastställa och godkänna dataunderlag.
 - c) Namn på uppgiftslämnarna och deras ansvarsområden.
 - d) All kommunikation mellan uppgiftslämnarna och andra personer, däribland interna och externa handlare och mäklare, som rör fastställandet eller rapporteringen av dataunderlag.
 - e) Uppgiftslämnarnas kontakter med administratören eller beräkningsombudet.
 - f) Eventuella frågor rörande dataunderlaget och resultatet av dessa frågor.
 - g) Känslighetsrapporter för ränteswappar och andra derivat i handelslagret när det finns en betydande exponering mot räntesatser avseende dataunderlaget.

9. Dokumentationen ska sparas på ett medium som gör den lagrade informationen tillgänglig i framtiden och det ska finnas en dokumenterad verifieringskedja.
 10. Funktionen för regelefterlevnad hos en rapportör till en referensränta ska regelbundet rapportera alla undersökningsresultat till ledningen, bl.a. om reverserade transaktioner.
 11. Dataunderlag och rutiner ska regelbundet ses över internt.
 12. En extern revision av dataunderlaget hos en rapportör till en referensränta, efterlevnad av uppförandekoden och av bestämmelserna i denna förordning ska genomföras första gången sex månader efter det att uppförandekoden infördes och därefter vartannat år.
-

BILAGA II

RÅVARUINDEX

Metod

1. Administratören av ett råvaruindex ska formalisera, dokumentera och offentliggöra alla metoder som administratören använder för beräkning av ett visst referensvärde. En metod ska åtminstone innehålla och beskriva följande:
 - a) Alla kriterier och förfaranden som används för att tillhandahålla referensvärdet, inbegripet hur administratören använder dataunderlaget, inbegripet den specifika volymen, avslutade och rapporterade transaktioner, köp- och säljanbud och annan marknadsinformation, i sin bedömning eller sina bedömningsperioder, varför en viss referensenheter används, hur administratören samlar in sådant dataunderlag, riktlinjerna för bedömnarnas skönsrättiga bedömningar och all annan information, såsom antaganden, modeller eller extrapoleringar från insamlade uppgifter som beaktas i bedömningar.
 - b) Förfaranden och praxis som ska säkerställa att bedömnarnas skönsrättiga bedömningar görs på ett enhetligt sätt.
 - c) Den relativa vikt som ska fästas vid varje kriterium som används vid beräkningen av referensvärdet, i synnerhet den typ av dataunderlag som används och den typ av kriterium som används för att vägleda bedömningen i syfte att säkra kvalitet och skydd mot otillbörlig påverkan vid beräkningen av referensvärdet.
 - d) Kriterier som anger den minsta mängd transaktionsuppgifter som krävs för att beräkna ett visst referensvärde. Om inget tröskelvärde föreskrivs ska det anges varför en lägsta tröskelvärde inte har fastställts, samt förfaranden som ska användas om det saknas transaktionsuppgifter.
 - e) Kriterier för bedömningsperioder då de inlämnade uppgifterna understiger metodens rekommenderade minimigräns för transaktionsuppgifter eller administratörens kvalitetsstandarder, inbegripet alternativa bedömningsmetoder såsom teoretiska skattningsmodeller. Dessa kriterier ska klargöra vilka förfaranden som ska användas om det saknas transaktionsuppgifter.
 - f) Kriterier för att se till att dataunderlag rapporteras i rätt tid och för hur rapporteringen ska ske: elektroniskt, per telefon eller på annat sätt.
 - g) Kriterier och förfaranden för bedömningsperioder när en eller flera rapportörer lämnar dataunderlag som utgör en betydande del av den samlade dataunderlaget för det berörda referensvärdet. Administratören ska i dessa kriterier och förfaranden även fastställa vad som utgör en betydande del för beräkningen av varje referensvärde.
 - h) Kriterier enligt vilka transaktionsuppgifter kan exkluderas från beräkningen av referensvärdet.
2. Administratören av ett råvaruindex ska offentliggöra eller tillgängliggöra nyckelelementen i den metod som administratören använder för varje tillhandahålllet och offentliggjort råvaruindex, eller i förekommande fall för varje tillhandahållen och offentliggjord familj av referensvärden.
3. Tillsammans med den metod som avses i punkt 2 ska administratören av ett råvaruindex också beskriva och offentliggöra allt följande:
 - a) Skälen till varför en viss metod har valts, inbegripet eventuella prisjusteringsmetoder och en motivering till varför den tidsperiod under vilken dataunderlag godtas är en tillförlitlig indikator för fysiska marknadsvärden.
 - b) Förfarandet för intern översyn och godkännande av en given metod, samt hur ofta denna översyn görs.
 - c) Förfarandet för extern översyn av en given metod, inbegripet förfaranden för att få marknaden att godta metoden genom samråd med användare kring viktiga förändringar av förfaranden för att beräkna referensvärden.

Ändringar av metoden

4. Administratören av ett råvaruindex ska anta och offentliggöra för användarna tydliga rutiner för och skälen till alla planerade väsentliga ändringar av sina metoder. Rutinerna ska vara förenliga med administratörens överordnade mål att säkerställa att dennes referensvärdesberäkningar konsekvent är skyddade mot otillbörlig påverkan och att genomföra förändringar som syftar till att den marknad som ändringarna avser ska fungera väl. Sådana rutiner ska föreskriva följande:
 - a) Att användarna underrättas på förhand inom en tydlig tidsram som ger användarna tillräcklig möjlighet att analysera och lämna synpunkter på effekterna av sådana planerade ändringar, med beaktande av administratörens uppskattning av de allmänna omständigheterna.
 - b) Att användarnas synpunkter, och administratörens svar på dessa synpunkter, ska göras tillgängliga för alla marknadsaktörer efter en viss samrådsperiod, utom när den som har lämnat synpunkterna har begärt att synpunkterna ska behandlas konfidentiellt.
5. Administratören av ett råvaruindex ska regelbundet granska sina metoder för att se till att de ger en god bild av den fysiska marknad som bedömningen avser och ha ett förfarande för att beakta relevanta användares synpunkter.

Referensvärdesberäkningarnas kvalitet och frihet från otillbörlig påverkan

6. Administratören av ett råvaruindex ska göra följande:

- a) Fastställa kriterier som definierar den fysiska råvara som en viss metod avser.
- b) Prioritera dataunderlag i följande ordning, där detta är förenligt med administratörens metoder:
 - i) Avslutade och rapporterade transaktioner.
 - ii) Köp- och säljanbud.
 - iii) Annan information.

Om avslutade och rapporterade transaktioner inte prioriteras ska skälen anges i enlighet med punkt 7 b.

- c) Använda tillräckliga mått som är avsedda att utgå från det dataunderlag som lämnats in och beaktats vid en referensvärdesberäkning, som ska vara äkta, dvs. de parter som har lämnat dataunderlaget har genomfört, eller är beredda att genomföra, sådana transaktioner som dataunderlaget avser och avslutade transaktioner har genomförts på affärsmässig basis, varvid särskild uppmärksamhet ska ägnas transaktioner mellan närstående aktörer.
 - d) Fastställa och följa rutiner för att upptäcka avvikande eller misstänkta transaktionsuppgifter och för att dokumentera beslut om att exkludera transaktionsuppgifter från administratörens referensvärdesberäkning.
 - e) Uppmuntra rapportörer att lämna allt dataunderlag som uppfyller administratörens kriterier för den berörda beräkningen. Administratörer ska i den mån de kan och det är rimligt försöka se till att inlämnat dataunderlag är representativt för de transaktioner som rapportörerna faktiskt har avslutat.
 - f) Tillämpa ett system med lämpliga åtgärder för att se till att rapportörer uppfyller administratörens tillämpliga krav på dataunderlagets kvalitet och frihet från otillbörlig påverkan.
7. Administratören av ett råvaruindex ska i samband med varje beräkning redogöra för och offentliggöra följande, i den mån det är rimligt och utan att det påverkar det planerade offentliggörandet av referensvärdet:
 - a) En kortfattad förklaring som är tillräcklig för att göra det möjligt för en referensvärdesanvändare eller behörig myndighet att förstå hur beräkningen gjordes och som åtminstone anger storleken och likviditeten avseende den fysiska marknad som ska bedömas (t.ex. transaktionernas antal och volym), volymbredd och genomsnittsvolym, prisintervall och genomsnittspris, indikativa uppgifter om hur stor procentuell andel varje typ av marknadsinformation som ingår i beräkningen utgör. Villkor avseende prissättningsmetoden ska inkluderas, såsom "transaktionsbaserad", "spread-baserad" eller "interpolerad/extrapolerad".

- b) En kortfattad förklaring om i vilken mån, och på vilka grunder, bedömningar gjordes under beräkningen, inbegripet att uppgifter som i övrigt uppfyllde kraven för den relevanta beräkningsmetoden exkluderades, att priser baserades på spreadar eller interpolering/extrapolering, eller att köp- eller säljanbud som översteg de avslutade transaktionerna gavs en högre vikt.

Rapporteringsförfarandets frihet från otillbörlig påverkan

8. Administratören av ett råvaruindex ska göra följande:

- a) Fastställa kriterier för vem som får lämna dataunderlag till administratören.
- b) Ha rutiner för kvalitetskontroll i syfte att kontrollera identiteten på rapportörer eller uppgiftslämnare som rapporterar dataunderlag och att dessa uppgiftslämnare är behöriga att rapportera dataunderlag för rapportörens räkning.
- c) Fastställa kriterier för vilka medarbetare hos en rapportör som får lämna dataunderlag till en administratör för rapportörens räkning, uppmuntra rapportörer att skicka transaktionsuppgifter från back office-funktioner och försöka hitta uppgifter som styrker dessa från andra källor om transaktionsuppgifterna kommer direkt från en handlare.
- d) Införa interna kontroller och skriftliga rutiner för att upptäcka kommunikation mellan rapportörer och bedömare som syftar till att påverka en beräkning till förmån för en viss handelsposition (hos rapportören, dennes anställda eller en tredje part), som syftar till att få bedömaren att bryta mot administratörens regler eller riktlinjer eller att upptäcka rapportörer som lämnar avvikande eller misstänkta transaktionsuppgifter. Dessa rutiner ska i den mån det är möjligt omfatta bestämmelser enligt vilka administratören kan besluta om en mer långtgående utredning inom rapportörens företag. Kontrollerna ska innefatta dubbelkontroller av marknadsindikatorer för att validera inlämnad information.

Bedömare

9. När det gäller funktionen som bedömare ska administratören av ett råvaruindex göra följande:

- a) Anta och ha tydliga interna regler och riktlinjer för val av bedömare, inbegripet minimikrav på utbildning, erfarenheter och kvalifikationer, samt ett förfarande för regelbunden översyn av deras kompetens.
- b) Ha rutiner för att säkerställa att beräkningarna kan göras på ett enhetligt och regelbundet sätt.
- c) Ha kontinuitets- och successionsplaner för sina bedömare för att se till att beräkningarna görs på ett enhetligt sätt av medarbetare som besitter relevanta kunskaper.
- d) Upprätta interna kontrollrutiner för att säkra att beräkningarna är fria från otillbörlig påverkan och tillförlitliga. Sådana interna kontroller och rutiner ska åtminstone förutsätta fortlöpande övervakning av bedömare för att se till att metoden tillämpas på rätt sätt och förfaranden för internt godkännande från ledningens sida innan referensvärden släpps ut för att spridas på marknaden.

Verifieringskedjor

10. Administratören av ett råvaruindex ska ha regler och förfaranden för samtidig dokumentation av relevant information, däribland följande:

- a) Allt dataunderlag.
- b) Bedömningar som bedömare gör i samband med beräkningen av varje referensvärde.
- c) Om en viss transaktion som i övrigt uppfyllde kraven enligt den relevanta metoden har exkluderats från beräkningen, och skälen till detta.
- d) Identiteten hos varje bedömare och varje annan person som lämnat eller på annat sätt genererat någon av den information som avses i led a, b eller c.

11. Administratören av ett råvaruindex ska ha regler och rutiner för att se till att en verifieringskedja för relevant information sparas i minst fem år för att dokumentera hur beräkningarna görs.

Intressekonflikter

12. Administratören av ett råvaruindex ska fastställa lämpliga riktlinjer och förfaranden för att upptäcka, offentliggöra, hantera, minska eller undvika intressekonflikter och för att se till att beräkningarna är oberoende och inte kan utsättas för otillbörlig påverkan. Dessa riktlinjer och förfaranden ska ses över och uppdateras regelbundet och ska tjäna följande syften:
 - a) Se till att beräkningarna av referensvärden inte påverkas av att det föreligger eller kan uppstå kommersiella eller personliga affärsförbindelser eller intressen mellan administratörer eller dem närstående företag, anställda, kunder, marknadsaktörer eller personer som har anknytning till dessa.
 - b) Se till att administratörens anställdas personliga intressen och affärskontakter inte tillåts skada administratörens funktion, t.ex. uppdrag utanför arbetsplatsen, resor och underhållning, gåvor och bjudningar som administratörens kunder eller andra aktörer på råvarumarknaden erbjuder.
 - c) När det gäller konstaterade konflikter se till att funktioner inom administratören skiljs åt på lämpligt sätt genom övervakning, ersättning, systemåtkomst och informationsflöden.
 - d) Skydda konfidentialiteten hos information som rapporteras eller sammanställs av administratören, om inte annat följer av de krav på offentliggörande som administratören måste uppfylla.
 - e) Se till att det finns ett förbud för chefer, bedömare och övriga anställda hos administratören att påverka beräkningen av ett referensvärde genom att delta i anbud, offerter eller handel, vare sig personligen eller för marknadsaktörers räkning.
 - f) Effektivt hantera konstaterade intressekonflikter som kan föreligga mellan administratörens tillhandahållande av ett referensvärde (inbegripet alla anställda som utför eller på annat sätt deltar i beräkningen av ett referensvärde) och administratörens övriga verksamhet.
13. Administratören av ett råvaruindex ska se till att det finns lämpliga rutiner och mekanismer inom deras övriga affärsverksamhet som minimerar risken för att intressekonflikter påverkar referensvärdesberäkningarnas frihet från otillbörlig påverkan.
14. Administratörer av ett råvaruindex ska se till att de har åtskilda rapporteringsvägar för sina chefer, bedömare och övriga anställda och från chefer till den högsta ledningen och styrelsen för att säkerställa följande:
 - a) Att administratören på ett tillfredsställande sätt uppfyller kraven i denna förordning.
 - b) Att det finns en tydlig definition av ansvarsområden och att det inte föreligger, eller upplevs föreligga, några motsättningar mellan dem.
15. Administratören av ett råvaruindex ska informera användarna så snart denne får kännedom om en intressekonflikt som är en följd av administratörens ägarförhållanden.

Klagomål

16. Administratörer av ett råvaruindex ska införa och offentliggöra en skriftlig policy för hantering av klagomål som fastställer förfaranden för att ta emot, utreda och dokumentera klagomål som görs avseende en administratörs beräkningsförfarande. Sådana system för hantering av klagomål ska sörja för följande:
 - a) Användare av referensvärdet kan inkomma med klagomål angående frågan huruvida beräkningar av ett visst referensvärde är representativa för marknadsvärdet, planerade ändringar av referensvärdesberäkningen, metoden för att beräkna ett visst referensvärde och andra redaktionella beslut rörande referensvärdesberäkningen.

- b) Att det finns en planerad tidsplan för handläggningen av klagomål.
 - c) Formella klagomål som riktas till en administratör och dennes anställda ska utredas av administratören på ett snabbt och rättvist sätt.
 - d) Utredningen ska inte göras av medarbetare som kan vara berörda av föremålet för klagomålet.
 - e) Administratörer ska ha som mål att genomföra utredningen omedelbart.
 - f) Administratörer ska skriftligen och inom rimlig tid informera klaganden och andra relevanta parter om resultatet av utredningen.
 - g) En oberoende tredje part som utses av administratören kan anlitas om klaganden är missnöjd med hur ett klagomål har handlagts av den relevanta administratören eller med administratörens beslut, senast sex månader efter det att det ursprungliga klagomålet inkom.
 - h) Alla handlingar som rör ett klagomål, däribland uppgifter som lämnats in av klaganden samt administratörens egen dokumentation, ska sparas i minst fem år.
17. Tvister om fastställda dagspriser som inte är formella klagomål ska lösas av administratören av ett råvaruindex med hjälp av lämpliga standardförfaranden. Om ett klagomål leder till en prisförändring ska detaljerna om den prisändringen meddelas marknaden så fort som möjligt.

Extern revision

18. Administratören av ett råvaruindex ska utse en oberoende, extern revisor med lämpliga erfarenheter och färdigheter för att granska och rapportera om hur administratören håller fast vid de egna metodkriterierna och hur kraven i denna förordning uppfylls. Revisioner ska äga rum varje år och publiceras tre månader efter varje revision är slutförd och ytterligare mellanliggande revisioner ska utföras vid behov.
-

Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014

(Europeiska unionens officiella tidning L 171 av den 29 juni 2016)

Sidan 3, skäl 12

I stället för: "... Därför införs genom denna förordning vissa skyldigheter om att rapportörer ska omfattas av tillsyn ..."

ska det stå: "... Därför införs genom denna förordning vissa skyldigheter för rapportörer under tillsyn ...".

Sidan 25, artikel 14.3

I stället för: "... under dess kontroll ska kunna rapportera interna överträdelser av denna förordning."

ska det stå: "... under dess kontroll internt ska kunna rapportera överträdelser av denna förordning."

Sidan 28, artikel 20.1 a

I stället för: "... för att mäta resultatet hos en investeringsfond ..."

ska det stå: "... för att mäta resultatet hos investeringsfonder ...".

Sidan 28 artikel 20.1 c led i

I stället för: "... för att mäta resultatet hos en investeringsfond ..."

ska det stå: "... för att mäta resultatet hos investeringsfonder ...".

Sidan 33, artikel 24.1 a

I stället för: "... för att mäta resultatet hos en investeringsfond ..."

ska det stå: "... för att mäta resultatet hos investeringsfonder ...".

Sidan 43, artikel 35.1 d

I stället för: "allvarligt och återkommande ..."

ska det stå: "allvarligt eller återkommande ...".

Sidan 47, artikel 42.2 första stycket led e

I stället för: "... hos administratören eller en rapportör under tillsyn."

ska det stå: "... hos administratörer eller rapportörer under tillsyn."

Sidan 47, artikel 42.2 första stycket led f

I stället för: "Administrativa sanktionsavgifter som är minst tre gånger så höga ..."

ska det stå: "Maximala administrativa sanktionsavgifter som är minst tre gånger så höga ...".

Sidan 47, artikel 42.2 första stycket led h

I stället för: "... maximala administrativa sanktionsavgifter till ett belopp på minst: ..."

ska det stå: "... maximala administrativa sanktionsavgifter på minst: ...".

Sidan 48, artikel 43.1 c

I stället för: "Den ansvariga personens befattning."

ska det stå: "Graden av ansvar hos den ansvariga personen."

Sidan 53, artikel 51.4

I stället för: "... får den behöriga myndigheten ..."

ska det stå: "... ska den behöriga myndigheten ...".

Sidan 55, artikel 56.1 b (införandet av ett nytt tredje stycke i artikel 19.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014)

I stället för: "... som utförs av personer i ledande ställning i ett företag för kollektiva investeringar där personen i ledande ställning, eller denne närstående personer, har investerat, inte anmälas om personen i ledande ställning i företaget ..."

ska det stå: "... som utförs av förvaltare i ett företag för kollektiva investeringar där personen i ledande ställning, eller denne närstående personer, har investerat, inte anmälas om förvaltaren i företaget ...".
